

07.11.2022

Kokousaika 07.11.2022 16:00 - 17:23

Kokouspaikka Kaupunginhallituksen istuntosali/sähköinen kokous

Läsnä

Jäsenet

Vartiainen, Juhana	pormestari
Sinnemäki, Anni	apulaispormestari
	kaupunginhallituksen 1. varapuheenjohtaja
Razmyar, Nasima	apulaispormestari
	kaupunginhallituksen 2. varapuheenjohtaja
Arhinmäki, Paavo	apulaispormestari
Gebhard, Elisa (etänä)	
Halla-aho, Jussi	
Iskanius, Anniina	
Rantala, Marcus	
Rantanen, Tuomas	
Sazonov, Daniel (etänä)	apulaispormestari
Vanhanen, Reetta	
Vierunen, Maarit	
Hiltunen, Titta	varajäsen
Pajula, Matias	varajäsen
Yanar, Ozan	varajäsen

Muut

Diarra, Fatim (etänä)	kaupunginvaltuuston puheenjohtaja saapui 17:04 poissa: 739§ - 789§
Bogomoloff, Harry (etänä)	kaupunginvaltuuston 1. varapuheenjohtaja
Torsti, Pilvi (etänä)	kaupunginvaltuuston 2. varapuheenjohtaja
Sarvilinna, Sami	kansliapäällikkö
Aalto, Laura	vs. kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
	esteellinen 753§
Hyvärinen, Silja	vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Jolkkonen, Juha	sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja

07.11.2022

Järvenkallas, Satu	kasvatuksen ja koulutuksen toimia- lajohtaja
Enroos, Asta (etänä)	henkilöstöpolitiikan johtaja
Kivelä, Liisa	viestintäjohtaja
Kühn, Markus (etänä)	strategiajohtaja
Remes, Kirsi	saapui 16:05, poissa 739§
Rinkineva, Marja-Leena	hallintojohtaja
Rope, Jenni (etänä)	elinkeinojohtaja
Saxholm, Tuula	kaupunginlakimies
Peltonen, Antti	esteellinen 753§
Nyfors, Maria	rahoitusjohtaja
Menna, Lauri	esteellinen 783§
Snellman, Johanna	hallintopäällikkö
Laine-Hendolin, Kirsti	kaupunginsihteeri
	poistui 17:00
	johtava asiantuntija
	poistui 16:34, poissa osa 756§:ää, 757§ - 789§
	viestintäasiantuntija
	johtaja
	asiantuntija
	saapui 17:02, poissa 739§ - 789§
Puheenjohtaja	
Juhana Vartiainen	pormestari
	739-789 §
Esittelijät	
Juhana Vartiainen	pormestari
Kirsi Remes	739-743 §
Sami Sarvilinna	hallintojohtaja
	744-745 §, 777 §
	kansliapäällikkö
	746-776 §, 778-789 §
Pöytäkirjanpitäjä	
Antti Peltonen	hallintopäällikkö
	739-789 §

07.11.2022

---

§	Asia	
739	Asia/1	Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta
740	Asia/2	V 16.11.2022, Helsingin kaupungin talousarvio vuodeksi 2023 ja taloussuunnitelma vuosille 2023 - 2025
741	Asia/3	V 16.11.2022, Vuoden 2023 tuloveroprosentin määrittäminen
742	Asia/4	V 16.11.2022, Vuoden 2023 kiinteistöveroprosenttien määrittäminen
743	Asia/5	V 16.11.2022, Vuoden 2022 talousarvioon merkittyjen maanhankintamäärärahojen ylittäminen
744	Asia/6	V 16.11.2022, Muutos kaupunginvaltuuston kokoonpanossa sekä kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan liikuntajaoston jäsenen valinta
745	Asia/7	V 16.11.2022, Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston varajäsenen valinta
746	Asia/8	V 23.11.2022, Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan jäsenten valinta vuonna 2023 alkavaksi toimikaudeksi
747	Asia/9	V 23.11.2022, Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan yksilöasioiden jaoston jäsenten valinta vuonna 2023 alkavaksi toimikaudeksi
748	Asia/10	V 23.11.2022, Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan pelastusjaoston jäsenten valinta vuonna 2023 alkavaksi toimikaudeksi
749	Asia/11	V 23.11.2022, Kansalliskielilautakunnan jäsenten valinta vuonna 2023 alkavaksi toimikaudeksi
750	Asia/12	V 16.11.2022, Helsingin hyvinvointisuunnitelma 2022–2025
751	Asia/13	V 16.11.2022, Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan palvelustrategia 2023–2025
752	Asia/14	V 23.11.2022, Metron junakulunvalvonnan toteutuksen hankesuunnitelma
753	Asia/15	V 16.11.2022, Helsingin kaupungin taidemuseon säätötoimen
754	Asia/16	V 23.11.2022, Kokoomuksen valtuustoryhmän ryhmäaloite varautumisen vahvistamisesta turvallisuusympäristön muuttuessa
755	Asia/17	V 23.11.2022, Vihreän valtuustoryhmän ryhmäaloite ikääntyneiden neuvolatoiminnan perustamisesta seniorikeskuksiin

07.11.2022

756	Asia/18	V 23.11.2022, Vihreän valtuustoryhmän ryhmäaloite venäläisestä fossiilienergiasta irtautumiseksi
757	Asia/19	V 23.11.2022, Keskustan valtuustoryhmän ryhmäaloite asukkaiden vaikutusmahdollisuuksien parantamisesta asumisen laatuun ja viihtyisyyteen liittyen
758	Asia/20	V 23.11.2022, Kristillisdemokraattien valtuustoryhmän ryhmäaloite hammashoidon parantamisesta
759	Asia/21	V 23.11.2022, Valtuutettu Laura Korpisen aloite Munkkiniemen puistotien ja Huopalahdentien lehmusten säilyttämisestä
760	Asia/22	V 23.11.2022, Valtuutettu Seida Sohrabin aloite metroasemien harmaiden seinien maalaamisesta
761	Asia/23	V 23.11.2022, Valtuutettu Mirita Saxbergin aloite Herttoniemen metroaseman kunnostamiseksi
762	Asia/24	V 23.11.2022, Valtuutettu Arja Karhuvaaran aloite Helsingin sisäisen vesiliikenteen kokoamisesta HSL:n järjestämäksi osana julkista liikennettä
763	Asia/25	V 23.11.2022, Valtuutettu Jenni Hjeltin aloite Kivikon metsän suojelemisesta
764	Asia/26	V 23.11.2022, Valtuutettu Mahad Ahmedin aloite äänestyspaikkojen ja-aktiivisuuden lisäämisestä
765	Asia/27	V 23.11.2022, Valtuutettu Ted Apterin aloite digitaalisen työkalun käyttöönottamisesta palvelu- ja tilaverkkosuunnittelussa
766	Asia/28	V 23.11.2022, Valtuutettu Elina Kauppilan aloite luonnon monimuotoisuuden vaikutusten arvioinnista maankäytön hankkeissa
767	Asia/29	V 23.11.2022, Valtuutettu Aino Tuomisen aloite kävelypainotteisten alueiden pilotoinnista koulujen ympäristössä
768	Asia/30	V 23.11.2022, Valtuutettu Sami Muttilaisen aloite tekojääkentästä Tapiolikaupungin liikuntapuistoon
769	Asia/31	V 23.11.2022, Valtuutettu Hilikka Ahteen aloite maksuttomista liikuntapalveluista senioreille
770	Asia/32	V 23.11.2022, Valtuutettu Teija Makkosen aloite Urhean yläkoulutoiminnan laajentamisesta
771	Asia/33	V 23.11.2022, Valtuutettu Mahad Ahmedin aloite naisten uimavuoros-

07.11.2022

---

		ta Itäkeskuksen uimahalliin
772	Asia/34	V 23.11.2022, Valtuutettu Eeva Kärkkäisen aloite liikuntapalvelujen lapsiparkkitoiminnasta
773	Asia/35	V 23.11.2022, Valtuutettu Johanna Nuortevan aloite valmistavan opetuksen kehittämisestä
774	Asia/36	V 23.11.2022, Valtuutettu Mirita Saxbergin aloite sote-palvelujen palvelusetelien arvon tarkistamisesta
775	Asia/37	V 23.11.2022, Valtuutettu Sini Korpisen aloite keskenmenon jälkeisestä neuvolakäynnistä
776	Asia/38	V 23.11.2022, Valtuutettu Minja Koskelan aloite vammaisten henkilöiden henkilökohtaisen avun saamisesta
777	Asia/39	Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunnan jäsenen valinta
778	Asia/40	Sijoitus DigiHelsinki Oy:n sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon vuonna 2022
779	Asia/41	Virkojen perustaminen sosiaali- ja terveystoimialalle 1.12.2022 lukien
780	Asia/42	Tietosuojavastaavan virkaan ottaminen
781	Asia/43	Lausunto sosiaali- ja terveysministeriölle Suomen romanipoliittisesta ohjelmasta 2023-2030
782	Asia/44	Maakuntien tilakeskus Oy:n osakkeiden vastikkeeton siirto valtakunnallisen toimitila- ja kiinteistöhallinnon osaamiskeskuksen perustamiseksi
783	Asia/45	Lähijunaliikenteen varikoita koskeva selvitys
784	Asia/46	Valtuutettu Mirita Saxbergin toivomusponsi reittiliikenne Kruunuvuoresta keskustaan julkisen liikenteen lipun piiriin
785	Asia/47	Valtuutettu Titta Hiltusen toivomusponsi tuottavuuden edistämisestä ja sairauspoissaolojen vähentämisestä lähi- ja perushoitajien työajan lyhentämisellä
786	Asia/48	Valtuutettu Matias Pajulan aloite Tehtaankadun uudelleen nimeämisestä Zelenskyin kaduksi
787	Asia/49	Kaupunginvaltuuston kokouksessa 26.10.2022 jätettyihin aloitteisiin vastaaminen
788	Asia/50	Kaupunginvaltuuston 2.11.2022 tekemien päätösten täytäntöönpano

07.11.2022

---

789   Asia/51   Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

§ 739

Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta

Päätös

Kaupunginhallitus päätti todeta kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Samalla kaupunginhallitus päätti valita pöytäkirjantarkastajiksi Ozan Yanarin ja Paavo Arhinmäen sekä varatarkastajiksi Daniel Sazonovin ja Elisa Gebhardin.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti puheenjohtajan ehdotuksesta valita pöytäkirjantarkastajaksi Johanna Nuortevan sijasta Ozan Yanarin.

Esittelijä

pormestari
Juhana Vartiainen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää todeta kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Samalla kaupunginhallitus päättää valita pöytäkirjantarkastajiksi Johanna Nuortevan ja Paavo Arhinmäen sekä varatarkastajiksi Daniel Sazonovin ja Elisa Gebhardin.

Esittelijä

pormestari
Juhana Vartiainen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

07.11.2022

Asia/2

§ 740

V 16.11.2022, Helsingin kaupungin talousarvio vuodeksi 2023 ja taloussuunnitelma vuosille 2023 - 2025

HEL 2022-005385 T 02 02 00

Esitys

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto hyväksyy talousarvion vuodeksi 2023 ja taloussuunnitelman ohjeellisena vuosille 2023 - 2025.

Käsittely

Palautusehdotus:

Jussi Halla-aho: Kaupunginhallitus päättää palauttaa talousarvion uudelleenvalmisteltavaksi seuraavin huomioin:

Epävarma maailmantilanne heijastuu myös Helsingin talouden pitoon. Epävarmuus yleisestä talouden tilanteesta inflaation ja Ukrainassa käytävän sodan vuoksi edellyttää myös Helsingiltä varovaisuusperiaatetta talousarviota laadittaessa. Velkaantuminen on liian korkealla tasolla ja sen vuoksi investointeja tulee hidastaa siten, että ei-välttämättömiä hankkeita viivytetään, asuntotuotantotavoitetta lasketaan ja uusien asuinalueiden, kuten esimerkiksi Malmin lentokentän rakentamista tai esirakentamista ei aloiteta.

Kaupungin väestön kasvu perustuu edelleen pääsääntöisesti vieraskielisten muuttoihin Helsinkiin. Kaupungin väestön kasvu ei näy samassa suhteessa kuntaverotulojen kasvuna, mutta tulijat käyttävät runsaasti kaupungin palveluja. Tämä puolestaan näkyy yhä kriisiytyvinä ongelmina kaupunkilaisten peruspalveluiden saatavuudessa ja laadussa lähtien varhaiskasvatuksesta päätyen vanhusten kotihoitoon. Kehitys on johtanut siihen, että yhä useammin Helsingistä poismuuttaa työssäkäyviä lapsiperheitä hakiessaan turvallisia kouluja ja katuja mutta myös toimivia palveluja.

Helsingin talousarvio on peräti lähes 6% korkeampi kuin vuoden 2022 talousarvio. Sen sijaan, että Helsinki priorisoisi toimintojaan ja tehtäviään, lisätään menoihin rahaa epävarmassa taloustilanteessa. Talousarvion

07.11.2022

ylitys rikkoo räikeästi strategiaan kirjatun vastuuperiaatetavoitteen 2,51% menojen kasvusta vuodelle 2023.

Helsinki ei siten hoida talouttaan vastuullisesti vaan rikkoen sekä strategiaan kirjatut periaatteen mutta ohittaen myös maailman ja valtion talouden näkymät.

Perussuomalaiset olisivat panostaneet talousarviossa perusasioihin ja säästänyt sellaisista asioista, jotka eivät ole lakisääteisiä. Näitä ovat esimerkiksi omankielinen opetus sekä laittomasti maassa olevien pitkäaikainen majoittaminen ja ilmaiset Hsl-liput. Lisäksi perussuomalaiset katsovat, että toimialojen sisällä tulisi käydä läpi prosessit ja toimintatavat työn tehostamiseksi ja byrokratian vähentämiseksi.

Perussuomalaisten näkemyksen mukaan Helsinki-lisä tulee palauttaa 1-3-vuotiaiden lasten perheille. Tämä toimi olisi omiaan helpottamaan varhaiskasvatuksen kriisiytynyttä tilannetta, jossa kaupungin yksiköt kärsivät työntekijäpulasta. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla tulisi taata ryhmäkokojen säilyminen nykyisellään, koulukirjat kaikille lapsille ja säätää pt-rahasta ja omankielisestä opetuksesta.

Sosiaali- ja terveystoimialalla katsomme, että heikoimmista kaupunkilaisista tulee pitää erityistä huolta eikä säästötoimenpiteitä tule kohdistaa vanhus-, vammaispalveluihin ja omaishoittoon. Ikääntyneiden ympärivuorokautista hoivaa ja omaishoitoa tulee vahvistaa. Palauteaan lisäksi laittomasti maassa olevien palvelut takaisin lain vaatimalle minimitasolle ja palautetaan ohjeistus vastaamaan samaa kuin ennen palveluiden laajentamista. Sote-toimialan ei tule tarjota omankielisiä palveluita eikä omia erillisiä palveluja maahanmuuttajille, ellei laki siihen erikseen velvoita.

Pelastuslaitoksen palkkaohjelmaa jatketaan, jotta saavutetaan Keskiuudenmaan pelastuslaitoksen palkkataso varmistaaksemme palomiesten saatavuus. Varmistetaan ensihoidon palvelutason parantaminen. Pelastuskoulun rahoitus on turvattava ja haettava tarvittaessa yhteistyö muiden pk-seudun pelastuslaitosten kanssa jos valtion rahoitus ei toteudu.

Huoltovarmuuden ja turvallisuusympäristön muutosten vuoksi on tehtävä väestönsuojien nopeutettu

07.11.2022

korjaussuunnitelma. Lisäksi on keskeytettävä Hanasaaren ja Salmisaaren voimaloiden alasajo, voimalat on syytä pitää käynnissä käyttöään loppuun.

Jussi Halla-ahon palautusehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

Jussi Halla-aho jätti eriävän mielipiteen, joka oli perusteluiltaan saman sisältöinen kuin palautusehdotus.

Esittelijä

pormestari
Juhana Vartiainen

Lisätiedot

Pia Ojavuo, talousarviopäällikkö, puhelin: 040 356 3831
pia.ojavuo(a)hel.fi
Tuula Saxholm, rahoitusjohtaja, puhelin: 310 36250
tuula.saxholm(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Helsingin kaupungin talousarvio 2023 ja taloussuunnitelma 2023-2025, Ehdotus 31.10.2022
- 2 Kaupunginhallituksen vastaukset valtuutettujen tekemiin talousarvio-aloitteisiin
- 3 Kaupungin henkilöstötoimikunnan lausunto 31.10.2022

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysehdotus

Esitys on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Lain sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla 20 § mukaan Helsingin kaupungin tulee eriyttää sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen talous talousarviossa ja kirjanpidossa. Vuoden 2023 alkaen talousarviossa sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala (Sotepe) esitetään erillisenä osana, jolla on omat käytötalous-, tuloslaskelma-, investointi- ja rahoitusosat. Vuoden 2023 alusta sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen rahoitus muodostuu valtiolta saatavasta yleiskatteellisesta rahoituksesta sekä asiakasmaksutuloista ja muista toimintatuotoista. Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan irtaimen omaisuuden investoinnit rahoitetaan valtion rahoituksesta. Kaupunki perii toimitiloista vuokraa ja vastaa jatkossakin toimitilainvestoinneista. Rahoituksen kohdentaminen käyttötarkoituksiin määritellään valtuuston päättämässä talousarviossa ja lautakunnan

päättämässä tulosbudjetissa. Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalla on talousarviossa yksi valtuustoon nähden sitova nettobudjetoitu talousarviokohta sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelut. Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen talousarvion liitteinä esitetään avustusliite, jäsenmaksuliite, investointisuunnitelma sekä sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan palvelustrategia 2023–2025.

Lain sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (11 §) mukaan Helsingin on laadittava sosiaali- ja terveys- ja pelastustoimialan palvelustrategia talouden ja toiminnan suunnittelua sekä johtamista varten. Pelastustoimea ohjaa sen rinnalla pelastustoimen palvelutasopäätös (laki pelastustoimen järjestämisestä, 6 §). Palvelustrategia tukee kaupunkistrategian toteutumista sekä erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon eri asiakasryhmien palveluille asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Kaupunkistrategian tavoitteita on täsmennetty ja täydennetty palvelustrategiassa toimialan yhteisillä tavoitteilla, keinoilla ja lupauksilla helsinkiläisille. Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan palvelustrategiasta 2023–2025 päätetään samassa aikataulussa kuin vuoden 2023 talousarviosta ja taloussuunnitelmasta 2023–2025. Palvelustrategia liitetään hyväksymisen jälkeen vuoden 2023 talousarvion ja taloussuunnitelman 2023–2025 liitteeksi.

Talousarvio vuodeksi 2023 ja taloussuunnitelma vuosiksi 2023 - 2025 sisältyy liitteeseen 1. Vastaukset talousarvioaloitteisiin sisältyvät liitteeseen 2.

Esittelijä

pormestari
Juhana Vartiainen

Lisätiedot

Pia Ojavuo, talousarviopäällikkö, puhelin: 040 356 3831
pia.ojavuo(a)hel.fi
Tuula Saxholm, rahoitusjohtaja, puhelin: 310 36250
tuula.saxholm(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Helsingin kaupungin talousarvio 2023 ja taloussuunnitelma 2023-2025, Ehdotus 31.10.2022
- 2 Kaupunginhallituksen vastaukset valtuutettujen tekemiin talousarvioaloitteisiin
- 3 Kaupungin henkilöstötoimikunnan lausunto 31.10.2022

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

07.11.2022

Asia/2

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 31.10.2022 § 711

HEL 2022-005385 T 02 02 00

Esitys

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

31.10.2022 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Jussi Hal-
la-ahon ehdotuksesta.

Esittelijä

pormestari
Juhana Vartiainen

Lisätiedot

Pia Ojavuo, talousarviopäällikkö, puhelin: 040 356 3831
pia.ojavuo(a)hel.fi
Tuula Saxholm, rahoitusjohtaja, puhelin: 310 36250
tuula.saxholm(a)hel.fi

Keskushallinto Kaupunginkanslia Kansliapäällikkö 22.09.2022 § 180

HEL 2022-005385 T 02 02 00

Päätös

Kansliapäällikkö päätti hyväksyä ehdotukset kaupunginkanslian (talou-
sarvioluku 140) ja kaupunginkanslian irtaimen omaisuuden perushan-
kinnan (ta-kohta 8 05 01) vuoden 2023 talousarvioksi ja 2023-2025 ta-
loussuunnitelmaksi liitteen 1 mukaisesti sekä kaupunginkanslian talou-
sarvion perustelutekstin (liite 2).

Lisäksi kansliapäällikkö päätti hyväksyä taloussarvioluku 150 keskitetysti
maksettavat menot, kaupunginkanslian käytettäväksi, vuoden 2023 ta-
lousarvioehdotuksen ja 2023-2025 taloussuunnitelman (liite 1) sekä ta-
lousarvion perustelutekstin (liite 2).

Päätöksen perustelut

Kaupunginhallitus on hyväksynyt 20.6.2022, § 475, talousarvio- ja ta-
loussuunnitelmaehdotuksen 2023–2025 laatimisohteet ja niihin sisälty-
vät kaupunkitasoisen käyttötalouden kokonaisraamin toimintamenoille,

07.11.2022

investointiraamin talousarviokohdittain sekä alustavan investointiohjelman vuosille 2023–2032.

Kaupunginkanslian talousarvioehdotuksessa esitetään teknisinä muutoksina määrärahoihin Sotepe-uudistuksen myötä aiemmin sosiaali- ja terveystoimialan vastuulla olleet asukastalotoiminta ja Stadin Safka - ruoka-apu henkilöstöineen sekä järjestöyhteistyön ja kaupungin avustustoiminnan kaupunkiyhteinen malli, yhteensä 2,5 miljoonaa euroa. Lisäksi työkykyjohtamisasiat siirtyvät työterveysliikelaitoksesta kaupunginkansliaan 400 000 euroa. Sarastia-järjestelmän ylläpitomaksujen kattamiseksi esitetään 3 miljoonan euron määrärahasiirtoa kanslialle. Digitalisaatioyksiköllä on digijoryssä käsiteltyjä sitoumuksia 2,5 miljoonaa euroa talousarvioehdotuksessa esitettyä määrärahaa enemmän.

Keskitettyissä määrärahoissa toimielinten toimintakustannuksiin on paine palauttaa määrärahat koronavuosi edeltävälle tasolle. Lisäksi kansliapäällikkö esittää keskitetyn hanketoiminnan toimintakatteen muutosta miljoonalla eurolla. Jo käynnissä olevien sekä eri hauissa sisällä olevien (joihin kaupunki on jo sitoutunut päätöksillä, sopimuksilla tai muulla tavoin) kaupungin hankkeiden omarahoitusosuuksiin tarvitaan ensi vuoden osalta arviolta miljoona euroa enemmän.

Kaupungin palkanmaksuongelman selvittely jatkuu ja sen ratkaisemiseksi panostetaan resursseja talouspalveluliikelaitoksessa. Vuodelle 2023 aiheutuvia kustannuksia ei voi vielä arvioida, mutta Kansliassa tulee varautua näiden kustannusten kattamiseen.

Lisätiedot

Mari Paananen, talouspäällikkö, puhelin: 310 73043
mari.paananen(a)hel.fi

Helena Tunttunen, taloussuunnittelija, puhelin: 310 33115
helena.tunttunen(a)hel.fi

Kaupunginhallituksen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistusjaosto 19.09.2022 § 35

HEL 2022-005385 T 02 02 00

Päätös

Kaupunginhallituksen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistusjaosto päätti esittää kaupunginhallitukselle sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan talousarvioehdotuksen (liite 1) vuodelle 2023 ja taloussuunnitelmaehdotuksen vuosille 2023–2025 (liite 1).

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Riikka Henriksson, suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 25543
riikka.henriksson(a)hel.fi

Sampo Pajari, talous- ja suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 42504
sampo.pajari(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 13.09.2022 § 494

HEL 2022-005385 T 02 02 00

Päätös

Kaupunkiympäristölautakunta päätti hyväksyä kaupunginhallitukselle esitettäväksi kaupunkiympäristön toimialan talousarvioehdotuksen vuodeksi 2023 sekä taloussuunnitelmaehdotuksen vuosiksi 2023-2025.

Kaupunkiympäristölautakunta ilmaisi huolensa siitä, että toimialan talousarvio sisältää tänä vuonna poikkeuksellisen monia ongelmallisia kohtia, eikä esitystä voi tällaisenaan tuoda osaksi ensi vuoden talousarviota.

Toimialan raamipäätöksessä budjetin osaksi tuodut HSL:n infrakorvaukset tuovat toimintamenoihin 4,4 miljoonan euron vajeen, joka toteutuessaan tarkoittaisi sitä, että lukuisia toimialan tehtäviä, kuten kaupungin siisteyttä, lumen vastaanoton kehittämistä, pyörävyliien talvihoitoa tai perustavanlaatuista kaavoitus- ja suunnittelutyötä ei voida hoitaa asianmukaisella ja kaupunkistrategian edellyttämällä tavalla. Lautakunta katsoo, että kaupunkiympäristön toimialan talousarviota on seuraavassa vaiheessa korjattava näiltä osin.

Edellä olevaan liittyen lautakunta kiinnitti erikseen huomiota kaupunkiympäristön toimialan työntekijöiden kuormittuneisuuteen. Lautakunta näki, että kokonaisuudessaan riittävällä tasolla olevat resurssit ja mahdollisuus tehdä työnsä hyvin vaikuttavat sekä tuloksellisuuteen että työhyvinvointiin myönteisesti. Lautakunta painotti sitä, että tarpeellisten rekrytointien viivästyttämistä ei tule käyttää säästötoimenpiteenä. Näistäkin ystistä edellä mainittu määrärahatarve on tärkeä.

Lisäksi lautakunta korosti, että toimialan budjetin pienentäminen vuosittain HSL:n infrakorvauksen verran on epätarkoituksenmukainen mekanismi, joka sekä vaikeuttaa toimialan perustoimintaa että luo potentiaalisesti strategian kaupungin kestävästä kasvusta vastaan toimivan kannusteen, kun tuloja kasvattavien hankkeiden pääomakustannuksia leikataan toimintamenoista. Lisäksi ei ole toimivaa että osan liikennehankkeista pääomakustannukset näkyvät käyttömenoissa mutta osan ei.

Lautakunta totesi, että nyt esitelty investointitaso ei ole riittävä ja että investoinneissa tarpeita on niin koulu- ja päiväkotihankkeissa, pyöräily ja kävelyn määrärahoissa kuin puistojen ja liikunta-alueiden investoinneissa. On myös tärkeää, että Viikin-Malmin raitiotie tuodaan osaksi kymmenvuotista suunnitelmaa.

Lautakunta painotti, että toimialan tulopuolen hankinnassa täytyy arvioida huolella ja taloudellisen kestävyuden kannalta pitkäjänteisesti tontin myyntejä koskevia päätöksiä.

Lisäksi lautakunta edellytti, että Venäjän hyökkäyssotaan liittyvän energiakriisin vuoksi valmisteltu kokonaisuus, jossa tiivistämme ja nopeutamme niitä toimia, jotka lisäävät kaupungin toimintojen energiatehokkuutta ja vähentävät energiankulutusta, on riittävän pitkälle valmisteltu talousarvion päätösprosessia varten. Tässä tilanteessa on erityisen tärkeää löytää ne toimet, joiden avulla säästetään energiaa tulevana talvena ja ne keinot, joissa tehtävät, pienetkin, investoinnit, maksavat itsensä nykyisillä energian hinnoilla nopeasti takaisin.

Käsittely

13.09.2022 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asian aikana kuultavina olivat tiimipäällikkö Tuula Pipinen ja suunnittelupäällikkö Pekka Tirkkonen. Asiantuntijat poistuivat kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Vastaehdotus:

Anni Sinnemäki: Kaupunkiympäristölautakunta ilmaisee huolensa siitä, että toimialan talousarvio sisältää tänä vuonna poikkeuksellisen monia ongelmallisia kohtia, eikä esitystä voi tällaisenaan tuoda osaksi ensi vuoden talousarviota.

Toimialan raamipäätöksessä budjetin osaksi tuodut HSL:n infrakorvaukset tuovat toimintamenoihin 4,4 miljoonan euron vajeen, joka toteutuessaan tarkoittaisi sitä, että lukuisia toimialan tehtäviä, kuten kaupungin siisteyttä, lumen vastaanoton kehittämistä, pyöräväylien talvihoitoa tai perustavanlaatuisia kaavoitus- ja suunnittelutyötä ei voida hoitaa asianmukaisella ja kaupunkistrategian edellyttämällä tavalla. Lautakunta katsoo, että kaupunkiympäristön toimialan talousarviota on seuraavassa vaiheessa korjattava näiltä osin.

Edellä olevaan liittyen lautakunta kiinnittää erikseen huomiota kaupunkiympäristön toimialan työntekijöiden kuormittuneisuuteen. Lautakunta näkee, että kokonaisuudessaan riittävällä tasolla olevat resurssit ja mahdollisuus tehdä työnsä hyvin vaikuttavat sekä tuloksellisuuteen että työhyvinvointiin myönteisesti. Lautakunta painottaa sitä, että tarpeellis-

ten rekrytointien viivästyttämistä ei tule käyttää säästötoimenpiteenä. Näistäkin syistä edellä mainittu määrärahatarve on tärkeä.

Lisäksi lautakunta korostaa, että toimialan budjetin pienentäminen vuosittain HSL:n infrakorvauksen verran on epätarkoituksenmukainen mekanismi, joka sekä vaikeuttaa toimialan perustoimintaa että luo potentiaalisesti strategian kaupungin kestävästä kasvusta vastaan toimivan kannusteen, kun tuloja kasvattavien hankkeiden pääomakustannuksia leikataan toimintamenoista. Lisäksi ei ole toimivaa että osan liikennehankkeista pääomakustannukset näkyvät käyttömenoissa mutta osan ei.

Lautakunta toteaa, että nyt esitelty investointitaso ei ole riittävä ja että investoinneissa tarpeita on niin koulu- ja päiväkotihankkeissa, pyöräilyn ja kävelyn määrärahoissa kuin puistojen ja liikunta-alueiden investoinneissa. On myös tärkeää, että Viikin-Malmin raitiotie tuodaan osaksi kymmenvuotista suunnitelmaa.

Lautakunta painottaa, että toimialan tulopuolen hankinnassa täytyy arvioida huolella ja taloudellisen kestävyuden kannalta pitkäjänteisesti tontin myyntejä koskevia päätöksiä.

Lisäksi lautakunta edellyttää, että Venäjän hyökkäyssotaan liittyvän energiakriisin vuoksi valmisteltu kokonaisuus, jossa tiivistämme ja nopeutamme niitä toimia, jotka lisäävät kaupungin toimintojen energiatehokkuutta ja vähentävät energiankulutusta, on riittävän pitkälle valmisteltu talousarvion päätösprosessia varten. Tässä tilanteessa on erityisen tärkeää löytää ne toimet, joiden avulla säästetään energiaa tulevana talvena ja ne keinot, joissa tehtävät, pienetkin, investoinnit, maksavat itsensä nykyisillä energian hinnoilla nopeasti takaisin.

Kannattaja: Eveliina Heinäluoma

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Anni Sinnemäen vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen.

06.09.2022 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Leena Sutela, talous- ja suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 39841
leena.sutela(a)hel.fi
Pekka Tirkkonen, suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 36637
pekka.tirkkonen(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 13.09.2022 § 229

HEL 2022-005385 T 02 02 00

Päätös

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle esityslistan liitteinä yksi (käyttötalous) ja kaksi (investoinnit) olevan vuoden 2023 talousarvioehdotuksen ja vuosien 2023-2025 taloussuunnitelmaehdotuksen perusteluineen.

Lisäksi kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti merkitä tiedoksi liitteenä kolme olevan kaupunginhallituksen 27.6.2022 hyväksymän vuoden 2023 talousarvioehdotuksen raamin sekä talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotuksen 2023-2025 laatimisohteet.

Samalla lautakunta edellyttää, että ensi vuoden talousarviossa kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle varataan riittävät resurssit lainsäädäntöön ja kaupungin omiin päätöksiin perustuvan palvelutason ylläpitämiseksi yleisestä hintatasosta aiheutuvien kustannusten kasvusta huolimatta.

Lautakunta toteaa, että raami ja sen ulkopuolelle tässä esityksessä jätetty 14,9 miljoonan osuus eivät mahdollista kaupunkistrategian mukaisesti palvelujen tarjoamista eivätkä koronapandemian jälkeisen oppimis- ja hyvinvointivielan purkua. Esitetyt 17 miljoonan leikkaukset eivät ole hyväksyttävissä.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta katsoo, että varhaiskasvatus- ja opetusryhmien kokojen kasvattaminen on viimesijainen tuottavuustoimi, sillä se voisi merkittävästi heikentää oppimistuloksia, oppimisympäristön turvallisuutta sekä varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen osallistuvien lasten ja henkilöstön hyvinvointia.

Lisäksi lautakunta vastustaa uuden sisäisen vuokramallin käyttöönottoa, mikäli se korottaisi kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle sisäisiä tilavuokrien nettokustannuksia nykyiseen vuokramalliin verrattuna enemmän keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä.

Käsittely

13.09.2022 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asian aikana oli kuultavana talous- ja suunnittelupäällikkö Tero Vuontisjärvi. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Vastaehdotus:

Mirita Saxberg: Lisätään uudeksi kappaleeksi päätösehdotukseen:

"Kasvatus- ja koulutuslautakunta katsoo, että varhaiskasvatus- ja opetusryhmien kokojen kasvattaminen on viimesijainen tuottavuustoimi, sillä se voisi merkittävästi heikentää oppimistuloksia, oppimisympäristön turvallisuutta sekä varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen osallistuvien lasten ja henkilöstön hyvinvointia."

Kannattaja: Veli-Pekka Dufva

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi Mirita Saxbergin vastaehdotuksen yksimielisesti.

Vastaehdotus:

Ted Apter: Lisäksi lautakunta vastustaa uuden sisäisen vuokramallin käyttöönottoa, mikäli se korottaisi kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle sisäisiä tilavuokrien nettokustannuksia nykyiseen vuokramalliin verrattuna enemmän keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä.

Kannattaja: Sini Korpinen

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi Ted Apterin vastaehdotuksen yksimielisesti.

Vastaehdotus:

Petra Malin: Lisätään uudeksi kappaleeksi päätösehdotukseen:

Lautakunta toteaa, että raami ja sen ulkopuolelle tässä esityksessä jätetty 14,9 miljoonan osuus eivät mahdollista kaupunkistrategian mukaisesti palvelujen tarjoamista eivätkä koronapandemian jälkeisen oppimis- ja hyvinvointivelan purkua. Esitetyt 17 miljoonan leikkaukset eivät ole hyväksyttävissä.

Kannattaja: Sami Säynevirta

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi Petra Malinin vastaehdotuksen yksimielisesti.

Vastaehdotus:

Nasima Razmyar: Lisäysehdotus uudeksi 2. kappaleeksi:

Samalla lautakunta edellyttää, että ensi vuoden talousarviossa kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle varataan riittävät resurssit lainsäädäntöön ja kaupungin omiin päätöksiin perustuvan palvelutason ylläpitämiseksi yleisestä hintatasosta aiheutuvien kustannusten kasvusta huolimatta.

Kannattaja: Sini Korpinen

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi Nasima Razmyarin vastaehdotuksen yksimielisesti.

07.11.2022

Asia/2

06.09.2022 Pöydälle

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Tero Vuontisjärvi, talous- ja suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 80295
tero.vuontisjarvi(a)hel.fi
Anna Lyra-Katz, johtava erityissuunnittelija, puhelin: 310 86706
anna.lyra-katz(a)hel.fi
Anna Tarkkala-Hellström, suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 86442
anna.tarkkala-hellstrom(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 13.09.2022 § 159

HEL 2022-005385 T 02 02 00

Esitys

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toteaa, että raami ei mahdollista kaupunkistrategian täysimääräiseen toteuttamiseen tarvittavien palvelujen tarjoamista.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla energian hinnan nousu näkyy voimakkaammin kuin muilla peruspalveluja tuottavilla toimialoilla. Tämänhetkisen arvion mukaan toimialan energiakustannukset ovat ensi vuonna 4,9 miljoonaa euroa korkeammat kuin kuluvan vuoden talousarviossa.

Jos energiakustannusten ja yleisen hintatason nousua ei huomioida ensi vuoden talousarviossa, tarkoittaa se merkittäviä leikkauksia toimialan palveluiden laatuun ja laajuuteen. Kulttuuri, liikunta, nuorisotoiminta ja kirjastot kärsivät pahasti koronapandemiasta ja palveluiden nykyisen tason heikentäminen vaikeuttaisi koronasta palautumista merkittävästi.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan mielestä toimialan käyttömenoihin pitääkin lisätä vähintään energiakustannusten nousun verran lisää määrärahoja sekä siirtää investoinneista käyttötalouden puolelle eräitä menoja.

Talousarvioehdotuksen raamissa ei myöskään ole huomioitu uusien lakisääteisten tehtävien kuten oppivelvollisuuslain vaatimia uusia vakanssien tuomaa rasiutusta 0,2 miljoonaa euroa eikä nuorisoikäluokan määrän kasvun tuomaa kustannusta 0,2 miljoonaa euroa. Kaupunkistrategian toteuttamisen edellyttämiä kehittämistoimiin tarvittaisiin yhteensä 3,7 miljoonaa euroa lisärahoitusta.

Lautakunta esittää huolensa irtaimen omaisuuden hankintaan osoitetun määrä rahan pienentämisestä. Se ei vastaa toimialan tarpeita. Lisäksi lautakunta katsoo, että hankintamäärärahoista miljoona euroa olisi syytä siirtää investoinneista käyttötalouden puolelle.

Tämän lisäksi kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta on tehnyt erilliset lausunnot talonrakennushankkeiden rakentamishojelmasta sekä liikuntapaikkojen ja ulkoilualueiden rakentamishojelmasta. Lausunnoissa on kriittisiä huomioita hankkeiden priorisoinnista suhteessa toimialan palveluverkkotarpeisiin. Lautakunta pitää myös liikuntapaikkojen ja ulkoilualueiden osoitetun määrärahan tasoa selkeästi liian alhaisena.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että se päättäisi kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan vuoden 2023 talousarvioehdotuksesta ja vuosien 2023–2025 taloussuunnitelmaehdotuksesta liitteiden 1–2 mukaisesti.

Lisäksi kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta merkitsi tiedoksi kaupunginhallituksen vuoden 2023 talousarvioehdotuksen raamin sekä talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotuksen 2023–2025 laatimishojet (liite 3).

Käsittely

13.09.2022 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asian aikana kuultavana oli talous- ja suunnittelupäällikkö Mika Malmberg. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Vastaehdotus:

Paavo Arhinmäki: Esitän ehdotuksen alkuun ennen pohjatekstejä seuraavaa tekstiä:

"Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toteaa, että raami ei mahdollista kaupunkistrategian täysimääräiseen toteuttamiseen tarvittavien palvelujen tarjoamista.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla energian hinnan nousu näkyy voimakkaammin kuin muilla peruspalveluja tuottavilla toimialoilla. Tämänhetkisen arvion mukaan toimialan energiakustannukset ovat ensi vuonna 4,9 miljoonaa euroa korkeammat kuin kuluvan vuoden talousarviossa.

Jos energiakustannusten ja yleisen hintatason nousua ei huomioida ensi vuoden talousarviossa, tarkoittaa se merkittäviä leikkauksia toimialan palveluiden laatuun ja laajuuteen. Kulttuuri, liikunta, nuorisotoiminta ja kirjastot kärsivät pahasti koronapandemiasta ja palveluiden nykyisen tason heikentäminen vaikeuttaisi koronasta palautumista merkittävästi.

07.11.2022

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan mielestä toimialan käyttömenoihin pitääkin lisätä vähintään energiakustannusten nousun verran lisää määrärahoja sekä siirtää investoinneista käyttötalouden puolelle eräitä menoja.

Talousarvioehdotuksen raamissa ei myöskään ole huomioitu uusien la-
kisääteisten tehtävien kuten oppivelvollisuuslain vaatimia uusia va-
kanssien tuomaa rasi-
tusta 0,2 miljoonaa euroa eikä nuorisoikäluokan määrän kasvun tuomaa kustannusta 0,2 miljoonaa euroa. Kaupunkist-
rategian toteuttamista edellyttämiä kehittämistoimiin tarvittaisiin yh-
teensä 3,7 miljoonaa euroa lisärahoitusta.

Lautakunta esittää huolensa irtaimen omaisuuden hankintaan osoitetun määrä rahan pienentämisestä. Se ei vastaa toimialan tarpeita. Lisäksi lautakunta katsoo, että hankintamäärärahoista miljoona euroa olisi syytä siirtää investoinneista käyttötalouden puolelle.

Tämän lisäksi kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta on tehnyt erilliset lau-
sunnot talonrakennushankkeiden rakentamisohjelmasta sekä liikunta-
paikkojen ja ulkoilun alueiden rakentamisohjelmasta. Lausunnoissa on
kriittisiä huomioita hankkeiden priorisoinnista suhteessa toimialan pal-
veluverkkotarpeisiin. Lautakunta pitää myös liikuntapaikkojen ja ulkoi-
lun alueiden osoitetun määrärahan tasoa selkeästi liian alhaisena."

Kannattaja: Nina Suomalainen

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi Paavo Arhinmäen vastaeh-
dotuksen yksimielisesti.

06.09.2022 Pöydälle

Esittelijä

vs. kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
Kirsti Laine-Hendolin

Lisätiedot

Kirsti Laine-Hendolin, hallintojohtaja, puhelin: 09 310 87751
kirsti.laine-hendolin(a)hel.fi
Mika Malmberg, talous- ja suunnittelupäällikkö, puhelin: +358405823381
mika.malmberg(a)hel.fi
Ari Tirri, talouspäällikkö, puhelin: 310 85510
ari.tirri(a)hel.fi

Tarkastuslautakunta 13.09.2022 § 66

HEL 2022-005385 T 02 02 00

Päätös

07.11.2022

Tarkastuslautakunta päätti hyväksyä liitteen mukaisen tarkastuslautakunnan ja -viraston talousarvioehdotuksen vuodelle 2023 ja taloussuunnitelmaehdotuksen vuosille 2023–2025.

Esittelijä

tarkastusjohtaja
Timo Terävä

Lisätiedot

Hanna Kurki, kaupunkitarkastaja, puhelin: +358931036476
hanna.k.kurki(a)hel.fi

Rakentamispalveluliikelaitoksen johtokunta 08.09.2022 § 91

HEL 2022-005385 T 02 02 00

Päätös

Rakentamispalveluliikelaitoksen johtokunta päätti hyväksyä kaupunginhallitukselle esitettäväksi Staran talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotuksen 2023–2025 liitteen mukaisena.

Samalla johtokunta päätti tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Käsittely

08.09.2022 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Timo Martiskainen:

Täydennän esittelijän perusteluja seuraavasti: "Staran kehitys- ja tuottavuusohjelma on osa talousarviota, josta raportoidaan sekä johtokunnalle että hankkeen ohjausryhmälle."

Muutan liitteenä 1. olevan talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotuksen sivulla 3, kuudennen kappaleen viimeisen lauseen muotoon: "Tämä edellyttää sitä, että töitä on mahdollisimman tasaisesti läpi vuoden."

Muutan liitteen 1. sivulla 7, kolmannen kappaleen muotoon: "Stara ottaa käyttöön ympäristöraportointijärjestelmän, jonka avulla seurataan tarkemmin jäteraportointia ympäristöraportoinnissa."

Lisään liitteen 1. kohtaan "Muut toiminnan tavoitteet" ensimmäisen kappaleen: "Kehitys- ja tuottavuusohjelman suunnitelman ja tavoitteiden mukainen toteutus."

Esittelijä

toimitusjohtaja
Timo Martiskainen

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

07.11.2022

Lisätiedot

Simo Aapro, talouspäällikkö, puhelin: 310 76524
simo.aapro(a)hel.fi

Työterveysliikelaitoksen johtokunta 07.09.2022 § 31

HEL 2022-005385 T 02 02 00

Päätös

Työterveysliikelaitoksen johtokunta päätti hyväksyä kaupunginhallitukselle esitettäväksi vuoden 2023 talousarvioehdotuksen liitteiden 1-2 mukaisesti.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Marko Karvinen

Lisätiedot

Katariina Niemelä, hallintopäällikkö, puhelin: +358931054082
katariina.niemela(a)hel.fi

Taloushallintopalveluliikelaitoksen johtokunta 07.09.2022 § 17

HEL 2022-005385 T 02 02 00

Päätös

Taloushallintopalveluliikelaitoksen johtokunta päätti hyväksyä taloushallintopalveluliikelaitoksen talousarvioehdotuksen vuodelle 2023 ja taloussuunnitelmaehdotuksen vuosille 2023 - 2025 liitteiden 5 (muutettu liite 1) ja 6 (muutettu liite 3) mukaisesti sekä lähettää talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotuksen liitteineen kaupunginhallitukselle 14.9.2022 mennessä. Taloushallintopalveluliikelaitoksen henkilöstötoimikunta on käsitellyt talousarvioehdotuksen kokouksessaan 5.9.2022 ja taloushallintopalveluliikelaitoksen johtokunta päätti merkitä tiedoksi järjestöjen vastineen talousarvioehdotukseen (liite 4).

Esittelijä

va. toimitusjohtaja
Päivi I Turpeinen

Lisätiedot

Tiia Kumpulainen, talouspäällikkö, puhelin: 310 25106
tiia.kumpulainen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 06.09.2022 § 181

HEL 2022-005385 T 02 02 00

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Päätös

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti merkitä tiedoksi liitteenä olevan sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan talousarvioehdotuksen vuodelle 2023 ja taloussuunnitelman vuosille 2024–2025.

Merkitessään tiedoksi sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan talousarvioehdotuksen vuodelle 2023 ja taloussuunnitelman vuosille 2024–2025 sosiaali- ja terveyslautakunta totesi samalla seuraavaa:

Samalla lautakunta katsoo, että tämän hetken valtionrahoituksen laskelmat aiheuttavat aiempaa suurempaa tuottavuuspainetta sote-palveluiden järjestämiselle. Erityisen ongelmallisena lautakunta pitää valmistelussa esitettyjä arvioita siitä, että valtion lisärahoitus uusien tehtävien ja velvoitteiden toteuttamiseen ei riitä täysimääräisesti kattamaan näistä uusista tehtävistä ja velvoitteista aiheutuvia kustannuksia. Lautakunta pitää välttämättömänä vaikuttamistyön jatkamista valtionrahoituksen tason oikaisemiseksi tarvetta vastaavalle tasolle.

Lautakunta myös korostaa tarvetta varautua väestön ikääntymisestä ja väestönkasvusta johtuvaan palvelutarpeen kasvuun myös vuonna 2023.

Käsittely

06.09.2022 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Sosiaali- ja terveyslautakunta ei katsonut tarpeelliseksi kuulla asiassa kutsuttuja asiantuntijoita, eivätkä nämä siitä syystä osallistuneet kokoukseen.

Asiassa tehtiin seuraavat vastaehdotukset:

Vastaehdotus 1:

Puheenjohtaja Daniel Sazonov: Lisätään päätösosaan seuraava:

"Samalla lautakunta katsoo, että tämän hetken valtionrahoituksen laskelmat aiheuttavat aiempaa suurempaa tuottavuuspainetta sote-palveluiden järjestämiselle. Erityisen ongelmallisena lautakunta pitää valmistelussa esitettyjä arvioita siitä, että valtion lisärahoitus uusien tehtävien ja velvoitteiden toteuttamiseen ei riitä täysimääräisesti kattamaan näistä uusista tehtävistä ja velvoitteista aiheutuvia kustannuksia. Lautakunta pitää välttämättömänä vaikuttamistyön jatkamista valtionrahoituksen tason oikaisemiseksi tarvetta vastaavalle tasolle.

Lautakunta myös korostaa tarvetta varautua väestön ikääntymisestä ja väestönkasvusta johtuvaan palvelutarpeen kasvuun myös vuonna 2023."

Kannattaja: jäsen Oula Silvennoinen

Vastaehdotus 2:

Jäsen Pentti Arajärvi: Lisätään päätösosaan seuraava: "Helsingin ei tule talousarviokaudella ottaa käyttöön uusia palvelumaksuja tai korottaa nykyisiä kustannustason muutosta enempää."

Kannattaja: jäsen Sinikka Vepsä

Vastaehdotus 3:

Jäsen Laura Korpinen: Lisätään päätösosaan seuraava:

"Maahanmuuttajille ei tule järjestää erillisiä omia palveluita pelkän maahanmuuttajastatuksen perusteella, ellei laki siihen nimenomaisesti erikseen velvoita. Sosiaali- ja terveystoimialan varoista ei tule kustantaa uskonnollisiin menoihin liittyviä tiloja. Pelastustoimen integrointia harkitessa tulee varmistaa, etteivät pelastustoimen toiminnot heikkene. Sosiaali- ja terveyspalveluita ei laajenneta muunkielisiksi. Vanhusten ympärivuorokautisen laitoshoidon paikkoja ei tule vähentää tai vastavasti on lisättävä tehostetun palveluasumisen paikkoja. Säästöjä sosiaali- ja terveystoimialalla tulisi etsiä purkamalla ylimääräistä byrokrati-aa. Varat vaikeavammaisten tilapäishoitoon tulee sisällyttää budjettiin. Budjetissa pitäisi huomioida läpinäkyvästi maahanmuutosta aiheutu- neet kustannukset, mihin hyväksyty kaupunkistrategia velvoittaa."

Kannattaja: jäsen Mikko Paunio

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi yksimielisesti ilman äänestystä puheenjohtaja Daniel Sazonovin vastaehdotuksen.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan päätös syntyi seuraavien äänestysten tuloksena:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Vastaehdotus 2 (jäsen Pentti Arajärvi)

Jaa-äännet: 8

Maaret Castrén, Laura Korpinen, Minna Lindgren, Seija Muurinen, Mat- ti Niiranen, Mikko Paunio, Daniel Sazonov, Oula Silvennoinen

Ei-äännet: 5

Samuel Adouchief, Pentti Arajärvi, Kati Juva, Björn Månsson, Sinikka Vepsä

Tyhjä: 0

Poissa: 0

07.11.2022

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 8 - 5.

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 3 (jäsen Laura Korpinen)

Jaa-äännet: 11

Samuel Adouchief, Pentti Arajärvi, Maaret Castrén, Kati Juva, Minna Lindgren, Seija Muurinen, Björn Månsson, Matti Niiranen, Daniel Sazonov, Oula Silvennoinen, Sinikka Vepsä

Ei-äännet: 2

Laura Korpinen, Mikko Paunio

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 11 - 2.

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti asiasta hyväksytyyn vastaehdotuksen osalta esittelijän ehdotuksesta poiketen.

30.08.2022 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Sampo Pajari, talous- ja suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 42246
sampo.pajari(a)hel.fi

Liikenneliikelaitoksen johtokunta 06.09.2022 § 65

HEL 2022-005385 T 02 02 00

Päätös

Johtokunta hyväksyi kaupunginhallitukselle esitettäväksi liikenneliikelaitoksen vuoden 2023 talousarvioesityksen ja vuosien 2023-2025 taloussuunnitelmaesityksen.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Saara Kanto

Lisätiedot

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

07.11.2022

Asia/2

Saara Kanto, toimitusjohtaja, puhelin: 310 20277
saara.kanto(a)hel.fi

Palvelukeskusliikelaitoksen johtokunta 24.08.2022 § 27

HEL 2022-005385 T 02 02 00

Päätös

Palvelukeskusliikelaitoksen johtokunta päätti merkitä tiedoksi ja hyväksyä Palvelukeskusliikelaitoksen talousarvioehdotuksen vuodeksi 2023 ja taloussuunnitelmaehdotuksen vuosiksi 2024 - 2025

Esittelijä

vs. toimitusjohtaja
Risto Paavola

Lisätiedot

Sirkka Ilmoniemi, kirjanpitoapäällikkö, puhelin: +358 9 310 27805
sirkka.ilmoniemi(a)hel.fi

§ 741

V 16.11.2022, Vuoden 2023 tuloveroprosentin määrääminen

HEL 2022-012471 T 02 03 01 00

Esitys

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää vahvistaa vuoden 2023 tuloveroprosentiksi 5,36 %.

Esittelijä

pormestari
Juhana Vartiainen

Lisätiedot

Ari Hietamäki, taloussuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 36567
ari.hietamaki(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysehdotus

Esitys on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus toteaa, että kuntalain 111 §:n mukaan viimeistään talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on päätettävä kunnan tuloveroprosentista, kiinteistöveroprosenteista sekä muiden verojen perusteista. Verotusmenettelystä annetun lain 91 a §:n mukaan kunnan tulee ilmoittaa verohallinnolle tuloveroprosentin suuruus viimeistään verovuotta edeltävän vuoden marraskuun 17. päivänä. Tuloveroprosentti ilmoitetaan neljännesprosenttiyksikön tarkkuudella.

Vahvistettaessa vuoden 2023 kunnallisveroprosenttia, on huomioitava sote-uudistuksen vaikutus kuntien vuoden 2023 kunnallisveroprosenttien tasoon. Kunnat eivät voi päättää itsenäisesti vuoden 2023 kunnallisveroprosenttia, vaan se muodostuu vuoden 2022 kunnallisveroprosentista, jota leikataan lainsäädännössä määritellyn prosenttiyksikkömuutoksen verran. Tuloveroprosentin leikkaus verovuodelle 2023 (% - yksikköä) vuoden 2022 tasosta tehdään saman suuruisesti kaikilta Manner-Suomen kunnilta.

Kuntien vuoden 2023 tuloveroprosenttien määräämisestä on säädetty Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen

toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaanpanosta annetun lain 55 §:n muuttamisesta annetussa laissa. Vastaavasti on säädetty Verotusmenettelystä annetun lain 91 b §:n muuttamisesta annetussa laissa. Säännöksen tarkoituksena on estää verotuksen kiristymisen sen johdosta, että kuntien tehtävien siirtäminen hyvinvointialueille ja valtion rahoituksen piiriin edellyttää valtion veron korotuksia.

Voimassa olevan lainsäädännön mukaan kunnanvaltuuston on määrättävä vuoden 2023 tuloveroprosentiksi vuoden 2022 tuloveroprosentti (joka on vuonna 2022 Helsingissä 18,00 %) vähennettynä 12,64 prosenttiyksiköllä.

Näin ollen Helsingin kaupungin tulee vahvistaa vuoden 2023 tuloveroprosentiksi 5,36 %.

Esittelijä

pormestari
Juhana Vartiainen

Lisätiedot

Ari Hietamäki, taloussuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 36567
ari.hietamaki(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 31.10.2022 § 712

HEL 2022-012471 T 02 03 01 00

Esitys

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

31.10.2022 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Jussi Halla-ahon ehdotuksesta.

Esittelijä

pormestari
Juhana Vartiainen

Lisätiedot

Ari Hietamäki, taloussuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 36567

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

07.11.2022

Asia/3

---

ari.hietamaki(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

07.11.2022

Asia/4

§ 742

V 16.11.2022, Vuoden 2023 kiinteistöveroprosenttien määrittäminen

HEL 2022-011776 T 02 03 02 00

Esitys

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää määrätä vuoden 2023 kiinteistöveroprosentit seuraavasti:

- yleinen kiinteistöveroprosentti 0,93
- vakituisten asuinrakennusten veroprosentti 0,41
- muiden asuinrakennusten veroprosentti 0,93
- rakentamattoman rakennuspaikan veroprosentti 3,93
- voimalaitosten veroprosentti 3,10

Esittelijä

pormestari
Juhana Vartiainen

Lisätiedot

Ari Hietämäki, taloussuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 36567
ari.hietamaki(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysehdotus

Esitys on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus toteaa, että kiinteistöverolain 11 §:n mukaan kunnanvaltuusto määrää kunnan kiinteistöveroprosenttien suuruuden laissa säädettyjen vaihteluvälien rajoissa vuosittain etukäteen samalla, kun se vahvistaa varainhoitovuoden tuloveroprosentin. Kiinteistöveroprosentit määrätään prosentin sadasosan tarkkuudella. Jokaisen kunnan on vahvistettava aina yleinen kiinteistöveroprosentti, vakituisten asuinrakennusten veroprosentti sekä muiden asuinrakennusten veroprosentti (viimeksi mainittu hallituksen esityksen 174/2016 laiksi kiinteistöverolain muuttamisesta). Kunta voi halutessaan vahvistaa erillisen veroprosentin voimalaitoksille, yleishyödyllisille yhteisöille ja eräin edellytyksin myös rakentamattomalle rakennuspaikalle. Viimeksi mainitun osalta

eräiden kuntien (Helsingin seutu) on KiintVL:n 12 b §:n mukaan määrättävä rakentamattomalle rakennuspaikalle erillinen veroprosentti.

Vuoden 2023 verotuksessa lainsäädännössä määritellyt kiinteistöveroveroprosenttien rajat ovat seuraavat:

- yleinen kiinteistöveroprosentti 0,93–2,00
- vakituisten asuinrakennusten veroprosentti 0,41–1,00
- muiden asuinrakennusten veroprosentti 0,93–2,00
- rakentamattoman rakennuspaikan veroprosentti 2,00–6,00, KiintVL:n 12 b §:ssä mainituissa kunnissa alaraja on valtuuston määräämä yleinen veroprosentti +3,00, veroprosentiksi voidaan määrätä kuitenkin enintään 6,00 prosenttia
- yleishyödyllisen yhteisön kiinteistöveroprosentti 0,00–2,00
- voimalaitosrakennukset ja -rakennelmat kiinteistöveroprosentti 0,93–3,10

Kiinteistöveroveroprosenttien rajoissa ei ole muutosta vuoteen 2022.

Vuonna 2022 kiinteistöveroprosentit ovat Helsingissä seuraavat:

- yleinen kiinteistöveroprosentti 0,93
- vakituisten asuinrakennusten veroprosentti 0,41
- muiden asuinrakennusten veroprosentti 0,93
- rakentamattoman rakennuspaikan veroprosentti 3,93
- voimalaitosten veroprosentti 3,10

Kiinteistöveron tuotoksi vuonna 2023 on arvioitu 300 milj. euroa. Vuoden 2022 tilitysarvio on 295 milj. euroa.

Kiinteistöverotuoton 1,7 prosentin nousu vuodelle 2023 johtuu pääosin kiinteistökannan kasvusta ja sitä kautta veropohjan ennakoidusta noususta.

Kunnan tulee ilmoittaa kiinteistöveroprosentit verohallinnolle viimeistään marraskuun 17. päivänä.

Kiinteistöverotuksen kokonaisuudistuksen lainsäädäntövalmistelu

Kiinteistöverotuksen arvostamisuudistusta koskevaa hallituksen esitystä ei anneta eduskunnalle tällä hallituskaudella. Maan hallitus on arvioinut, ottaen huomioon myös asumisen kustannusten yleisen nousun, että nykyisessä tilanteessa ei ole syytä antaa eduskunnalle uudistusestitystä, joka väistämättä lisäisi taloudellista epävarmuutta. Näin ollen mahdollinen kiinteistöverotuksen arvostamisuudistus siirtyy aikaisintaan vuodelle 2025 tai sen jälkeisiin vuosiin.

07.11.2022

Asia/4

Rakennus- ja kiinteistörekisteritietojen kehittämisprojektin vaikutus kiinteistöveron verotusarvoihin

Helsingin kaupunki on sekä omana työnään että konsulttiselvityksin selvittänyt erillisprojektissa viime vuosina Verohallinnon kiinteistöveroluettelon ja kaupungin omien rekisteritietojen vastaavuutta. Tehtyjen selvitysten perusteella on todettu, että eri viranomaisten ylläpitämien rekistereiden tiedoissa on olemassa eroavaisuuksia. Rekisteritietojen oikeellisuus vaikuttaa ensi vaiheessa suorimmin kiinteistöveron perusteena oleviin verotusarvoihin ja sitä kautta kaupungille kertyviin kiinteistöverotuloihin sekä kiinteistöveron oikeudenmukaisuuden paranemiseen verovelvollisen näkökulmasta.

Verohallinnolle on lähetetty korjattavaksi vuonna 2022 tuhansia kiinteistöjä koskevia eri tasoisia kiinteistötietojen päivityksiä ja ne tulevat verovuoden 2023 kiinteistöverotuksen pohjaksi. Vuonna 2021 toimitettiin tietojen päivityksiä noin 2 000 kiinteistön osalta. Helsingissä rekisteritietojen kehittämisprojektin tuoma kiinteistöverotulojen vuosittainen lisäys on alustavien arvioiden mukaan vuoteen 2024 mennessä noin 3–5 milj. euroa.

Esittelijä

pormestari
Juhana Vartiainen

Lisätiedot

Ari Hietamäki, taloussuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 36567
ari.hietamaki(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 31.10.2022 § 713

HEL 2022-011776 T 02 03 02 00

Esitys

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

31.10.2022 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Jussi Halla-ahon ehdotuksesta.

07.11.2022

Asia/4

Esittelijä

pormestari
Juhana Vartiainen

Lisätiedot

Ari Hietamäki, taloussuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 36567
ari.hietamaki(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 743

V 16.11.2022, Vuoden 2022 talousarvioon merkittyjen maanhankintamäärärahojen ylittäminen

HEL 2022-010022 T 02 02 00

Esitys

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle, että se päätti oikeuttaa kaupunkiympäristölautakunnan ylittämään vuoden 2022 talousarvion kohdan 8 01 01 Kiinteistöjen ja kiinteistöjen hallintaan oikeuttavien osakkeiden ostot ja lunastukset sekä kaavoitus- ja täydennysrakennuskorvaukset yhteensä 5 300 000 eurolla.

Esittelijä

pormestari
Juhana Vartiainen

Lisätiedot

Ville Vastamäki, investointipäällikkö, puhelin: 310 25902
ville.vastamaki(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysehdotus

Esitys on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupungin maanhankintaan ja täydennysrakentamiskorvauksiin käytävissä olevat määrärahat vuonna 2022 ovat, edellisenä vuonna käyttämättä jääneiden määrärahojen perusteella alkuvuonna myönnetty ylitysoikeus huomioiden, noin 22,9 milj. euroa. Kaupunki on hankkinut kiinteistöjä ja vuokraoikeuksia kaupoilla, maanvaihtoina ja maankäyttökorvauksina vuoden 2022 aikana tähän mennessä yhteensä noin 19,0 milj. eurolla ja määrärahoja on käytettävissä yhteensä noin 3,9 milj. euroa.

Kaupunki on saavuttanut neuvottelutuloksen kahdesta vaihtokaupasta valtion (ELY) ja Vantaan kaupungin kanssa. Väliarahattomissa vaihdossa kaupunki luovuttaa ulkokuntien alueita vastineena Helsingissä sijaitseviin alueisiin. Vaihtoarvot ovat yhteensä noin 3,2 milj. euroa. Valtion kanssa tehtävässä vaihdossa kaupunki luovuttaa luonnonsuojelualueita ja saa pientalokiinteistön Marjaniemestä. Vantaan kaupungin kanssa tehtävässä vaihdossa kaupunki luovuttaa raakamaita Vantaan Länsi-

salmesta ja saa kaupungin maanomistusta eheyttäviä raakamaita Östersundomin Salmenkalliosta, eli ns. Länsisalmen kiilan alueelta. Vaihdot tuodaan päätöksentekoon siten, että ne toteutuvat tämän vuoden aikana.

Edellä mainittujen neuvoteltujen maanvaihtojen lisäksi kaupungin tulee suorittaa vuonna 2022 täydennysrakentamiskorvauksia Helsingin kaupungin asunnot Oy:lle (HEKA). Korvauksiin oikeutettuja hankkeita on 11 ja niissä on kyse yhteensä noin 6,0 milj. euron korvauksista, jotka mahdollistavat noin 28 000 k-m²:n asuntorakentamisen (noin 400 asuntoa).

Loppuvuodelle toteuttavaksi suunniteltuihin edellä kuvattuihin maanvaihtoihin ja täydennysrakentamiskorvauksiin tarvitaan yhteensä noin 9,2 milj. euroa, joista talousarviossa varattujen määrärahojen ja jo alkuvuodesta myönnettyjen ylitysoikeuksien jälkeen puuttuu noin 5,3 milj. euroa.

Maanvaihdot ja maankäyttösopimukset

Kaupunki on tänä vuonna tehnyt tai päättänyt tehdä viisi maanvaihtoa Haagassa, Kaarelassa, Laaksossa, Laajasalossa ja Vuosaassa. Niiden hankintaosuus on yhteensä noin 1,4 milj. euroa.

Neljässä jo toteutuneessa maankäyttösopimuksessa maanomistaja on maksanut maankäyttökorvausta maana. Hankinnat sijaitsevat Jollaksessa, Katajanokalla ja Konalassa. Näiden maana maksettujen maankäyttökorvausten yhteisarvo on noin 0,8 milj. euroa.

Edellä mainittujen jo toteutettujen maanvaihtojen ja maankäyttökorvausten sekä tälle vuodelle Vantaan ja valtion kanssa toteutuvaksi neuvoteltujen noin 3,2 milj. euron kiinteistöjärjestelyiden maanhankintamäärärahoihin kohdistuva yhteissumma tulee olemaan vuonna 2022 yhteensä noin 5,4 milj. euroa, josta siis 2,2 milj. euroa on jo toteutunut ja sisältyy tähän mennessä käytettyihin noin 19,0 milj. euroon.

Ylitysoikeuden tarpeesta

Maanhankintaan ja täydennysrakentamiseen varatut määrärahat ovat vuodelle 2022 suunniteltuihin hankintoihin riittävällä tasolla, mikäli toteutusajallisesti vaikeasti arvioitavia maanvaihtojen ja maankäyttösopimuskorvausten osuutta ei huomioida.

Kirjanpitokäytännön mukaan kiinteistön hankkiminen vaihtamalla, maankäyttökorvauksen muodossa ja lahjan tai perinnön kautta vaati maanhankintamäärärahaa, vaikkei hankinta aiheuta kaupungille menojaa. Maanvaihtojen, erillisten ennakoimattomien hankkeiden vaatimien

(kiireellisten) maanhankintojen sekä maankäyttösopimusten maana saatavien maankäyttökorvausten ja niihin liittyvien kiinteistöjärjestelyjen vaatimia määrärahoja ei ole nähty tarkoituksenmukaiseksi varata talousarvioon, koska näiden määrät vaihtelevat vuositasolla suuresti ja niiden ajalliseen toteutumiseen liittyy epävarmuutta muun muassa asemakaavojen lainvoimaistumisiin liittyen. Näiden määrärahatarpeiden osalta on käytäntönä ollut, että niihin on ollut mahdollista tapauskohtaisesti hakea ylitysoikeuksia.

Kirjanpito- ja verotusteknisten epäselvyyksien välttämiseksi kaupunki on siirtymässä käytäntöön, jossa maankäyttökorvaus jatkossa maksetaan täysimääräisenä ja kaupunki ostaa maana maksettavan korvauksen erillisellä kauppakirjalla. Myös maanvaihtojen osalta ollaan siirtymässä käytäntöön, jossa vaihdot toteutetaan kahtena erillisenä kauppana - kaupungin ostona ja myyntinä.

Esittelijä

pormestari
Juhana Vartiainen

Lisätiedot

Ville Vastamäki, investointipäällikkö, puhelin: 310 25902
ville.vastamaki(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunkiympäristön toimiala
Taloushallintopalveluliikelaitos
Kaupunginkanslia

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

07.11.2022

Asia/6

§ 744

V 16.11.2022, Muutos kaupunginvaltuuston kokoonpanossa sekä kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan liikuntajaoston jäsenen valinta

HEL 2022-012291 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto toteaa Jukka Järvisen luottamustoimien varavaltuutettuna ja kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan liikuntajaoston jäsenenä päättyneen vaalikelpoisuuden menettämisen vuoksi.

Kaupunginvaltuusto valitsee Risto Kolasen jäseneksi kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan liikuntajaostoon jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Lisäksi kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

hallintojohtaja
Kirsi Remes

Lisätiedot

Pilvi Ainola, hallintoasiantuntija, puhelin: 09 310 38460
pilvi.ainola(a)hel.fi

Liitteet

1 Eroilmoitus 17.10.2022

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet
Esitysteksti
Kunnallisvalitus, valtuusto

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuusto valitsi Jukka Järvisen (SDP) 2.8.2021 § 244 kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan liikuntajaoston jäseneksi. Hän on 17.10.2022 ilmoittanut kotikuntansa vaihtumisesta.

Kuntalain (410/2015) 78 §:n mukaan, jos luottamushenkilö menettää vaalikelpoisuutensa, hänet valinnut toimielin toteaa luottamustoimen päättyneeksi. Päätös pannaan täytäntöön heti.

Kuntalain 17 §:n mukaan valtuutetuille valitaan varavaltuutettuja jokaisen kuntavaaleissa esiintyneen vaaliliiton, puolueen ja yhteislistan ensimmäisistä valitsematta jääneistä ehdokkaista sama määrä kuin valtuutettuja, kuitenkin vähintään kaksi. Varavaltuutettujen määrä jää näin ollen vajaaksi.

Vaalilain (714/1998) 93 §:n mukaan kunnan keskusvaalilautakunnan on valtuuston puheenjohtajan pyynnöstä määrättävä uusia varavaltuutettuja, jos varavaltuutettujen määrä jää valtuuston toimikauden aikana vajaaksi.

Kesken toimikautta avoimeksi tulleeseen luottamustoimeen valitaan toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi uusi luottamushenkilö. Valittavan henkilön tulee olla vaalikelpoinen lautakuntaan kuntalain 74 §:n mukaisesti.

Kuntalain 70 §:n mukaan luottamustoimeen voidaan valita vain henkilö, joka on suostunut ottamaan toimen vastaan. Luottamushenkilön on valtuuston pyynnöstä esitettävä selvitys seikoista, joilla voi olla merkitystä hänen vaalikelpoisuutensa arvioinnissa.

Esittelijä

hallintojohtaja
Kirsi Remes

Lisätiedot

Pilvi Ainola, hallintoasiantuntija, puhelin: 09 310 38460
pilvi.ainola(a)hel.fi

Liitteet

1 Eroilmoitus 17.10.2022

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

Ote
Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet
Esitysteksti
Kunnallisvalitus, valtuusto

07.11.2022

Asia/6

Tiedoksi

Taloushallintopalveluliikelaitos
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan liikuntajaosto

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 745

V 16.11.2022, Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston varajäsenen valinta

HEL 2022-012154 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto

- myöntää eron Marjo Tähtiselle kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston varajäsenen luottamustoimesta ja
- valitsee Pia Salorannan kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston varajäseneksi kaupunginvaltuuston toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

hallintojohtaja
Kirsi Remes

Lisätiedot

Pilvi Ainola, hallintoasiantuntija, puhelin: 09 310 38460
pilvi.ainola(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Eroilmoitus 13.10.2022
- 2 Eroilmoitus, täydennys 14.10.2022

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet
Esitysteksti
Kunnallisvalitus, valtuusto

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuusto valitsi Marjo Tähtisen (SDP) 2.8.2021 § 234 kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston varajäseneksi (Jaakko Meretniemen varajäsen) kaupunginvaltuuston toimikaudeksi. Hän on 13.10.2022 pyytänyt eroa jaoston varajäsenyydestä muuttuneen elämäntilanteen ja aikatauluhaasteiden vuoksi.

Kuntalain (410/2015) 70 §:n 3 momentin mukaan luottamustoimesta voi erota pätevästä syystä. Eron myöntämisestä päättää luottamushenkilön valinnut toimielin.

Kesken toimikautta avoimeksi tulleeseen luottamustoimeen valitaan toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi uusi luottamushenkilö. Valittavan henkilön tulee olla vaalikelpoinen lautakuntaan kuntalain 74 §:n mukaisesti.

Kuntalain 70 §:n mukaan luottamustoimeen voidaan valita vain henkilö, joka on suostunut ottamaan toimen vastaan. Luottamushenkilön on valtuuston pyynnöstä esitettävä selvitys seikoista, joilla voi olla merkitystä hänen vaalikelpoisuutensa arvioinnissa.

Esittelijä

hallintojohtaja
Kirsi Remes

Lisätiedot

Pilvi Ainola, hallintoasiantuntija, puhelin: 09 310 38460
pilvi.ainola(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Eroilmoitus 13.10.2022
- 2 Eroilmoitus, täydennys 14.10.2022

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

Ote
Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet
Esitysteksti
Kunnallisvalitus, valtuusto

Tiedoksi

Taloushallintopalveluliikelaitos
Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto

07.11.2022

Asia/8

§ 746

**V 23.11.2022, Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan jäsenen
valinta vuonna 2023 alkavaksi toimikaudeksi**

HEL 2022-011879 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Daniel Sazonovin ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Saara Nirkko, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 26312
saara.nirkko(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää valita toimikaudekseen sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakuntaan 13 jäsentä ja heidän henkilökohtaiset varajäsenensä seuraavasti:

		Jäsen	Varajäsen
1.	Kok.	sosiaali- ja terveystoimialan apulaispormestari	Laura Varjokari
2.	Kok.	Seija Muurinen	
3.	Kok.	Maaret Castrén	Yaron Nadbornik
4.	Kok.	Matti Niiranen	Nea Nättinen
5.	Vihr.	Kati Juva	Ahto Apajalahti
6.	Vihr.	Minna Lindgren	Touko Niinimäki
7.	Vihr.	Oula Silvennoinen	Vilja Alanko
8.	SDP	Pentti Arajärvi	Nelli Nurminen
9.	SDP	Sinikka Vepsä	Antti Hytti
10.	Vas.	Samuel Adouchief	Meri Valkama

11.	PS	Mikko Paunio	Martina Houtsonen
12.	PS	Laura Korpinen	Rauli Franssila
13.	RKP	Eva Biaudet	Björn Månsson

Lautakunnan puheenjohtajana on sosiaali- ja terveystoimialan apulaispormestari.

Kaupunginvaltuusto päättää valita lautakunnan varapuheenjohtajaksi Pentti Arajärven.

Esittelijän perustelut

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala muodostetaan 1.1.2023. Kaupunginvaltuuston 16.3.2022, 62 § hyväksymän 1.1.2023 voimaan tulevan hallintosäännön mukaan toimialalla on sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta sen pelastusjaosto sekä sen yksilöasioiden jaosto. Pelastustoimi siirtyy kaupunkiympäristön toimialalta uudeksi palvelukokonaisuudeksi uudelle toimialalle.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta on toimialalautakunta, joka huolehtii sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan mukaisista tehtävistä.

Lautakunnassa on 13 jäsentä. Lautakunnan puheenjohtajana on sosiaali- ja terveystoimialan apulaispormestari. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Lautakunnan jäsenistä vähintään yksi ja hänen varajäsenensä ovat ruotsinkielisestä kieliryhmästä.

Kaupunginvaltuusto valitsee toimikaudekseen lautakunnan jäsenet ja varajäsenet. Lisäksi kaupunginvaltuusto valitsee lautakunnan varsinaisista jäsenistä sille varapuheenjohtajan.

Kuntalain säännökset

Toimielinten kokoonpano (31 §:n 3 momentti)

Toimielinten jäsenille valitaan henkilökohtaiset varajäsenet, joihin sovelletaan, mitä varsinaisista jäsenistä säädetään.

Toimielimen jäsenten toimikausi ja valitseminen (32 §:n 1 momentti osa)

Toimielimen jäsenet valitaan valtuuston toimikaudeksi, jollei valtuusto ole päättänyt, että heidän toimikautensa on valtuuston toimikautta lyhyempi.

Toimielimen puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat (33 §:n 1 momentti)

Valtuusto tai muu valinnasta vastaava toimielin valitsee jäseniksi valituista toimielimen puheenjohtajan ja tarpeellisen määrän varapuheenjohtajia. Puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat valitaan samassa vaalitoimituksessa, jollei valtuusto ole päättänyt puheenjohtajamallista.

Kunnan luottamushenkilöt (69 §:n 1 ja 2 momentit)

Kunnan luottamushenkilöitä ovat valtuutetut ja varavaltuutetut, kunnan toimielimiin valitut jäsenet, kunnan kuntayhtymän toimielimiin valitsemat jäsenet sekä muut kunnan luottamustoimiin valitut henkilöt. Tehtävänä perusteella kunnan toimielimen jäseneksi valittu kunnan viranhaltija tai työntekijä ei kuitenkaan ole kunnan luottamushenkilö.

Luottamushenkilön tulee edistää kunnan ja sen asukkaiden etua sekä toimia luottamustehtävässään arvokkaasti tehtävän edellyttämällä tavalla.

Suostumus luottamustoimeen (70 §:n 1 momentti osa ja 2 momentti)

Luottamustoimeen voidaan valita vain henkilö, joka on suostunut ottamaan toimen vastaan.

Luottamushenkilön tai henkilön, joka on ehdolla muuhun luottamustoimeen kuin valtuutetuksi, on valtuuston tai asianomaisen toimielimen pyynnöstä esitettävä selvitys seikoista, joilla voi olla merkitystä hänen vaalikelpoisuutensa arvioinnissa.

Yleinen vaalikelpoisuus (71 §)

Vaalikelpoinen kunnan luottamustoimeen on henkilö:

1. jonka kotikunta kyseinen kunta on;
2. jolla on jossakin kunnassa äänioikeus kuntavaaleissa sinä vuonna, jona valtuutetut valitaan tai vaali muuhun luottamustoimeen toimitetaan; ja
3. jota ei ole julistettu vajaavaltaiseksi.

Vaalikelpoisuus muihin toimielimiin (74 §)

Vaalikelpoinen lautakuntaan ja valiokuntaan on henkilö, joka on vaalikelpoinen valtuustoon, ei kuitenkaan:

1. asianomaisen lautakunnan tai valiokunnan alainen kunnan palveluksessa oleva henkilö;
2. henkilö, joka on asianomaisen lautakunnan tai valiokunnan tehtävälueella toimivan, kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa;

- henkilö, joka on hallituksen tai siihen rinnastettavan toimielimen jäsenenä taikka johtavassa ja vastuullisessa tehtävässä tai siihen rinnastettavassa asemassa liiketoimintaa harjoittavassa yhteisössä, jos kysymyksessä on sellainen yhteisö, jolle asianomaisessa lautakunnassa tavanomaisesti käsiteltävien asioiden ratkaisu on omiaan tuottamaan olennaista hyötyä tai vahinkoa.

Pääasiallisesti henkilöstöasioita hoitavaan toimielimeen sovelletaan, mitä 73 §:n 2 momentissa säädetään.

Johtokuntaan ja toimikuntaan voidaan valita sellainenkin henkilö, joka ei ole vaalikelpoinen kunnanhallitukseen ja lautakuntaan tai jonka kotikunta ei ole.

Muut säännökset

Tasa-arvolain säännökset (4 a §:n 1 momentti)

Valtion komiteoissa, neuvottelukunnissa ja muissa vastaavissa toimielimissä sekä kunnallisissa toimielimissä että kuntien välisen yhteistöiminnan toimielimissä lukuun ottamatta kunnanvaltuusto ja tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisistä syistä muuta johdu.

Kuntalain säännökset vaalista (105 §:n 1, 2 ja 3 momentit sekä 4 ja 5 momentit osa)

Vaalissa tulevat valituiksi se henkilö tai ne henkilöt, jotka ovat saaneet eniten ääniä.

Luottamushenkilöiden vaali toimitetaan suhteellisena, jos sitä vaatii läsnä olevista toimielimen jäsenistä vähintään määrä, joka saadaan jakamalla läsnä olevien lukumäärä valittavien lukumäärällä lisättynä yhdellä. Jos osamääräksi tulee murtoluku, se korotetaan lähinnä ylemmän kokonaislukuun.

Varajäsenet valitaan samassa vaalissa kuin varsinaiset jäsenet. Jos varajäsenet ovat henkilökohtaisia, ehdokkaat on hyväksyttävä ennen vaalia ja ehdokkaana tulee olla sekä varsinainen jäsen että tämän varajäsen. Jos varajäsenet eivät ole henkilökohtaisia, valituiksi tulevat varsinaisiksi jäseniksi valittujen jälkeen seuraavaksi eniten ääniä tai korkeimmat vertausluvut saaneet ehdokkaat.

Suhteellista vaalia toimitettaessa sovelletaan, mitä kuntavaaleista vaalilaissa säädetään. Suhteellinen vaali ja vaadittaessa myös enemmistövaali on toimitettava suljetuin lipuin. Äänten mennessä tasan ratkaisee arpa.

07.11.2022

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Saara Nirkko, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 26312
saara.nirkko(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

Ote
Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet
Esitysteksti
Kunnallisvalitus, valtuusto

Tiedoksi

Tarkastusvirasto

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 747

V 23.11.2022, Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan yksilöasioiden jaoston jäsenten valinta vuonna 2023 alkavaksi toimikaudeksi

HEL 2022-011887 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää valita toimikaudekseen sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan yksilöasioiden jaostoon 9 jäsentä ja heidän henkilökohtaiset varajäsenensä seuraavasti:

	Jäsen	Varajäsen
1.	Kok. Mukhtar Abib	Marit Hohtokari
2.	Kok. Laura Varjokari	Jouni Nevalainen
3.	Vih. Kirsi Majander	Okko-Pekka Karvonen
4.	Vih. Ilmo Jokinen	Pirkko Telaranta
5.	SDP Sinikka Vepsä	Eero Kiuru
6.	SDP Esa Lehtopuro	Peppi Tervo-Hiltula
7.	Vas. Maija Karhunen	Seppo Koskinen
8.	PS Marko Ekqvist	Tanja Heiskanen
9.	Kesk. Mia Laine	Risto Airikkala

Samalla kaupunginvaltuusto päättää valita puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan seuraavasti:

Puheenjohtaja	Laura Varjokari
Varapuheenjohtaja	Sinikka Vepsä

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Saara Nirkko, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 26312
saara.nirkko(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

07.11.2022

Asia/9

Ote

Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, valtuusto

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala muodostetaan 1.1.2023. Kaupunginvaltuuston 16.3.2022, 62 § hyväksymän 1.1.2023 voimaan tulevan hallintosäännön mukaan toimialalla on sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta sen pelastusjaosto sekä sen yksilöasioiden jaosto. Pelastustoimi siirtyy kaupunkiympäristön toimialalta uudeksi palvelukokonaisuudeksi uudelle toimialalle.

Sosiaali-, ja terveys- ja pelastuslautakunnan yksilöasioiden jaosto huolehtii eräistä sosiaali-, ja terveys- ja pelastustoimialan muutoksenha-kuasioista ja muista viranomaisasioista.

Jaostossa on 9 jäsentä. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Kaupunginvaltuusto valitsee toimikaudekseen jaoston jäsenet ja varajäsenet. Lisäksi kaupunginvaltuusto valitsee lautakunnan varsinaisista jäsenistä ja varajäsenistä jaostolle puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Kuntalain säännökset

Toimielinten kokoonpano (31 §:n 3 momentti)

Toimielinten jäsenille valitaan henkilökohtaiset varajäsenet, joihin sovelletaan, mitä varsinaisista jäsenistä säädetään.

Toimielimen jäsenten toimikausi ja valitseminen (32 §:n 1 momentti osa)

Toimielimen jäsenet valitaan valtuuston toimikaudeksi, jollei valtuusto ole päättänyt, että heidän toimikautensa on valtuuston toimikautta lyhyempi.

Toimielimen puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat (33 §:n 1 momentti)

Valtuusto tai muu valinnasta vastaava toimielin valitsee jäseniksi valituista toimielimen puheenjohtajan ja tarpeellisen määrän varapuheenjohtajia. Puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat valitaan samassa vaalitoimituksessa, jollei valtuusto ole päättänyt puheenjohtajamallista.

Kunnan luottamushenkilöt (69 §:n 1 ja 2 momentit)

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Kunnan luottamushenkilöitä ovat valtuutetut ja varavaltuutetut, kunnan toimielimiin valitut jäsenet, kunnan kuntayhtymän toimielimiin valitsemat jäsenet sekä muut kunnan luottamustoimiin valitut henkilöt. Tehtävänsä perusteella kunnan toimielimen jäseneksi valittu kunnan viranhaltija tai työntekijä ei kuitenkaan ole kunnan luottamushenkilö.

Luottamushenkilön tulee edistää kunnan ja sen asukkaiden etua sekä toimia luottamustehtävässään arvokkaasti tehtävän edellyttämällä tavalla.

Suostumus luottamustoimeen (70 §:n 1 momentti osa ja 2 momentti)

Luottamustoimeen voidaan valita vain henkilö, joka on suostunut ottamaan toimen vastaan.

Luottamushenkilön tai henkilön, joka on ehdolla muuhun luottamustoimeen kuin valtuutetuksi, on valtuuston tai asianomaisen toimielimen pyynnöstä esitettävä selvitys seikoista, joilla voi olla merkitystä hänen vaalikelpoisuutensa arvioinnissa.

Yleinen vaalikelpoisuus (71 §)

Vaalikelpoinen kunnan luottamustoimeen on henkilö:

1. jonka kotikunta kyseinen kunta on;
2. jolla on jossakin kunnassa äänioikeus kuntavaaleissa sinä vuonna, jona valtuutetut valitaan tai vaali muuhun luottamustoimeen toimitetaan; ja
3. jota ei ole julistettu vajaavaltaiseksi.

Vaalikelpoisuus muihin toimielimiin (74 §)

Vaalikelpoinen lautakuntaan ja valiokuntaan on henkilö, joka on vaalikelpoinen valtuustoon, ei kuitenkaan:

1. asianomaisen lautakunnan tai valiokunnan alainen kunnan palveluksessa oleva henkilö;
2. henkilö, joka on asianomaisen lautakunnan tai valiokunnan tehtäväalueella toimivan, kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa;
3. henkilö, joka on hallituksen tai siihen rinnastettavan toimielimen jäsenenä taikka johtavassa ja vastuullisessa tehtävässä tai siihen rinnastettavassa asemassa liiketoimintaa harjoittavassa yhteisössä, jos kysymyksessä on sellainen yhteisö, jolle asianomaisessa lautakunnassa tavanomaisesti käsiteltävien asioiden ratkaisu on omiaan tuottamaan olennaista hyötyä tai vahinkoa.

Pääasiallisesti henkilöstöasioita hoitavaan toimielimeen sovelletaan, mitä 73 §:n 2 momentissa säädetään.

Johtokuntaan ja toimikuntaan voidaan valita sellainenkin henkilö, joka ei ole vaalikelpoinen kunnanhallitukseen ja lautakuntaan tai jonka kotikunta ei ole.

Muut säännökset

Tasa-arvolain säännökset (4 a §:n 1 momentti)

Valtion komiteoissa, neuvottelukunnissa ja muissa vastaavissa toimielimissä sekä kunnallisissa toimielimissä että kuntien välisen yhteistöiminnan toimielimissä lukuun ottamatta kunnanvaltuusto ja tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisistä syistä muuta johdu.

Kuntalain säännökset vaalista (105 §:n 1, 2 ja 3 momentit sekä 4 ja 5 momentit osa)

Vaalissa tulevat valituiksi se henkilö tai ne henkilöt, jotka ovat saaneet eniten ääniä.

Luottamushenkilöiden vaali toimitetaan suhteellisena, jos sitä vaatii läsnä olevista toimielimen jäsenistä vähintään määrä, joka saadaan jakamalla läsnä olevien lukumäärä valittavien lukumäärällä lisättynä yhdellä. Jos osamääräksi tulee murtoluku, se korotetaan lähinnä ylemmän kokonaislukuun.

Varajäsenet valitaan samassa vaalissa kuin varsinaiset jäsenet. Jos varajäsenet ovat henkilökohtaisia, ehdokkaat on hyväksyttävä ennen vaalia ja ehdokkaana tulee olla sekä varsinainen jäsen että tämän varajäsen. Jos varajäsenet eivät ole henkilökohtaisia, valituiksi tulevat varsinaisiksi jäseniksi valittujen jälkeen seuraavaksi eniten ääniä tai korkeimmat vertausluvut saaneet ehdokkaat.

Suhteellista vaalia toimitettaessa sovelletaan, mitä kuntavaaleista vaalilaissa säädetään. Suhteellinen vaali ja vaadittaessa myös enemmistövaali on toimitettava suljetuin lipuin. Äänten mennessä tasan ratkaisee arpa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Saara Nirkko, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 26312
saara.nirkko(a)hel.fi

07.11.2022

Asia/9

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

Ote
Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet
Esitysteksti
Kunnallisvalitus, valtuusto

Tiedoksi

Tarkastusvirasto

§ 748

**V 23.11.2022, Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan pelastus-
jaoston jäsenten valinta vuonna 2023 alkavaksi toimikaudeksi**

HEL 2022-010491 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää valita toimikaudekseen sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan pelastusjaostoon 9 jäsentä ja heidän henkilökohtaiset varajäsenensä seuraavasti:

		Jäsen	Varajäsen
1.	Kok.	Ville Elomaa	Anu Puustinen
2.	Kok.	Raine Luomanen	Heidi Heinonen
3.	Vihr.	Anna Laine	Hannu Timonen
4.	SDP	Sanna-Mari Oranen	Arto Dahlman
5.	SDP	Antti Hytti	Anne Herzig
6.	PS	Matias Turkkila	Natalia Gullstén
7.	PS	Alisa Leppäkoski	Pertti Villo
8.	PS	Martina Houtsonen	Toni Kuusela
9.	Liik.	Kimmo Niemelä	Tomi Virkki

Samalla kaupunginvaltuusto päättää valita puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan seuraavasti:

Puheenjohtaja	Antti Hytti
Varapuheenjohtaja	Martina Houtsonen

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Saara Nirkko, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 26312
saara.nirkko(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, valtuusto

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala muodostetaan 1.1.2023. Kaupunginvaltuuston 16.3.2022, 62 § hyväksymän 1.1.2023 voimaan tulevan hallintosäännön mukaan toimialalla on sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta sen pelastusjaosto sekä sen yksilöasioiden jaosto. Pelastustoimi siirtyy kaupunkiympäristön toimialalta uudeksi palvelukokonaisuudeksi uudelle toimialalle.

Pelastusjaosto huolehtii pelastustoimen palvelukokonaisuuden mukaisista tehtävistä sekä sille erikseen määrättyistä tehtävistä.

Jaostossa on 9 jäsentä. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Kaupunginvaltuusto valitsee toimikaudekseen jaoston jäsenet ja varajäsenet. Lisäksi kaupunginvaltuusto valitsee lautakunnan varsinaisista jäsenistä ja varajäsenistä jaostolle puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Kuntalain säännökset

Toimielinten kokoonpano (31 §:n 3 momentti)

Toimielinten jäsenille valitaan henkilökohtaiset varajäsenet, joihin sovelletaan, mitä varsinaisista jäsenistä säädetään.

Toimielimen jäsenten toimikausi ja valitseminen (32 §:n 1 momentti osa)

Toimielimen jäsenet valitaan valtuuston toimikaudeksi, jollei valtuusto ole päättänyt, että heidän toimikautensa on valtuuston toimikautta lyhyempi.

Toimielimen puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat (33 §:n 1 momentti)

Valtuusto tai muu valinnasta vastaava toimielin valitsee jäseniksi valituista toimielimen puheenjohtajan ja tarpeellisen määrän varapuheenjohtajia. Puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat valitaan samassa vaalitoimituksessa, jollei valtuusto ole päättänyt puheenjohtajamallista.

Kunnan luottamushenkilöt (69 §:n 1 ja 2 momentit)

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Kunnan luottamushenkilöitä ovat valtuutetut ja varavaltuutetut, kunnan toimielimiin valitut jäsenet, kunnan kuntayhtymän toimielimiin valitsemat jäsenet sekä muut kunnan luottamustoimiin valitut henkilöt. Tehtävänsä perusteella kunnan toimielimen jäseneksi valittu kunnan viranhaltija tai työntekijä ei kuitenkaan ole kunnan luottamushenkilö.

Luottamushenkilön tulee edistää kunnan ja sen asukkaiden etua sekä toimia luottamustehtävässään arvokkaasti tehtävän edellyttämällä tavalla.

Suostumus luottamustoimeen (70 §:n 1 momentti osa ja 2 momentti)

Luottamustoimeen voidaan valita vain henkilö, joka on suostunut ottamaan toimen vastaan.

Luottamushenkilön tai henkilön, joka on ehdolla muuhun luottamustoimeen kuin valtuutetuksi, on valtuuston tai asianomaisen toimielimen pyynnöstä esitettävä selvitys seikoista, joilla voi olla merkitystä hänen vaalikelpoisuutensa arvioinnissa.

Yleinen vaalikelpoisuus (71 §)

Vaalikelpoinen kunnan luottamustoimeen on henkilö:

1. jonka kotikunta kyseinen kunta on;
2. jolla on jossakin kunnassa äänioikeus kuntavaaleissa sinä vuonna, jona valtuutetut valitaan tai vaali muuhun luottamustoimeen toimitetaan; ja
3. jota ei ole julistettu vajaavaltaiseksi.

Vaalikelpoisuus muihin toimielimiin (74 §)

Vaalikelpoinen lautakuntaan ja valiokuntaan on henkilö, joka on vaalikelpoinen valtuustoon, ei kuitenkaan:

1. asianomaisen lautakunnan tai valiokunnan alainen kunnan palveluksessa oleva henkilö;
2. henkilö, joka on asianomaisen lautakunnan tai valiokunnan tehtäväalueella toimivan, kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa;
3. henkilö, joka on hallituksen tai siihen rinnastettavan toimielimen jäsenenä taikka johtavassa ja vastuullisessa tehtävässä tai siihen rinnastettavassa asemassa liiketoimintaa harjoittavassa yhteisössä, jos kysymyksessä on sellainen yhteisö, jolle asianomaisessa lautakunnassa tavanomaisesti käsiteltävien asioiden ratkaisu on omiaan tuottamaan olennaista hyötyä tai vahinkoa.

Pääasiallisesti henkilöstöasioita hoitavaan toimielimeen sovelletaan, mitä 73 §:n 2 momentissa säädetään.

Johtokuntaan ja toimikuntaan voidaan valita sellainenkin henkilö, joka ei ole vaalikelpoinen kunnanhallitukseen ja lautakuntaan tai jonka kotikunta ei ole.

Muut säännökset

Tasa-arvolain säännökset (4 a §:n 1 momentti)

Valtion komiteoissa, neuvottelukunnissa ja muissa vastaavissa toimielimissä sekä kunnallisissa toimielimissä että kuntien välisen yhteistöiminnan toimielimissä lukuun ottamatta kunnanvaltuusto ja tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisistä syistä muuta johdu.

Kuntalain säännökset vaalista (105 §:n 1, 2 ja 3 momentit sekä 4 ja 5 momentit osa)

Vaalissa tulevat valituiksi se henkilö tai ne henkilöt, jotka ovat saaneet eniten ääniä.

Luottamushenkilöiden vaali toimitetaan suhteellisena, jos sitä vaatii läsnä olevista toimielimen jäsenistä vähintään määrä, joka saadaan jakamalla läsnä olevien lukumäärä valittavien lukumäärällä lisättynä yhdellä. Jos osamääräksi tulee murtoluku, se korotetaan lähinnä ylemmän kokonaislukuun.

Varajäsenet valitaan samassa vaalissa kuin varsinaiset jäsenet. Jos varajäsenet ovat henkilökohtaisia, ehdokkaat on hyväksyttävä ennen vaalia ja ehdokkaana tulee olla sekä varsinainen jäsen että tämän varajäsen. Jos varajäsenet eivät ole henkilökohtaisia, valituiksi tulevat varsinaisiksi jäseniksi valittujen jälkeen seuraavaksi eniten ääniä tai korkeimmat vertausluvut saaneet ehdokkaat.

Suhteellista vaalia toimitettaessa sovelletaan, mitä kuntavaaleista vaalilaissa säädetään. Suhteellinen vaali ja vaadittaessa myös enemmistövaali on toimitettava suljetuin lipuin. Äänten mennessä tasan ratkaisee arpa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Saara Nirkko, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 26312
saara.nirkko(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

Ote
Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet
Esitysteksti
Kunnallisvalitus, valtuusto

Tiedoksi

Tarkastusvirasto

§ 749

V 23.11.2022, Kansalliskielilautakunnan jäsenten valinta vuonna 2023 alkavaksi toimikaudeksi

HEL 2022-010144 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää valita kansalliskielilautakuntaan 7 jäsentä ja heidän henkilökohtaiset varajäsenensä seuraavasti:

		Jäsen	Varajäsen
1.	Kok.	Kimmo Sasi	Silva Mertsola
2.	Kok.	Hanna Lähteenmäki	Yaron Nadbornik
3.	Vihr.	May Högdal	Anders Brandt
4.	SDP	Simon Bergman	Marianne Laxén
5.	Vas.	Stina Sjöblom	
6.	RKP	Björn Månsson	Emma Ringbom
7.	RKP	Anna Storå	Joakim Horsma

Samalla kaupunginvaltuusto päättää valita puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan seuraavasti:

Puheenjohtaja Björn Månsson
Varapuheenjohtaja Kimmo Sasi

Käsittely

Vastaehdotus:

Daniel Sazonov: Kimmo Sasi varapuheenjohtajaksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Saara Nirkko, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 26312
saara.nirkko(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, valtuusto

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää valita kansalliskielilautakuntaan 7 jäsentä ja heidän henkilökohtaiset varajäsenensä seuraavasti:

		Jäsen	Varajäsen
1.	Kok.	Kimmo Sasi	Silva Mertsola
2.	Kok.	Hanna Lähteenmäki	Yaron Nadbornik
3.	Vihr.	May Högdal	Anders Brandt
4.	SDP	Simon Bergman	Marianne Laxén
5.	Vas.	Stina Sjöblom	
6.	RKP	Björn Månsson	Emma Ringbom
7.	RKP	Anna Storå	Joakim Horsma

Samalla kaupunginvaltuusto päättää valita puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan seuraavasti:

Puheenjohtaja Björn Månsson

Varapuheenjohtaja

Esittelijän perustelut

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla (615/2021) 19 § edellyttää, että Helsingin kaupungilla on kansalliskielilautakunta. Lautakunnan jäseniksi valitaan ruotsinkieliseen kielivähemmistöön kuuluvia henkilöitä.

Kansalliskielilautakunnan lakisääteisiä tehtäviä koskien sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustointia ovat:

1. selvittää, arvioida ja lausua siitä, miten valtuuston päätökset vaikuttavat kielellisten oikeuksien käytännön toteutumiseen;
2. selvittää, arvioida ja määritellä ruotsin kielellä tarjottavien palvelujen tarvetta sekä seurata näiden palvelujen saatavuutta ja laatua;
3. selvitysten, arvioinnin ja seurannan perusteella tehdä hallitukselle ehdotuksia toimenpiteiksi ruotsinkielisten palvelujen ja palve-

luketjujen kehittämiseksi sekä henkilöstön kielitaitovaatimuksiksi ja kielitaidon kehittämiseksi;

4. tehdä ehdotuksia sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 39 §:ssa tarkoitetun kaksikielisten hyvinvointialueiden yhteistyötä koskevan sopimuksen sekä tämän lain 9 §:ssä tarkoitetun HUS-järjestämissopimuksen sisällöksi, antaa sopimuksesta lausunto valtuustolle sekä seurata sopimuksen toteutumista.

Lautakunnalla voi olla myös muita hallintosäännössä määrättyjä tehtäviä.

Lautakunnan on annettava vuosittain hallitukselle kertomus kielivähemmistön palvelujen toteutumisesta. Hallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin lautakunnan antama kertomus antaa aiheita.

Lautakunnan puheenjohtajalla on läsnäolo- ja puheoikeus hallituksessa siltä osin, kuin hallituksessa käsitellään sosiaali- ja terveydenhuoltoa tai pelastustoimea koskevia asioita.

1.1.2023 voimaan tulevan hallintosäännön 25 luvun uuden 6 §:n mukaan kansalliskielilautakunnan tehtävänä on lisäksi kaupungin toimintaa koskien:

1. selvittää, arvioida ja määritellä ruotsin kielellä tarjottavien palveluiden tarvetta ja henkilöstön kielitaitoa sekä seurata näiden palvelujen saatavuutta ja laatua;
2. selvitysten, arvioinnin ja seurannan perusteella tehdä ehdotuksia toimenpiteiksi ruotsinkielisten palvelujen ja palveluketjujen kehittämiseksi sekä henkilöstön kielitaitovaatimuksiksi ja kielitaidon kehittämiseksi sekä antaa näihin liittyviä lausuntoja;
3. käsitellä kaksikielisyyden suunnitelmallista edistämistä kaupungin toiminnassa sekä raportoida kaksikielisyyden toteutumisesta sekä kaupungin palvelujen ja henkilöstön kielivarannon kehittämistyöstä toimikunnan määrittelemillä kohdealueilla.

Lautakunnassa on seitsemän jäsentä. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

Kaupunginvaltuusto valitsee toimikaudekseen lautakunnan jäsenet ja varajäsenet siten, että lautakunnan jäsenet ovat ruotsinkieliseen kielivähemmistöön kuuluvia henkilöitä. Lisäksi kaupunginvaltuusto valitsee

lautakunnan varsinaisista jäsenistä sille puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Kansliapäällikkö toimii lautakunnan esittelijänä.

Kuntalain säännökset

Toimielinten kokoonpano (31 §:n 3 momentti)

Toimielinten jäsenille valitaan henkilökohtaiset varajäsenet, joihin sovelletaan, mitä varsinaisista jäsenistä säädetään.

Toimielimen jäsenten toimikausi ja valitseminen (32 §:n 1 momentti osa)

Toimielimen jäsenet valitaan valtuuston toimikaudeksi, jollei valtuusto ole päättänyt, että heidän toimikautensa on valtuuston toimikautta lyhyempi.

Toimielimen puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat (33 §:n 1 momentti)

Valtuusto tai muu valinnasta vastaava toimielin valitsee jäseniksi valituista toimielimen puheenjohtajan ja tarpeellisen määrän varapuheenjohtajia. Puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat valitaan samassa vaalitoimituksessa, jollei valtuusto ole päättänyt puheenjohtajamallista.

Kunnan luottamushenkilöt (69 §:n 1 ja 2 momentit)

Kunnan luottamushenkilöitä ovat valtuutetut ja varavaltuutetut, kunnan toimielimiin valitut jäsenet, kunnan kuntayhtymän toimielimiin valitsemat jäsenet sekä muut kunnan luottamustoimiin valitut henkilöt. Tehtävänsä perusteella kunnan toimielimen jäseneksi valittu kunnan viranhaltija tai työntekijä ei kuitenkaan ole kunnan luottamushenkilö.

Luottamushenkilön tulee edistää kunnan ja sen asukkaiden etua sekä toimia luottamustehtävässään arvokkaasti tehtävän edellyttämällä tavalla.

Suostumus luottamustoimeen (70 §:n 1 momentti osa ja 2 momentti)

Luottamustoimeen voidaan valita vain henkilö, joka on suostunut ottamaan toimen vastaan.

Luottamushenkilön tai henkilön, joka on ehdolla muuhun luottamustoimeen kuin valtuutetuksi, on valtuuston tai asianomaisen toimielimen pyynnöstä esitettävä selvitys seikoista, joilla voi olla merkitystä hänen vaalikelpoisuutensa arvioinnissa.

Yleinen vaalikelpoisuus (71 §)

Vaalikelpoinen kunnan luottamustoimeen on henkilö:

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi**Y-tunnus**

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

1. jonka kotikunta kyseinen kunta on;
2. jolla on jossakin kunnassa äänioikeus kuntavaaleissa sinä vuonna, jona valtuutetut valitaan tai vaali muuhun luottamustoimeen toimitetaan; ja
3. jota ei ole julistettu vajaavaltaiseksi.

Vaalikelpoisuus muihin toimielimiin (74 §)

Vaalikelpoinen lautakuntaan ja valiokuntaan on henkilö, joka on vaalikelpoinen valtuustoon, ei kuitenkaan:

1. asianomaisen lautakunnan tai valiokunnan alainen kunnan palveluksessa oleva henkilö;
2. henkilö, joka on asianomaisen lautakunnan tai valiokunnan tehtävälueella toimivan, kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa;
3. henkilö, joka on hallituksen tai siihen rinnastettavan toimielimen jäsenenä taikka johtavassa ja vastuullisessa tehtävässä tai siihen rinnastettavassa asemassa liiketoimintaa harjoittavassa yhteisössä, jos kysymyksessä on sellainen yhteisö, jolle asianomaisessa lautakunnassa tavanomaisesti käsiteltävien asioiden ratkaisu on omiaan tuottamaan olennaista hyötyä tai vahinkoa.

Pääasiallisesti henkilöstöasioita hoitavaan toimielimeen sovelletaan, mitä 73 §:n 2 momentissa säädetään.

Johtokuntaan ja toimikuntaan voidaan valita sellainenkin henkilö, joka ei ole vaalikelpoinen kunnanhallitukseen ja lautakuntaan tai jonka kotikunta ei ole.

Muut säännökset

Tasa-arvolain säännökset (4 a §:n 1 momentti)

Valtion komiteoissa, neuvottelukunnissa ja muissa vastaavissa toimielimissä sekä kunnallisissa toimielimissä että kuntien välisen yhteistyön toimielimissä lukuun ottamatta kunnanvaltuusto ja tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisistä syistä muuta johdu.

Kuntalain säännökset vaalista (105 §:n 1, 2 ja 3 momentit sekä 4 ja 5 momentit osa)

Vaalissa tulevat valituiksi se henkilö tai ne henkilöt, jotka ovat saaneet eniten ääniä.

07.11.2022

Luottamushenkilöiden vaali toimitetaan suhteellisenä, jos sitä vaatii läsnä olevista toimielimen jäsenistä vähintään määrä, joka saadaan jakamalla läsnä olevien lukumäärä valittavien lukumäärällä lisättynä yhdellä. Jos osamääräksi tulee murtoluku, se korotetaan lähinnä ylemmän kokonaislukuun.

Varajäsenet valitaan samassa vaalissa kuin varsinaiset jäsenet. Jos varajäsenet ovat henkilökohtaisia, ehdokkaat on hyväksyttävä ennen vaalia ja ehdokkaana tulee olla sekä varsinainen jäsen että tämän varajäsen. Jos varajäsenet eivät ole henkilökohtaisia, valituiksi tulevat varsinaisiksi jäseniksi valittujen jälkeen seuraavaksi eniten ääniä tai korkeimmat vertausluvut saaneet ehdokkaat.

Suhteellista vaalia toimitettaessa sovelletaan, mitä kuntavaaleista vaalilaissa säädetään. Suhteellinen vaali ja vaadittaessa myös enemmistövaali on toimitettava suljetuin lipuin. Äänten mennessä tasan ratkaisee arpa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Saara Nirkko, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 26312
saara.nirkko(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

Ote
Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet
Esitysteksti
Kunnallisvalitus, valtuusto

Tiedoksi

Tarkastusvirasto

§ 750

V 16.11.2022, Helsingin hyvinvointisuunnitelma 2022–2025

HEL 2022-011138 T 00 01 01

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto hyväksyy Helsingin hyvinvointisuunnitelman vuosille 2022–2025.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Stina Högnabba, erityissuunnittelija, puhelin: 310 42525
stina.hognabba(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Helsingin hyvinvointisuunnitelma 2022-2025
- 2 Liite: Tavoitteet, toimenpiteet, mittarit ja vastuutahot

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Helsingin kaupunkistrategian 2021–2025 mukaan Helsingissä tulee jokaisen iästä ja terveydentilasta riippumatta voida elää hyvää, turvallista ja omanlaistansa elämää. Kaupunkilaisilla on mahdollisuus toteuttaa itseään ja luoda mahdollisuuksia hyvinvointinsa lisäämiseen. Yhdenvertaisuus, tasa-arvo, ihmisoikeudet ja osallisuuden kokemukset ovat edellytys hyvälle elämälle. Helsinkiläisillä on mahdollisuus elää turvallisesti viihtyisässä ja kauniissa kaupunkitilassa positiivisesti omaleimaisissa kaupunginosissa.

Hyvinvointisuunnitelma osaltaan toimeenpanee kaupunkistrategiaa ja tähtää hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamiseen. Hyvinvointisuunnitelman avulla ohjataan, toteutetaan ja kehitetään helsinkiläisten hyvinvoinnin edistämiseen ja segregaaation ehkäisyyn tähtäävää vaikuttavaa ja tietoon perustuvaa työtä. Hyvinvointisuunnitelman tavoitekokonai-

suuksia toteutetaan osana toimialojen, virastojen ja liikelaitosten talouden ja toiminnan suunnittelua, toteuttamista ja arviointia.

Hyvinvointisuunnitelman sisältö perustuu kaupunkistrategiaan. Lisäksi tilasto-, tutkimus- ja muu tieto väestön hyvinvoinnin tilasta ja kehityksestä on huomioitu laajasti. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä annetun lain 6 §:n mukaan kunnan on seurattava kuntalaisten elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin. Hyvinvointisuunnitelman rakentamisessa on hyödynnetty laajasti tietopohjaa ja tavoitekokonaisuuksien muotoilussa on hyödynnetty tietopohjassa tunnistettuja haasteita.

Uudistunut lainsäädäntö ohjaa sisältöä

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen myötä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä kunnassa säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 6 §:ssä. Koska Helsinki jatkaa Suomen ainoana kuntana sosiaali- ja terveystoimien sekä pelastustoimen järjestämistä vuodesta 2023 eteenpäin, lakiin sisältyy Helsingin osalta muista kunnista poikkeavia velvoitteita.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 6§:n mukaan kunnan on edistettävä asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä. Kunnalla on ensisijainen vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä siltä osin kuin tämä tehtävä kytkeytyy kunnan muihin lakisääteisiin tehtäviin. Laki velvoittaa Helsingin kaupunkia valmistelemaan valtuustolle valtuustokausittain hyvinvointisuunnitelman sekä hyvinvointikertomuksen yhteistyössä HUS-yhtymän kanssa. Lisäksi hyvinvointisuunnitelman sisältöä ohjaavat lastensuojelulain 12 §, vanhuspalvelulain 5 § sekä ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä annetun lain 5 §. Nämä lait sisältyvät eduskunnan hyväksymään Sote100 -lakipakettiin (HE 56/2021).

Lakipaketin mukaan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma sekä ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelma laaditaan jatkossa osana sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 6 §:n mukaista kunnan hyvinvointisuunnitelmaa. Ehkäisevän päihdetyön osalta kunnassa sovelletaan jatkossa edellä mainitun lain mukaisia suunnittelu- ja raportointivelvoitteita. Jatkossa Helsingin kaupungin on sisällytettävä hyvinvointisuunnitelmaan suunnitelma hyvinvointialueen ja koulutuksen järjestäjien välisestä yhteistyöstä opiskeluhuollon kokonaisuuden toteuttamiseksi ja huomioitava suunnitelmassa kielelliset oikeudet sekä neuvolasuunnitelma hyvinvointialueen (Helsingissä sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala) vastuulla olevien neuvolapalvelujen toteuttamiseksi.

Hyvinvointisuunnitelman sisältöä tarkastellaan lain edellyttämällä tavalla tarvittaessa yhteistyössä HUS-yhtymän kanssa valtuustokauden ai-

kana sekä luodaan yhteinen toimintamalli hyvinvointisuunnitelman ja -kertomuksen yhteistyölle.

Hyvinvointisuunnitelman sisältöjä ohjataan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtamisrakenteen kautta

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen työtä tehdään Helsingissä jatkossakin toimialojen, virastojen ja liikelaitosten yhteisenä työnä. Kaupunginhallitus päätti 14.5.2018 § 350 ottaa käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtamis- ja koordinoitirakenteen. Toimintatapa vahvistaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtamista ja koordinoitua osana kaupungin johtamisjärjestelmää ja sen seuranta sekä nivoo tämän keskeisen kaupungin perustehtävän kiinteästi sen johtamisjärjestelmään. Lisäksi kaupunginhallitus päätti, että ehkäisevän päihdetyön järjestämistä annetun lain 5 §:n mukaisista tehtävistä vastaava toimielin on kaupunginhallitus ja että tehtävistä huolehtii hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ohjausryhmä.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä johtaa kaupungin johtoryhmä. Toteuttamista varten perustettiin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ohjausryhmä, jonka keskeisinä tehtävinä on kaupunkistrategian pohjalta määritellä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopisteet ja tavoitteet. Lisäksi ohjausryhmä ohjaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimeenpanoa toimialoilla ja verkostoissa sekä varmistaa, että tavoitteet ja toimenpiteet näkyvät vuosittaisissa toimintasuunnitelmissa. Ryhmä ohjaa Helsingin hyvinvointisuunnitelman valmistelua ja osallistuu hyvinvointikertomusprosessiin.

Hyvinvointisuunnitelmaa on valmistelu monialaisesti, yhteistyötä ja kehittämistä tukien

Hyvinvointisuunnitelman valmistelu käynnistyi loppuvuodesta 2021 ja sen valmisteluun on osallistunut laaja joukko asiantuntijoita, verkostoja sekä kumppaneita. Useat suunnitelmaan kirjatusta toimenpiteistä eivät vaadi toteutuakseen ylimääräisiä resursseja, vaan kyse on enemmän yhteisen näkemyksen luomisesta, toimintamallien muutoksesta, toimialojen yhteisestä tekemisestä, uusien kumppanuuksien luomisesta, osaamisen kehittämisestä ja johtamisen vahvistamisesta siten, että yhteisesti sovitut tavoitteet saavutetaan. Monessa tavoitekokonaisuudessa järjestöt ja muut yhteistyökumppanit ovat mukana.

Tavoite- ja toimenpidekokonaisuuksien valinnassa on painotettu ennaltaehkäiseviä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokonaisuuksia. Toimenpiteiksi on valittu sellaisia kehittämiskohteita, joissa useampi toimiala on mukana. Tavoite- ja toimenpidekokonaisuudet on käsitelty ja hyväksytty laajalti toimialojen eri foorumeilla ja kaikille toimenpiteille on määritelty vastuutaho.

Hyvinvointisuunnitelma on käsitelty ja osaltaan hyväksytty hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ohjausryhmässä 9.9.2022 ja kaupungin johtoryhmässä 20.9.2022.

Hyvinvointisuunnitelma kokoaa ja ohjaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kaupunkiyhteisiä tavoitteita ja toimenpiteitä

Hyvinvointisuunnitelma on keskeinen strateginen asiakirja, jonka sisältöä johdetaan poikkihallinnollisella ja monitoimijaisella yhteistyöllä. Helsingin hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä ohjaa systeminen ja kokonaisvaltainen lähestymistapa, jossa nojaututaan sosiaalisen laadun määritelmiin sekä YK:n kestävä kehityksen tavoitteisiin. Näissä nostetaan elämänlaadun kokemukset keskiöön ja tärkeinä lähtökohtina ovat yksilön fyysinen toimintakyky, psyykkinen ja sosiaalinen hyvinvointi sekä elinympäristön terveellisyys ja toimivuus ja sitä kautta myös keskeisten palvelujen saatavuus. Helsingin hyvinvointisuunnitelmalla on tärkeä rooli sosiaalisen kestävyuden tavoitteiden toteuttamisessa, erityisesti terveyden ja hyvinvoinnin, eriarvoisuuden vähentämisen, kestävien kaupunkien ja yhteisöjen sekä köyhyyden poistamisen tavoitteissa. Välillisemmin suunnitelma tukee monia muitakin YK:n tavoitteita.

Hyvinvointisuunnitelman painopisteet ja keskeiset sisällöt

Hyvinvointisuunnitelma muodostuu kuudesta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopisteestä, jotka on muodostettu kaupunkistrategiaan ja laajaan tietopohjaan perustuen. Hyvinvointisuunnitelmassa on näihin liittyen 50 tavoitekokonaisuutta ja 106 toimenpidettä kaikki ikäryhmät huomioiden.

1. Mielen hyvinvointi

Vahvistetaan kaupunkilaisten mielen hyvinvointia kehittämällä varhaista tukea, matalan kynnyksen ennaltaehkäiseviä palveluita, avun saavutettavuutta ja omahoitopalvelujen käyttöä. Kehitetään lasten ja nuorten mielenterveyden palveluketjuja, lasten ja nuorten vuorovaikutustaitoja, koulujen nuorisotyötä ja Hyvän mielen kunta -työtä.

2. Harrastaminen ja vapaa-aika

Vapaaehtois- ja vertaistoimintaa sekä taiteen ja kulttuurin huomioimista hyvinvointia lisäävänä tekijänä edistetään kaikissa ikäryhmissä. Kehitetään harrastus- ja kulttuurin kummilapset -toimintaa, kulttuurista vanhustyötä sekä ikääntyneiden kotiin tarjottavia taide- ja kulttuurielämyksiä. Toteutetaan Helsingin kulttuuriryön mallia kaupunkiuudistusalueilla ja jatketaan Suomen harrastamisen mallin kehitystyötä.

3. Liikkuminen

Työtä kohdennetaan vähiten liikkuviin kaupunkilaisiin. Lisätään tietoisuutta eri-ikäisten liikkumismahdollisuuksista ja lisätään liikkumista varhaiskasvatus-, koulu- ja opiskelupäivissä. Ikäihmisten toimintakykyä vahvistetaan liikkumissopimuksen avulla ja lisäämällä ohjattua liikuntaa. Kaupungin työntekijöitä kannustetaan säännölliseen liikkumiseen ja kaikenikäisten kaupunkilaisten tietoisuutta Helsingin liikunta- ja liikkumismahdollisuuksista parannetaan. Kokonaisuudessa jatketaan liikumisohjelman työtä.

4. Terveelliset elintavat

Edistetään terveellisiä elintapoja digitaalisten työkalujen hyödyntämisellä ja ammattilaisille suunnatulla ravitsemuskoulutuksella. Lapsille ja nuorille järjestetään hyvinvointikahvilatoimintaa ja ikääntyneille suunnatun Finger-toimintamallin käyttöä vahvistetaan. Myös muuta muistiystävällisyyteen liittyvää kehittämistä vahvistetaan valtuustokauden aikana. Ehkäisevän päihdetyön toimintatapoja vahvistetaan eri ikäryhmille suunnattujen toimenpiteiden avulla sekä kehitetään päihteet ja riippuvuudet lapsiperheissä -palveluketjua.

5. Hyvät väestösuhteet

Lisätään väestöryhmien sekä eri väestöryhmiin kuuluvien yksilöiden välistä vuorovaikutusta sekä vaikutetaan ihmisten turvallisuuden tunteeseen ja asenteisiin. Kaupunkilaisten moniäänisyyttä ja yhdenvertaisia osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia vahvistetaan ja esimerkiksi OmaStadissa edistetään aikaisemmillä kierroksilla aliedustetuiksi tunnistettujen väestöryhmien osallistumista kaikissa prosessin vaiheissa. Tuetaan yhdenvertaisuuden toteutumista sekä vahvistetaan monikana-vaista viestintää huomioiden eri väestöryhmät ja kaupunginosat. Edistetään osatyökykyisten, vammaisten osatyökykyisten sekä vaikeassa työmarkkina-asemassa olevien työllisyyttä ja vahvistetaan heidän digiosaamista.

Eri kaupunginosissa syntyviin epäsuotuisiin ilmiöihin, kuten radikalisoitumiseen ja jengiytymiseen haetaan toimintamalleja. Lapsen oikeuksia edistetään Lapsiystävällinen Kunta -työn avulla vahvistamalla esimerkiksi lasten ja nuorten turvallisuutta kaupunkitiloissa, kehittämällä kiusaamiseen puuttuvia toimintamalleja sekä lapsiystävällisiä palautekanavia. Lisäksi koulutetaan laajasti ammattilaisia lapsen oikeuksien huomioimiseen osana työtä.

6. Turvallinen ja kaunis kaupunki

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Vaikutetaan turvallisiin arjen ympäristöihin sekä viihtyisään elinympäristöön ja pyritään tunnistamaan ja puuttumaan nykyistä paremmin eri alueiden turvallisuushaasteisiin. Kävelyn suunnitteluohjeilla ja suojateiden parantamisella turvallinen liikkuminen kaupunkitiloissa paranee. Taiteen prosenttiperiaate antaa kaupunkilaisille heidän lähiympäristöisensä mahdollisuuden kokea ja kohdata taidetta. Puututaan lisääntyneeseen lähisuuhdeväkivaltaan ja lisätään tietoisuutta kodin ja alueellisten elinympäristöjen turvallisuudesta. Lisäksi vahvistetaan toimenpiteitä, joilla tuetaan omaishoitoperheen hyvinvointia ja omaishoidon turvallisuutta.

Hyvinvointisuunnitelman seuranta

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 6 §:n mukaan kunnassa on raportoitava kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä, niihin vaikuttavista tekijöistä sekä toteutetuista toimenpiteistä kaupunginvaltuustolle vuosittain. Jatketaan edellisellä valtuustokaudella luotua käytäntöä, jossa hyvinvointisuunnitelman seurantaraportti (Stadin HYTE-barometri) tuodaan tiedoksi kaupunginvaltuustolle tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä. Sisällöltään raportointi perustuu hyvinvointisuunnitelman valittujen tavoitteiden, toimenpiteiden ja mittareiden tarkasteluun ja tuo esille hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen onnistumisia ja haasteita. Laajempi raportointi (laaja hyvinvointikertomus) tehdään valtuustokauden lopussa ja sen sisältö toimii kaupunkitiedon tuottaman tiedon lisäksi seuraavan valtuustokauden hyvinvointisuunnitelman tietopohjana. Uudistettu lainsäädäntö edellyttää, että seurantaan osallistetaan HUS-yhtymä. Käytännöt luodaan valtuustokauden aikana ja kehitetään tarvittaessa raportointitapaa.

Hyvinvointisuunnitelmalla on 47 vaikutusmittaria, joilla kuvataan muutosta väestön hyvinvoinnissa, terveydessä ja turvallisuudessa. Lisäksi toimenpiteille on luotu prosessi- ja tulospittarit, joilla seurataan edistymistä ja onnistumisia. Mittareille on rakennettu raportointialusta ja julkaistaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ulkoisilla verkkosivuilla.

Valitulla sosiaalisen laadun viitekehyksellä pyritään paikantamaan hyvinvointisuunnitelman vaikuttavuutta tarkastelemalla sen toimenpidekonaisuuksien toteutumista suhteessa valittuihin mittareihin. Arvioinnissa tarkastellaan myös onnistumisia kaupunkilaisten fyysisen toimintakyvyn, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin sekä arjen elinympäristön näkökulmasta.

Jos kaupunginvaltuusto hyväksyy hyvinvointisuunnitelman esitetyn mukaisesti, kaupunginhallitus täytäntöönpanopäätöksessään kehottaa toimialoja, virastoja ja liikelaitoksia yhteistyössä edistämään hyvinvointi-

suunnitelman tavoitteiden ja toimenpiteiden toteuttamista osana talouden ja toiminnan suunnittelua ja toimeenpanoa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Stina Högnabba, erityissuunnittelija, puhelin: 310 42525
stina.hognabba(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Helsingin hyvinvointisuunnitelma 2022-2025
- 2 Liite: Tavoitteet, toimenpiteet, mittarit ja vastuutahot

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ohjausryhmä

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 31.10.2022 § 714

HEL 2022-011138 T 00 01 01

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

31.10.2022 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Jussi Halla-ahon ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Stina Högnabba, erityissuunnittelija, puhelin: 310 42525
stina.hognabba(a)hel.fi

§ 751

V 16.11.2022, Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan palvelustrategia 2023–2025

HEL 2022-008716 T 00 01 01

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:
Kaupunginvaltuusto hyväksyy sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan palvelustrategian 2023–2025.

Käsittely

Vastaehdotus:

Jussi Halla-aho: Liitteen 1 muutokset:

Poistetaan sivulta 5 "Helsingin väestö on yhä monimuotoisempaa, ja kielellinen kirjo kasvaa, mikä on huomioitava palvelutarjonnassa."

Poistetaan sivulta 7 "Palvelut on järjestettävä yhdenvertaisesti kaikille asukkaille. Yhdenvertaisuus ei tarkoita sitä, että palvelut toteutettaisiin kaikille samalla tavalla."

Lisätään sivulle 7 "Helsinki pyrkii segregaaation ehkäisemiseksi tuottamaan kaikille helsinkiläisille samoja palveluja ellei laki erikseen määrää palvelun järjestämisestä"

Poistetaan sivulta 22 "Kehitämme myös muunkielisiä palvelujamme."

Jussi Halla-ahon vastaehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Riikka Henriksson, suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 25543
riikka.henriksson(a)hel.fi
Mia-Veera Koivisto, Palvelustrategiapäällikkö, puhelin: 310 35567
mia-veera.koivisto(a)hel.fi
Sampo Pajari, talous- ja suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 42504
sampo.pajari(a)hel.fi

Liitteet

1 Sosiaali-, terveys ja pelastustoimialan palvelustrategia 2023-2025

Muutoksenhaku

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistus

Valtakunnallisen sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen uudistuksen keskeiset toiminnalliset ja lainsäädännölliset muutokset koskevat myös Helsinkiä. Merkittävimmät muutokset ovat valtion tavoite- ja talousohjaus sekä järjestämisen vahvistaminen. Uusi lainsäädäntö ja uudistuvan rahoitusmallin myötä tiukkeneva määräraha-kehys yhdistettynä kasvavaan palvelutarpeeseen edellyttävät vahvaa strategista suunnittelua ja johtamista. Helsingin kaupungilla on ensisijainen vastuu lakisäänteisen sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisestä. Muutokset asettavat paineita järjestäjäroolin selkiyttämiseksi ja vahvistamiseksi.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen edellyttää hyvää kokonaisuuden hallintaa: tiedolla johtamista, kustannusten hallintaa, palvelutarpeen kehittymisen ennakoimista ja ennaltaehkäisyä, palvelujen riittävyyden, henkilöstön saatavuuden ja pysyvyyden varmistamista, systemaattisesti suunniteltua tuotantorakennetta, palvelutuotannon ohjausta ja hyödyntämistä sekä valvontaa ja palvelujen yhteensovittamista.

Sosiaali- ja terveys- ja pelastustoimialan palvelustrategia (laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä, 11 §) on laadittu talouden ja toiminnan suunnittelua sekä johtamista varten. Laki määrittelee palvelustrategian sisältöä. Pelastustoimea ohjaa sen rinnalla pelastustoimen palvelutasopäätös (laki pelastustoimen järjestämisestä, 6 §).

Uusi lakisääteinen palvelustrategia on palvelujen järjestäjän strategia, jossa päätetään sen järjestämisvastuulle kuuluvan sosiaali- ja terveydenhuollon pitkän aikavälin tavoitteet sekä tavoitteet palvelujen toteuttamiseksi. Tavoitteissa otetaan huomioon asukkaiden tarpeet, paikalliset olosuhteet sekä palvelujen saatavuus ja saavutettavuus.

Ensimmäinen palvelustrategiakausi Helsingissä on vajaan valtuustokauden mittainen ja luonteeltaan lyhyen aikavälin muutosstrategia, jonka avulla otetaan haltuun uudistuksen keskeisiä muutoksia.

Palvelustrategia tukee kaupunkistrategian toteutumista. Kaupunkistrategian tavoitteita on täsmennetty ja täydennetty palvelustrategiassa toimialan yhteisillä tavoitteilla, keinoilla ja lupauksilla Helsingin asukkail-

le. Palvelustrategian lähtökohtana on, että Helsinki vastaa jatkossa entistä paremmin asukkaidensa palvelutarpeeseen.

Palvelustrategian toteutumista seurataan vuosittaisissa sosiaali- ja terveysministeriön kanssa käytävissä neuvotteluissa. Lisäksi jatkossa valtakunnalliset strategiset nelivuotistavoitteet määrittävät järjestäjän palvelustrategisia linjauksia.

Palvelustrategian valmistelu

Palvelustrategian valmistelu käynnistyi vuonna 2020 osana sote-uudistukseen valmistautumista. Tavoitteena oli, että Helsinki ottaa entistä vahvemman järjestäjäroolin ja kirkastaa järjestäjän strategian sekä tavoitteet.

Palvelustrategian valmistelun ohjausryhmänä on toiminut sosiaali- ja terveystoimialan ylin johto, ja valmistelua on koordinoitunut tehtävään nimetty koordinaatioryhmä.

Vuoden 2021 aikana kartoitettiin järjestämisen nykytilaa asiantuntijoiden yhteistyötapaamisissa ja heidän haastatteluillaan. Kartoituksen tuloksia verrattiin sote-uudistuksen lakiehdotuksiin. Lakien hyväksymisen jälkeen järjestettiin työpajat, joihin osallistui yhteensä noin 200 sosiaali- ja terveystoimen asiantuntijaa, päällikköä ja johtajaa. Työpajoissa palvelujen järjestämisen kehittämistarpeet konkretisoituivat ja yhteinen tahtotila tulevaisuuden palveluista kirkastui.

Palvelustrategialuonnos ottaa huomioon kesällä 2022 toteutetut asukas- ja henkilöstökyselyt. Palvelustrategian luonnosta esiteltiin henkilöstöjärjestöjen järjestöneuvottelukunnassa ja henkilöstötoimikunnassa. Vammais-, vanhus- ja nuorisoneuvoston jäsenille annettiin mahdollisuus kommentoida palvelustrategiaan luonnosteltuja lupauksia, tavoitteita ja keinoja.

Palvelustrategian valmistelua, rakennetta ja sisältöteemoja on esitelty sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistusjaostossa sekä sosiaali- ja terveyslautakunnassa.

Sosiaali- ja terveyslautakunnalle sekä pelastuslautakunnalle järjestettiin yhteinen iltakoulu palvelustrategian temaattisista kokonaisuuksista. Kaupunginvaltuutetuilla oli mahdollisuus ottaa osaa valmisteluun esittämällä kaupunginvaltuuston palvelustrategiaseminaarissa näkemyksiä uuden toimialan tavoitteista ja palveluista.

Helsingin kaupunki kuuli järjestöjä sote-uudistuksen järjestöyhteistyön valmistelussa muun muassa verkkokyselyllä, jonka vastauksia on hyö-

dynnetty palvelustrategiatyössä. Valmistelun aikana kuultiin myös järjestöjen sote-muutostuen asiantuntijoita.

Palvelustrategiaa on muokattu keskustelujen, kyselyjen tulosten, lausuntojen ja palautteen perusteella, minkä lisäksi palvelustrategiaa on työstetty yhdessä sosiaali- ja terveystieteiden sekä pelastuslaitoksen asiantuntijoiden kanssa.

Osallistuvassa työskentelyssä syntyneitä materiaaleja käytetään jatkossa myös toiminnan suunnittelussa. Strategiakauden aikana varmistetaan, että palveluntuottajilla, järjestöillä ja henkilöstöllä on mahdollisuus osallistua toimenpiteiden konkreettiseen suunnitteluun.

Ensimmäisen palvelustrategian valmistelussa on osallistuvan valmistelun lisäksi huomioitu tiedossa oleva valtakunnallisen sote-uudistuksen yleinen tavoiteohjaus, uudistunut lainsäädäntö, Helsingin kaupunkistrategian tavoitteet sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan palveluille sekä sosiaali-, terveys- ja pelastustoimissa tunnistetut strategiset kehittämistarpeet.

Palvelustrategian rakenne ja sisältö

Palvelustrategia tähtää siihen, että asukkaat saavat nopeasti, sujuvasti ja yhdenvertaisesti tarvitsemiaan palveluja. Strategian sisältö etenee johtamista ja henkilöstöä koskevista tavoitteista kohti palvelujen saatavuudelle asetettuja tavoitteita.

Johtamisella varmistetaan, että asukkaat saavat tarvitsemansa palvelut. Palvelun onnistuminen edellyttää hyvinvoivaa ja tehtävänsä osavaa henkilöstöä. Kustannusvaikuttavuuden lisäämisellä, palvelujen yhteensovittamisella ja tuottajien hyödyntämisellä sekä ohjauksella turvataan osaltaan sekä palvelujen laatu että palvelujen saatavuus.

Palvelustrategian tavoitteet ja keinot linjaavat päätöksentekoa ja kehittämistyötä yhdessä Helsingin kaupunkistrategian kanssa.

Toteuttaminen ja seuranta

Palvelustrategian onnistumisen ja vaikuttavuuden varmistamiseksi seuraamme tavoitteiden toteutumista. Järjestelmällisellä seurannalla ja arvioinnilla voidaan tarvittaessa tarkentaa toimenpiteitä varmistamaan palvelustrategian tavoitteiden toteutuminen.

Palvelustrategian toteutumista seurataan kaupunkistrategian tavoitteiden ja talouden ja toiminnan seurannan prosessien mukaisesti. Palvelustrategiaa toteutetaan osana toimialan päivittäistä työtä.

07.11.2022

Strategisten tavoitteiden toteutumista seurataan myös vuosittaisissa neuvotteluissa sosiaali- ja terveysministeriön kanssa osana järjestämisvastuun toteutumisen seurantaa ja arviointia.

Palvelustrategiasta laaditaan tiivistetty esitysversio ja viestintämateriaalia asukas- ja henkilöstöviestintään.

Päätöksenteko palvelustrategian hyväksymisessä

Palvelustrategiasta on tarkoitus päättää samassa aikataulussa kuin vuoden 2023 talousarviosta ja taloussuunnitelmasta 2023–2025. Palvelustrategia liitetään hyväksymisen jälkeen vuoden 2023 talousarvion ja taloussuunnitelman 2023–2025 liitteeksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Riikka Henriksson, suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 25543
riikka.henriksson(a)hel.fi
Mia-Veera Koivisto, Palvelustrategiapäällikkö, puhelin: 310 35567
mia-veera.koivisto(a)hel.fi
Sampo Pajari, talous- ja suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 42504
sampo.pajari(a)hel.fi

Liitteet

1 Sosiaali-, terveys ja pelastustoimalan palvelustrategia 2023-2025

Oheismateriaali

1 Asukas- ja henkilöstökyselyjen yhteenveto
2 Vammaisneuvoston lausunto palvelustrategialuonnoksesta
3 Vanhusneuvoston lausunto palvelustrategialuonnoksesta

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 31.10.2022 § 715

HEL 2022-008716 T 00 01 01

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

07.11.2022

31.10.2022 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Jussi Halla-ahon ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Riikka Henriksson, suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 25543
riikka.henriksson(a)hel.fi

Mia-Veera Koivisto, Palvelustrategiapäällikkö, puhelin: 310 35567
mia-veera.koivisto(a)hel.fi

Sampo Pajari, talous- ja suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 42504
sampo.pajari(a)hel.fi

Kaupunginhallituksen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistusjaosto 19.09.2022 § 36

HEL 2022-008716 T 00 01 01

Päätös

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistusjaosto päätti esittää kaupunginhallitukselle sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan palvelustrategialuonnoksen (liite 1) vuosille 2023-2025.

Käsittely

19.09.2022 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Daniel Sazonov: Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistusjaosto päättää esittää kaupunginhallitukselle sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan palvelustrategialuonnoksen (liite 1) vuosille 2023-2025 seuraavin muutoksin:

Strategian lähtökohta ja valmistelu -kappale

s. 2: Sote-uudistuksen tavoitteet -laatikkoon lisätään uudeksi ensimmäiseksi kohdaksi: ”kaventaa ihmisten hyvinvointi- ja terveyseroja”

Visio -kappale

s. 9: Visio muutetaan muotoon: ”Luomme helsinkiläisille hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta yhteistyöllä ja vahvalla osaamisella”

s. 9: Muutetaan kappale

”Helsinki turvaa jatkossakin palvelujen saatavuuden monituottajamallia hyödyntäen. Palvelutuotanto koostuu toimialan omasta palvelutuotannosta sekä yksityisten ja kolmannen sektorin palveluntuottajien tuottamista osto- ja palvelusetelipalveluista. Ulkoisten palveluntuottajien osaaminen on tärkeässä roolissa asukkaiden palvelukokonaisuuksia suunniteltaessa ja kehitettäessä.”

muotoon: ”Helsinki turvaa jatkossakin palvelujen saatavuuden monituottajamallia hyödyntäen. Palvelutuotanto koostuu keskeisiltä osin toimialan omasta palvelutuotannosta, jonka lisäksi hyödynnetään yksityisten ja kolmannen sektorin palveluntuottajien tuottamia osto- ja palvelusetelipalveluita. Ulkoisten palveluntuottajien osaamista voidaan käyttää apuna myös asukkaiden palvelukokonaisuuksia suunniteltaessa ja kehitettäessä.

s. 9: korvataan viimeisen virkkeen ilmaus Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri ilmaisulla HUS-yhtymä

s. 11: muutetaan laatikon toinen kohta kuulumaan: ”Saumattomilla ja yhteen sovitetuilla palveluilla, panostamalla ennaltaehkäisyyn sekä yhteistyöllä eri toimijoiden välillä varmistamme nykyistä vaikuttavimmat palvelut.”

s. 11: muutetaan laatikon neljäs kohta kuulumaan: ”Palvelut ovat laadukkaita, turvallisia ja yhdenmukaisia ja ne edistävät yhdenvertaisuutta riippumatta palvelujen tuottajista.”

Palvelustrategian temaattiset kokonaisuudet ja painopisteet 2023–2025 -kappale

s. 14: Muutetaan ”Järjestämisen johtaminen” väliotsikon jälkeisen listauksen toinen kohta: ”Siirrämme painopistettä oman tuotannon johtamisesta kohti kokonaisvaltaista, sektorirajat ylittävää järjestämisen johtamista. Korostamme asiakasprosessien johtamista, sopimusten johtamista sekä tavoitteellisen yhteistyön rakentamista ja yhteisjohtamista eri toimijoiden välillä.”

Muotoon: ”Vahvistamme sekä oman tuotannon johtamista että kokonaisvaltaista, sektorirajat ylittävää järjestämisen johtamista. Oman tuotannon johtamisessa korostamme hyvää henkilöstöjohtamista sekä palveluiden laadun ja kustannusvaikuttavuuden kehittämistä, järjestämisen johtamisessa taas asiakasprosessien johtamista, sopimusten johtamista sekä tavoitteellisen yhteistyön rakentamista ja yhteisjohtamista eri toimijoiden välillä.”

s. 15: Muutetaan ” Henkilöstön saatavuus, pysyvyys ja osaaminen” väliotsikon jälkeisen listauksen neljäs kohta ”Henkilöstömme osallistuu palvelujen ja eri toimijoiden välisen yhteistyön kehittämiseen asukkaiden palveluketjujen parantamiseksi.”

Muotoon: ”Varmistamme, että käytössä on riittävät toimintamallit ja rakenteet, joilla koko henkilöstö voi osallistua palveluiden ja eri toimijoiden välisen yhteistyön kehittämiseen asukkaiden palveluketjujen parantamiseksi.”

s. 17: Lisätään ”Yhteistyö erikoissairaanhoidon järjestämisessä” väliotsikon jälkeiseen listaukseen uudeksi kohdaksi: ”Varmistamme yhdessä muiden Uudenmaan hyvinvointialueiden kanssa sujuvan jatkohoidon potilasturvallisuuden ja sairaalapäivystysten toiminnan turvaamiseksi.”

s. 17: Muutetaan ”Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen välinen yhteistyö ja integraatio” väliotsikon jälkeisen listauksen toinen kohta kuulumaan: ”Kartoitamme yhteistyössä palvelumuodot ja prosessit, joissa voimme tiivistää yhteistyötä sekä luoda uusia toimintamalleja palvelujen järjestämiseen sekä hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseen. Parannamme kotiin vietävää päivystyksellistä akuuttilanteiden hoitoa.”

s. 18: muutetaan virke: ”Tämä edellyttää oman ja hankitun palvelutuotannon kustannusten ja vaikuttavuuden vertailukelpoisuuden ja läpinäkyvyyden parantamista” muotoon: ”Tämä edellyttää oman ja hankitun palvelutuotannon kustannusten ja vaikuttavuuden vertailukelpoisuuden ja läpinäkyvyyden parantamista sekä tämän vertailutiedon hyödyntämistä myös oman palvelutuotannon kehittämisessä.”

s. 19: Lisätään ”Palvelurakenne, tuotantotavat ja kustannusvaikuttavuus” väliotsikon jälkeisissä listauksissa olevan kohdan ”Lisäämme strategista henkilöstösuunnittelua osana toiminnan ja talouden johtamista.” perään virke: ”Eryteisesti siirretään parhaita käytäntöjä toimipisteiden välillä.”

s. 22: Lisätään väliotsikon ”Saatavuus ja saavutettavuus” jälkeen olevaan laatikkoon uusi virke: ”Turvaamme yhdenvertaiset ja laadukkaat suomen- ja ruotsinkieliset palvelut. Kiinnitämme erityistä huomiota ruotsinkielisten palveluiden toimivuuteen.”

s. 22: Muutetaan virke: ” Turvaamme riittävät ja yhdenvertaiset ruotsinkieliset palvelut muun muassa kiinnittämällä huomiota ruotsinkielisten palveluketjujen toimivuuteen, johtamiseen, kielitaitovaatimuksiin ja tiedonkeruuseen.” muotoon ”Turvaamme riittävät ja yhdenvertaiset suomen- ja ruotsinkieliset palvelut muun muassa kiinnittämällä huomiota

myös ruotsinkielisten palveluketjujen toimivuuteen, johtamiseen, kieli-
taitovaatimuksiin, tiedottamiseen ja tiedonkeruuseen.”

s. 22: Lisätään sivulle virke: ”Helsinki panostaa vammaisten ja ikäih-
misten laadukkaisiin ja turvallisiin palveluihin ja huomioi omaishoidon
yhtenä hoitomuotona.”

s. 22: Muutetaan virke ”Helsinki pyrkii strategiakaudella pitämään edel-
leen terveyskeskuskäynnit maksuttomina.” Muotoon: ”Helsingin tavoit-
teena on että strategiakaudella terveyskeskuskäynnit pysyvät edelleen
maksuttomina.”

s. 23: Muutetaan virke: ”Vahvistamme peruspalvelujen saatavuutta
hyödyntämällä monituottajuutta ja yhteistyötä.” muotoon: ” Vahvistam-
me peruspalvelujen saatavuutta myös hyödyntämällä monituottajuutta
ja yhteistyötä.”

s.23: Lisätään ”Peruspalvelujen saatavuus paranee” tavoitteen alla lis-
tattuihin keinoihin uusi kohta: ”Peruspalveluiden saatavuutta paranne-
taan lisäämällä henkilöstön veto- ja pitovoimaa. Henkilöstön pysyvyy-
dellä parannetaan myös hoidon jatkuvuutta. Otetaan henkilöstö mu-
kaan parantamaan palveluiden saatavuutta ja lisätään yksiköiden pää-
tösvaltaa kehittää omaa toimintaansa. Vetovoimaisten työyhteisöjen ja
hyvin toimivien palvelujen käytäntöjä levitetään muihin yksiköihin.”

s.23: Lisätään ”Peruspalvelujen saatavuus paranee” tavoitteen alla lis-
tattuihin keinoihin uusi kohta: ”Lisäämme ehkäisevää ja ennakoivaa
työtä sekä teemme tiivistä yhteistyötä järjestöjen ja muiden sidosryh-
mien kanssa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.”

s. 24: Lisätään ”Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen
toiminnot ovat osa kaikkia palveluja.” tavoitteen alla listattuihin keinoi-
hin uusi kohta: ”Teemme tiivistä yhteistyötä järjestöjen ja muiden sidos-
ryhmien kanssa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.”

Lisäksi jaosto toteaa, että koontitaulukot sivuilla 26 - 30 tulee päivittää
niin, että ne huomioivat edellä päätetyt muutokset.

Kannattaja: Reetta Vanhanen

Jaosto hyväksyi yksimielisesti Daniel Sazonovin vastaehdotuksen mu-
kaisesti muutetun ehdotuksen.

Vastaehdotus:

Mari Rantanen: Liitteen 1 muutokset:

Poistetaan sivulta 5 "Helsingin väestö on yhä monimuotoisempaa, ja kielellinen kirjo kasvaa, mikä on huomioitava palvelutarjonnassa."

Poistetaan sivulta 7 "Palvelut on järjestettävä yhdenvertaisesti kaikille asukkaille. Yhdenvertaisuus ei tarkoita sitä, että palvelut toteutettaisiin kaikille samalla tavalla."

Lisätään sivulle 7 "Helsinki pyrkii segregaaation ehkäisemiseksi tuottamaan kaikille helsinkiläisille samoja palveluja ellei laki erikseen määrää palvelun järjestämisestä"

Poistetaan sivulta 22 "Kehitämme myös muunkielisiä palvelujamme."

Helsingin ei tule edistää segregatiota järjestämällä Helsinkiin tuleville vieraskielisille omankielisiä palveluja tai ylipäänsä erillisiä maahanmuuttajien palveluja silloin kun niitä ei lakisääteisesti edellytetä. Yhteiskuntaan integroitumisen ehdoton edellytys on kielitaito. Kielitaidon osalta on jo tutkitusti suuria puutteita useiden maassaolovuosien jälkeen ja ongelmaa pahennetaan lisäämällä omankielisiä palveluja jos henkilöiden ei tarvitse suomen kieltä opetella. Valtio lisäksi korvaa tulkkipalveluja, joten Helsingin ei kannata kantaa sellaisia kustannuksia, jotka kuuluvat valtion kautta maksettavaksi.

Vallitsevassa tilanteessa ei voida pitää perusteltuna, että Helsinki priorisoi omankielisiä palveluja peräti strategiatasolla.

Mari Rantasen vastaehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

Mari Rantanen jätti päätöksestä eriävän mielipiteen.

Mari Rantanen jätti eriävään mielipiteeseensä seuraavat perustelut: Helsingin ei tule edistää segregatiota järjestämällä Helsinkiin tuleville vieraskielisille omankielisiä palveluja tai ylipäänsä erillisiä maahanmuuttajien palveluja silloin kun niitä ei lakisääteisesti edellytetä. Yhteiskuntaan integroitumisen ehdoton edellytys on kielitaito. Kielitaidon osalta on jo tutkitusti suuria puutteita useiden maassaolovuosien jälkeen ja ongelmaa pahennetaan lisäämällä omankielisiä palveluja jos henkilöiden ei tarvitse suomen kieltä opetella. Valtio lisäksi korvaa tulkkipalveluja, joten Helsingin ei kannata kantaa sellaisia kustannuksia, jotka kuuluvat valtion kautta maksettavaksi.

Vallitsevassa tilanteessa ei voida pitää perusteltuna, että Helsinki priorisoi omankielisiä palveluja peräti strategiatasolla.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

07.11.2022

Riikka Henriksson, suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 25543
riikka.henriksson(a)hel.fi

Sampo Pajari, talous- ja suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 42504
sampo.pajari(a)hel.fi

Mia-Veera Koivisto, palvelustrategiapäällikkö, puhelin: 310 35567
mia-veera.koivisto(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 06.09.2022 § 180

HEL 2022-008716 T 00 01 01

Päätös

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti merkitä tiedoksi liitteenä olevan sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan palvelustrategialuonnoksen vuosille 2023–2025.

Merkitessään tiedoksi sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan palvelustrategialuonnoksen vuosille 2023–2025 sosiaali- ja terveyslautakunta toteusi samalla seuraavaa:

Samalla lautakunta katsoo, että:

Palvelustrategian toteuttamisen kriittinen tekijä on rahoituksen riittävyys. Lautakunta pitää välttämättömänä vaikuttamistyön jatkamista valtionrahoituksen tason oikaisemiseksi tarvetta vastaavalle tasolle.

Laadukkaiden sotepe-palveluiden järjestämisen kannalta keskeisin haaste on riittävä henkilöstön saatavuus. Siksi toimet, joilla tähän vastataan ovat ensisijaisen tärkeitä myös sotepe-uudistuksen toimeenpanton näkökulmasta. Tässä keskeistä on koko toimialan johtamisen ohella kiinnitettävä huomiota toimintayksiköiden johtamisen, organisaation ja työn organisoinnin kehittämiseen. Hyväksi on käytettävä myös eri toiminnoissa kehitettyjä parhaaksi osoittautuneiden käytäntöjen siirtämiseen yleiseen käyttöön.

Ensihoitoa koskevissa tavoitteissa tulee huomioida HUSin rooli ensihoidon järjestämisvastuullisena toimijana Uudellamaalla ja HUSin kanssa tehtävän yhteistyön välttämättömyys.

Palvelutarjonnassa on tärkeitä huomioida eri tyyppisiä palveluita käyttävät asiakkaat kuten digipalveluita käyttävät, matalan kynnyksen palveluita käyttävät ja myös vahvempia laitospalveluita käyttävät ja pidempiä osastojaksoja tarvitsevat asukkaat.

Samalla lautakunta katsoo, että palvelustrategiassa tulee näkyä vahvemmin palveluiden saatavuuden varmistaminen molemmilla kansalliskielillä esimerkiksi kiinnittämällä huomiota ruotsinkielisten palveluketju-

jen toimivuuteen, johtamiseen, kielitaitovaatimukseen ja tiedonkeruuseen.

Helsinki pyrkii strategiakaudella pitämään edelleen terveyskeskuskäynnit maksuttomina.

Käsittely

06.09.2022 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Sosiaali- ja terveyslautakunta ei katsonut tarpeelliseksi kuulla asiassa kutsuttuja asiantuntijoita, eivätkä nämä siitä syystä osallistuneet kokoukseen.

Asiassa tehtiin seuraavat vastaehdotukset:

Vastaehdotus 1:

Puheenjohtaja Daniel Sazonov: Lisätään päätösosaan seuraava:

"Samalla lautakunta katsoo, että:

Palvelustrategian toteuttamisen kriittinen tekijä on rahoituksen riittävyys. Lautakunta pitää välttämättömänä vaikuttamistyön jatkamista valtionrahoituksen tason oikaisemiseksi tarvetta vastaavalle tasolle.

Laadukkaiden sotepe-palveluiden järjestämisen kannalta keskeisin haaste on riittävä henkilöstön saatavuus. Siksi toimet, joilla tähän vastataan ovat ensisijaisen tärkeitä myös sotepe-uudistuksen toimeenpanton näkökulmasta. Tässä keskeistä on koko toimialan johtamisen ohella kiinnitettävä huomiota toimintayksiköiden johtamisen, organisaation ja työn organisoinnin kehittämiseen. Hyväksi on käytettävä myös eri toiminnoissa kehitettyjä parhaaksi osoittautuneiden käytäntöjen siirtämiseen yleiseen käyttöön.

Ensihoitoa koskevissa tavoitteissa tulee huomioida HUSin rooli ensihoidon järjestämisvastuullisena toimijana Uudellamaalla ja HUSin kanssa tehtävän yhteistyön välttämättömyys.

Palvelutarjonnassa on tärkeitä huomioida eri tyyppisiä palveluita käyttävät asiakkaat kuten digipalveluita käyttävät, matalan kynnyksen palveluita käyttävät ja myös vahvempia laitospalveluita käyttävät ja pidempiä osastojaksoja tarvitsevat asukkaat."

Kannattaja: jäsen Kati Juva

Vastaehdotus 2:

Puheenjohtaja Daniel Sazonov: Lisätään päätösosaan seuraava:

"Samalla lautakunta katsoo, että palvelustrategiassa tulee näkyä vahvemmin palveluiden saatavuuden varmistaminen molemmilla kansalliskielillä esimerkiksi kiinnittämällä huomiota ruotsinkielisten palveluketjujen toimivuuteen, johtamiseen, kielitaitovaatimukseen ja tiedonkeruuseen."

Kannattaja: jäsen Kati Juva

Vastaehdotus 3:

Jäsen Laura Korpinen: Lisätään päätösosaan seuraava:

"Edelleen lautakunta katsoo, että:

Sosiaali- ja terveystalvveluja ei laajenneta muunkielisiksi.

Omaishoito on pidettävä yhtenä hoitomuotona palveluvalikossa.

Digipalveluiden tarjontaa harkittaessa on kriittisesti arvioitava se, keille digipalvelu soveltuu, eikä esimerkiksi kotihoitoa voi kategorisesti korvata digiyhteyksin. Yhdenvertaisuus-sanalla tulisi avata se, mitä kussakin tapauksessa asialla tarkoitetaan, ja korvata sanalla tasa-arvo, kun sitä tarkoitetaan. Pelastustoimella on jatkossakin oltava oma erillinen palvelutasopäätöksensä."

Kannattaja: jäsen Mikko Paunio

Vastaehdotus 4:

Jäsen Kati Juva: Lisätään päätösosaan seuraava: "Helsinki pyrkii strategiakaudella pitämään edelleen terveyskeskuskäynnit maksuttomina."

Kannattaja: jäsen Seija Muurinen

Vastaehdotus 5:

Jäsen Pentti Arajärvi: Lisätään päätösosaan seuraava: "Helsingin ei tule strategiakaudella ottaa käyttöön terveyskeskus- ja laboratoriomaksuja."

Kannattaja: jäsen Sinikka Vepsä

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi yksimielisesti ilman äänestystä puheenjohtaja Daniel Sazonovin ensimmäisen vastaehdotuksen.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan päätös syntyi seuraavien äänestysten tuloksena:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 2 (puheenjohtaja Daniel Sazonov)

Jaa-äännet: 2

Laura Korpinen, Mikko Paunio

07.11.2022

Ei-äännet: 11

Samuel Adouchief, Pentti Arajärvi, Maaret Castrén, Kati Juva, Minna Lindgren, Seija Muurinen, Björn Månsson, Matti Niiranen, Daniel Sazonov, Oula Silvennoinen, Sinikka Vepsä

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi puheenjohtaja Daniel Sazonovin toisen vastaehdotuksen äänin 11 - 2.

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Vastaehdotus 3 (jäsen Laura Korpinen)

Jaa-äännet: 11

Samuel Adouchief, Pentti Arajärvi, Maaret Castrén, Kati Juva, Minna Lindgren, Seija Muurinen, Björn Månsson, Matti Niiranen, Daniel Sazonov, Oula Silvennoinen, Sinikka Vepsä

Ei-äännet: 2

Laura Korpinen, Mikko Paunio

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 11 - 2.

3 äänestys

JAA-ehdotus: Vastaehdotus 4 (jäsen Kati Juva)

EI-ehdotus: Vastaehdotus 5 (jäsen Pentti Arajärvi)

Jaa-äännet: 9

Maaret Castrén, Kati Juva, Laura Korpinen, Minna Lindgren, Seija Muurinen, Matti Niiranen, Mikko Paunio, Daniel Sazonov, Oula Silvennoinen

Ei-äännet: 4

Samuel Adouchief, Pentti Arajärvi, Björn Månsson, Sinikka Vepsä

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Jäsen Kati Juvan vastaehdotus voitti jäsen Pentti Arajärven vastaehdotuksen äänin 9 - 4.

Äänestyksen jälkeen sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Kati Juvan vastaehdotuksen yksimielisesti ilman äänestystä.

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti asiasta hyväksytyjen vastaehdotusten osalta esittelijän ehdotuksesta poiketen.

30.08.2022 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Mia-Veera Koivisto, palvelustrategiapäällikkö, puhelin: 310 35567
mia-veera.koivisto(a)hel.fi
Sampo Pajari, Talous- ja suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 42504
sampo.pajari(a)hel.fi

§ 752

V 23.11.2022, Metron junakulunvalvonnan toteutuksen hankesuunnitelma

HEL 2022-005989 T 08 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto hyväksyy metron junakulunvalvonnan toteutuksen hankesuunnitelman liitteen 1 mukaan siten, että hankkeen arvonlisäveroton kokonaishinta sisältäen hankkeen toteutuksen, hankkeen aikaiset erillishankinnat sekä hankkeen aikaiset lisä- ja muutostyöt on enintään 71 246 000 euroa elokuun 2022 hintatasossa.

Päätöksen täytäntöönpanon edellytyksenä on, että Espoon kaupunki tekee vastaavan päätöksen osaltaan.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Hankesuunnitelma
- 2 Lausunto, Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä, 3.6.2022

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Metron junakulunvalvontajärjestelmä uudistetaan liikennöinnin luotettavuuden turvaavalla ja tulevaisuuden kapasiteettitarpeet tyydyttävällä, kokonaistaloudellisesti kustannustehokkaalla, korkeamman automaatiotason tarjoavalla järjestelmällä. Näin varmistetaan metrojärjestelmän toimintavarmuus ja kyky vastata kasvavaan kysyntään. Uudistus toteutetaan siten, että se mahdollistaa metron vuorovälien lyhentämisen ja 25 %:n kapasiteetin noston tulevaisuudessa tehtävien kalustohankintojen jälkeen.

Hanke koostuu junakulunvalvontajärjestelmän hankinnasta, sen toimintaan tarvittavan radioverkon toteutuksesta ja nykyisen liikenteenohjausjärjestelmän kehittämisestä siten, että uusi junakulunvalvontajärjestelmä voidaan liittää siihen. Uusi junakulunvalvontajärjestelmä tulee mahdollistamaan junien puoliautomaattisen toiminnan kuljettajan valvonnan alaisena. Hankkeen käyttönimi on METKA.

Helsingin kaupunki/Liikenneliikelaitos (HKL), Helsingin seudun liikenne-kuntayhtymä (HSL), Länsimetro Oy ja Espoon kaupunki ovat sopineet vuonna 2020 yhteistyöstä metron kapasiteetin ja luotettavuuden parantamiseksi.

Hankkeen strategiasidonnaisuus

Helsingin kaupunkistrategiassa 2021–2025 todetaan, että älykkäät liikenne- ja ratatilat ovat sujuvan arjen perusta, tiivistyvän kaupungin liikennejärjestelmän riittävä kapasiteetti ja toimivuus varmistetaan suunnitelmalla kaikki kulkumuodot ja huomioimalla niiden kytkeytyminen toisiinsa. Tavoitteena on jatkaa raideliikenteen verkostokaupungin toteuttamista. Päätösehdotus on strategian mukainen.

Suhde muihin päätöksiin

HKL:n johtokunta oikeutti 16.6.2020 108 § HKL:n allekirjoittamaan yhteistyösopimuksen Espoon kaupungin kanssa metron kapasiteetin ja luotettavuuden lisäämistä koskevasta valmistelu- ja suunnittelutyöstä sekä siihen liittyvien kustannusten jakamisesta.

Helsingin kaupunginhallitus hyväksyi 21.9.2020 576 § Helsingin seudun ja valtion välisen maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimuksen 2020–2031 (MAL-sopimus).

HKL:n toimitusjohtaja päätti 4.5.2022 18 § hakea Helsingin kaupungille valtionavustusta metron kapasiteettihankkeen suunnittelu- ja valmistelukustannuksiin vuosina 2020–2023.

Hankkeen lähtökohdat ja tavoitteet

Metro on pääkaupunkiseudun joukkoliikenteen itä-länsiakselin selkäranka, jonka varaan rakentuu matkustajia palveleva ja houkutteleva liikennejärjestelmä. Metron palvelun tulee olla laadukasta ja luotettavaa. Riittävä kapasiteetti on pääkaupunkiseudun joukkoliikennejärjestelmän toimivuuden kannalta välttämätön.

Metrossa on käytössä monia järjestelmiä, joiden elinkaari on päätty-mässä. Näistä kiireisimmin huomiota tarvitsevat junien pakkopysäytysjärjestelmä ja junien paikannukseen tarvittavat raidevirtapiirit. Raidevir-

tapiirien uusimisen hankesuunnitelma oli kaupunginvaltuuston päätettävänä 5.10.2022.

Vanhenevat järjestelmät tuottavat haasteita metroluonteen luotettavuudelle ja toimintavarmuudelle, joten sujuvan liikennöinnin kannalta on tärkeää, että järjestelmiä uusitaan. Vuoden 2021 viimeisen vuosineljänneksen ja 2022 ensimmäisen vuosineljänneksen aikana noin yksi kolmesta ajamattomasta lähdöstä johtui liikenteenohjausjärjestelmästä.

Junakulunvalvontajärjestelmä on keskeinen osa metron junaturvallisuuden varmistamista. Nykyisen junakulunvalvontajärjestelmän luotettava käyttöikä lähenee loppuaan. Tästä syystä tarvitaan korvausinvestointi, joka samalla mahdollistaa merkittävästi nykyistä tehokkaamman operoinnin.

Metron nykyisenä junakulunvalvontajärjestelmänä toimiva pakkopysäytysjärjestelmä on elinkaarensa päässä. Järjestelmän huollon ja varaosien saatavuuteen liittyvien ongelmien takia investointi on välttämätön. Järjestelmän turvallisuustaso ei muutenkaan täytä uusia raskaan raide liikenteen turvalaitejärjestelmille asetettuja vaatimuksia. Lisäksi vanhenevan järjestelmän ylläpito on hankalaa, sillä teknologian osajien määrä pienenee ajan myötä. Uudempien teknologioiden vaatimaa osaamista on helpompi löytää.

Metroa tulee kehittää ennakoivasti, koska junakulunvalvontajärjestelmän uudistaminen käytössä olevaan järjestelmään kustannustehokkaasti edellyttää huolellista suunnittelua ja useiden vuosien työtä.

Liikenteenohjauksen kehittäminen on joukkoliikenteen kapasiteetin nostotoimenpiteenä erittäin kustannustehokas ja ympäristöystävällinen. Parantamalla olemassa olevan metrolinjan kapasiteettia päästään kapasiteettilisäykseen, johon tarvittaisiin merkittäviä infrastruktuurihankkeita muilla liikennemuodoilla.

Vuorovälien lyhentäminen edellyttää metrokaluston lisäämistä ja vanhojen kalustosarjojen korvaamista. Järjestelmän uusiminen esitetään toteutettavaksi niin, että metron liikenteenohjausjärjestelmä mahdollistaa vuorovälin tihentämisen sen tullessa ajankohtaiseksi lisäjunia hankittaessa. Mahdollinen 25 %:n kapasiteettilisäys saadaan aikaan ilman uuden infrastruktuurin rakentamista.

MAL-sopimuksessa metron kapasiteettiin kohdistuu toimenpide nro 7:

”Helsinki ja Espoo suunnittelevat ja valmistelevat yhdessä HSL:n kanssa metron kapasiteetin nostohankkeen, ja toteuttavat hankinnan vuosina 2024–2030 suoritettavaan automaatiohankkeeseen. Hankkeen tavoitteena on kyetä vastaamaan seudun kasvuun ja metron kasvavaan

matkustajamäärään nykykapasiteetin loppuessa vuoteen 2030 mennessä. Hankkeen alustava kokonaiskustannusarvio on 341 000 000 euroa, josta 6 000 000 euroa on kauden 2020–2023 kustannus. Metron länsipään liikennejärjestelyt tulevat vaatimaan kasvavien liikennemäärien vuoksi muutoksia. Metron länsipään kapasiteetin lisäratkaisun kustannusarvio on 100 000 000 euroa, josta 10 000 000 euroa on kauden 2020–2023 kustannus. Valtio arvioi metron kehittämishankkeita kokonaisuutena suunnittelun ja kustannusarvioiden tarkentuessa. Kustannusten jaosta valtion ja kuntien välillä sovitaan tarvittaessa erikseen.”

Metron matkustajamäärä kasvoi voimakkaasti koronapandemiaan saakka. Pandemian vaikutus näkyy edelleen metrolienteessä. Vuodesta 2010 vuoteen 2019 metron käyttäjien kokonaismäärä kasvoi n. 62 % ja metron huippukuormitus on kasvanut n. 14 % vuodesta 2012. Suurin osa kasvusta on tullut länsimetron avautumisen myötä.

HSL:n ja metron vaikutusalueen kuntien yhteistyössä vuonna 2020 laa- timassa selvityksessä metron matkustajamäärästä tehdyn ennusteen mukaan metron matkustajamäärät ovat ylittämässä kapasiteetin vuo- teen 2030 mennessä. Metron haaroilla täyttöaste vaihtelee eri skena- rioissa välillä 82–97 % osuudella Myllypuro–Itäkeskus ja välillä 100– 111 % osuudella Urheilupuisto–Tapiola. Matinkylän linjalla matkustajat ovat kokeneet ruuhkan tunnetta jo n. 81 % täyttöasteella. Nykyinen metron kapasiteetti tulee kuitenkin johtamaan ruuhkaisuuteen, vaikka ruuhka-ajan kysyntä vähenisi tällä hetkellä arvioidut 15 % verrattuna ennusteisiin.

Edellä esitetyt ennusteet on tehty kuitenkin ennen koronapandemiaa laaditulla mallilla. Pandemian myötä joukkoliikenteen matkustajamäärät ovat laskeneet rajusti. HSL on tutkinut liikkumisen muutosta koronan jälkeen vuoden 2021 aikana ja oletus on, että erityisesti ruuhkaliiken- teen kysyntä jää pysyvästi matalammalle tasolle etätöiden yleistyttyä. Liikkumisen muutos on kuitenkin parhaillaan käynnissä ja liikenne- ennusteisiin liittyy tällä hetkellä erittäin suuria epävarmuuksia, kuten vuoden 2021 aikana noussut öljyn hinta, ympäristötavoitteet, Ukrainas- sa käytävän Venäjän hyökkäyssodan tilanne ja Venäjän vastaisten pa- kotteiden vaikutus. Nämä tekijät huomioiden hanke on suunniteltu niin, että mahdollistetaan 25 %:n kapasiteetin nosto. Alun perin hankkeessa tavoiteltiin 45 %:n kapasiteetin nostoa. Näin kustannusarviota on voitu pienentää huomattavasti.

Turvallisuus ja kapasiteetti

Metron turvallisuustasoa voidaan nostaa uudella junakulunvalvontajär- jestelmällä. Metro on toiminut lähes neljäkymmentä vuotta ilman vaka- via junaturmia. ”Läheltä piti” -tilanteiksi luokiteltavia tapauksia on ollut

muutama. Erittäin matala onnettomuustaso on henkilökunnan hyvän toiminnan ansiota. Myös tekniikan luotettavuus on ollut aikaisemmin riittävällä tasolla, mutta luotettavuuden arvioidaan heikkenevän tulevina vuosina merkittävästi. Turvallisuustasoa on syytä parantaa, koska ison liikenneyksikön onnettomuus voi olla seurauksiltaan suuri.

Hankesuunnitelman valmistelussa on arvioitu myös metron palvelutason eli luotettavuuden ja aikataulunmukaisuuden, mahdollisen heikkenemisen vaikutuksia metron matkustajamääriin ja sitä kautta lipputuloihin ja yhteiskuntataloudellisiin kustannuksiin.

Toimiva joukkoliikenne on keskeinen osa toimivaa, nykyaikaista kaupunkia. Se on verkosto, joka koostuu useista eri liikennevälineistä. Metro toimii sen selkärankana tarjoten korkeakapasiteettisen ja nopean yhteyden itä-länsi-suunnassa pääkaupunkiseudulla. Metron suosio näkyy kasvavina matkustajamäärinä, joten palvelutason ylläpito vaatii kapasiteetin kohottamista. Metron kapasiteetin kohottaminen ja järjestelmän käyttövarmuuden parantaminen vaikuttaa positiivisesti sekä Espoon että Helsingin kaupunkimielikuvaan. Korkeampi kapasiteetti sallii täydentävän rakentamisen metron vaikutusalueella, kun kapasiteetti riittää myös uusille matkustajille. Näin metron kapasiteetin kohottaminen muokkaa kaupunkikuvaa.

Merkittävimmät vaikutukset tällä metron kapasiteettihankkeella on enusteiden mukaan ruuhkautuviin osiin, erityisesti Tapiolan länsipuolella ja Herttoniemi–Kalasatama ja Myllypuro–Itäkeskus väleillä. Tapiolan länsipuolella on tämän vuosikymmenen aikana siirryttävä uuteen aikataulumalliin kaikissa tarkastelutapauksissa matkustajamäärän kasvuaessa yli kapasiteetin. Kruunusillat-hanke tulee pienentämään itämetron kuormitusta n. 11 % vuodesta 2027 alkaen, mikä siirtää hieman eteenpäin ajankohtaa, jolloin idän suuntaan tarvitaan lyhempiä vuorovälejä. Ilman Kruunusillat-hanketta matkustajamäärät saavuttavat maksimikapasiteetin vuoteen 2030 mennessä, jos pandemian aiheuttamat muutokset liikkumistarpeessa eivät jää pysyviksi.

Kapasiteettihankkeen keskeisin uudistus on junakulunvalvontajärjestelmän uudistaminen, mikä mahdollistaa nykyisen vuosina 2015–2019 automaatiojärjestelmän sijaan toteutetun liikenteenohjausjärjestelmän osalta junavälien tihentämisen nykyisestä 2,5 minuutin vuorovälistä mahdollisen lisäjunien hankinnan jälkeen keskeisillä osilla ensin 2 minuutin vuoroväliin ja lisäinvestointien avulla edelleen 1 min 40 s vuoroväliin. Näin ollen kahden linjan järjestelmässä kumpaakin linjoista olisi mahdollista liikennöidä tarvittavien kalustohankintojen jälkeen nykyisen 5 minuutin välin sijasta aluksi 4 minuutin ja tulevaisuudessa tarvittaessa 3 min 20 s välein. Tämä lyhentää matkustajien keskimääräisiä odotusaikoja ja kasvattaa liikennemuodon houkuttelevuutta entisestään.

Tihennetty liikenne myös pienentää ruuhka-aikojen junakohtaisia maksimimatkustajamääriä vaikuttaen edelleen positiivisesti matkustajakemukseen. Uusi junakulunvalvontajärjestelmä mahdollistaa myös toimintojen automatisointia, millä on saavutettavissa monenlaisia etuja ja hyötyjä operoinnille.

Hankkeen kustannukset

Hankkeen arvonlisäverottomaksi kustannukseksi on arvioitu yhteensä enintään 78 111 000 euroa Helsingin kaupungin osalta. Tästä HKL:n osuus on 71 246 000 euroa ja Länsimetro Oy:n HKL:ltä vastikemaksuina veloittama osuus on 6 865 000 euroa.

Hanke toteutetaan Helsingin ja Espoon yhteishankkeena niin, että hanke suunnitelman arvonlisäveroton kokonaishinta molempien kuntien osalta on yhteensä 115 251 000 euroa.

Hankkeen kustannustaso on sidottu elinkustannusindeksiin (elokuu 2022).

Hankkeen kustannusarvio jakaantuu hankekustannuksiin, junakulunvalvontajärjestelmän ja radioverkon hankintaan ja nykyjärjestelmään toteutettaviin muutoksiin. Lisäksi varataan erikseen n. 7,5 %:n riskivaraus sekä ennalta arvaamattomien menojen kustannusta varten 10 %:n hankevaraus.

Hankekustannuksista merkittävin osa koostuu projektityöstä, joka sisältää Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:n (Kaupunkiliikenneyhtiö) projektityöntekijöiden työtä, ulkoisten asiantuntijoiden työtä sekä myös merkittävässä määrin Kaupunkiliikenneyhtiön muiden yksiköiden, kuten kunnossapidon ja liikennöintiyksikön työtä. Lisäksi kustannukset sisältävät tilat, ohjelmistot ja muut tarvittavat välineet ja palvelut.

Junakulunvalvontajärjestelmän hankinnan kustannus jaetaan valvomo-, rata- ja kalustokustannuksiin. Junakulunvalvontajärjestelmän kustannukseen vaikuttaa järjestelmätoimittajan kustannustason lisäksi sovitun työn rajaus ja määritetyt vastuut sekä tilaajan organisaation tuki sekä vaatimusmäärittelyjen ja toimitettujen lähtötietojen tarkoituksenmukaisuus.

Nykyiseen liikenteenohjausjärjestelmään toteutettavien toiminnallisuuksien ja rajapintojen kustannus täsmentyy junakulunvalvontajärjestelmätoimittajan kanssa käytävien neuvotteluiden myötä.

Tavoitteena on kokonaistaloudellisesti mahdollisemman alhaiset elin-
kaarikustannukset koko metron osalta, jolloin osaoptimointia ja ratkaisuiden rajoittamista liian aikaisin toteutetuina ja sitovin määrittelyin on

välttävää erityisesti nykyisen liikenteenohjausjärjestelmän ja junakulunvalvontajärjestelmän osalta. Hankintojen vertailuperusteena ovat elinkaarikustannukset investointikustannuksen sijaan. Riskeistä ja toteutuksista tulevat vastaamaan ne, jotka pienimmällä kustannuksella ja parhaalla osaamisella pystyvät niitä hallitsemaan.

Neuvottelut laitetoimittajien kanssa ovat käymättä, joten osaluokohtaisia kustannusarvioita ei ole tarkoituksenmukaista esittää. Hankesuunnittelussa kertyneen tiedon perusteella kustannusten vaihteluväli on simuloitu osaluokohtaisesti ja siten hankkeen kustannusarvioon on tehty em. mukaiset riskivaraukset.

Hankkeelle on varattu kaupunginvaltuuston hyväksymässä talousarvion 2022 investointisuunnitelmassa 106 400 000 euroa vuosille 2022–2030. Hankesuunnitelmassa Helsingin kaupungin investointiosuus on 71 246 000 euroa vuosille 2022–2029. Hankesuunnitelman mukainen investointiesitys huomioidaan vuoden 2023 talousarviovalmistelussa.

Hankkeen suunnittelu- ja valmistelukustannuksiin on haettu MAL 2020–2031 -sopimukseen perustuen valtionavustusta yhdessä Espoon kaupungin kanssa keväällä 2022 yhteensä 2 800 000 euroa kuitenkin enintään 30 prosenttia hankkeen suunnittelun kustannuksista vuosina 2020–2023. Hankkeen toteutukseen tullaan hakemaan valtionavustusta vuoden 2023 aikana sen jälkeen kun Helsingin ja Espoon kaupunginvaltuustot ovat hyväksyneet hankesuunnitelman.

Hankkeen vaikutukset käyttötalouteen

Yleistä

Hanke jakaantuu käyttötalousvaikutuslaskennassa kolmeen osaan, joiden vaikutus on laskettu erikseen:

- HKL:n investointi kantametron rataosuuteen (44 320 000 euroa)
- HKL:n metrovaunukalustoinvestointi (26 927 000 euroa)
- Länsimetron investointi Helsingin rataosuuteen Ruoholahti-Koivusaari (6 865 000 euroa)

Lisäksi on laskettu erikseen hankkeen kokonaisvaikutus kaupungille, jossa on huomioitu edellä mainittujen kolmen kokonaisuuden lisäksi Länsimetron Espoon rataosuuden investoinnin käyttötalousvaikutus Helsingin kaupungille HSL:n kuntaosuuden kautta.

HKL:n investointi kantametron rataosuuteen (44 320 000 euroa)

Hanke aiheuttaa 20 vuoden poistoajalla tasapoistoin 2 200 000 euron vuotuisen lisäyksen poistokustannuksiin.

HKL vakuuttaa omaisuuden kaupungin vakuutusrahaston kautta. Vakuutusrahastomaksu on 0,1 % omaisuuden arvosta, joten 20 vuoden aikana vakuutusrahastomaksuja kertyy 400 000 euroa.

HSL:n perussopimuksen perusteella 50 % investoinnin poistoista (noin 1 100 000 euroa/vuosi) ja 50 % laskennallisista korkomenoista (20 vuoden aikana yhteensä noin 12 700 000 euroa, laskentakorko 5 %) voidaan laskuttaa HSL:ltä.

Loppuosa poistoista (noin 1 100 000 euroa/vuosi) ja investoinnin rahoittamisesta aiheutuvat todelliset noin 13 400 000 euron korkokulut laina-aikana (korkokanta 3 % ja laina-aika 20 vuotta) jäävät HKL:n infratuke-
na maksettavaksi. Hankkeen vaikutus HKL:lle maksettavaan kaupungin tukeen on keskimäärin 1 100 100 euroa vuodessa.

HKL:n metrovaunukalustoinvestointi (26 927 000 euroa)

Hanke aiheuttaa 20 vuoden poistoajalla tasapoistoin 1 300 000 euron vuotuisen lisäyksen poistokustannuksiin.

HKL vakuuttaa omaisuuden kaupungin vakuutusrahaston kautta. Vakuutusrahastomaksu on 0,1 % omaisuuden arvosta, joten 20 vuoden aikana vakuutusrahastomaksuja kertyy 300 000 euroa.

HKL rahoittaa hankkeen lainarahoituksella. Korkokulut ovat yhteensä 8 100 000 euroa (korkokanta 3 % ja laina-aika 20 vuotta).

HKL:n nykyisen liikennöintisopimuksen mukaisesti HKL laskuttaa vau-
nuhankinnan poistot, korot ja vakuutusrahastomaksun HSL:ltä osana liikennöintikorvauksen pääomaosuutta.

Länsimetron investointi Helsingin rataosuuteen Ruoholahti-Koivusaari (6 865 000 euroa)

Länsimetro Oy laskuttaa investoinnin osuuden vastikemaksuina HKL:ltä. HKL laskuttaa vastaavasti infrakorvauksen HSL:ltä.

Länsimetro Oy laskuttaa vastiketta 8 600 000 euroa eli 400 000 euroa/vuosi. Tämä sisältää investointiosuuden poiston, koron ja vakuutusmaksun.

HSL:n perussopimuksen perusteella 50 % investoinnin poistoista (200 000 euroa/vuosi) ja 50 % laskennallisista korkomenoista (20 vuoden aikana yhteensä noin 2 000 000 euroa, laskentakorko 5 %) voidaan laskuttaa HSL:ltä.

Länsimetron vastikemaksujen ja HSL:n infrakorvauksen välinen ero jää HKL:n infratuke-
na kaupungin maksettavaksi. Hankkeen vaikutus

HKL:lle maksettavaan kaupungin tukeen on keskimäärin 200 000 euroa vuodessa.

Koko hankkeen vaikutus kaupungin käyttötalouteen

HKL:lle maksettavan kaupungin tuen lisäksi osa HSL:ltä laskutettavasta infrakorvauksesta ja liikennöintikorvauksen pääomaosuudesta jää käytön mukaisesti kaupungin maksettavaksi HSL:n kuntaosuuden kautta; noin 50 % HSL:n osuudesta katetaan lipputuloilla ja loppuosa kohdistuu kuntaosuuteen. Hankkeen HKL:n osuuden kokonaisvaikutus Helsingin kaupungin käyttötalouteen arvioidaan olevan keskimäärin 2 800 000 euroa vuodessa (HSL:n kuntaosuus ja HKL:n saama kaupungin tuki yhteensä).

Hankkeen ohjaus ja viestintä

Hanketta ohjaa yhteistyöryhmä, jossa ovat edustettuina HKL, Espoon kaupunki, HSL, Länsimetro Oy ja Kaupunkiliikenneyhtiö. HKL:n henkilö- ja toiminnot metron liikennöinti- ja infrasopimukseen liittyviä toimintoja lukuun ottamatta siirtyivät 1.2.2022 Kaupunkiliikenneyhtiöön. HKL tilaa metron operointiin, kunnossapitoon, omaisuudenhallintaan ja jatkokehittämiseen tarvittavat palvelut Kaupunkiliikenneyhtiöltä.

Yhteistyöryhmä vastaa hankkeen päätösten valmistelusta kaupunkien asettamien tavoitteiden mukaisesti. Yhteistyötä määrittää Espoon kaupungin ja HKL:n välinen yhteistyösopimus hankkeen suunnittelusta sekä muut nykyiset ja tulevat sopimukset toteutusprojekteista sekä kustannusten jaosta.

Hankkeen suunnittelua ja valmistelua on seurattu Helsingin kaupungin poikkihallinnollisessa liikennehankkeiden ohjausryhmässä, jossa ovat edustettuina liikennehankkeiden suunnitteluun ja valmisteluun liittyvät keskeiset toimijat kaupunginkansliasta, kaupunkiympäristön toimialalta, HKL:stä, HSL:stä, Kaupunkiliikenneyhtiöstä ja Helsingin Satamasta. Liikennehankkeiden ohjausryhmälle hanke on esitelty lokakuussa 2019 ja hankesuunnitelman luonnos tammikuussa 2022.

Hankejohtaja vastaa muista yleissuunnitelmassa esiteltyjen metron kapasiteetin ja luotettavuuden nostoon liittyvien toimien etenemisestä sekä koordinoi yhteistyötä ja tavoitteita liittyvien investointien osalta. Näiden muiden toimien ja projektien kustannukset eivät kuulu tämän hankesuunnitelman piiriin.

Hankkeella on merkittävä vaikutus metron operointiin kaikkien metron toimintojen osalta, minkä takia työtä varten on perustettu koordinaatio-ryhmä, jonka tehtävänä on varmistaa, että projekti toteuttaa kaikkien keskeisten osapuolten vaatimukset ja ratkaista mahdolliset ristiriidat.

Koordinaatioryhmässä on edustajat kaikista metron operaattorin yksiköistä sekä HSL:n ja Länsimetro Oy:n edustajat.

Projektin ohjausryhmä vastaa projektinhallinnallisesta ohjauksesta, kun taas projektiryhmä projektin valvonnasta, raportoinnista ja suunnittelusta. Kuljettajien, kunnossapidon ja liikenteenohjauksen näkökulma tuodaan esille käyttäjäryhmässä, joka käy säännöllistä vuoropuhelua projektin kanssa. Muita projektiryhmiä perustetaan työvaihe- ja työkohtaisesti tarpeen mukaan. Lisäksi hankkeen projektiriskien ja toiminnallisen turvallisuuden hallitsemiseksi on määritetty erilliset säännöllisesti koontuvat asiantuntijaryhmät.

Hankkeen mediatiedottamisesta ja julkaisuista vastaa Metron kapasiteettihanke yhdessä Kaupunkiliikenneyhtiön viestinnän sekä hankkeen osapuolten (HKL, HSL, Länsimetro Oy, Espoon kaupunki) kanssa. Hankesuunnitelman hyväksymisen jälkeen laaditaan viestintäsuunnitelma, jossa määritetään tarkemmin viestinnän osa-alueet, kuten toimintatavat, sidosryhmät, viestinnän kanavat ja vastuut.

Hankkeen etenemisestä ja vaikutuksista viestitään aktiivisesti, mutta hankkeen vaikutukset matkustajille ja kaupunkiympäristölle ovat pieniä. Mahdollisista häiriöistä ja ongelmista hankkeessa tiedotetaan tarkoituksenmukaisella laajuudella. Pääkaupunkiseudun metron automatiikan kehittäminen on läpi metron historian aiheuttanut kiinnostusta kuntalaisissa ja väärinymmärryksien riski on korkea, joten viestintää tehdään avoimesti ja ennakoivasti.

Hankkeen onnistumisen kannalta sisäinen viestintä on erittäin tärkeää. Hanke vaikuttaa metron operointiin merkittävästi ja muutosten aiheuttamat haasteet käsitellään yhdessä operoinnin kanssa aktiivisella vuoropuhelulla metroa liikennöivän ja kunnossapitävän henkilöstön kanssa.

Suunnittelun vaiheet

Junakulunvalvontahankkeen toteutuksen alustava aikataulu on seuraava. Toteuttamisesta on hankesuunnitelman yhteydessä laadittu työn osittelu, jossa projekti on jaettu neljään päävaiheeseen:

Vaihe A: Hankesuunnitelman laatiminen

Vaiheella A tarkoitetaan hankesuunnitelmavaihetta, joka päättyy hankesuunnitelman valmistumiseen.

Vaihe B: Tarjouspyyntöasiakirjojen laatiminen

Vaihe sisältää tarjouspyyntöjä varten tarvittavien teknisten ja kaupallisten asiakirjojen valmistelun. Vaiheessa jatketaan toimittajien kanssa

markkinavuoropuheluita ja tarkennetaan projektin suunnittelua. Sopimusmallien ja teknisten ratkaisujen tarkennuttua vaiheessa B suunnitellaan tarkemmin radioverkon toteutuksen sekä nykyjärjestelmään tehtävien muutosten aikataulu. Vaihe B on alkanut vuoden 2022 alkupuolella ja kestää noin vuoden 2022 syksyyn.

Vaihe C: Junakulunvalvontajärjestelmän hankintaprosessi

Vaihe sisältää hankintailmoitusten julkaisemisen ja siitä käynnistyvän hankintaprosessin läpiviemisen. Vaihe kattaa tarjoajien kanssa käytävät neuvottelut, lopullisten tarjouspyyntöjen laatimisen ja tarjousten arvioimisen sekä sopimusneuvottelut ja sopimuksen laatimisen. Vaihe alkaa vaiheen B valmistuttua ja hankesuunnitelman hyväksymisen jälkeen vuoden 2022 syksyllä ja päättyy sopimusten allekirjoittamiseen arviolta vuoden 2024 alussa.

Vaihe D: Junakulunvalvontajärjestelmän toteutus

Vaihe sisältää hankittavien järjestelmien ja laitteiden suunnittelun, valmistamisen, toimittamisen ja asentamisen sekä testaamisen ja käyttöönoton. Vaihe D jakautuu EN 50126-standardin mukaisen elinkaari-prosessin mukaisiin vaiheisiin. Vaihe D alkaa sopimusten allekirjoittamisen jälkeen ja kestää arviolta vuoden 2028 loppuun asti.

Radioverkon toteutus

Junakulunvalvontajärjestelmän tiedonsiirron mahdollistavan hankinta ja toteutus ajoitetaan siten, että radioverkko on täysin toimintavalmis ennen junakulunvalvontajärjestelmän testauksen aloittamista mahdolliset viiveet huomioiden.

Nykyisen liikenteenohjausjärjestelmän muutokset

Nykyjärjestelmän muutosten määrittely aloitetaan junakulunvalvontajärjestelmän toimittajan sopimuksen solmimisen jälkeen ja toteutetaan tiiviissä yhteistyössä laitetoimittajien kesken. Nykyjärjestelmän muutokset tulee ottaa käyttöön ennakoivasti siten, että junakulunvalvontahanke pystyy suorittamaan tarvittavat testaukset yhteisesti sovitussa aikataulussa mahdolliset viiveet huomioiden.

Liittyvät hankkeet

Liittyviä hankkeita toteutetaan erillisten hankesuunnitelmien mukaan. Oheisessa aikataulussa olevat ajoitukset ovat viitteellisiä ja perustuvat tämänhetkisiin ennusteisiin.

Asian jatko

07.11.2022

METKA:n toteuttaminen edellyttää Espoon ja Helsingin kaupunginvaltuustojen yhtäläisiä päätöksiä hankesuunnitelman hyväksymisestä.

Hankkeen toteuttamisen yhteistyökäytäntöjä koskeva yhteistyösopimus HKL:n, Länsimetro Oy:n ja Kaupunkiliikenneyhtiön välillä tuodaan päätöksentekoon hankkeen hyväksynnän edetessä. HKL:n johtokunta käsittelee yhteistyösopimuksen hyväksymisen HKL:n osalta hankesuunnitelman hyväksymisen jälkeen. HKL:n johtokunta päättää yhteistyösopimuksesta sen liittyessä kaupunginvaltuuston päättämän hankkeen toteuttamisen käytännön yhteistyömalleista sopimiseen ja osapuolien päätöksentekoprosessien selventämiseen.

Toteutus- ja organisointimallin laatimisen jälkeen alkaa METKA:n hankintaprosessi. Tavoiteaikataulu toteutuksen käynnistämiseen on vuonna 2024. METKA:n toteutusajaksi on arvioitu noin neljä ja puoli vuotta. Näin ollen junakulunvalvontajärjestelmän arvioidaan olevan käytössä vuoden 2028 lopussa.

Lopuksi

Asiasta on saatu HSL:n lausunto. HSL pitää investointia metron junakulkuvalvontajärjestelmään tärkeänä ja esitettyä hankesuunnitelmaa tarkoituksenmukaisena.

Esitys on HKL:n johtokunnan esityksen mukainen.

Toimivalta

Hallintosäännön 7 luvun 1 §:n 3 kohdan mukaan kaupunginvaltuusto päättää hankesuunnitelmista, joiden kustannusarvio ylittää 10 miljoonaa euroa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Hankesuunnitelma
- 2 Lausunto, Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä, 3.6.2022

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Tiedoksi

Liikenneliikelaitoksen johtokunta
Liikenneliikelaitos

Päätöshistoria

Liikenneliikelaitoksen johtokunta 14.06.2022 § 52

HEL 2022-005989 T 08 00 02

Esitys

Liikenneliikelaitoksen johtokunta esitti kaupunginhallitukselle metron kapasiteetin ja luotettavuuden kehittämiseen liittyvän junakulunvalvonnan toteutuksen (METKA) hankesuunnitelman hyväksymistä Helsingin osalta esityksen mukaan niin, että hankkeen arvonlisäveroton kokonaishinta sisältäen hankkeen toteutuksen, hankkeen aikaiset erillishankinnat sekä hankinnan aikaiset lisä- ja muutostyöt on enintään 68,0 milj. euroa tammikuun 2022 hintatasossa.

Johtokunta merkitsi tiedoksi, että hanke toteutetaan Helsingin ja Espoon yhteishankkeena niin, että METKA:n hankesuunnitelman arvonlisäveroton kokonaishinta molempien kuntien osalta on yhteensä 110 milj. euroa tammikuun 2022 hintatasossa. Liikenneliikelaitokselle suoraan kohdistuvien investointien lisäksi Helsingin kaupungille tulee kohdistumaan Länsimetro Oy:n 42 milj. euron investoinneista kaupungin omistussosuuden mukaisesti 15,6 % eli 6,5 milj. euroa, jonka Länsimetro Oy veloittaa HKL:ltä vastikemaksuina. Helsingin kaupunkiin kohdistuu siis yhteensä 74,5 milj. euron kustannusvastuu.

Johtokunta merkitsi tiedoksi, että hankkeen toteuttamista koskeva toteutus sopimus Espoon kaupungin kanssa tuodaan johtokunnan käsiteltäväksi erikseen.

Johtokunta merkitsi tiedoksi, että hankkeen rahoitukseen liittyvästä valtionavun hakemisesta tehdään päätös erikseen.

Käsittely

14.06.2022 Ehdotuksen mukaan

Asian aikana kuultavina olivat Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:n hankejohtaja Heikki Viika ja projektijohtaja Salar Mohammad.

18.05.2022 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä

toimitusjohtaja
Saara Kanto

07.11.2022

Asia/14

Lisätiedot

Saara Kanto, toimitusjohtaja, puhelin: 310 20277
saara.kanto(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 753

V 16.11.2022, Helsingin kaupungin taidemuseon säätiöiminen

HEL 2021-012568 T 00 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto hyväksyy kaupungin taidemuseon toiminnan ja henkilöstön siirtämisen HAM Helsingin taidemuseosäätiöön 1.1.2023 alkaen.

Käsittely

Esteelliset: Laura Aalto ja Jenni Rope
Esteellisyyden syy: yhteisöjääviys (hallintolain 28.1 § kohta 5)

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi
Atte Malmström, konserniohjauksen päällikkö, puhelin: 310 25472
atte.malmstrom(a)hel.fi
Riina Kopola, erityissuunnittelija, puhelin: 310 28256
riina.kopola(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Luovutussopimus
- 2 Siirtomuistio henkilöstön siirtymisestä
- 3 Siirtoneuvottelujen pöytäkirja
- 4 Kaupungin henkilöstötoimikunnan pöytäkirja
- 5 Sopimus kaupungin taidekokoelman tallettamisesta
- 6 HAM Helsingin taidemuseosäätiön omistajastrategialuonnos
- 7 HAM Helsingin taidemuseosäätiön tulos-, tase- ja kassavirtalaskelma
- 8 HAM Helsingin taidemuseosäätiön toimintasuunnitelma 2023-2025

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

HAM Helsingin taidemuseosäätiö

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Säätiöimisen valmistelu, aiemmat päätökset ja toimivalta

Kaupungin taidemuseo HAM on tällä hetkellä osa kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kulttuuripalvelukokonaisuutta. Sen säätiöimistä on valmisteltu syksystä 2018 alkaen. Kaupunginhallitus on 13.12.2021 § 942 päättänyt HAM Helsingin taidemuseosäätiön perustamisesta ja konsernijaosto on 14.2.2022 § 14 nimennyt sen valmisteluvaiheen hallituksen. Kansliapäällikkö on lisäksi 2.3.2022 § 59 nimennyt valmisteluvaiheelle ohjausryhmän.

Säätiöiminen on valmisteltu kaksivaiheisesti siten, että ensimmäisessä vaiheessa säätiö perustettiin pienellä pääomalla ottamatta vielä kantaa HAMin toiminnan, omaisuuden tai henkilöstön siirtoihin. Säätiön puitteissa on selvitetty mm. säätiöimisen vaikutusta arvonlisäveroihin ja valtionosuuksiin sekä mahdollisen osakeyhtiön perustamista osalle taidemuseon toimintaa. Nyt toisessa vaiheessa päätetään HAMin toiminnan ja henkilöstön siirtämisestä säätiöön. Tämä sisältää päätökset mm. henkilöstö- ja omaisuussirroista sekä säätiön pääomittamisesta ja talousmallista.

Hallintosäännön 7 luvun 1 §:n 1 kohdan mukaan kaupunginvaltuusto päättää merkittävistä ja taloudellisesti laajakantoisista kaupungin hallinnon järjestämisen periaatteista. Tällä päätöksellä kaupunginvaltuusto hyväksyy HAMin toiminnan ja henkilöstön siirtämisen liikkeenluovutuksena säätiölle. Säätiölle myönnettävästä laitosavustuksesta päätetään vuosittain talousarvion yhteydessä. Säätiöimisen edellyttämät muutokset hallintosääntöön viedään valtuuston päätettäväksi erillisenä asiana. Jäljempänä mainittu kahden miljoonan euron pääomitus tehdään kaupunginhallituksen päätöksellä sen jälkeen, kun valtuusto on hyväksynyt säätiöimisen ja vuoden 2023 talousarvion.

Säätiömuodon toiminnalliset perustelut

HAMin ydintehtävänä on ylläpitää, kartuttaa ja esittää kaupungin omaa taidekokoelmaa. Valtakunnallisesti merkittävään kokoelmaan kuuluu noin 10 000 taideteosta, joista suuri osa on sijoitettu esille julkiseen kaupunkitilaan ja kaupungin kiinteistöihin. Kokoelmia hoitamalla ja kartuttamalla HAM edistää taideteosten säilymistä tuleville sukupolville.

HAMin toiminta vahvistaa kaupunkistrategian tavoitteita Helsingistä kansainvälisesti vetovoimaisena kaupunkina tarjoamalla huippulaatuisia ja helposti saavutettavia näyttelyitä ja tapahtumia. HAM tavoittaa uusia yleisöjä ja on yksi suosituimmista taidemuseoista Suomessa. HAMin yleisötyön avulla kuvataidetta tehdään eri tavoin saavutettavaksi. Kuvataiteen sisältöjen ja moninaisten näkökulmien kautta edistetään sivistystä, hyvinvointia, yhdenvertaisuutta ja demokratiaa. Uusi toimintamuoto on kaikille avoin kuvataiteen näyttely Helsinki Biennaali, joka toteutetaan kuluvalle strategiakaudella vuosina 2023 ja 2025. Sen yhteys HAMin julkiseen taiteeseen sekä näyttely- ja kokoelmatoimintaan on tiivis.

HAM on kuvataiteen asiantuntijaorganisaatio. Se tekee tiivistä yhteistyötä kotimaisten ja kansainvälisten taidetoimijoiden kanssa. HAM toimii asiantuntijana kaupungin kuvataiteen hankkeissa, kuten prosenttiperiaatteella toteutetuissa taideteoshankkeissa. HAM hoitaa opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksellä alueellista vastuumuseotehtävää taidemuseona Uudellamaalla. Tässä tehtävässään se kehittää Uudenmaan taidemuseotoimintaa vuorovaikutuksessa ja yhteistyössä alueen taidemuseoiden kanssa.

HAMilla on kaksi toimipistettä, näyttely- ja yleisötyön tilat Tennispalatsissa sekä Helsingin kaupunginmuseon kanssa yhteinen kokoelmakeskus Vantaalla. Toimintaa suunnitellaan jatkettavan nykyisissä toimitiloissa toistaiseksi.

HAMin edellä kuvattu toiminta ja henkilöstö kokonaisuudessaan esitetään siirrettäväksi liikkeenluovutuksen periaatteella HAM Helsingin taidemuseosäätiöön. Säätiö on rekisteröity 11.3.2022. Säätiön sääntöjen mukaan sen tarkoituksena on osana Helsingin kaupunkikonsernia toimia HAMin ylläpitäjänä ja edistää ja tukea kuvataidetta ja sen tunnetuksi tekemistä sekä huolehtia kaupungin taidemuseopalveluista ja taidekokoelmasta sekä harjoittaa muuta taidemuseotoimintaa.

Taidekokoelma jää kuitenkin kaupungin omistukseen ja säätiö hallinnoi sitä erillisellä sopimuksella. Taidekokoelmaan liittyvät investoinnit jäävät myös jatkossa kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan määrärahoihin. Säätiö kartuttaa kokoelmia tekemällä kaupungille esityksiä kokoelmiin ostettavista ja lahjoituksena tai testamentin perusteella vastaanotettavista taideteoksista.

Säätiöimisen tavoitteena on HAMin toimintaedellytysten turvaaminen pitkälle tulevaisuuteen sekä toiminnan vaikuttavuuden kasvattaminen. Säätiömalli parantaisi HAMin mahdollisuuksia tuottaa kaupunkilaisille nykyaikaisia, kiinnostavia ja taiteellisesti korkeatasoisia taidemuseopalveluja. Säätiöiminen mahdollistaisi HAMin talouden ylivuotisen suunnit-

telun sekä omarahoitusosuuden kasvattamisen, markkinointiviestinnän kehittämisen kiinteänä osana taidemuseon toimintaa, säätiön hallituksen tuen taidemuseonjohtajalle sekä paremmat mahdollisuudet johtamismallin kehittämiseen.

Itsenäinen hallinto säätiömuotoisena mahdollistaisi yhtäältä pitkän aikavälin suunnittelun, kun talouden suunnittelu ei olisi sidottu yksittäiseen tilikauteen, ja toisaalta entistä dynaamisemman palvelujen hinnoittelun ja liiketoimintojen kehittämisen. Tavoitteena on kehittää monipuolista yritys yhteistyötä ja kumppanuuksia esimerkiksi yksityisten kokoelmia omistavien säätiöiden ja yksityishenkilöiden kanssa. Kumppanuudet yksityisten kokoelmien kanssa lisäisivät monipuolista kuvataiteen tarjontaa Helsingissä. Yhteistyökumppaneille olisi mahdollista myydä HAMin palveluja, ja kumppanuuksia voitaisiin luoda joustavamin esimerkiksi tapahtumallisuuden ympärille. Säätiöllä on myöhemmin mahdollisuus myös perustaa yhtiömuotoista toimintaa esimerkiksi museokaupan osalta.

Taidemuseolle on tärkeää saada omat viestintä-, markkinointi- ja myyntipalvelut, jotta resursseja voidaan joustavasti kohdentaa Helsinki Biennaalin ja suurten näyttelytuotantojen volyymien kasvattamiseen sekä kumppanuuksien solmimiseen ja yritys yhteistyön vahvistamiseen. Omaleimaisen markkinoinnin kautta on mahdollisuus vahvistaa HAMin tunnettuutta ja lisätä sen houkuttelevuutta yhteistyökumppanina. Säätiömalli vahvistaisi HAMin mahdollisuuksia kehittää yleisösuhdetta ja tuottaa kansainvälisesti merkittäviä ja kiinnostavia ohjelmistoja.

Säätiömalli on taidemuseotoiminnassa yleinen ja toimiva Suomen muissa kaupungeissa. Pääkaupunkiseudulla toimivista taidemuseoista iso osa on säätiömallisia, Kansallisgalleria (Ateneum, Kiasma, Sinerbychoffin taidemuseot) ja EMMA suurimpina. Useat kotimaiset museot ovat onnistuneesti uudistaneet toimintaansa, ja toimintaympäristö on tällä hetkellä merkittävästi erilainen kuin HAMin aloitettua toimintansa Tennispalatsissa vuonna 1999. Asiakkaat kohdistavat museotoimintaan ja elämyksellisiin kulttuuripalveluihin entistä suurempia odotuksia.

Keskeisin etu, jonka säätiömalli taidemuseotoiminnalle tuo, on pitkäjänteinen ja ylivuotinen toiminnan ja talouden suunnittelu. Tulosten ja menojen ylivuotinen käsittely mahdollistaa suuriin ja yleisöjä houkutteleviin kansainvälisiin näyttelyihin sitoutumisen jo vuosia aikaisemmin. Kansainvälistä näyttelytoimintaa tehdään usean vuoden aikajänteellä. Taidenäyttelytoimintaan kuuluu, että toiminnassa otetaan hallittavissa olevia ja huolellisesti arvioituja sisällöllisiä ja taloudellisia riskejä. Taidemuseon tehtävä on tuoda myös esille sisältöjä, joita yleisö ei valmiiksi tunne. Taloudellisten onnistumisten seurauksena HAM voisi käyttää pääosan tuloksestaan oman toimintansa kehittämiseen tai suurempien

tuotantojen tuottamiseen. Säätiömalli kasvattaisi HAMin vastuuta ta-soittaa taloudellisesti paremmin ja heikommin menestyneiden näyttelyiden vaikutuksia. Säätiöllä olisi nykyistä vahvempi vastuu myös tarvittaessa sopeuttaa taloutensa toiminnassa otettuihin riskeihin. Ylivuotinen talouden suunnittelu edistää toimivaa riskienhallintaa ja vastuullista taloudenpitoa.

Kaupunkikonserniin kuuluvan säätiön toimintamalli on vakiintunut ja sen ohjaamiseen on olemassa vahvat käytänteet. Säätiömallissa etuina ovat päätöksentekoprosessien vähäportaisuus ja taidemuseon johtamista tukeva hallitustyöskentely. Kaupunki nimeää säätiön hallituksen, jonka tehtävänä on toimia säätiön hyväksi. Hallitukseen voidaan nimetä luottamushenkilöitä, viranhaltijoita sekä esimerkiksi kulttuuri- ja taidemuseoalan ammattilaisia. Hallituksen osaamisvaatimukset kirjataan omistajastrategiaan. Hallitus ohjaa operatiivista toimintaa ja tukee taidemuseon johtoa, jolloin päätöksenteko on lähellä säätiön toimintaa. Säätiön toiminnan valvonta ja riskienhallinta ovat hallituksen keskeisiä tehtäviä ja sen jäsenillä on vastuu säätiön taloudesta. Säätiön säännöissä on mahdollisuus myös erillisen neuvottelukunnan perustamiselle.

HAM olisi myös säätiönä osa kaupunkikonsernia ja sen vahva Helsinki-identiteetti säilyisi. Taidekokoelma säilyy kaupungin omaisuutena, ja HAM olisi myös jatkossa helsinkiläisten oma taidemuseo. HAMissa on kansainvälisesti ainutlaatuista ja arvostettua osaamista esimerkiksi julkisen taiteen, isojen kansainvälisten näyttelyiden sekä Helsinki Biennaalin sisällöissä ja tuottamisessa. HAM vahvistaa kuvataiteen asemaa Helsingissä sekä suomalaisen kuvataiteen tunnettuutta kansainvälisesti. Tiivis yhteistyö muun kaupunkiorganisaation kanssa olisi myös säätiömuotoisen taidemuseon onnistumisen edellytys. Yhteistyötä jatketaan esimerkiksi kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan ja kaupunkiympäristön toimialan kanssa mm. Helsinki Biennaalin toteuttamisessa ja julkisen taiteen ja kulttuurihyvinvoinnin hankkeissa.

Toiminnan luovuttamista koskeva sopimus ja henkilöstön asema

HAMin toiminnan siirtämisestä säätiölle on laadittu liitteenä 1 oleva luovutussopimus, jossa täsmennetään kaupungilta säätiölle siirtyvä omaisuus. Henkilöstön siirtyminen tapahtuu liikkeenluovutuksen periaatteita noudattaen. Liikkeenluovutuksessa henkilöstö siirtyy ns. vanhoina työntekijöinä, jolloin palvelussuhdetta koskevat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät.

Säätiöimisen valmistelussa on kuultu henkilöstöä kaupungin yhteistointakäytännön mukaisesti. Kevään 2022 aikana kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla on järjestetty työyhteisökäsittelyt ja henkilökohtaiset yh-

teistoimintaneuvottelut sekä HAMin koko henkilökunnan kanssa että toimialan hallinnossa.

Liitteenä 2 olevassa siirtomuistiossa on määritelty henkilöstön siirtymistä koskevat periaatteet. Liitteenä 3 on pöytäkirja henkilöstön siirtymistä koskevasta yhteistoimintaneuvottelusta ja liitteenä 4 pöytäkirja kaupungin henkilöstötoimikunnasta, jossa säätiöiminen on käsitelty 12.5.2022.

Liikkeenluovutus koskee yhteensä 56 työsopimussuhteista työntekijää ja kahta viranhaltijaa. HAMin henkilöstön lisäksi säätiön palvelukseen siirtyy kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan hallinnosta yksi henkilö viestintä- ja markkinointipalveluista sekä yksi henkilö ja yksi eläköitymisen johdosta tyhjäksi jäävä vakanssi hallintopalveluista. Määräaikaisten työntekijöiden siirtymiset laaditaan vastaamaan siirtymisen ajankohdan tilannetta. Henkilöt siirtyvät luovutushetkellä heidän aikaisempia tehtäviään vastaaviin tai saman tasoisiin tehtäviin.

Säätiöimisen taloudelliset vaikutukset

Säätiön arvioitu vuosittainen avustustarve

Kaupungin talousarviossa HAM on nykyisin osa kulttuurin ja vapaa-ajan talousarviokohtaa (4 10 01). Säätiöimisen myötä HAMista tulee kaupungin tytäryhteisö, jota rahoitetaan kulttuurin laitosavustusten talousarviokohdalta (4 10 02).

Jos valtuusto hyväksyy HAMin säätiöimisen, säätiö tulee hakemaan kaupungilta laitosavustusta vuosittain. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala valmistelee esityksen laitosavustuksesta yhdessä säätiön kanssa, ja valtuusto päättää laitosavustuksen suuruudesta vuosittain osana kaupungin talousarviota.

HAMin menot osana kulttuurin ja vapaa-ajan toimialaa ovat 7,4 miljoonaa euroa vuonna 2022. Kun menoista vähennetään HAMin saama valtionosuus ja oman toiminnan tuotot (yhteensä 2,5 miljoonaa), HAMin katevaikutus vuonna 2022 on 4,9 miljoonaa euroa.

HAMin säätiöiminen lisää kaupungin vuosittaisia menoja yhteensä noin yhdellä miljoonalla eurolla. Menojen kasvu johtuu arvonlisäverosta (800 000 euroa), jota käsitellään tarkemmin jäljempänä, sekä lisähallinto- ja toimintakuluista (yhteensä 200 000 euroa).

Jotta säätiö pystyy kattamaan HAMin aiempaan palvelutasoon ja säätiöimisestä aiheutuviin lisäkustannuksiin perustuvat menot, sen arvioidaan tarvitsevan kaupungilta laitosavustusta noin 5,9 miljoonaa euroa vuodessa. Säätiön menojen arvioidaan olevan vuonna 2023 noin 8,8 miljoonaa euroa. Loppuosa menoista on tarkoitus kattaa valtionosuu-

della, HAMin oman toiminnan tuotoilla sekä kertaluontoisella avustuksella Helsinki Biennaalia varten.

Säätiön menot eivät sisällä HAMin käytössä olevien tilojen vuokrakulua, vaan se jää edelleen kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan menoihin. Verohallinnon elokuussa antaman ennakkoratkaisun myötä on päädytty siihen, että säätiö saa tilat kaupungilta käyttöönsä pääsääntöisesti vastikkeetta. Tällä säästetään merkittävä arvonlisäverokustannus, jonka säätiö joutuisi tiloista maksamaan. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalle jää siten 1,8 miljoonaa euroa HAMin tiloihin liittyvää vuokrakulua, jonka se maksaa kaupunkiympäristön toimialalle, muttei peri sitä säätiöltä.

Säätiöimisen arvonlisäverovaikutukset

Verohallinnon 4.8.2022 antaman tuloverotuksen ennakkoratkaisun mukaan säätiötä pidetään verotuksessa tuloverolain 22 §:n mukaisena yleishyödyllisenä yhteisönä.

Tuloverolaissa tarkoitettu yleishyödyllinen yhteisö on arvonlisäverovelvollinen vain, jos sen harjoittamasta toiminnasta saatua tuloa pidetään tuloverolain mukaan yhteisön veronalaisena elinkeinotulona. Säätiö on siten arvonlisäverovelvollinen niistä palvelujen ja tavaroiden myynneistä, jotka katsotaan sen elinkeinotuloksi tuloverotuksessa.

Elinkeinotoimintana pidetään muun muassa tavanomaisten tavaroiden myyntiä, joka suuntautuu rajoittamattomaan asiakaspiiriin, on jatkuvaa ja tapahtuu käyvin hinnoin kilpailutilanteessa markkinoilla. Säätiölle siirtävistä toiminnoista elinkeinotoiminnaksi katsotaan HAMin museokaupan toiminta.

Säätiöimisen valmistelussa on tutkittu myös säätiön mahdollisuutta haakeutua vapaaehtoisesti arvonlisäverovelvolliseksi museo- ja näyttelytoiminnastaan. Korkeimman hallinto-oikeuden museotoimintaa koskevissa ratkaisuissa (15.2.2019 T546 ja 28.5.1999 T1325) arvonlisäverovelvollisuutta vapaaehtoisesti hakeneet yhteisöt eivät kuitenkaan päässeet arvonlisäverovelvollisiksi museo- ja näyttelytoiminnastaan, koska toiminnan ei katsottu tapahtuvan liiketoiminnan muodossa. Näiden ratkaisujen perusteella ei pidetty todennäköisenä, että HAMin näyttely- ja museotoiminta olisi hyväksytty arvonlisäverolaissa tarkoitetuksi liike-toiminnaksi.

Säätiö ei siis saa vähentää museo- ja näyttelytoimintaansa varten tekemiensä ostojen arvonlisäveroa, vaan se jää säätiön kustannukseksi. Säätiön mahdollisuus vähentää tekemiensä ostojen arvonlisäverot rajoittuu säätiön toiminnan alkaessa museokaupan toimintaan. Säätiöimisen arvioitu arvonlisäverokustannusvaikutus on palvelujen oston, ai-

neiden, tarvikkeiden ja tavaroiden sekä koneiden vuokrien osalta vuonna 2023 noin 800 000 euroa.

Kaupunki on hakenut verohallinnolta arvonlisäverotusta koskevaa ennakkoratkaisua myös toimintamallille, jossa kaupunki luovuttaisi toimitilat säätiön käyttöön vastikkeettomasti. Verohallinnon 16.8.2022 antaman ennakkoratkaisun perusteella tilojen vastikkeettomasta käyttöön antamisesta ja saamisesta ei aiheudu arvonlisäverokustannusta kaupungille tai säätiölle eikä toimitilat omistaville tahoille toisin kuin vuokrauksesta, vaan tilat säilyvät ne omistavilla tahoilla nykyiseen tapaan arvonlisäveron vähennykseen oikeuttavassa käytössä ja kaupungilla arvonlisäveron kuntapalautukseen oikeuttavassa käytössä. Kaupunki avustaa säätiötä tilojen vastikkeettoman käyttöön antamisen muodossa rahallisen vuokra-avustuksen sijaan. Ennakkoratkaisu ei koske HAMin museokaupan tiloja, joissa harjoitetaan arvonlisäverollista toimintaa.

Koska kaupunki antaa tilat vastikkeetta säätiön käyttöön, kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalle jää 1,8 miljoonaa euroa HAMin tiloihin liittyvää vuokratulua. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala huolehtii säätiön käyttöön tulevien toimitilojen ylläpitoon liittyvistä hallinnointitehtävistä ja maksaa tiloista sisäistä vuokraa kaupunkiympäristön toimialalle, muttei peri sitä säätiöltä.

Verohallinnon ennakkoratkaisut ovat kokonaisuudessaan asian oheismateriaalina.

Säätiöimisen yhteydessä tehtävä pääomitus

Säätiötä esitetään pääomitettavaksi kahdella miljoonalla eurolla toiminnan ja henkilöstön siirron yhteydessä. Pääomittamisella turvataan säätiön maksukyky, vakavaraisuus ja luottokelpoisuus. Samalla vahvistetaan säätiön taloudellista itsenäisyyttä ja mahdollistetaan sen kasvustrategian käynnistyminen.

Säätiöimisen tavoitteena on myös museon toiminnan vaikuttavuuden kasvattaminen ja tasoloikka kansainvälisessä toimintaympäristössä. Taidemuseon uuden toiminnan onnistumisen edellytyksenä ovat henkilöstön osaamisen vahvistaminen sekä uusien kumppanuuksien ja liiketoimintamahdollisuuksien kehittäminen. Näitä tullaan vahvistamaan säätiöön tehtävillä keskeisillä rekrytoinneilla.

Kaupunginhallitus tulee päättämään pääomituksesta sen jälkeen kun valtuusto on hyväksynyt talousarvion vuodelle 2023.

Säätiön saamat valtionosuudet

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa on varmistettu, että HAMin toiminnan siirtämisellä säätiömuotoon ei ole vaikutusta ministeriön myöntämään valtionosuuteen eikä alueellisen vastuumuseotoiminnan asemaan ja tukeen.

Museolain 5 §:n 6 kohta edellyttää, että jotta säätiö hyväksyttäisiin valtionosuuteen oikeutetuksi, sen taidekokoelman säilyminen museokokoelmana tulee varmistaa myös museon lopettaessa toimintansa. Tämä on turvattu kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan toimintasäännössä. Kaupungin taidekokoelman tallettamisesta säätiöön on lisäksi laadittu museolain 5 §:n 5 kohdan perusteluissa tarkoitettu sopimus.

Opetus- ja kulttuuriministeriö maksaa valtionosuuden ja alueellisen vastuumuseotoiminnan tuen jatkossa suoraan säätiölle. Säätiön rahoituslaskelmissa valtionosuuden määräksi on arvioitu 1,1 miljoonaa euroa, joka vastaa vuoden 2022 tasoa. Sen oletetaan pysyvän lähivuosi-
na ennallaan.

Säätiön omarahoitustavoite

Säätiö organisaatiomuotona mahdollistaa monipuolisen omarahoituspohjan kehittämisen. Tavoitteena on vakiinnuttaa HAMin omarahoitusosuus noin 20 prosentin tasolle. Se on noin kuusi prosenttiyksikköä nykyistä tasoa korkeampi.

Omarahoituksen arvioidaan kasvavan vuosina 2023–2025 1,5 miljoonasta eurosta noin 1,8 miljoonaan euroon. Omarahoitusta kasvatetaan ensisijaisesti kansainvälisillä suurta yleisöä kiinnostavilla näyttelyillä, joiden toteuttaminen on säätiömuodossa helpompaa talouden ylivuotisen suunnittelun myötä. Niiden avulla tavoitellaan maksavien asiakkaiden määrän kasvua.

Säätiön oma markkinointiviestintä kykenee reagoimaan nopeasti kävijämäärien muutoksiin ja tukemaan HAMin brändiä ja näkyvyyttä. Oman markkinointiviestinnän avulla myös media- ja yritys yhteistyötä voidaan kehittää nykyistä tehokkaammin. Lisäksi erilaisten myytävien palvelujen skaalaa voidaan laajentaa, myytäviä palveluja tuotteistaa ja niiden markkinointia tehostaa. Säätiönä HAM voi sopia kumppanuuksia juuri sen profiiliin parhaiten sopivien, kokoelmia omistavien säätiöiden kanssa ja tarjota näille asiantuntijapalveluja.

Säätiömallin etujen realisoituminen ja omarahoituksen vakiintuminen vie arviolta kolmesta viiteen vuotta. Kun tulostaso on vakiintunut, kaupungin myöntämän laitosavustuksen tasoa tarkastellaan uudelleen. Tässä otetaan huomioon myös kaupungin omistaman taidekokoelman ja siihen liittyvien kustannusten kasvu. Laitosavustuksen taso arvioidaan vuosittain osana talousarviovalmistelua.

Säätiön tulevien vuosien talouslaskelmat

Säätiön vuosien 2023–2025 taloutta on tarkasteltu tarkemmin liitteenä 7 olevissa tulos-, tase- ja kassavirtalaskelmissa. Tarkastelussa on lähdetty siitä, että säätiö täyttää yleishyödyllisen toiminnan kriteerit eikä tavoittele voittoa. Laskelmissa oletetaan, että säätiön laitosavustus, pääomitus ja valtionosuudet toteutuvat edellä kuvatulla tasolla.

Vuosittain myönnettävän laitosavustuksen lisäksi säätiöiminen aiheuttaa kaupungille kertaluonteisia kustannuksia vuosina 2022 ja 2023.

Vuoden 2022 kertaluonteiset kulut ovat 200 000 euroa, joista suurin erä on säätiölle jo perustamisvaiheessa annettu alkupääoma 100 000 euroa.

Vuoden 2023 kertaluonteiset kulut ovat noin kolme miljoonaa euroa, jotka koostuvat säätiöimisen yhteydessä tehtävästä kahden miljoonan euron pääomituksesta, 500 000 euron lisämäärärahasta Helsinki Biennaalin järjestämistä varten sekä arviolta 450 000 euron suuruisesta ns. kompensatioavustuksesta. Sillä tarkoitetaan kaupungilta säätiölle siirtyvän omaisuuden ja siirtyvien velkojen välistä erotusta. Kaupunki maksaa erotuksen säätiölle toiminnan luovutuksen yhteydessä, jotta siirtyvän omaisuuden määrä vastaa siirtyvien velkojen määrää, eikä kaupungille tai säätiölle muodostu omaisuuden siirrosta tulosvaikutusta eli luovutusvoittoa tai -tappiota. Biennaalin kustannukset sisältyvät jatkossa säätiön saamaan laitosavustukseen, eikä niitä tarvitse ylivuoti-sen taloussuunnittelun vuoksi huomioida biennaalivuosina erikseen.

Vuonna 2023 säätiön arvioidaan tekevän poistojen jälkeen noin 170 000 euron voitollisen tuloksen, jolla kerrytetään varoja tulevien vuosien toiminnan kehittämiseen ja riskien hallintaan. Seuraavina vuosina säätiön tuloksen arvioidaan nousevan maltillisen tasaisesti.

Kaupungin taidekokoelman tallettaminen säätiöön

HAMin taidekokoelma jää säätiöimisen jälkeenkin kaupungin omistukseen ja se talletetaan säätiöön erillisellä sopimuksella. Noin 10 000 teoksen kokoelmaan kuuluu pääosin suomalaista taidetta 1800-luvun puolivälistä nykypäivään. Myös kaupungin tonteilla ja kiinteistöissä olevat julkisen taiteen teokset kuuluvat siihen. Lisäksi kokoelmaan voi kuulua siihen talletettuja valtion tai kolmannen osapuolen omistuksessa olevia taideteoksia, arkistoina ja esineitä. Kaupungin taidekokoelmaa kartutetaan aktiivisesti uusia teoksia hankkimalla ja lahjoituksia vastaanottamalla.

Säätiö huolehtii kaupungin taidekokoelman turvallisesta säilyttämisestä, ylläpidosta ja kartuttamisesta sekä käytöstä, esittämisestä ja sijoitte-

lusta eri kohteisiin. Sen tarkoituksena on kartuttaa kaupungille korkeatasoista taidekokoelmaa, avata sitä yleisölle ja toimia kuvataiteen asiantuntijana kaupungin prosenttiperiaate- ja taidelahjoitushankkeissa. Kokoelman osana on julkinen taide, jota sijoitetaan ja ylläpidetään yhteistyössä kaupunkiympäristön toimialan kanssa.

Kaupunki osoittaa vuosittain taidekokoelmien ja julkisen taiteen kartuttamiseen erilliset määrärahat. Taidekokoelmien kartuttamiseen osoitettu määräraha jää kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan investointimäärärahoihin. Säätiö vastaa kaupungin taidekokoelman kartuttamisesta tekeillä kaupungille esityksiä kokoelmaan ostettavista ja lahjoituksena tai testamentin perusteella vastaanotettavista taideteoksista. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla tehdään jatkossa vuosittain muutamia kymmeniä hankinta- tai muita viranhaltijapäätöksiä teosten ostamisesta tai vastaanottamisesta. Lisäksi säätiö tekee taideasiantuntijana esityksiä kaupungille prosenttiperiaatteen mukaisista kokoelmaan liitettävistä taidehankinnoista. Myös näistä tehdään kaupungilla tarvittavat viranhaltijapäätökset.

Kaupungin kasvaessa myös kaupungin omistama taidekokoelma sekä julkisen taiteen kokoelma ja siihen liittyvät kustannukset kasvavat. Julkisen taiteen määrärahalla tehdään myös julkisten taideteosten korjaushankkeita. Tämä otetaan huomioon kokoelman ylläpitoon myönnettävässä rahoituksessa. Kaupunki tekee päätökset julkisen taiteen määrärahalla tehtävistä korjaushankkeista säätiön esityksestä. Pienemmät vuosittaiset korjaus-, kalusto- ym. investoinnit säätiö pystyy laskelmien perusteella rahoittamaan pääosin omilla tuotoillaan.

Julkisen taiteen korjaus- ja ylläpitovastuu jaetaan säätiön ja kaupunkiympäristön toimialan kesken vakiintuneen käytännön mukaisesti. Kaupunkiympäristön toimiala vastaa teosten perustuksista, jalustoista, teknisluontoisista laitteista sekä tavanomaisista puhtaanapitotoimenpiteistä. Säätiö puolestaan vastaa taideteoskonservoinnista.

Taidekokoelman tallettamisesta säätiöön on laadittu liitteenä 5 oleva sopimus, jonka mukaan säätiö saa kokoelmaan täyden hallinnan sekä oikeuden hoitaa, säilyttää, käyttää ja kartuttaa kokoelmaa sopimuksen ehtojen mukaisesti. Kyseessä ei ole palvelusopimus eikä kaupunki suorita säätiölle tehtävien hoitamisesta vastiketta. Sopimuksen liitteessä tullaan määrittelemään myös määrärahojen käytön, kokoelman kartuttamista koskevan päätöksenteon ja asiantuntijana toimimisen periaatteet. Lisäksi sopimukseen kirjataan julkisen taiteen ylläpitoon ja korjaukseen liittyvät työnjaot, vastuut ja toimintatavat.

Säätiön omistajastrategia ja konserniohjaus

Säätiölle on valmisteltu omistajastrategia kuten muillekin kaupungin tytäryhteisöille. Päätöksen omistajastrategiasta tekee voimassa olevan konserniohjeen mukaisesti kaupunginhallitus. Luonnos omistajastrategiasta on liitteenä 6.

Luonnoksen mukaan HAM Helsingin taidemuseosäätiö kuuluu kaupungin muihin kuin markkinaehtoisesti toimiviin tytäryhteisöihin ja sen tehtävänä on nykyaikaisen kansainvälisesti arvostetun taidemuseon ja taidemuseotoiminnan ylläpitäminen ja kehittäminen sekä Helsingin vetovoimaa kansainvälisenä kuvataidekaupunkina vahvistavien kuvataidehankkeiden, kuten Helsinki Biennaalin, toteuttaminen. Säätiö huolehtii kaupungin taidekokoelman turvallisesta säilyttämisestä, ylläpidosta ja kartuttamisesta sekä käytöstä, esittämisestä ja sijoittelusta eri kohteisiin.

Omistajastrategialuonnoksen mukaan säätiön tarkoituksena ei ole tuottaa voittoa. Säätiö kuuluu kaupungin konserniohjauksessa kulttuurin ja vapaa-ajan apulaispormestarin toimialaan.

Tavoitteiden osalta luonnoksessa todetaan muun muassa, että säätiö kartuttaa kaupungille korkeatasoista taidekokoelmaa ja avaa sitä yleisöille sekä toimii kuvataiteen asiantuntijana kaupungin prosenttiperiaate- ja taidelahjoitushankkeissa. Säätiö tuottaa monipuolista ja korkeatasoista kotimaista ja kansainvälistä näyttelyohjelmistoa mahdollisimman laajalle ja monimuotoiselle yleisölle. Säätiö kasvattaa pitkäjänteisesti toimintansa suhteellista omarahoitusosuutta säätiöimistä edeltävästä tasosta.

Kaupunginhallituksen konsernijaosto nimeää säätiön hallituksen. Hallituksen kollektiivisen osaamisen osalta omistajastrategialuonnoksessa määritellään keskeisiksi osaamisalueiksi kuntalaissa ja konserniohjeessa tarkoitettujen yleisten toimiala-, talous- ym. osaamisten ohella kansainvälinen toiminta ja verkostojen rakentaminen, kulttuurialan tuntemus ja taidemuseotoiminta, markkinointi ja viestintä, myynti- ja palveluliiketoiminta sekä varainhankinta ja -hallinta. Säätiön hallitus kuuluu kaupungin palkkioryhmään C.

Valtiontukiarviointi säätiön toimintavaiheessa

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 107 (1) artiklan mukaan jäsenvaltion myöntämä tai valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu sisämarkkinoille siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

Valtiontukisääntöjä sovelletaan kuitenkin ainoastaan silloin, kun tuensaajana on yritys. Valtiontukiarvioinnissa on näin ollen selvitettävä, on-

ko HAM Helsingin taidemuseosäätiö valtioneuvoston mukainen yritys eli harjoittaako se taloudellista toimintaa.

Yrityksellä tarkoitetaan taloudellista toimintaa harjoittavaa yksikköä riippumatta sen oikeudellisesta muodosta tai rahoitustavasta. Taloudellista toimintaa on kaikki toiminta, jossa tavaroita tai palveluita tarjotaan markkinoilla (komission tiedonanto valtioneuvoston käsitteestä 2016/C 262/01, jäljempänä käsitetiedonanto, kohdat 6–12).

HAMin säätiöimisen ensimmäisen vaiheen valtioneuvoston tarkastelussa on arvioitu, ettei taidemuseosäätiön harjoittama toiminta ole siirtymäkauden aikana luonteeltaan taloudellista eikä säätiön perustamisvaiheen rahoitukseen siten katsottu sisältyvän SEUT 107 (1) artiklan mukaista valtioneuvoston tukea. Säätiön toiminnan taloudellista luonnetta on kuitenkin syytä arvioida uudelleen siirtymäkauden päättyttyä ja säätiön varsinaisen toiminnan alkaessa. Valtioneuvoston arviointi on tehty kaupunginkanslian oikeuspalveluissa.

EU:n komissio on todennut, että kulttuurin ja kulttuuriperinnön suojelun ja säilyttämisen alaan kuuluu monenlaista toimintaa, esimerkiksi museoita, arkistoja, kirjastoja, kulttuurikeskuksia, teattereita, historiallisia paikkoja ja rakennuksia sekä käsityöperinnettä. Erityisen luonteensa vuoksi tiettyjen kulttuurin-, kulttuuriperinnön- ja luonnonsuojeluun liittyvien toimien voidaan katsoa olevan ei-taloudellisia. Tällöin näiden toimintojen julkinen rahoittaminen ei myöskään ole valtioneuvoston tukea (käsitetiedonanto, kohdat 33–34).

Komissio katsoo käsitetiedonannossaan, että julkiselta rahoittamiselta puuttuu taloudellinen luonne, kun se kohdistuu sellaiseen kulttuuria ja kulttuuriperintöä suojelemaan ja säilyttävään toimintaan, joka on maksutta avoinna suurelle yleisölle. Toiminnan luonnetta ei muuta taloudelliseksi se, jos kävijät joutuvat maksamaan rahallisen korvauksen, joka kattaa vain murto-osan todellisista kustannuksista, sillä maksua ei voida katsoa todelliseksi korvaukseksi tarjotusta palvelusta (käsitetiedonanto, kohta 34).

Lisäksi monet kulttuurin ja kulttuuriperinnön suojeluun tähtäävät toimet sulkevat luonteensa vuoksi pois todellisten markkinoiden olemassaolon. Tällaista toimintaa voi olla esimerkiksi sellaisen julkisen arkiston ylläpito, jossa säilytetään asiakirjojen ainoita kappaleita. Komission näkemyksen mukaan myös tällainen toiminta on ei-taloudellista (käsitetiedonanto, kohta 36).

Omistajastrategialuonnoksen mukaan säätiö kuuluu kaupungin muihin kuin markkinaehtoisesti toimiviin tytäryhteisöihin ja sen tehtävänä on nykyaikaisen kansainvälisesti arvostetun taidemuseon ja taidemuseotoiminnan ylläpitäminen ja kehittäminen sekä Helsingin vetovoimaa

kansainvälisenä kuvataidekaupunkina vahvistavien kuvataidehankkeiden, kuten Helsinki Biennaalin, toteuttaminen. Säätiön tarkoituksena ei ole tuottaa voittoa ja sen tuloista noin 85 prosenttia on arvioitu koostuvan julkisista tuista. Siten voidaan katsoa, että säätiön pääasiallisessa toiminnassa ei ole kyse taloudellisesta toiminnasta.

Säätiö tulee kuitenkin ylläpitämään myös Tennispalatsissa sijaitsevaa museokauppaa, jonka toimintaa voidaan ainakin lähtökohtaisesti pitää taloudellisena. Valtiontukisääntelyn mukaan pääsääntöisesti, jos tuensaaja harjoittaa sekä taloudellista että muuta kuin taloudellista toimintaa, tuen myöntäjän on varmistettava, että muulle kuin taloudelliselle toiminnalle annettua julkista rahoitusta ei käytetä taloudellisen toiminnan ristiintukemiseen.

Jos kuitenkin kyseessä on infrastruktuurin sekakäyttö siten, että infrastruktuuria tai muuta resurssia käytetään lähes yksinomaan muuhun kuin taloudelliseen toimintaan, komissio on katsonut, että sen rahoitus voi jäädä kokonaisuudessaan valtiontukisääntöjen soveltamisalan ulkopuolelle. Tällöin edellytetään, että infrastruktuurin taloudellinen käyttö on pelkästään liitännäistoimintaa eli toimintaa, joka liittyy suoraan infrastruktuurin toimintaan ja on sen kannalta välttämätöntä tai joka liittyy kiinteästi sen pääasialliseen muuhun kuin taloudelliseen käyttöön. Näin pitäisi katsoa olevan silloin, kun tällaiset taloudelliset toiminnot kuluttavat samoja tuotantopanoksia kuin pääasiallinen muu kuin taloudellinen toiminta, toisin sanoen materiaaleja, laitteita, työvoimaa tai kiinteää pääomaa. Taloudellisten liitännäistoimintojen on pysyttävä laajuudeltaan suppeina suhteessa infrastruktuurin kapasiteettiin (käsitetiedonanto, kohta 207).

Museokauppa liittyy kiinteästi säätiön ei-taloudelliseen museotoimintaan. Museokappaa nähdään tänä päivänä jopa osaksi kulttuurielämystä, koska hyvä museokauppa täydentää museokokemuksen kokonaisvaltaiseksi elämykseksi. Kauppa sijaitsee Tennispalatsissa samoissa tiloissa kuin varsinaiset museotilat ja kaupassa hyödynnetään museon henkilökuntaa. Siten taidemuseosäätiön museokauppa hyödyntää samoja resursseja kuin varsinainen museo, kuitenkin rajoitetusti. Kaupan tulojen arvioidaan olevan vain noin 1,5 prosenttia säätiön kokonaistuloista. Museokaupalla on lisäksi korkeintaan marginaalinen vaikutus jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

Näin ollen HAM Helsingin taidemuseosäätiön tukemiseen ei katsota sisältyvän SEUT 107 (1) artiklan mukaista kiellettyä valtiontukea.

Säätiön hankintaoikeudellinen asema

Myös säätiön hankintaoikeudellista asemaa ja sidosyksikköasemaa on tarkasteltu kaupunginkanslian oikeuspalvelujen toimesta.

Säätiö on julkisista hankinnoista annetun lain näkökulmasta hankintayksikkö eli se kuuluu hankintalain soveltamisalan piiriin. Kaupunki nimittää säätiön hallituksen jäsenet ja valvoo säätiön toimintaa. Kaupunki rahoittaa säätiön toimintaa myöntämällä sille vuosittaisia avustuksia. Lisäksi säätiön toiminnan luonne täyttää hankintalain edellytyksen siitä, että säätiö on nimenomaisesti perustettu tyydyttämään sellaisia yleisen edun mukaisia tarpeita, joilla ei ole teollista tai kaupallista luonnetta.

Säätiö on lisäksi kaupungin sidosyksikkö. Sen lisäksi, että kaupunki käyttää määräysvaltaa säätiöön, säätiön tarkoituksena on osana kaupunkikonsernia huolehtia kaupungin taidemuseopalveluista ja taidekokoelmasta. Säätiön toiminta kohdistuu siten Helsingin kaupunkiin. Säätiössä ei ole yksityistä pääomaa. Sidosyksikköasemasta on tehty säätiön sääntöihin sen edellyttämä kirjaus.

Säätiöimisen yhteydessä tehtävät muutokset hallintosääntöön

Säätiöiminen edellyttää muutoksia kaupungin hallintosääntöön 1.1.2023 alkaen. Muutokset valmistellaan erillisenä esityksenä valtuuston päätettäväksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi
Atte Malmström, konserniohjauksen päällikkö, puhelin: 310 25472
atte.malmstrom(a)hel.fi
Riina Kopola, erityissuunnittelija, puhelin: 310 28256
riina.kopola(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Luovutussopimus
- 2 Siirtomuistio henkilöstön siirtymisestä
- 3 Siirtoneuvottelujen pöytäkirja
- 4 Kaupungin henkilöstötoimikunnan pöytäkirja
- 5 Sopimus kaupungin taidekokoelman tallettamisesta
- 6 HAM Helsingin taidemuseosäätiön omistajastrategialuonnos
- 7 HAM Helsingin taidemuseosäätiön tulos-, tase- ja kassavirtalaskelma
- 8 HAM Helsingin taidemuseosäätiön toimintasuunnitelma 2023-2025

Oheismateriaali

- 1 Tuloverotuksen ennakkoratkaisu
- 2 Lahjaverotuksen ennakkoratkaisu
- 3 Arvonlisäverotuksen ennakkoratkaisu

07.11.2022

Asia/15

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

Ote

HAM Helsingin taidemuseosää-
tiö

Tiedoksi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 31.10.2022 § 717

HEL 2021-012568 T 00 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

31.10.2022 Pöydälle

Esteelliset: Laura Aalto ja Jenni Rope

Esteellisyyden syy: yhteisöjääviys (hallintolain 28.1 § kohta 5)

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Jussi Hal-
la-ahon ehdotuksesta.

13.12.2021 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Atte Malmström, konserniohjauksen päällikkö, puhelin: 310 25472
atte.malmstrom(a)hel.fi

Riina Kopola, erityissuunnittelija, puhelin: 310 28256
riina.kopola(a)hel.fi

§ 754

V 23.11.2022, Kokoomuksen valtuustoryhmän ryhmäaloite varautumisen vahvistamisesta turvallisuusympäristön muuttuessa

HEL 2022-004681 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Daniel Sazonovin ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Petri Parviainen, varautumisen ja väestönsuojelun suunnitteluosaston päällikkö, puhelin: 040 405232270

petri.parviainen(a)hel.fi

Katariina Kainulainen-Dambrosio, vs. valmiuspäällikkö, puhelin: 09 310 36023

katariina.kainulainen-dambrosio(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Ryhmäaloite 30.03.2022 Vierunen Maarit Kokoomus: Turvallisuusympäristön muutokset edellyttävät toimia varautumisen vahvistamiseksi
- 2 Helsingin kaupungin pelastuslaitoksen vastaus Kokoomuksen valtuustoryhmän aloitteeseen
- 3 Helsingin kaupungin väestönsuojelusuunnitelman yleinen osa

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo ryhmäaloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Kokoomuksen valtuustoryhmä esittää ryhmäaloitteessaan 30.3.2022, että muuttuneen kansainvälisen turvallisuusympäristön edellyttämänä kaupunki nykyisten toimiansa lisäksi päivittää suunnitelmansa helsinkiläisten turvallisuuden varmistamiseksi.

Kokoomus esittää erityisesti, että väestönsuojien tasoa kartoitetaan systemaattisesti ja kaupunki käynnistää tarvittavia toimia niiden riittävyyden ja toimivuuden varmistamiseksi. Lisäksi tulee edistää taloyhtiöiden turvallisuusvastaavien aktivoimista väestönsuojien tarkastuksiin, sekä välittää tietoa mahdollisuudesta hankkia ajantasaista ohjeistusta, esimerkiksi Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön tuottamaa ohjemaateriaalia. Lisäksi esitetään, että väestöhälytinjaestelmän toimivuuteen kiinnitetään huomiota sekä tarvittavat toimenpiteet tehdään järjestelmän toimivuuden varmistamiseksi. Kokoomus esittää myös, että Helsingin kaupunki tuottaa usealla kielellä erillisen varautumisoppaan, jossa kerrotaan kuinka toimia vaaratilanteessa ja kuinka omalla toiminnalla voi itse varautua.

Koordinointivastuu

Helsingin kaupungin pelastuslaitos toimii koordinoivana tahona Helsingin varautumisessa vakaviin häiriötilanteisiin ja väestönsuojeluun pelastustoimen näkökulmasta.

Väestönsuojat

Helsingissä on noin 5500 väestönsuojaa, joissa on noin 900 000 suojapaikkaa. Tyypeittäin ne jakaantuvat seuraavasti

- Kiinteistökohtaiset suojat (talosuojat): noin 5440 kpl ja 720 000 suojapaikkaa. Sijaitsevat esimerkiksi virastoissa, hotelleissa, kauppakeskuksissa, kouluissa, päiväkodeissa (vast.).
- Yleiset ja yhteisväestönsuojat (kalliosuojat): noin 60 kpl ja 180 000 suojapaikkaa.

Kaikkien väestönsuojien, niin talosuojien kuin kalliosuojien kuntoa tulee ylläpitää vuosittain. Vuosittain on suositeltavaa tarkastaa mm. väestönsuojan ilmanvaihtolaitteisto, ylipaine- ja padotusventtiilit, tiivisteet ja väestönsuojelumateriaali. Laitteiden toiminnan tarkastuksesta tulee laatia tarkastuspöytäkirja, johon tehdään merkinnät suoritetuista tarkastuksista. Tarkastuspöytäkirja on pyydettäessä esitettävä pelastusviranomaiselle. Näin tehdään tyypillisesti palotarkastusten yhteydessä.

Väestönsuojan laitteiden määräaikaistarkastus tulee tehdä vähintään 10 vuoden välein ja sen laitteiden ja varusteiden toimintakunnosta on huolehdittava valmistajan antamien ohjeiden mukaisesti.

Kevään 2022 aikana Helsingin kaupungin pelastuslaitos on kartoittanut kaupungin omistamien ja hallinnoimien talosuojien toimivuutta ja käytettävyyttä kyselytutkimuksella. Yhtenä suosituksena kaupungin toimialoille, osakeyhtiöille ja liikelaitoksille on kouluttaa suojanhoitajia. Pelas-

tuslaitos on räätälöinyt tähän tarpeeseen suojakoulutuspaketin yhteistoiminnassa Helsingin Pelastusliitto ry:n kanssa.

Taloyhtiöiden turvallisuusvastaavat ovat aktivoituneet ja yhtiöt ovat kiitettävästi osoittaneet suojanhoitajia Helsingin Pelastusliitto ry:n järjestämille suojanhoitajakursseille. Suojahoitajakoulutusten määrää on lisätty kysynnän kasvun myötä Helsingin Pelastusliitto ry:ssä. Pelastuslaitos on myös jakanut aktiivisesti omia, Sisäministeriön ja Pelastusalan keskusliiton tuottamia ohjemateriaaleja.

Kalliosuojat

Helsingin kalliosuojat ovat yleisiä väestönsuojia, yhteisväestönsuojia tai näiden yhdistelmiä. Yleiset väestönsuojat ovat kaupungin rakennuttamia kalliosuojia Helsingissä asuvia, työskenteleviä tai oleskeleviä sekä ulkona liikkuvia henkilöitä varten, joita ei voida muuten riittävästi suojata. Yhteisväestönsuojat ovat useampia kiinteistöjä varten rakennettuja kalliosuojia, jotka on tarkoitettu näiden kiinteistöjen työntekijöiden tai asukkaiden käyttöön. Kalliosuojista vastaa kaupunkiympäristön toimiala.

Helsinkiin on rakennettu yleisiä- ja yhteisväestönsuojia viime sodista alkaen ja vuosikymmenten aikana määräykset ovat muuttuneet. Suojiin on tehty peruskorjauksia, mutta osassa suojia tekniikka on vanhentunut, eivätkä kaikki suojat nykyisellään täytä kaikkia pelastuslain edellyttämiä vaatimuksia. Uudistustarpeita on erityisesti varavoima-, sähkö- ja ilmanvaihtojärjestelmissä. Kaikki kalliosuojat antavat kuitenkin nykykunnossakin erittäin hyvän suojan räjähdys- ja sirpalevaikutuksilta sekä rakennussortumilta.

Kalliosuojien peruskorjaustyöt ovat pitkäjänteistä kehittämistä, jota tehdään suunnitelmallisesti yhteistoiminnassa kaupunkiympäristön toimialan kanssa. Yhden suojan parannustyö valmistuu tänä vuonna ja viiden suojan kunnostuksen aikataulusuunnitelmat ovat olemassa. Pelastuslaitos on myös edistänyt aktiivisesti Ystävydenpuiston kalliosuojan rakentamisen aloittamista. Ystävydenpuiston kalliosuojan rakentaminen on sisällytetty kaupunkiympäristön toimialan laatimaan vuokra- ja osakeohjelmaan.

Pelastuslaitos on esittänyt kalliosuojien vuosikorjaus- ja parantamissuunnitelman tiivistämistä ja on laatinut esityksen korjauksista. Asia on valmistelussa kaupunkiympäristön toimialalla. Suuret rakentamisen ja peruskorjaamisen investointisuunnitelmat ja -päätökset vaativat kuitenkin poliittisia päätöksiä.

Vuoden 2023 talousarvioesityksen talonrakennusohjelmaan on sisällytetty yhdeksän väestönsuojan korjausrakennushankkeet, jotka pääosin

toteutetaan vasta vuosina 2029 ja 2031. Kaupunkiympäristön toimialan mukaan hankkeiden ajoitusta on myöhennetty talousarvion raamiin sopeuttamisen vuoksi. Sopeutuksen lähtökohtana on ollut kaupungin kaikkien käynnissä olevien hankkeiden, lakisääteisten palveluiden rahoituksen sekä väistöketjujen jatkuvuuden turvaaminen. Sopeuttamisen vuoksi pelastuslaitoksen esittämät väestönsuojien korjaustarpeet eivät toteudu toivotussa aikataulussa.

Pelastuslaitos osallistuu aktiivisesti Sisäministeriön johtamaan väestönsuojakartoitusprojektiin, eikä tämän vuoksi Helsingissä ole nähty tarkoituksenmukaisena tehdä omaa kartoitusta väestönsuojista. Pelastuslaitoksella on tarkka tieto kalliosuojien kunnosta.

Väestöhälyttimet

Kaikkien väestöhälyttimien kunto on tarkastettu ja puutteet sekä väestöhälyttimissä että niitä ohjaavassa Hätäkeskuslaitoksen tietojärjestelmässä on korjattu. Tällä hetkellä väestöhälyttimet toimivat moitteetta. Parhailaan on käynnissä projekti, jonka tuloksena uusitaan väestöhälyttimien ohjaus- ja vahvistinjärjestelmät ja hälytinverkkoa on myös tarkoitus laajentaa lähivuosina uusille asuinalueille sekä melu- ja katvealueille.

Viestintä

Viestintää väestönsuojelusta ja varautumisesta on lisätty kaikissa kanavissa. Ko. teemoista on viestitty mm. pelastuslaitoksen nettisivuilla ja jokaiseen helsinkiläiseen kotitalouksiin jaettavassa Helsinki-lehdessä (esim. 1/2022 kesäkuun julkaisu).

Väestönsuojeluun liittyvän viestinnän suunnittelua ja toimenpiteitä tehtiin ja tehdään edelleen koordinoitusti ja yhteistyössä sisäministeriön sekä Helsingin kaupungin turvallisuusorganisaation ja viestinnän kanssa. Tavoitteena on lisätä kansalaisten tietoisuutta varautumisesta niin, että turhia pelkoja ei herätetä. Tietoa varautumisesta ja väestönsuojelusta, kuten myös kotivarasta saa nykyään monesta lähteestä.

Suojelusuunnitelma

Helsingin kaupungin Pelastuslaitos on päivittänyt kaupungin väestönsuojelusuunnitelman yleisen (julkisen) osan (liite 3). Suunnitelman sisältöjä käytetään muun muassa viestinnässä, jonka tavoitteena on paitsi kaupungin varautumisesta ja valmiudesta viestiminen, myös omaehtoiseen varautumiseen ohjeistaminen ja kannustaminen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

07.11.2022

Lisätiedot

Petri Parviainen, varautumisen ja väestönsuojelun suunnitteluosaston päällikkö, puhelin: 040 405232270

petri.parviainen(a)hel.fi

Katariina Kainulainen-Dambrosio, vs. valmiuspäällikkö, puhelin: 09 310 36023

katariina.kainulainen-dambrosio(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Ryhmäaloite 30.03.2022 Vierunen Maarit Kokoomus: Turvallisuusympäristön muutokset edellyttävät toimia varautumisen vahvistamiseksi
- 2 Helsingin kaupungin pelastuslaitoksen vastaus Kokoomuksen valtuustoryhmän aloitteeseen
- 3 Helsingin kaupungin väestönsuojelusuunnitelman yleinen osa

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 755

V 23.11.2022, Vihreän valtuustoryhmän ryhmäaloite ikääntyneiden neuvolatoiminnan perustamisesta seniorikeskuksiin

HEL 2022-004678 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Reetta Vanhasen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Vihreän valtuustoryhmän ryhmäaloite
- 2 Lausunto, Helsingin vanhusneuvosto, 18.5.2022

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo ryhmäaloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Vihreä valtuustoryhmä esittää ryhmäaloitteessaan ikääntyneiden neuvolatoiminnan perustamista seniorikeskuksiin saavutettavalla ja helpokäyttöisellä tavalla.

Kaupunginhallitus toteaa, että kaupunkistrategian 2021-2025 helsinkiläisten hyvinvointi ja terveys paranevat -kokonaisuuden tavoitteena on mm. palvelujen saatavuus riittävän lähellä, ennakoivan otteen parantaminen ja digitaalisten sosiaali- ja terveystalvelujen vahvistaminen. Vuonna 2022 sosiaali- ja terveystoimen toimintasuunnitelmassa on ikäihmisten hyvinvoinnin ja terveyden parantamisen toimenpiteenä liik-

kumisen ja liikkeellelähdön mahdollisuuksien lisääminen ottamalla liik-
kumissopimus käyttöön kaikissa sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalve-
luissa. Suunnitelman mukaan myös sähköisiä palveluja kehitetään ja
etäryhmien sekä etäkäytien määrää lisätään.

Kaupunginhallitus katsoo, että ei ole tarkoituksenmukaista selvittää eril-
listen ikääntyneiden neuvoloiden tarvetta, koska sairaala-, kuntoutus ja
hoivapalvelujen Seniori-infon ja seniorikeskusten nykyisillä ohjaus- ja
neuvontapalveluilla sekä niiden kehittämisellä on mahdollista toteuttaa
ikäntyneiden laaja-alaisempi terveys- ja toimintakykyhaittoja ehkäise-
vä toiminta.

Matalan kynnyksen yksilölliset palvelut ovat tärkeitä. Seniori-infon pu-
helinpalvelun ja jalkautuvan palvelun sekä informaatiotilaisuuksien li-
säksi seniorikeskuksissa tarvitaan monipuolista neuvontaa ja ohjausta
palvelujen piiriin. Neuvojen tarvetta on erityisesti niillä muistisairaiden
tai mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden läheisillä, jotka eivät ole
omaishoidon piirissä. Digneuvonnan ja oikeudellisen neuvonnan tar-
peessa olevat iäkkäät eivät myöskään löydä helposti näitä palveluja.
Palvelujen toimivuuden ja palvelutarjontaa esittelevän selkeän viestin-
nän vahvistaminen sekä verkossa että seniorikeskuksissa on tarpeen.

Asiasta on saatu sosiaali- ja terveyslautakunnan ja vanhusneuvoston
lausunnot. Vastaus on lautakunnan lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 12 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus
esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoit-
tanut enemmän kuin puolet valtuustoryhmän jäsenistä ja joka on otsi-
koitu ryhmäaloitteeksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Vihreän valtuustoryhmän ryhmäaloite
- 2 Lausunto, Helsingin vanhusneuvosto, 18.5.2022

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 30.08.2022 § 171

HEL 2022-004678 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle vihreiden valtuustoryhmän ryhmäaloitteesta seuraavan lausunnon:

”Aloitteessa esitetään, että selvitetään ikääntyneiden neuvoloiden perustamista seniorikeskusten yhteyteen toteuttaen ne käyttäjäryhmälle saavutettavalla ja helppokäyttöisellä tavalla. Aloitteessa todetaan, että Seniori-infon tarjoaman ikääntyneiden palveluohjauksen ja neuvonnan lisäksi tarvitaan laaja-alaisempaa terveysneuvontaa esimerkiksi liikunnan, terveellisen ruokavalion ja muun terveellisen elämäntavan tukemiseksi. Aloitteen mukaan ikääntyneiden neuvolat tarjoaisivat myös muis-
tineuvontaa ja tukea sekä omaishoitajille että mielenterveys- ja päihdeongelmista kärsiville. Niiden toiminta voisi perustua terveydenhoitajan ja/tai sosiaalihoajaan kynnyksettömään vastaanottoon paikan päällä tai verkossa.

Sosiaali- ja terveyslautakunta katsoo, että asian selvittämiseksi ja erillisille ikääntyneiden neuvoloille ei ole tarvetta, koska sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen Seniori-infon ja seniorikeskusten nykyisillä ohjauksella ja neuvontapalveluilla sekä niitä kehittämällä on mahdollista toteuttaa ikääntyneiden laaja-alaisempi terveys- ja toimintakykyhaittoja ehkäisevä toiminta.

Sosiaali- ja terveysneuvontaa ja asiakasohjausta koskevat lait ja kaupungin strateginen ohjaus

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvontaa (980/2012, 12 §) velvoittaa kuntaa järjestämään ikääntyneen väestön hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä ja itsenäistä suoriutumista tukevia neuvontapalveluja. Terveystalvontalain (13326/2010) 13 §:n mukaan kunnan on järjestettävä alueensa asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä sekä sairauksien ehkäisyä tukevaa terveysneuvontaa. Terveystalvontaa on sisällytettävä kaikkiin terveydenhuollon palveluihin.

Helsingin vuosien 2021–2025 kaupunkistrategian helsinkiläisten hyvinvointi ja terveys paranevat -kokonaisuuden tavoitteina on muun muassa palveluiden saatavuus riittävän lähellä, ennakoivan otteen parantaminen sekä digitaalisten sosiaali- ja terveystalvontajien vahvistaminen. Sosiaali- ja terveystoimen toimintasuunnitelmassa vuodelle 2022 on ikäihmisten hyvinvoinnin ja terveyden parantamisen toimenpiteenä lisätä mahdollisuuksia liikkumiseen ja liikkeellelähtöön ottamalla kaikissa

sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen palveluissa käyttöön liikkumis-
sopimus. Suunnitelman mukaan myös sähköisiä palveluja kehitetään ja
etäryhmien sekä etäkäyntien määrää lisätään.

Sosiaali- ja terveystoimen neuvonta- ja asiakasohjauspalvelut

Sosiaali- ja terveystoimessa asiakkaiden ohjausta ja neuvontaa on tar-
jolla sekä keskitettynä palveluna että lähipalveluna monessa toiminta-
pisteessä. Ohjaus ja neuvonta sisältyvät kaikkiin palveluihin.

Ikääntyneiden keskitettyä asiakasohjausta ja yleisneuvontaa tarjoaa
puhelimitse Seniori-info, joka ylläpitää myös Stadin seniori-info -
nettisivustoa. Seniori-info tekee alustavan palvelutarpeen arvioinnin ja
ohjaa asiakkaan tarvittaessa oikean asiantuntijan luokse, esimerkiksi
muistineuvolaan tai järjestöjen tarjoamien palvelujen piiriin. Sosiaali- ja
terveyspalvelujen toimintasuunnitelman mukaisesti asiakaskontakteis-
sa otetaan liikkuminen puheeksi. Seniori-info jalkautuu myös ikäänty-
neiden tilaisuuksiin ja asuinalueiden kauppakeskuksiin sekä kerran vii-
kossa Kalasataman ja Vuosaaren terveys- ja hyvinvointikeskuksiin ja
kamaan ikääntyneille suunnattua informaatiota sosiaali- ja terveyspal-
veluista. Seniori-info kutsuu myös kaikki kyseisenä vuonna 75 tai 85
vuotta täyttävät Hyvinvointia arkeen -tilaisuuksiin, joissa kerrotaan
muun muassa senioriliikunnan, suun terveydenhuollon sekä alueellis-
ten palvelukeskusten toiminnasta.

Helsingissä on kymmenen seniorikeskusta eri puolilla kaupunkia. Niis-
sä jokaisessa toimii palvelukeskus, joka tarjoaa ohjausta ja neuvontaa
sekä järjestöjen kanssa tehtävänä yhteistyönä avointen ovien harras-
tus- ja ryhmätoimintaa ikääntyneille. Palvelukeskukset ohjaavat asiak-
kaita esimerkiksi oman palvelukeskuksen tuettuihin tai avoimiin liikunta-
ryhmiin sekä kuntosalille. Tarjolla on myös etäkuntoutusta ja muuta
ryhmätoimintaa etäpalveluna. Palvelukeskuksissa toimii myös päihde-
ja mielenterveyden vertaistukiryhmiä ja niissä järjestetään luentoja ja
tietoiskuja muun muassa ravitsemuksesta, liikunnasta ja aivoterveyses-
tä. Seniorikeskuksissa toimivat myös omaishoidon toimintakeskukset,
joista omaishoitoperhe saa yksilöllistä ja ryhmätukea omaishoidon eri
vaiheissa.

Terveystoimintolain mukainen terveysneuvonta tukeutuu ensisijaisesti
sähköisiin kanaviin ja itsepalveluun. Esimerkkeinä sähköinen Omaolo-
sivusto ja omaishoitajan hyvinvointi- ja terveystarkastus. Terveys- ja
hyvinvointikeskusten lääkärikäynneillä on käytössä niin sanottu seniorin
terveystarkastus, jossa puututaan iäkkäille tyypillisimpiin ongelmiin.

Lautakunta painottaa yksilöllisen matalan kynnyksen neuvontapalvelun
merkitystä. On tärkeää, että Seniori-infon puhelinpalvelun ja jalkautu-
van palvelun sekä informaatiotilaisuuksien lisäksi myös seniorikeskuk-

sissa on saatavissa monipuolista neuvontaa ja ohjausta palveluiden piiriin. Neuvojen tarvetta on erityisesti niillä muistisairaiden tai mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden läheisillä, jotka eivät ole omaishoidon piirissä. Myöskään digineuvonnan ja oikeudellinen neuvonnan tarpeessa olevat iäkkäät eivät helposti löydä näitä palveluita. Lautakunnan mielestä seniorikeskusten palvelukeskusten toimintaa näillä alueilla olisi vahvistettava ja palveluista viestitettävä laajalti sekä verkossa että seniorikeskuksissa.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Sosiaali- ja terveystoimi toteuttaa ennakoivalla otteella kaupunkistrategiaa helsinkiläisten terveyden ja hyvinvoinnin parantamiseksi. Ikääntyneille on laajat neuvonta- ja ohjauspalvelut tarjolla niin keskitettynä palveluna Seniori-infossa kuin seniorikeskusten palvelukeskuksissa lähellä asukkaita."

Käsittely

30.08.2022 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asiassa tehtiin seuraava vastaehdotus:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Kati Juva: Lisätään ennen Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi -otsikkoa seuraava uusi kappale:

"Lautakunta painottaa yksilöllisen matalan kynnyksen neuvontapalvelun merkitystä. On tärkeää, että Seniori-infon puhelinvälitteinen ja jalkautuvan palvelun sekä informaatiotilaisuuksien lisäksi myös seniorikeskuksissa on saatavissa monipuolista neuvontaa ja ohjausta palveluiden piiriin. Neuvojen tarvetta on erityisesti niillä muistisairaiden tai mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden läheisillä, jotka eivät ole omaishoidon piirissä. Myöskään digineuvonnan ja oikeudellinen neuvonnan tarpeessa olevat iäkkäät eivät helposti löydä näitä palveluita. Lautakunnan mielestä seniorikeskusten palvelukeskusten toimintaa näillä alueilla olisi vahvistettava ja palveluista viestitettävä laajalti sekä verkossa että seniorikeskuksissa."

Kannattaja: jäsen Seija Muurinen

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Kati Juvan vastaehdotuksen yksimielisesti ilman äänestystä.

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi hyväksytyyn vastaehdotuksen osalta esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon.

16.08.2022 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Alexandra Allén, arviointipäällikkö, puhelin: 310 44774
alexandra.allen(a)hel.fi

Maarit Varis, toiminnansuunnittelija, puhelin: 310 42850
maarit.varis(a)hel.fi

§ 756

V 23.11.2022, Vihreän valtuustoryhmän ryhmäaloite venäläisestä fossiilienergiasta irtautumiseksi

HEL 2022-004679 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Daniel Sazonovin ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Laura Uuttu-Deschryvere, kansainvälisten asioiden päällikkö, puhelin: 310 15266
laura.uuttu-deschryvere(a)hel.fi

Liitteet

1 Helen Oy:n vastaus

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo ryhmäaloitteen loppuunkäsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Vihreiden valtuustoryhmä esittää ryhmäaloitteessaan, että toimia venäläisestä fossiilienergiasta irtautumiseksi sekä IEA:n ehdottamia toimenpiteitä energian säästämiseksi ja öljynkulutuksen vähentämiseksi otetaan pikaisesti käyttöön Helsingissä. Vihreä valtuustoryhmä esittää, että kaupunginvaltuustolle tuodaan selvitys siitä, miten ja millä aikataululla venäläisestä fossiilienergiasta päästään Helsingissä kokonaan irti sisältäen myös Helenin toimet. Samalla edellytetään Heleniltä toimenpideohjelmää, jossa osoitetaan, millä tavoin yhtiö selviää jatkossa ilman maakaasua, Venäjältä tuotua biomassaa ja ennen pikaista kivihiihivoimaloiden sulkua hoitaa kivihiihien polttoa ilman Venäjältä tuotua kivihiihtä.

Lisäksi Vihreä valtuustoryhmä esittää, että mm. seuraavia keinoja otetaan käyttöön mahdollisimman nopeassa aikataulussa:

- Joukkoliikennelippujen erillinen subventoiminen helsinkiläisille joukkoliikenteen käyttöasteen nostamiseksi
- Sähköautojen latauspisteiden määrän lisääminen ja sähköautojen suosiminen pysäköintipolitiikassa sekä sähköautojen lisääminen kaupungin omassa autokannassa
- Kävelyä ja pyöräilyä lisäävien investointien vauhdittaminen ja väylien ympärivuotisen kunnossapidon parantaminen
- Etätyösuositusten osittainen (esim. 2 päivää viikossa) jatkaminen niillä aloilla, joilla se on mahdollista
- Taloyhtiöiden energiaremonttien vauhdittaminen edelleen
- Työntekijöiden autottoman työmatkaliikkumisen tukeminen
- Yhteiskäyttöautoilun helpottaminen
- Työmatkalentojen vähentäminen
- Erikseen harkittavien asuinalueiden tai kortteleiden autottomien sunnuntaiden kokeilut sekä kesäkävelykatukokeilujen laajentaminen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Merkittävää osaa ryhmäaloitteessa esitettyjä toimenpiteitä Venäjän fossiilienergiasta irtaantumiseksi toteutetaan tai niitä ollaan käynnistämässä mm. osana päivitettyä Hiilineutraali Helsinki -ohjelmaa. Hiilineutraalisuustavoitteen 2030 mukaisesti vuoteen 2030 mennessä merkittävimmistä osasta fossiilienergian käytöstä (kaikki lähtömaat), joka kaupungin päätäntävällässä, on luovuttu.

Venäläisestä fossiilienergiasta irtaantumisessa on tärkeää keskittyä niihin toimenpiteisiin, joilla on suurin vaikutus ja jotka ovat suoraan kaupungin päätäntävällässä tai joihin kaupunki muutoin voi merkittävästi myötävaikuttaa. Osa esitetyistä toimenpiteistä on vaikutukseltaan vähäisiä tai ne eivät ole kaupungin päätäntävällässä. Lisäksi esitetyissä keinoissa on toimia, joita ei kannata edistää näiden vaikutuksen venäläisestä fossiilienergiasta irtaantumiseen ollessa olematon tai jopa käänteinen.

Vaikutukseltaan merkittäviä keinoja venäläisestä fossiilienergiasta irtaantumiseen ovat Helenin toimet energian tuotannon osalta. Helenin vastaus aloitteeseen koskien Helenin toimia ja Heleniltä edellytettyä toimenpideohjelmaa liitteenä Liite 1.

Seuraavassa katsaus aloitteessa esitettyjen keinoihin.

Joukkoliikennelippujen erillinen subventoiminen helsinkiläisille joukkoliikenteen käyttöasteen nostamiseksi

Lippujen hinnat vaikuttavat keskeisesti joukkoliikenteen suosioon. Joukkoliikenteen lippujen hintajoustoilla tarkoitetaan lippujen kysynnän muutoksen suhdetta lippujen hintojen muutoksiin. Joustot ovat erilaisia lyhyellä ja pitkällä aikavälillä. Lisäksi joustot voivat olla erilaisia pienissä muutoksissa verrattuna suuriin, yhtäkkisiin muutoksiin. Yleisesti joukkoliikenteen hintajouston arvioidaan olevan -0,3. Tämä tarkoittaa sitä, että jos lippujen hinnat laskevat 10 %, joukkoliikenteen kysyntä kasvaa 3 %.

Joukkoliikenteen lipunhintojen muutoksella on lisäksi vaikutuksia kulkutavan valintaan. Tutkimuksissa on todettu, että lippujen hintojen laskeutuksessa Helsingin sisäisen joukkoliikenteen lisäkysynnästä suurempi osa tulee jalan tai polkupyörällä kuljetuista matkoista kuin henkilöautoliikenteestä. Siirtymä ei siis ole energiatalouden tai fyysisen aktiivisuuden kannalta suotuisin mahdollinen.

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL) vastaa joukkoliikenteen järjestämisestä Helsingissä. Tehtävänsä liittyen HSL hyväksyy toimialueellaan noudatettavan joukkoliikenteen taksa- ja lippujärjestelmän. Päätökset lippulajeista, alennusryhmistä ja lippujen hinnoista kuuluvat HSL:n toimivaltaan. HSL on halunnut yhtenäistää lippujen hinnat ja nykyisessä tariffissa ei enää ole aiemmin käytössä ollutta kuntakohtaista kausilippujen hinnoittelua. Helsinkiläisten lippujen lisäsubventoiminen vaatisi siis joko muutoksen HSL:n käytäntöön kuntien yhtenäisestä hinnoittelusta tai kaikilta HSL-kunnilta yhteisen päätöksen subvention kasvattamisesta.

Nopeana keinona vähentää venäläisen fossiilienergian käyttöä ja öljynkulutusta joukkoliikennelippujen hinnan subvention lisääminen vaikuttaa tehottomalta. Hintojen alennus tuo joukkoliikenteen käyttäjiksi vähemmän autoilijoita kuin kävelijöitä tai pyöräilijöitä, joten muutos saattaisi olla jopa liikenteen energiankulutusta lisäävä. Pitkällä aikavälillä alentuneet liikkumiskustannukset mahdollistavat muuttumattomalla liikkumisbudjetilla liikkumisen ulottumisen aiempaa kauemmaksi. Tällöin kodin ja työpaikan välisen etäisyyden merkitys vähenee, jolloin alentuneet liikkumiskustannukset voivat houkutella muuttamaan kauemmaksi. Tämä johtaa pitkällä aikavälillä yhdyskuntarakenteen hajaantumiseen, mikä edelleen lisää liikenteen energiankulutusta.

Sähköautojen latauspisteiden määrän lisääminen ja sähköautojen suosiminen pykäköintipolitiikassa

Polttomoottoriautojen korvautuminen sähköautoilla vähentää riippuvuutta fossiilisista polttoaineista. Sähköautojen osuuden kasvu tapahtuu kuitenkin suhteellisen hitaasti, eikä kaupungilla ole keinoja nopeut-

taa tätä luontaista siirtymää merkittävästi. Siirtymän nopeuttamisen kannalta keskeisiä keinoja ovat kansalliset verotus- tai tukiratkaisut. Kaupungilla ei ole vaikutusmahdollisuutta ajoneuvojen korkeaan hintaan. Kaupungin keskeiseksi keinoksi on tunnistettu latausinfrastruktura huolehtiminen: vaikka latauspisteitä lisäämällä ei isossa määrin pystytä nopeuttamaan autojen hankintaa, latauspisteiden puuttuminen tehokkaasti estää sähköautoon siirtymisen.

Liikenteen sähköistymisen ennustetun kasvun toteutuminen edellyttää sitä, että sähköautojen latauspaikkoja on tarjolla riittävästi. Lähivuosina latauspaikkojen määrä ratkaisee myös ladattavien hybridien päästövähennystoteuman: mikäli latauspaikkoja ei ole, ajetaan polttomoottorilla ja oletettu päästöhyöty jää saavuttamatta. Valtaosa henkilöautojen latauksesta tulee tapahtumaan asuinkiinteistöjen parkkipaikoilla tai -halleissa, mutta kaikkialla kaupungissa tämä ei ole mahdollista.

Latauspaikkoja tarvitaan myös julkisiin ja kaupallisiin kiinteistöihin, yleisille alueille ja pysäköintialueille. Kaupungin tulee varautua myös oman kalustonsa sähköistämiseen. Kaupungin keinot edistää latauspisteiden syntymistä eri paikkoihin (esim. kauppoyhteiden, yleisille alueille) ovat erilaiset. Esimerkiksi yleisille alueille toteutettaville latauspisteille on jo olemassa prosessi, mutta kaikissa latauspaikkatyypeissä vastaava prosessi ei ole.

Julkisia latauspisteitä Helsingissä on tällä hetkellä noin 200. Kaupungilla on käynnissä kilpailutus enintään 112 uuden latauspisteen toteuttamiseksi; nämä toteutetaan vuoden 2024 loppuun mennessä. Kaupungilta puuttuu kuitenkin kokonaisnäkemys siitä, missä määrin latauspisteitä on jo rakennettu erityyppisiin paikkoihin.

Päivitetyssä päästövähennysohjelmassa on toimenpide, jolla latauspisteiden toteuttamisen keinoista laaditaan suunnitelma. Ehdotuksen mukaan suunnitelma tulee laatia siten, että se huomioi kaupungin erilaiset keinot edistää latauspisteiden syntymistä erilaisissa kohteissa ja toisaalta varmistaa sen, että latauspisteiden määrä on linjassa suhteessa sähköautojen määrän kasvuennusteeseen.

Käytännössä kaupunki voi vaikuttaa latausasemien yleistymiseen julkisessa katutilassa sekä esimerkiksi vaatia latauspistevalmiutta kaavoitettaessa uutta maankäyttöä tai tehtäessä olemassa olevassa rakennuskannassa laajoja peruskorjauksia.

Sähköautoja on mahdollista suosia pysäköintipolitiikassa. Kaupunki myöntää 50 % alennuksen pysäköintimaksuista vähäpäästöisille ajoneuvoille.

Sähköautojen lisääminen kaupungin omassa autokannassa

Postiosoite PL 1 00099 HELSINGIN KAUPUNKI helsinki.kirjaamo@hel.fi	Käyntiosoite Pohjoisesplanadi 11-13 Helsinki 17 http://www.hel.fi/kaupunginhallitus	Puhelin +358 9 310 1641 Faksi	Y-tunnus 0201256-6	Tilinro FI0680001200062637 Alv.nro FI02012566
--	---	---	------------------------------	--

Kaupungin tavoitteena on vaihtaa kaupungin omassa hallinnassa oleva henkilöautokanta täyssähköisiin ajoneuvoihin vuosina 2021–2025. Vaihto toteutetaan siten, että autojen pitoiän täytyttyä auto korvataan täyssähköajoneuvolla. Henkilöautojen pitoikä kaupungilla on viisi vuotta.

Sähköistämisen piirissä on yhteensä noin 457 henkilöautoa, joista valtaosa on Sote-toimialan käytössä. Sähköautojen osuus kaupungin koko henkilöautokannasta on 20,3 % vuonna 2022.

	2021	2022	2023	2024	2025
Uusittavien henkilöautojen määrä		108	23	46	76
Hankitut täyssähköautot (toteutunut luku)	63	30			
Sähköautojen osuus vuoden uusintoista (toteutunut luku)		28			
Sähköautojen kokonaismäärä	63	93			
Sähköautojen osuus koko hlöautokannasta	13,8	20,3			

Täyssähköhenkilöautojen saatavuus on tällä hetkellä kohtuullisen hyvä eikä toimitusajoissa ole ollut viiveitä. Suurin pullonkaula on ollut latauspisteiden rakentamisen haasteet. Latauspisteiden toteuttaminen on osoittautunut haastavaksi erityisesti niissä tukikohtissa ja toimipisteissä, jotka sijaitsevat kaupungin ulkopuolisissa vuokraohteissa.

Kävelyä lisäävien investointien vauhdittaminen

Kävelyhankkeille ei ole ollut erillisbudjettia. Käytännössä kävelyn ja pyöräliikenteen erillisinvestointibudjetti on ollut pyöräliikenteen infra-hankkeiden budjetti, eikä sitä ole käytetty erikseen kävelyä edistäviin hankkeisiin. Toki monet pyöräliikenteen hankkeet parantavat samalla myös jalankulun asemaa, kun pyöräliikenne ja jalankulku erotellaan asianmukaisesti toisistaan.

Investointien vauhdittamisen ensi askel olisi irrottaa kävely ja pyöräliikenne omiksi budjeteikseen siten, että pyöräliikenteelle säilyy vähintään nykyisen investointitason mukainen 25,5 miljoonan euron vuotuinen erillisinvestointien budjetti. Kävelylle erillisinvestointien tarve on pyöräliikennettä pienempi, sillä kävelyn kehittämisessä ei ole niinkään kyse puuttuvan infran rakentamisesta, vaan olemassa olevan täydentämisestä. Kävelyn erillisinvestointeja voisivat olla esimerkiksi kesäkatujen ja muiden kävely-ympäristöä parantavien kokeiluiden toteutuskustannukset, katupuiden ja muun kasvillisuuden lisääminen, jalkakäytä-

vien laatoittaminen sekä oleskeluun soveltuva infra niin aukioille kuin kaduille. Päästövähennysten näkökulmasta nämä investoinnit olisi hyvä kohdistaa kävelyn edistämishjelmassa esitetyille kävelyn ydinalueille, joissa on lähtökohtaisesti paljon jalankulkua ja ne kytkeytyvät joukkoliikenteen solmukohtiin, etenkin raideliikenteeseen.

Julkisen liikenteen solmukohtien lisäksi, myös paikalliskatuverkolle kohdistuvat kävely-ympäristön parannukset ovat oleellisessa osassa sekä kävelyn että pyöräliikenteen edistämisessä. Tällä hetkellä olemassaoleville paikalliskaduille ei kohdistu toimenpiteitä. Paikalliskatuverkon kehittämiseksi kävelyn ja pyöräliikenteen näkökulmasta ei ole olemassa linjauksia tai toimenpidelistauksia. Paikalliskatuverkolla auto liikenteen rauhoittamisen keinoista ei ole listauksia eikä käynnissä olevia tai tulevia hankkeita.

Se, missä määrin kävely ja pyöräily vähentävät riippuvuutta fossiilien energista, riippuu ensisijaisesti siitä, mitä kulkumuotoa kävely ja pyöräily korvaavat. Mikäli ihmisiä pystytään ohjaamaan siten, että kävely ja pyöräily korvaavat nimenomaan omalla autolla tehtyjä matkoja, on näillä toimilla vaikutusta fossiilisten polttoaineiden kulutukseen.

Pyöräliikennettä lisäävien investointien vauhdittaminen

Pyöräliikenteen investointibudjetti on jo verrattain hyvällä tasolla huomioiden vuonna 2021 valmistunut pyörävylien priorisointi- ja toteuttamishjelma, jossa määriteltiin tavoiteverkkojen toteutumisen tavoite vuodelle 2031 perustuen aiemmin voimassa olleeseen 19,5 M€ vuosittaiseen pyöräliikenteen investointibudjettiin. Vuonna 2022 investointibudjetti nostettiin 25,5 M€ ja vuosina 2023–2024 sen on tarkoitus olla 23,5 M€, joka jo valmiiksi luo edellytykset tavoiteverkkojen ripeämmälle toteutukselle, kuin edellä mainitussa priorisointihjelmassa on määriteltä.

Pyörävylien priorisointi- ja toteuttamishjelmassa määritelty tavoiteverkkojen rakentamistahti oli hyvin linjassa aikaisemman HNH 2035 -tavoitteen kanssa. Pyöräliikenteen investointibudjetin lisääminen on hyvin linjassa myös aikaistetun HNH -3030 tavoitteen kanssa, mutta aikaistettu HNH-tavoite edellyttää myös tavoiteverkkojen toteutumisen aikaistamista viidellä vuodella verrattuna em. priorisointihjelmaan, mutta nostetun investointibudjetin tälle luomia edellytyksiä ei vielä ole tarkistettu.

Ensin on tärkeä tarkistaa, miten pitkälle tavoiteverkkoa saadaan rakennettua jo korotetulla investointibudjetilla. Mikäli jo korotetulla budjetilla tavoiteverkkoja ei saada pyörävylien priorisointi- ja toteuttamishjelmassa vuodelle 2031 määritetyn tavoitetilan tasolle viisi vuotta aiemmin vuonna 2026, on ensiarvoisen tärkeä laatia perusteellinen tarkastelu

vaadittavasta investointibudjetti- ja henkilöresurssitasosta. Tarkastelussa on selvitettävä ainakin, millaisella investointibudjetilla ja henkilöresursseilla saadaan vähintään 70 % kantakaupungin tavoiteverkosta ja 58 % baanaverkosta valmiiksi vuoteen 2026 mennessä.

Pyöräliikennettä lisäävien investointien vauhdittaminen luo edellytyksiä pyöräliikenteen kulkutapaosuuden kasvulle, joka osana muiden kestävien kulkumuotojen edistämistä vähentää autoliikenteen kulkutapaosuutta. Näin vähennetään myös riippuvuutta venäläisestä fossiilienergiasta. Pyöräliikenteen kasvu lisäksi parantaa kansanterveyttä, vähentää päästöjä, parantaa kaupungin elinvoimaisuutta ja parantaa liikenneturvallisuutta. Investointien vauhdittamista tukee myös se, että jokainen erityisesti baanaverkon toteuttamiseen investoitu 1 euro tuo keskimäärin 7,8 euron hyödyn yhteiskunnalle.

Kävely- ja pyöräliikenneväylien ympärivuotisen kunnossapidon parantaminen

Pyöräväylien priorisointi- ja toteuttamisohjelman mukaan toteutettavan pyöräliikenteen tavoiteverkon rakentaminen edellyttää myös panostusta sen ympärivuotiseen kunnossapitoon. Näin luodaan edellytykset sille, että kaiken ikäiset ja kykyiset ihmiset voisivat jatkaa pyörällä ajamista myös talvisissa olosuhteissa sekä sille, että saavutetaan pyöräliikenteen kehittämisohjelmassa asetettu HNH-ohjelman kanssa synkronoitu päätavoite nostaa pyöräliikenteen kulkutapaosuus nykyisestä n. 10 prosentista 20 prosenttiin.

Potentiaali ympärivuotisen pyöräliikenteen kasvulle on suuri, sillä Pyöräilybarometri -tutkimuksen mukaan 71 % helsinkiläisistä ihmisistä käyttää pyörää matkoillaan ainakin joskus, 41 % liikkuu pyörällä talvella lumettomana ja jäättömänä aikana ja 13 % ajavat ympäri vuoden. Ympärivuotista pyöräliikennettä on jo tuettu pääasiassa harjasuolaukseen perustuvalla tehostetulla talvikunnossapidolla. Talvikauden 2022–2023 tavoitteena on, että 105 km pyöräliikenteen pääreiteistä ovat tehostetun talvikunnossapidon piirissä. Tavoite vuodelle 2025 on, että 150 km pyöräliikenteen pääreiteistä kuuluvat tehostettuun talvikunnossapitoon.

Ympärivuotisen kunnossapidon parantamiseksi tarvitaan muutakin kuin tehostetun talvikunnossapidon verkoston laajentamista. Kunnossapitoa on parannettava myös niillä reiteillä, jotka ovat tavoitetilanteessakin tehostetun talvikunnossapitoverkoston ulkopuolella. Nykyisten kunnossapitomenetelmien ja infran laadun johdosta pyörätiet ovat talvella pahimmillaan käyttökelvottomassa kunnossa. Tavoitteena on oltava, että pääpyöräreitit pysyvät kauttaaltaan talvella ajettavassa kunnossa niin, että pyöräliikennemäärät eivät lämpimään vuodenaikaan verrattuna vähene merkittävästi.

Tehostetun talvikunnossapidon lisäksi on kehitettävä operointimene-
telmiä, tehtävä tarkoituksenmukaisia kalustohankintoja, kehitettävä
urakkasopimuksia ja selvennettävä vastuita. Lisäksi on arvioitava re-
surssitarvetta ja kokonaisvaikutuksia, kuten tarvittavista investoinneista
saatavia hyötyjä. Hyötyjä syntyy pyöräliikenteen kasvun lisäksi erityi-
sesti liukastumisvammojen vähenemän kautta syntyvästä terveyden-
huoltokustannusten laskusta. Hyötyjen saavuttamiseksi talvihoidon
pääreitit on määriteltävä käyttäjälähtöisesti. Laatuvaatimukset on ase-
tettava tarkoituksenmukaisesti ja harmonisoitava yli hallinnollisten rajo-
jen, ja urakoinnissa on kiinnitettävä huomiota muihin käyttäjäkokemus-
ta parantaviin tekijöihin. Pyöräliikenneväylien ympärivuotisen kunnos-
sapidon parantaminen edellyttää sitä, että jalankulun kunnossapitoon
panostetaan samalla mitalla ja koko kunnossapidon toimintakentän tar-
kastelua kokonaisuutena.

Etätyösuositusten osittainen (esim. 2 päivää viikossa) jatkaminen niillä aloilla, joilla
se on mahdollista

Nykyohjeet mahdollistavat jo etätyön tekemisen esim. 2 päivää viikossa
niillä aloilla, joilla se on mahdollista. Helsingin kaupungilla etätyötä (jo-
ka on osa monipaikkaista työtä) voi edelleen tehdä kaikissa niissä töis-
sä, joissa se on mahdollista. Työyhteisöt sopivat esihenkilöidensä joh-
dolla, milloin lähityö on tarpeen. Sovituissa puitteissa työntekijät voivat
sovittujen pelisääntöjen puitteissa päättää, mistä käsin tekevät töitä.

Henkilöstöosaston 27.5.2021 antamassa kaupunkiyhtenäisessä Moni-
paikkainen työ Helsingin kaupungilla -ohjeessa on todettu, että Helsingin
kaupunki tukee monipaikkaisen työn tekemistä ja että monipaikkai-
sessa työssä työtä ja sen tekemistä ohjaavat työtehtävät, tehtäville
asetetut tavoitteet ja työntekijä itse. Kun työ voidaan tehdä etä- tai lähi-
työnä siellä, missä se on työntekijän, työnantajan ja työtehtävien kan-
nalta tarkoituksenmukaisinta ja luontevinta, lisätään työtyytyväisyyttä,
henkilöstön sitoutumista työnantajaan ja työn tuottavuutta.

Myös Henkilöstöraportista 2021 (s. 9) ilmenevin tavoin monipaikkatyön
tekemistä on kannustettu tekemään ja kannustetaan edelleen Helsingin
kaupungilla.

Taloyhtiöiden energiaremonttien vauhdittaminen edelleen

Kaikissa kiinteistöissä kannattaa toteuttaa energiatehokkuusparannuk-
sia ja tarkastella päälämmitysjärjestelmän valintaa. Tällä hetkellä todel-
la monet energiatehokkuuteen liittyvät toimet ovat itsessään taloudelli-
sesti kannattavia, eli ne maksavat itsensä takaisin suhteellisen nopeas-
ti verrattuna järjestelmän pitoaikaan. ARA tukee lisäksi kiinteistöjen
energiatehokkuusremontteja sekä öljylämmityksestä luopumista.

Tällä hetkellä kiinnostus remontteihin on suurta ja esimerkiksi maalämpöjärjestelmien osalta markkina on osin ylikuuma. Pullonkaulana remonteille on siis markkinatarjonnan riittävyys.

Kaupunki tarjoaa taloyhtiöille ilmasta neuvontaa energiatehokkuusparrannuksiin liittyen. Tämä Energiarenessanssi-toimintamalli on ollut erittäin suosittu ja tarpeellinen keino nopeuttaa remontteja eikä vastaavaa palvelua ole tarjolla muiden tahojen tuottamana.

Työntekijöiden autottoman työmatkaliikkumisen tukeminen

Helsingin kaupunki on Suomen suurin työnantaja. Vuoden 2020 lopussa sen palveluksessa työskenteli yhteensä 39 152 työntekijää. Työntekijöiden työmatkoista noin 40 prosenttia tehtiin henkilöauton kuljettajana tai matkustajana vuonna 2020. Työmatkojen kulkutottumuksissa on suuria eroja muun muassa toimialojen ja eri palveluiden, kuten myös työntekijöiden iän ja sukupuolen välillä.

Tutkimusten mukaan kestävien liikkumistottumusten suosioon vaikuteetaan tekemällä systemaattisesti samaan suuntaan kulkevia konkreettisia toimenpiteitä, jotka lisäävät kävelyn, pyöräilyn sekä joukkoliikenteen käytön helppoutta, houkuttelevuutta ja kilpailukykyisyyttä suhteessa henkilöautolla kulkemiseen. Helsingillä on sekä kaupunkina että työnantajana keinoja vaikuttaa työntekijän liikkumistottumuksiin. Turvalliset, nopeat ja viihtyisät kulkuyhteydet kävellen ja pyörällä vaikuttavat liikkumisvalintoihin keskeisimmin. Lisäksi taloudellisilla kannusteilla ja työsuhde-eduilla, kampanjoilla ja kilpailuilla voidaan vaikuttaa työntekijän kulkumuotovalintoihin. Tutkimusten mukaan työntekijät arvostavat siistejä ja riittäviä suihku-, pukeutumis- ja säilytystiloja sekä asianmukaista pyöräpysäköintiä.

Monia näistä toimenpiteistä kaupunki toteuttaa jo nykyisellään. Pyöräliikenteen kehittämisohjelma 2020–2025 ja Käveltävän Helsingin visio vuoteen 2030 sisältävät keskeiset tavoitteet ja toimenpiteet jalankulun ja pyöräilyn suosion kasvattamiseksi. Kaupunki tarjoaa työntekijöille mm. 160 euron työsuhdematkalippuedun, kaupunkipyörän käyttöedun sekä rahallista tukea polkupyörän hankintaa varten. Henkilöstöliikunta on aktivoanut työntekijöitä kestävien kulkumuotojen käyttöön kansallisten tapahtumien ja kilpailujen, kuten Unelmien liikuntapäivän, Liikkujan viikon ja Kävelykilometrikisan muodossa sekä tarjoamalla henkilöstölle Työmatkaliikkujaksi-valmennusta. Helsinki palkittiin Suomen Aktiivisimpana Työpaikkana 2020.

Helsinki laatii vuoden 2022 aikana Suomen Aktiivisin Työpaikka -konseptin mukaisen projektisuunnitelman tavoitteineen ja toimenpiteineen myös työmatkoilla tapahtuvien kestävien liikkumismuotojen edistämiseksi. Nykytilan arviointi osoittaa, että erityisesti työmatkapyöräilyä

edistävien olosuhteiden, kuten pyöräpysäköinnin ja peseytymis- ja pu-
keutumistilojen toteutumisessa on suurta vaihtelua työpaikkojen välillä.
Kaupungin tarjoamat henkilöstöedut on tarkoitus arvioida kokonaisu-
tena huomioiden myös työntekijöiden näkemykset ja kokemukset. Täs-
sä yhteydessä on mahdollisuus arvioida myös henkilöstöetujen kan-
nustavuutta ja ohjaavuutta kaupungin tärkeiden strategisten päämää-
rien, kuten ilmasto-, työhyvinvointi- sekä työvoiman veto- ja pitovoima-
tekijöiden näkökulmista. Vuoden 2022 lopussa toteutetaan kestäviin
kulkumuotoihin herättelevä ja henkilöstön tietoisuutta nykyisistä työ-
suhde-eduista parantava kampanja. Kampanjassa tehdään yhteistyötä
Climate Nudge -tutkimuskonsortion kanssa, jossa kehitetään tuup-
pauksia liikenteen päästöjen vähentämiseksi mm. työmatkoilla.

Yhteiskäyttöautoilun helpottaminen

Yhteiskäyttöautoilulla voidaan vähentää auton omistamisen tarvetta.
Yhteiskäyttöautoilu verrattuna auton omistamiseen kannustaa teke-
mään varsinkin lyhyet matkat muilla kulkumuodoilla kuin autolla.

Yhteiskäyttöautoilun edistäminen ei ole toistaiseksi vaatinut kaupungilta
merkittäviä toimenpiteitä. Kaupunki on osoittanut yhteiskäyttöautoyri-
tysten autoille omia pysäköintipaikkoja. Lisäksi yhteiskäyttöautoyri-
tysten autot voivat pysäköidä asukaspysäköintitunnuksen hinnalla kaikilla
kaduilla ja yleisillä alueilla olevilla aikarajoitetuilla ja maksullisilla pysä-
köintipaikoilla, joiden aikarajoitus on yli 60 minuuttia. Uudessa pysä-
köintipolitiikassa on toimenpiteenä palvelutason mukaisen hinnoittelun
käyttöönotto. Tällöin on mahdollista, että kaikkien pysäköintityyppien
hinta nousee. Yhteiskäyttöautoyrittäjien pysäköintitunnuksen hinta on
esitetty pidettäväksi nykytasolla, mikä parantaa yhteiskäyttöautoyri-
tysten kilpailukykyä auton omistamiseen verrattuna.

Asuintonttien pysäköintipaikkamäärien laskentaohjeessa on kannustin;
toteuttamalla tontille yhteiskäyttöautojen pysäköintipaikkoja, saa hel-
pusta pysäköintipaikkojen rakentamisveloitteesta. Tämä parantaa yh-
teiskäyttöautojen toimintaedellytyksiä, mutta kannustimen soveltaminen
ja toteutuksen käytännön valvominen on ollut ongelmallista ainakin
joissain tapauksissa.

Jos yhteiskäyttöautojen kilpailukykyä päätetään edistää lisää, tulisi
miettiä uusia toimenpiteitä tämän toteuttamiseksi ja varata niille riittä-
västi resursseja. Kaupungin kannattaa miettiä yhteistyössä yhteiskäyt-
täautoyrittäjien kanssa edistämistoimenpiteitä, jos niitä on tarpeen lisä-
tää nykyisistä toimenpiteistä. Näin mahdolliset edistämistoimenpiteet
voidaan kohdistaa oikein.

Yhteiskäyttöautoilun edistämiseen ei liity lainsäädännöllisiä esteitä.

Yritykset saattavat tehdä yhteistyötä esimerkiksi yksityisten pysäköintioperaattoreiden kanssa autojen lataukseen ja pysäköintiin liittyen. Tässä yhteistyössä kaupungilla ei ole roolia.

Yhteiskäyttöautoilu vähentää oman auton käyttöä ja ajettuja kilometrejä sekä tehostaa autojen käyttöä. Sillä voi olla pienimuotoinen vaikutus venäläisestä fossiilienergiasta irtautumisessa mutta vaikuttavasta toimesta ei ole kyse.

Työmatkalentojen vähentäminen

Lentomat kustamisen ympäristövaikutukset on tiedostettu Helsingin kaupungilla ja tavoitteena on lentämällä tapahtuvan työmatkustamisen vähentäminen. Helsingin kaupunki on kannustanut ja kannustaa edelleen vähentämään lentomat kustamista siten, että lentomat kustuksen tarpeellisuus tulee aina arvioida erikseen ja käyttää mahdollisuuksien mukaan ensisijaisesti muita vähemmän kuormittavia matkustustapoja. Lentomat kustamisen tarpeellisuuden arvioinnin tekee aina viime kädessä esihenkilö.

Henkilöstöosaston 29.11.2021 antamassa kaupunkiyhtenäisessä Matkustusohjeessa on hiilineutraalius- ja vähäpäästöisyysnäkökohdat otettu huomioon (luvut 2 ja 4.1). Ohjetta laadittaessa on erityistä huomiota kiinnitetty esimerkiksi lentomat kustamisesta aiheutuvien päästöjen vähentämiseen.

Virka- tai virantoimitusmatkaa suunniteltaessa on otettava huomioon muun muassa matkan tarpeellisuus, ja välttämätön matka tulee tehdä ympäristöä mahdollisimman vähän kuormittavalla tavalla.

Työntekijän on esimerkiksi mahdollista liittää välttämättömien työmatkojen yhteyteen vuosilomaa tai muita vapaapäiviään, esimerkiksi viikonloppuvapaita, lentoliikenteen ja muun liikenteen päästöjen vähentämiseksi. Työmatkaa suunniteltaessa tulee siis muun muassa arvioida työmatkan ja vapaa-ajan matkustamisen kokonaisuutta ja huomioida ennakoitusti mahdollinen työmatkaan liitettävä vapaa-ajan matkustaminen päästöjen vähentämiseksi.

Ohjeen mukaisesti kotimaan työmatkat tulee pääsääntöisesti tehdä muulla tavoin kuin lentäen. Matkustamisen kokonaiskustannuksia arvioitaessa on myös ympäristövaikutukset otettava huomioon. Työtehtävien hoitamiseen liittyvän matkustamisen vaihtoehtona voi tapaamisiin käyttää mahdollisuuksien mukaan etäyhteyksiä.

Myös Monipaikkainen työ Helsingin kaupungilla -ohjeen luvussa 2 on huomioitu hiilineutraalius- ja ympäristöhyödyt työmatkustamisen (ja

samalla myös lentämällä tehtyjen työmatkojen) vähentämisen yhteydessä.

Erikseen harkittavien asuinalueiden tai kortteleiden autottomien sunnuntaiden kokeilut

Tarkkoja arvioita autottomien sunnuntaiden päästövähennyspotentiaalista on vaikea tehdä. Vaikutus riippuu alueen laajuudesta. IEA:n arvioiden mukaan autoton sunnuntai koko kaupungin tasolla, riippuen kaupungin koosta, säästäisi 380 000 barreliä öljyä, jos autoton sunnuntai on voimassa viikoittain ja 95 000 barreliä öljyä, jos autoton sunnuntai on kerran kuussa (<https://www.iea.org/reports/a-10-point-plan-to-cut-oil-use>).

Mikäli Helsingin kaupunki ottaisi käyttöön autottomat sunnuntait laajemmilla alueilla, se vaatisi yhteistyötä ministeriöiden ja muiden valtion viranomaisten kanssa. Kiellon ulkopuolelle pitäisi jättää ainakin ammatiliikenne, sillä elinkeinonharjoittamisen vapaus on perustuslaillinen oikeus. Myös lainsäädännön antamat mahdollisuudet tulee arvioida. Valtakunnallisesti merkittävälle väylille kunnalla ei ole toimivaltuuksia asettaa kieltoja, sillä maantiet ovat valtion hallinnoimia. Todennäköistä on myös, että kiellolle tulisi olla mahdollisuus hakea poikkeuslupaa esimerkiksi liikuntarajoitteisuuteen tai vaikkapa muuttoon liittyen. Myös tässä neuvottelu valtion viranomaisten ja etenkin poliisin kanssa olisi välttämätöntä, sillä poliisin pitäisi valvoa kiellon noudattamista. Laajemat kieltoalueet vaatisivat pitkää ja huolellista valmistelua yhteistyössä valtion viranomaisten kanssa vaikutustenarviointeineen. Laajat kieltoalueet olisivat melko epärealistinen vaihtoehto.

Yksittäisten asuinalueiden tai kortteleiden autottomat sunnuntait jäisivät todelliselta fossiilipolttoaineiden vähennyspotentiaaaliltaan melko vähäisiksi. Mikäli kuitenkin aluekohtaisia autottomia alueita toteutettaisiin, kannattaisi alueet valita joukkoliikenteen saavutettavuuden ja maankäytön tiivyyden perusteella. Esimerkiksi Helsingin keskusta tai Kallio voisivat olla alueita, joissa autoliikenne voitaisiin ohjata pääkatuverkkoa pitkin alueen ulkopuolelta.

Kaupunginosakohtaiset autottomat sunnuntait tulisi valmistella yhteistyössä alueen yritysten ja asukkaiden kanssa. Autottomat sunnuntait ovat olleet enemmän tapa lisätä kaupungin viihtyisyyttä ja elinvoimaa suppeammalla liikekeskusalueella. Yksinään päästövähennysnäkökulmasta niiden vaikutus olisi varovaisen arvion mukaan melko vähäinen.

Kesäkävelykatukokeilujen laajentaminen

Liikenteen päästövähennysten näkökulmasta kesäkadut pitäisi kytkeä katujen kehittämiseen pidemmällä aikavälillä. Yksittäisten katujen kokei-

lut muutaman kesäkuukauden eivät tuota merkittäviä tuloksia päästö-
vähennysten tai fossiilipolttoaineista luopumisen näkökulmasta. Suurin
vaikuttavuus olisi soveltaa kesäkatujen oppeja paikalliskatuverkon ke-
hittämiseen periaatetasolla. Nämä periaatteet olisi hyvä kirjata myös
kävelyn edistämishjelman toimenpiteeseen yksi ”kävelyn suunnitte-
luohjeen laatiminen”. Konkreettinen muutos saataisiin aikaiseksi rahoit-
tamalla olemassa olevan paikalliskatuverkon kehittämistä, mikä tarkoit-
taa omaa investointibudjettia ja hankkeiden ohjelmointia tämä budjetin
puitteissa. Paikalliskatuverkon kehittäminen perustuu suoraan syys-
kuussa kaupunkiympäristölautakunnan hyväksymiin periaatteisiin katu-
verkon toiminnallisesta luokituksesta
(<https://dev.hel.fi/paatokset/asia/hel-2021-010056/kylk-2021-32/>). Nyt
riskinä on, että kesäkadut alkavat elää omaa elämäänsä irrallisena jat-
kuvista suunnitteluprosesseista ja katu ympäristön pysyvästä kehittämi-
sestä, jolloin niistä muodostuu ennemmin tapahtumia, kuin ihmisten
liikkumiseen ja siten päästövähennyksiin aidosti vaikuttavia toimenpitei-
tä.

Mikäli kesäkaduista haluttaisiin konkreettisia vaikutuksia päästövähenn-
nyksiin, pitäisi niitä tehdä useita kymmeniä ympäri kaupunkia. Suurim-
mat ulosmitattavat hyödyt päästövähennysten näkökulmasta menete-
tään, kun kadut palautetaan kesän jälkeen lähtötilanteeseen. Suurim-
mat liikenteen päästöt syntyvät pääkatuverkolla, jossa liikkuu eniten au-
toliikennettä. Tosin on myös tunnistettava paikalliskatujen kadunvarsi-
pysäköinnin ja autoliikenteen ehdoilla suunnitellun ympäristön rooli au-
toliikenteen nykyisessä roolissa liikennejärjestelmässä. Päästövähenn-
ysnäkökulmasta tilannetta tulisi joka tapauksessa tarkastella koko ka-
tuverkon tasolla eikä yksittäisten katujen kautta. Täytyy myös arvioida
väliaikaisen järjestelyn suunnitteluun ja toteuttamiseen kuluvia resurs-
seja suhteessa saavutettuihin hyötyihin. Vuonna 2022 kesäkatujen to-
teutuskustannukset ovat noin 280 000 euroa neljän kadunpätkän osal-
ta. Henkilöresurssien osalta kesäkadut ovat vuosittain vaatineet projek-
tipäälliköltä useamman kuukauden työtunnit ohjaamaan konsulttitoita
ympäristö- ja liikenteenohjaussuunnittelun, toteutussuunnittelun, vuoro-
vaikutuksen ja muiden tehtävien hoitamiseen.

Kesäkatujen tavoitteiden saavuttamiseksi on oleellista investoida riittä-
västi kadulle sijoitettavien elementtien laatuun, jotta ne houkuttelevat
ihmisiä käyttämään katutilaa. Kesäkadut näyttävät mitä kaduille voi-
daan sijoittaa autojen viemän tilan sijaan. Kun tilaa otetaan jostain pois,
täytyy tilalle tulevien asioiden osoittaa arvonsa, jolloin niihin on tarpeel-
lista myös investoida tarpeeksi. Tämä periaate kadulle sijoitettavien
elementtien riittävästä laadusta pätee myös katujen pysyvään kehittä-
miseen.

Kesäkatukokeilujen laajentaminen ei investointina ole kannattava päästövähennysten näkökulmasta, jos kesäkatua ja siitä saatuja tuloksia ei onnistuta kytkemään katujen pysyviin muutoksiin, jotka ohjaavat ihmisiä kestävien kulkumuotojen pariin henkilöauton käytöstä. Toisin sanottuna investointi yksittäisten katujen pysyviin muutoksiin on päästövähennysten näkökulmasta kannattavampi investointi kuin useiden väliaikaisten kesäkatujen toteuttaminen ympäri kaupunkia. Kannattavampaa on kokeilla yksittäisissä kohteissa kesäkatuja ja skaalata kokeilusta saadut opit pysyvinä muutoksina katuympäristöön.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Laura Uttu-Deschryvere, kansainvälisten asioiden päällikkö, puhelin: 310 15266
laura.uuttu-deschryvere(a)hel.fi

Liitteet

1 Helen Oy:n vastaus

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunkiympäristön toimiala
Kaupunginkanslia

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 31.10.2022 § 719

HEL 2022-004679 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

31.10.2022 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Reetta Vanhasen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

07.11.2022

Asia/18

Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Laura Uttu-Deschryvere, kansainvälisten asioiden päällikkö, puhelin: 310 15266
laura.uuttu-deschryvere(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 757

V 23.11.2022, Keskustan valtuustoryhmän ryhmäaloite asukkaiden vaikutusmahdollisuuksien parantamisesta asumisen laatuun ja viihtyisyyteen liittyen

HEL 2022-004682 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo ryhmäaloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Ryhmäaloite 30.03.2022 Kolbe Laura Asukkaiden vaikutusmahdollisuuksien parantaminen asumisen laatuun ja viihtyisyyteen liittyen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Keskustan valtuustoryhmä toteaa 30.3.2022 jätetyssä ryhmäaloitteessaan mm, että Helsinkiin rakennetaan tulevana vuosina paljon uusia asuinalueita ja täydennysrakentamista. Uudet rakennukset ovat sukupolvelta toiseen kestävä investointi. Ei ole samantekevää, miltä uudet alueet ja näyttävät, ja miten täydennysrakentaminen kunnioittaa ympäristönsä rakennustaiteellisia kerrostumia. Arkkitehtuuri ja vaikkapa asuntojen pohjaratkaisujen toimivuus vaikuttavat merkittävästi siihen, miten asukkaat viihtyvät kodeissaan, kaupunginosassaan ja Helsingissä.

Usein kaupunkilaisten on asemakaavavaiheessa vaikea saada selville, millaisia taloja/asuntoja kyseinen kaava mahdollistaa. Lisäksi on käyty runsaasti julkista keskustelua siitä, että uusista asunnoista rakennetaan pimeitä eikä niissä ole riittävästi luonnon valoa. Useat kaavoitukseen

liittyvät kiistat ovat liittyneet siihen, miten tulevassa kohteessa otetaan huomioon rakennetun kulttuuriympäristön ja luontovirkistysympäristön suhde.

Keskustan valtuustoryhmä esittää, että kaupunki selvittää mahdollisuuksia lisätä asukkaiden kuulemista rakennettaessa uusia asuintaloja ja alueita ja kuulla asukkaiden näkemyksiä koskien asuinalueiden viihtyisyyttä ja arkkitehtuuria. Ryhmä toivoo, että Helsinki ottaisi ennakkoluulottomasti pohdittavaksi sen, miten parhaiten ja vuorovaikutuksessa voidaan edistää korkeatasoisia kaupunkikuvallisia ja -ympäristöllisiä tavoitteita sekä kaupunkiviihtyvyyttä laajapohjaisesti asukasmielipiteen ja -palautteen sekä kansainvälisten esikuvien pohjalta.

Ryhmä kaipaa panostuksia esimerkiksi rakennusten pintamateriaaleihin, julkisivun yksityiskohtiin ja vaikkapa kattorakenteisiin niin, että luodaan lisää yhtenäistä, ekologista ja historiallisia kerrostumia kunnioittavaa kaupunkiympäristöä sekä kantakaupunkiin että esikaupunkialueille. Esimerkkejä löytyy muualta Pohjoismaista ja Saksasta, joissa on ymmärretty vanhojen historiallisten rakennettujen ympäristöjen ominaispiirteet, jotka tekevät niistä ihmisten mielestä kauniita, vehreitä ja viihtyisiä sekä vetovoimaisia. Näiden ekologis-kulttuuristen piirteiden tunnistaminen ympäristössämme ja mahdollistaminen uudessakin rakentamisessa tulisi olla tavoitteena.

Aloitteesta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan ja kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunnot.

Kaupunkiympäristölautakunta vastaa kaavoituksesta joko hyväksymällä kaavoja itsenäisesti tai tekemällä kaavaehdotuksia kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuustolle. Lautakunta hyväksyy myös katu-, liikenne- ja puistosuunnitelmia. Lautakunnan ympäristö- ja lupajaosto vastaa kaupungin rakennusvalvonnasta eli mm. rakennuslupien myöntämisestä. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta vastaa kulttuuri-, vapaa-ajan-, liikunta- ja nuorisotoimesta ja sen alaisuudessa toimii myös kulttuuriperinnöstä vastaava kaupunginmuseo.

Kaupunkiympäristölautakunnan esittämiä näkökohtia

Lautakunta korostaa, että osallistuakseen kaupunkilaisten tulee saada tietää vireillä olevista suunnitelmista ja osallistumismahdollisuuksistaan. Kympp-toimiala on aktiivinen sosiaalisessa mediassa, ja kanavien seuraajamäärät ovat kasvaneet voimakkaasti. Kaikilla on mahdollisuus myös tilata sähköpostiinsa Suunnitelmavahti- palvelu, minkä lisäksi kaupungin verkkosivuja uudistetaan parhaillaan palvelumuotoilun avulla selkeämmiksi ja käyttäjäystävällisemmiksi. Myös kaavoituksen osalta valmistellaan uusia nettisivuja Muuttuva Helsinki -teemalla ja osallistu-

mismahdollisuuksia tarjotaan lisäksi perinteisesti sanomalehti-ilmoituksilla.

Yhteistyötä kehitetään myös mm. nuoriso-, vanhus- ja vammaisneuvoston sekä maahan muuttaneita edustavien järjestöjen kanssa, selkokielistä tiedottamista lisätään ja maankäyttö- ja rakennuslain mukaista osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa uudistetaan. Vuosittain teetetään viestintätutkimus. Kaupungin Kerro kantasi -palvelussa kaupunkisuunnittelun toimiala kerää eniten kannanottoja.

Toimiala järjestää myös suosittuja Uutta Helsinkiä -tilaisuuksia, joihin voi osallistua myös verkossa ja joiden tallenteet ovat saavutettaviksi tekstitettyinä saatavissa kolmen kuukauden ajan tilaisuuden jälkeen. Esimerkiksi vuonna 2021 näitä tilaisuuksia järjestettiin 12, niihin osallistui vähintään 3 250 kaupunkilaista ja tallenteita katsottiin lähes 13 500 kertaa. Myös ulkopuolisia fasilitaattoreita on tarkoitus hyödyntää kaavatilaisuuksissa, jolloin vuorovaikutusmenetelmät edelleen monipuolistuvat.

Kaupunkirakenteen yleiseen laatuun vaikuttavat lukuisat tekijät, mm. taloudelliset reunaehdot, kaupunkikulttuurin vahvuus ja kaupunkirakenteen ikä. Helsinki on korkealaatuisen uuden kaupunkirakenteen toteuttajana Suomessa omaa luokkaansa, mutta opittavaa mm. kansainvälisistä yhteyksistä on myös paljon niin kaavoituksen kuin koko rakentamisen ketjun osalta.

Rakennusten massoittelulla ja kaavamääräyksillä voidaan jossain määrin vaikuttaa myös asuntopohjiin, mutta käytännössä niiden laatu ratkaistaan vasta rakennussuunnitteluvaiheissa. Jotta pystyisimme tarjoamaan kaupunkilaisille kaikilla mittareilla mahdollisimman korkeatasoista ympäristöä, tulee varmistaa, että Helsinki on myös taloudellisesti mahdollisimman menestyvä tulevaisuudessa.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan esittämiä näkökohtia

Lautakunta mainitsee lausunnossaan maankäyttö- ja rakennuslakiin perustuvan kaavoituksen ja kunnan rakennusjärjestyksen asuinympäristöön vaikuttamisen keinoina. Lakiin on ehdotettu muutoksia ja myös rakennusjärjestyksen uudistaminen on kaupungilla vireillä.

Lautakunta toteaa lisäksi, että kaupunginmuseo toimii asiantuntijaviranomaisena rakentamisessa mm. kaupunkikuvallisten seikkojen, kuten rakennusten massoittelun tai korkeuden suhteen, mutta se ei ota kantaa asuntojen suunnitteluun. Asuntojen laatuun vaikuttavat mm. asunnon koko, valoisuus ja toiminnallisuus. Rakennuksia suunniteltaessa tulee lisätä yhteistyötä rakennuttajan, suunnittelijan ja asukkaiden välillä. Joissakin kohteissa on annettu mahdollisuus vaikuttaa tule-

viin asuntoihin suunnitteluvaiheessa ja suunnittelun ja käyttäjän välistä yhteistyötä voidaan lisätä mm. kaupungin käynnistämällä pilottihankkeilla.

Lautakunnan mukaan asuntosuunnittelussa vaikuttavat poliittiset, taloudelliset ja yhteiskunnalliset tekijät ja motiivit. Poliittisilla päätöksillä voidaan ohjata asuntojen suunnittelua sääntelemällä esim. asunnon minimikokoa ja muita ominaisuuksia. Prosessien läpinäkyvyyden lisääminen helpottaa asukkaiden ja osallisten mahdollisuutta ymmärtää toimijoiden asemaa ja vastuuta. Tiedottaminen kaavoituksesta, rakennushankkeista ja asuntosuunnittelusta on tärkeää ja sitä tulee lisätä niin, että osallisuuden mahdollisuudet ovat kaupunkilaisille selkeitä ja ymmärrettäviä.

Kaupungin toiminnassa tärkeää on yhteistyö kaavoittajan, rakennusvalvonnan ja toimialojen tilapalveluiden kesken. Kulttuuri- ja vapaa-ajan toimiala on parhaillaan laatimassa kulttuuriympäristöohjelmaa. Sen tavoitteena on myös parantaa kaupungin toimialojen ja kaupunkilaisten kulttuuriympäristötietoisuutta. Ohjelmassa pyritään löytämään uudenlaisia tapoja kaupunkilaisten osallistamisessa suunnittelun eri vaiheisiin. Omaehtoista toimintaa julkisissa kaupunkitiloissa ja ympäristöissä halutaan kannustaa mm. seuraavin toimenpitein: □

- Kaupunginmuseo kehittää ja laajentaa Adoptoi monumentti –toimintaa.

- Kaupunkiympäristön toimiala kehittää nk. Placemaking -toimintamallia, joka tarjoaa matalan kynnyksen osallisuusmahdollisuuksia kaupunkilaisille paikkojen yhteiskehittämiseksi.

- Alueellisen yhteistyön ja verkostoitumisen tapoja kehitetään kulttuuriympäristötietoisuuden ja alueiden ominaispiirteiden vahvistamiseksi yhteistyössä kaupunginmuseon, kulttuurikeskusten, stadiluotsien, Helka ry:n ja paikallisten toimijoiden kanssa.

Kaupungin alueellisilla kulttuurikeskuksilla voisi olla jatkossa nykyistä vahvempi rooli alueiden ja julkisten tilojen suunnittelussa ja toiminnassa sekä luotsina taide- ja kulttuurilähtöiselle osallistavalle työlle.

Esittelijän täydentäviä näkökohtia

Esittelijä toteaa aloitteeseen viitaten, että viihtyisyyden näkökulmasta myös asuntojen pohjaratkaisut, koko, valoisuus, toiminnallisuus ja kalustettavuus ovat tärkeitä näkökohtia. Nämä seikat ratkaistaan viime kädessä rakennusluvan yhteydessä, mutta on syytä huomata, että rakennuslupa on myönnettävä, jos l laissa säädetyt edellytykset täyttyvät.

Yleinen tendenssi on kulkenut siihen suuntaan, että kaikesta evälvättämättömästä sääntelystä on pyritty irtautumaan, mikä on johtanut myös siihen, että kaupunki luopui käytännöstä asettaa asuntojen minimipinta-alaa koskevia vaatimuksia asemakaavoissa. Kun kaupungin mahdollisuudet vaikuttaa asuntopohjiin ovat suhteellisen vähäisiä, hyvää yhteisyyttä kaupungin, rakennuttajien, tutkijoiden ja asumisen muiden asiantuntijoiden sekä tulevien asukkaiden kesken ei voi liikaa korostaa.

Esittelijä toteaa myös, että uudistettavana oleva kaupungin rakennusjärjestys on tarkoitus esitellä kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuustolle arviolta alkuvuodesta 2023. Rakennusjärjestys ohjaa rakentamista mm. silloin, kun asemakaavassa ei ole asiasta määrätty.

Hallintosäännön 30 luvun 12 §:n mukaan ryhmäaloitteeseen annettava vastaus käsitellään kaupunginvaltuustossa kahdeksan kuukauden kuluessa aloitteen jättämisestä.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Ryhmäaloite 30.03.2022 Kolbe Laura Asukkaiden vaikutusmahdollisuuksien parantaminen asumisen laatuun ja viihtyisyyteen liittyen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 04.10.2022 § 168

HEL 2022-004682 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta pitää asukkaiden vaikutusmahdollisuuksien parantamista asumisen laatuun ja viihtyisyyteen liittyen kannatettavana. Asukkaiden vaikutusmahdollisuuksia voidaan lisätä kaavoituksen ja suunnittelun eri vaiheissa.

Maankäyttö- ja rakennuslaki ohjaa rakentamista. Lain tavoitteena on järjestää alueiden käyttö ja rakentaminen niin, että siinä luodaan edellytykset hyvälle elinympäristölle. Tavoitteena on myös turvata jokaisen osallistumismahdollisuus asioiden valmisteluun, suunnittelun laatu ja vuorovaikutteisuus, asiantuntemuksen monipuolisuus sekä avoin tiedottaminen käsiteltävinä olevissa asioissa (§ 1). Lisäksi rakennuksen tulee soveltua rakennettuun ympäristöön ja maisemaan sekä täyttää kauneuden ja sopusuhtaisuuden vaatimukset (§ 117).

Uutta Kaavoitus- ja rakennuslakia valmistellaan. Ehdotus hallituksen esitykseksi kaavoitus- ja rakentamislainsäädännön osittain uudistamiseksi oli lausuntokierroksella loppuvuonna 2021. Luonnos hallituksen esitykseksi rakentamislainsäädännön osittain uudistamiseksi julkaistiin 11.4.2022. Uuden lain tavoitteina on mm. yksinkertaistaa rakentamisen lupakäytäntöä ja helpottaa osallistumista ja vuorovaikutusta.

Asemakaavoitus

Asemakaavoitus ohjaa rakentamista ja muuta maankäyttöä paikallisten olosuhteiden, kaupunki- ja maisemakuvan, hyvän rakentamistavan, olemassa olevan rakennuskannan käytön edistämisen ja kaavan muun ohjaustavoitteen edellyttämällä tavalla (MRL § 50). Asemakaavoituksesta vastaa Helsingissä Kaupunkiympäristön toimiala.

Asemakaavassa määrätään mm. uudisrakennusten rakennusala, rakennusoikeus, rakennuksen sijainti tontilla ja rakennuksen korkeus. Lisäksi kaavassa voidaan antaa viihtyisyyteen liittyviä määräyksiä esim. julkisivumateriaaleista, pihojen suunnittelusta ja istutuksista.

Asemakaavojen muutoksissa Osallistumis- ja arviointisuunnitelma asetetaan julkisesti nähtäville, joissain tapauksissa myös asemakaavaluonnos ja myöhemmässä vaiheessa asemakaavaehdotus. Asukkaat ja osalliset voivat siten kommentoida suunnitelmia jo varhaisessa vaiheessa. Helsingillä on käytössään sähköinen ”Kerro kantasi” -palvelu, jossa kaupunkilaiset voivat kertoa mielipiteensä uusista asemakaavoista ja kaupunkisuunnitelmista. Kaupunkiympäristö järjestää myös vuorovaikutteisia asukastilaisuuksia, joissa kaavasunnitelmia esitellään. Kommenteista laaditaan vuorovaikutusraportti asemakaavan lähtötiedoksi.

Kaupunginmuseo tarkastelee asemakaavoja kulttuuriympäristön asiantuntijana. Lausunnoissa kommentoidaan esim. uudisrakennusten soveltuvuutta olemassa olevaan rakennettuun ympäristöön ja kaupunkikuvaan. Lisäksi tarkastellaan mm. rakennusten massoitteita, korkeutta ja julkisivuja. Kaupunginmuseo ei ota kantaa uudisrakennusten asuntoihin.

Helsingissä on voimassa Rakennusjärjestys (2010), joka ohjaa suunnitelmalliseen ja sopivaan rakentamiseen sekä ottamaan huomioon paikalliset kulttuuri- ja luonnonarvot.

Rakennusjärjestyksen tarkastaminen on aloitettu alkuvuonna 2022. Helsingin kaupunginvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 13.10.2021 uuden kaupunkistrategian ”Kasvun paikka” vuosiksi 2021–2025, jonka perusteella kaupunkiympäristön toimialalla tarkistaminen käynnistettiin.

Rakentaminen ja suunnittelu

Asuntojen laatuun vaikuttavat mm. asunnon koko, valoisuus ja toiminnallisuus. Rakennuksia suunniteltaessa tulee yhteistyötä rakennuttajan, suunnittelijan ja asukkaan välillä lisätä. Joissakin kohteissa on toteutettu mahdollisuus vaikuttaa tuleviin asuntoihin suunnitteluvaiheessa. Suunnittelun ja käyttäjän välistä yhteistyötä voidaan lisätä esim. kaupungin käynnistämällä pilottihankkeilla.

Asuntosuunnittelussa vaikuttavat poliittiset, taloudelliset ja yhteiskunnalliset tekijät ja motiivit. Poliittisilla päätöksillä voidaan ohjata asuntojen suunnittelua sääntelemällä esim. asunnon minimikokoa ja muita ominaisuuksia. Prosessien läpinäkyvyyden lisääminen helpottaa asukkaiden ja osallisten mahdollisuutta ymmärtää toimijoiden positiot ja vastuut.

Tiedottaminen kaavoituksesta, rakennushankkeista ja asuntosuunnittelusta on tärkeää ja sitä tulee lisätä niin, että osallisuuden mahdollisuudet ovat kaupunkilaisille selkeitä ja ymmärrettäviä.

Helsingin kulttuuriympäristöohjelma 2022

Helsingin kulttuuriympäristöohjelmassa korostetaan poikkihallinnollista yhteistyötä. Kaupungin eri palveluissa tehdään päivittäin suunnitelmia, jotka välillisesti tai välittömästi vaikuttavat rakennettuun ympäristöömme. Kaupungin museo alueellisena vastuumuseona ja Museovirasto ovat kulttuuriympäristön suojelun asiantuntijaviranomaisia. Kaupunkisuunnittelun, rakennusvalvonnan ja toimialojen tilapalveluiden työssä rakennetun kulttuuriympäristön eri puolet näyttäytyvät. Asemakaavoitus on olennainen väline toisaalta rakennustehokkuuden määrittelylle toisaalta kulttuuriympäristöjen ja kaupunkivihreän suojelun huomioimiseksi. Kulttuuriympäristöohjelman yhtenä toimenpiteenä on vahvistaa työtapoja yhteistyön ja ymmärryksen lisäämiseksi kaupungin sisällä, jotta vaalittavat kulttuurihistorialliset ja maisemalliset arvot, suojelutavoitteet sekä mahdolliset selvitystarpeet otettaisiin suunnittelussa ja kehittämisessä mahdollisimman hyvin huomioon.

Kulttuuriympäristöohjelman tavoitteena on myös parantaa kaupungin toimialojen ja kaupunkilaisten kulttuuriympäristötietoisuutta. Ohjelmassa pyritään löytämään uudenlaisia tapoja kaupunkilaisten osallistamisessa suunnittelun eri vaiheisiin. Omaehtoista toimintaa julkisissa kaupunkitiloissa ja ympäristöissä halutaan kannustaa mm. seuraavin toimenpitein:

- Kaupunginmuseo kehittää ja laajentaa Adoptoi monumentti –toimintaa.
- Kaupunkiympäristö kehittää Placemaking -toimintamallia, joka tarjoaa matalan kynnyksen osallisuusmahdollisuuksia kaupunkilaisille paikkojen yhteiskehittämiselle.
- Alueellisen yhteistyön ja verkostoitumisen tapoja kehitetään kulttuuriympäristötietoisuuden ja alueiden ominaispiirteiden vahvistamiseksi yhteistyössä kaupunginmuseon, kulttuurikeskusten, stadiluotsien, Helka ry:n ja paikallisten toimijoiden kanssa.

Myös brändin rakentamisen näkökulmasta Helsingin omaleimaisten kaupunginosien kulttuuri- ja luontovirkistysympäristöjen jatkuva kehittäminen sekä niiden esiin tuominen yhteistyössä kaupunkilaisten, yritysten ja yhteisöjen kanssa on tärkeää.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla on käynnissä useita sisäisiä ja ulkoisia prosesseja, joiden tavoitteena on kaupunkilaisten osallistamisen lisääminen kaupunkisuunnittelun eri vaiheissa. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala kehittää uudenlaisia tapoja kaupunkilaisten osallisuuden lisäämiseksi myös kulttuuriympäristöjen viihtyvyyden ja asukkaiden omaehtoisen toiminnan lisäämiseksi. Alueellisilla kulttuurikeskuksilla voisi olla jatkossa nykyistä vahvempi rooli alueiden ja julkisten tilojen suunnittelussa, toimien alueellisena alustana ja luotsina taide- ja kulttuurilähtöiselle osallistavalle työlle.

13.09.2022 Pöydälle

Esittelijä

vs. kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
Laura Aalto

Lisätiedot

Sanna Granbacka, tutkija, puhelin: 09 310 27989
sanna.granbacka(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 06.09.2022 § 459

HEL 2022-004682 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta päätti antaa lausunnon kaupunginhallitukselle:

Aloite koskee kaupunkiympäristön toimialan mahdollisuuksia laajentaa asukasvuorovaikutusta ja osallistumismahdollisuuksia, ja toisaalta aloite koskee kaupunkirakenteen yleistä laatutasoa.

Osallistumisen edellytyksenä on, että kaupunkilaiset saavat kuulla käynnissä olevista suunnitelmista ja hankkeista ja osallistumismahdollisuuksistaan niihin. Kaupunkiympäristön toimiala on aktiivinen sosiaalisessa mediassa ja kanavien seuraajamäärät ovat kasvaneet voimakkaasti. Sosiaalisen median lisäksi osallistumismahdollisuuksista viestitään monikanavaisesti ja ajankohtaisia osallistumismahdollisuuksia voi seurata muun muassa viikoittain ilmestyvän ja sähköpostiin tilattavan Suunnitelmavahti-palvelun avulla.

Helsingin kaupungilla on käynnissä verkkosivu-uudistus, jossa palvelumuotoilua hyväksi käyttäen sivut uudistuvat entistä selkeämmiksi ja käyttäjäystävällisemmiksi. Kaavoituksen osalta on valmisteilla uudet nettisivut osana Muuttuva kaupunki -kokonaisuutta. Kaavoitukseen liittyvistä osallistumismahdollisuuksista julkaistaan lisäksi ilmoitukset perinteisissä sanomalehdissä.

Kaupunkiympäristön toimiala tekee yhteistyötä laajasti eri järjestöjen kanssa kehittääkseen viestintää ja vuorovaikutusta. Erityisesti maahan muuttaneiden järjestöt ovat toivoneet selkeän kielen käyttöä kieliverzioiden sijaan. Toimiala on julkaissut selkokiehisen infovideon "Osallistu Helsingin suunnitteluun!". Siinä kerrotaan selkokiehilellä ja eri kulttuurit huomioiden miten voi osallistua kaupungin kehittämiseen palautteen antamisesta laajempaan osallisuuteen saakka. Olemme myös tarjonneet henkilöstölle selkeän kielen koulutusta. Vuonna 2022 olemme työstäneet selkeämpää kaavahankkeen alkamisesta kertovaa kaupunkilaisille lähetettävää infoa, osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa. Työ on vielä kesken, mutta uudistetun osallistumis- ja arviointisuunnitelmapohjan avulla kaavahankkeista kerrotaan kiinnostavammin, lukijaystävällisemmässä järjestyksessä asioita esiin tuoden, selkeällä kielellä ja kuvitusta laajemmin hyödyntäen. Työhön on osallistunut kaupunkilaisrajapinnassa toimivaa henkilöstöä ja tulemme tekemään yhteistyötä myös kaupungin vaikuttajatoimielimien, kuten vanhus-, vammais- ja nuorisoneuvostojen kanssa.

Kaavoituksessa käytetään monipuolisia osallistumisen menetelmiä, jotta erilaiset kaupunkilaiset löytävät itselleen omassa elämäntilanteessaan sopivan tavan osallistua. Vuosittain tehtävän viestintätutkimuksen pohjalta tiedetään, että kaupunkilaiset toivovat erityisesti verkko-osallistumista. Lukuisten verkkotilaisuuksien lisäksi toimiala avaa vuo-

sittain eniten verkkokommentointeja kaupungin Kerrokantasi-palvelussa.

Toimialan järjestämät Uutta Helsinkiä -tilaisuudet kokoavat yhteen suurpiirin suunnitelmat ja hankkeet ja asukkaat saavat paremman kokonaiskuvan koko alueen kehittämisestä. Isompia Uutta Helsinkiä -tilaisuuksia voidaan markkinoida näkyvästi, jolloin tavoitetaan myös sellaisia kaupunkilaisia, jotka eivät ole aikaisemmin osallistuneet kaupunkiympäristön tilaisuuksiin. Osallistumisen kynnystä pyritään madaltamaan kiinnittämällä huomiota muun muassa kiinnostavaan ja selkeään viestintään ja tilaisuuden saavutettavuuteen.

Verkkoon siirtyneet Uutta Helsinkiä -tilaisuudet ovat mahdollistaneet entistä laajemman kaupunkilaisten joukon osallistumisen, iltoja voi seurata omalta kotisohvalta ja lisäksi tallenne on vapaasti katsottavissa tilaisuuden jälkeen kolmen kuukauden ajan saavutettavaksi tekstitettyinä. Tilaisuuksista saatu palaute on ollut positiivista ja osallistuminen on koettu helpoksi. Monet ovat tuoneet esiin, että verkkotilaisuuksiin on helpompi osallistua kuin läsnäolotilaisuuksiin ja että ne ovat yhdenvertaisempia. Verkkotilaisuuksissa on ollut parhaimmillaan yli 500 samanaikaista osallistujaa. Tilaisuuksien tallenteita on katsottu moninkertaiset määrät. Esimerkiksi vuonna 2021 tilaisuuksia järjestettiin 12, niihin osallistui vähintään 3 250 kaupunkilaista ja tallenteita katsottiin lähes 13 500 kertaa.

Uutta Helsinkiä -tilaisuuksien lisäksi asemakaavahankkeissa järjestetään hankekohtaisia tilaisuuksia, nykyisin usein verkossa. Kaupunkilaisten kiinnostus tulevaisuuden kaupunkia kohtaan on suurta ja olemme hankkineet verkkotilaisuuksien järjestämiseen ulkopuolista apua, jotta tilaisuuksia voidaan järjestää nykyistä enemmän. Syksyllä 2022 käynnistyvät kaavatilaisuudet, joissa ulkopuolinen fasilitaattori koordinoi ja vetää 2–3 kaavahankkeen verkkotilaisuudet kuukausittain monipuolisia vuorovaikutuksen menetelmiä käyttäen. Tällöin suunnittelusta vastaava arkkitehti voi keskittyä vuorovaikutukseen ja keskusteluun. Illoista kerätään palautetta ja arvioimme miten ne vastaavat kaupunkilaisten toiveita.

Kaupungilla on käytettävissä kerrokantasi-hel.fi -kommentointipalvelu, jota käytetään kaupunkisuunnittelussa ja kaavoituksessa aktiivisesti. Usein palveluun laitetaan kyselyitä, joissa tietyille alueelle on tehty erilaisia suunnitelmavaihtoehtoja. Niiden pohjalta kommentoijien on helpompi hahmottaa millainen alue voisi tulevaisuudessa olla ja arvioida mitä hyvää tai kehitettävää kussakin vaihtoehtodossa on. Toimialalla oli palvelussa vuonna 2021 30 suunnitelmaa kommentoitavana, vuonna 2020 kommentointeja oli noin 40 ja vuonna 2019 niitä oli noin 30. Kommentoinneista iso osa koski kaavoitusta, toki myös luonto- ja puis-

07.11.2022

toalueiden kehittämistä, liikennesuunnittelua ja palvelutiloja kuten uusia kouluja koskevia kyselyitä oli. Kommentoinneista laaditaan aina yhteenvedot, jotka liitetään osaksi päätöksentekoaikoina vuorovaikutusraporttiin.

Toimiala kehittää jatkuvasti osallistumisen menetelmiä ja arvioi vaikuttavuutta. Mm. nuorten muita heikompi osallistuminen kaavoituksesta käytävään keskusteluun on tunnistettu. Osallisuuden edistäminen vaatii kuitenkin jatkuvaa huomiota ja kehittämistä mm. erilaisten kokeilujen avulla.

Kaupunkirakenteen yleiseen laatuun vaikuttavat lukuisat tekijät, mm. taloudelliset reunaehdot, kaupunkikulttuurin vahvuus ja kaupunkirakenteen ikä. Helsinki on korkealaatuisen uuden kaupunkirakenteen toteuttajana Suomessa omaa luokkaansa. Kuitenkin, mikäli yleistä laatua verrataan keskeisimpiin eurooppalaisiin pääkaupunkeihin, voidaan katsoa, että tavoitetaso on näissä historiallisissa miljoonakaupungeissa esimerkillisen korkealla ja niistä meillä on siten paljon opittavaa koko rakentamisen ketjun osalta.

Kaavoituksella voidaan ratkaista rakennusten sopeutumista ympäristöönsä. Kulttuuriarvot ovat lähtökohtana kaikessa kaavoituksessa. Kaavoituksella ratkaistaan myös tonttien käyttötarkoitusta kaupunkirakenteen monipuolisuuden ja kiinnostavuudenkin näkökulmasta, rakennusten massoittelua, sijaintia tonteilla, julkisen tilan määrää ja käyttötarkoitusta. Massoittelulla ja kaavamääräyksillä voidaan jossain määrin vaikuttaa myös asuntopohjiin, mutta käytännössä niiden laatu ratkaistaan vasta rakennussuunnitteluvaiheissa. Jotta pystyisimme tarjoamaan kaupunkilaisille kaikilla mittareilla mahdollisimman korkeatasoista ympäristöä, tulee varmistaa, että Helsinki on myös taloudellisesti mahdollisimman menestyvä tulevaisuudessa.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Tuomas Hakala, yksikön päällikkö, puhelin: 310 37205
tuomas.hakala(a)hel.fi

§ 758

V 23.11.2022, Kristillisdemokraattien valtuustoryhmän ryhmäaloite
hammashoidon parantamisesta

HEL 2022-007422 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo ryhmäaloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Kristillisdemokraattien valtuustoryhmän ryhmäaloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kristillisdemokraattien valtuustoryhmä esittää ryhmäaloitteessaan hammashoidon palvelusetelitoiminnan parantamista siten, että KOHO-palvelusetelistä luovutaan kokonaan ja TUTHO-palveluseteliä kehitetään: 1. Tarvittaessa useampi kuin kaksi hammasta voidaan korjata palvelusetelin avulla. Näin potilaan pompottelu yksityisvastaanoton ja julkisen sektorin välillä loppuu ja byrokratia vähenee, 2. Kaupungin määrittämästä ylärajasta toimenpidehinnoille luovutaan ja yksityisvastaanotot saavat itse määrittää hintansa. Näin saataisiin enemmän toimijoita palvelusetelin piiriin. Toimijat voisivat sitten itse päättää, kilpailevatko hinnalla vai laadulla potilaista ja potilailla olisi enemmän valinnanvaraa, 3. Palvelusetelin korvaustaksoihin on tehtävä korotukset, jolloin potilaalle maksettavaksi jäävä osuus pienenee. Korvaustaksoja on viimeisen 10 vuoden aikana ainoastaan leikattu hammashoitopalvelujen tuottamisen kustannusten noustessa samanaikaisesti.

Kaupunginhallitus toteaa, että suun terveydenhuollossa tehdään parhaillaan tuotantotapa-analyysiä sekä tuotteistusta ja kustannuslaskentaa. Tavoitteena on järjestämiskyvykkyuden lisääminen. Analyysissä tuotetaan tietoa suun terveydenhuollon kustannuksista, prosesseista, markkinasta, tuottajaohjauksesta ja asiakaskokemuksesta. Tulosten perusteella tehdään suosituksia, joita voidaan käyttää mm. suun terveydenhuollon palvelustrategisen suunnittelun ja palvelusetelien jatkokehityksen tukena.

Yksi suurimmista haasteista palvelusetelien käytössä on ollut myönnettyjen setelien käyttämättä jääminen ja hoidon kesken jääminen. Myös hoidon pilkkoutuminen eri toimijoille ja osittaisen hoidon hankkiminen on ollut haasteellista. TUTHO(tutkimus- ja hoito)-palveluseteli on suppea kokonaisuus. Tutkimusosalla on kiinteä palveluseteliarvo. Mahdollisesti lisäksi tulevien kokonaisuuteen sisältyvien toimenpiteiden palveluseteliarvot määräytyvät toimenpidekohtaisesti. TUTHO-palveluseteli soveltuu suppean sisältönsä takia paljon kapeammalle asiakasryhmälle kuin KOHO(kokonaishoito)-palveluseteli. KOHO-palvelusetelillä asiakas saa tarvitsemansa tutkimuksen ja hoidon sujuvasti kokonaisuudessaan yhdeltä palveluntuottajalta. Potilaan omavastuuosuus on KOHO-palvelusetelissä palveluntuottajasta riippumatta samansuuruinen kuin asiakasmaksu, jonka potilas maksaisi kaupungin omassa toiminnassa. Tämä lisää asiakkaiden yhdenvertaisuutta ja valinnan vapautta. Tällä korvausmallilla pyritään kannustamaan kokonaisvaltaiseen hoitoon yksittäisten suoritteiden sijaan.

Sosiaali- ja terveyslautakunta on viimeksi päättänyt KOHO-palvelusetelin hinnoittelusta 1.2.2022 § 13. Lautakunta edellytti, että seteliin liittyvää kehitystyötä jatketaan tiiviissä vuorovaikutuksessa palveluntuottajien kanssa ja että setelin toimivuudesta asiakkaan näkökulmasta, houkuttelevuudesta palveluntuottajan näkökulmasta ja vertautumisesta oman tuotannon kustannuksiin tuodaan lautakunnalle selvitys. KOHO-palvelusetelin toimivuutta arvioidaan tarkemmin tässä yhteydessä. Palvelusetelitoimintaa kehitettäessä myös TUTHO-palvelusetelin laajentamista arvioidaan.

Asiasta on saatu sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto. Vastaus on lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 12 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut enemmän kuin puolet valtuustoryhmän jäsenistä ja joka on otsikoitu ryhmäaloitteeksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Kristillisdemokraattien valtuustoryhmän ryhmäaloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 30.08.2022 § 170

HEL 2022-007422 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle kristillisdemokraattien valtuustoryhmän ryhmäaloitteesta seuraavan lausunnon:

”Aloitteessa esitetään, että Helsingin kaupungin hammashoitoa tulisi parantaa luopumalla kokonaan kokonaishoidon (KOHO) - palvelusetelistä ja kehittämällä tutkimus- ja hoito (TUTHO) - palveluseteliä paremmin tilanteeseen sopivaksi laajentamalla sen sisältöä aiemmasta siten, että tarvittaessa useampi kuin kaksi hammasta voidaan korjata palvelusetelin avulla. Lisäksi esitetään, että kaupungin määrittämästä ylärajasta palvelusetelituottajien toimenpidehinnoille luovutaan ja tehdään korotukset palvelusetelin korvaustaksoihin.

Helsingin kaupungin suun terveydenhuollon kiireettömän hammashoidon tilanne ja palvelutuotanto

Helsingin kaupungin suun terveydenhuollon kiireettömän hammashoidon tilanne on vaikeutunut koronapandemian aiheuttaman hoitovelan ja suun terveydenhuollon henkilöstön heikon saatavuuden takia. Suun terveydenhuollon palveluja järjestetään väestölle ja asiakkaille monituottajamallilla: omana toimintana, ostopalveluna kaupungin ja kumppaneiden tiloissa sekä palveluseteleillä. Vuonna 2021 Helsingin kaupungin suun terveydenhuollon käynneistä 14 prosenttia (57 000 käyntiä) tuotettiin palveluseteleillä. Helsingin suun terveydenhuollon hyväksymiä palvelusetelituottajia on 30 yritystä, joissa työskentelee palvelusetelitoiminnan piirissä yli 230 hammaslääkärinä ja 180 suuhygienistiä.

Palvelusetelit Helsingin kaupungin suun terveydenhuollossa

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Palveluseteli soveltuu erinomaisesti tietyille asiakasryhmille. Palvelusetelit ovat olleet käytössä Helsingin kaupungin suun terveydenhuollossa vuodesta 2011. Tällä hetkellä erilaisia palveluseteleitä on käytössä viisi kappaletta. Käytössä olevat palvelusetelit ovat ensiavun jatkohoidon palveluseteli, kokonaishoidon palveluseteli, tutkimus- ja hoito - palveluseteli, lohkeama-palveluseteli ja uusi kokonaishoidon palveluseteli.

Uuden kokonaishoidon palvelusetelin pilotointi aloitettiin 15.2.2021. Kokonaishoidon palvelusetelin tavoitteellinen kehittäminen pohjautuu siihen monivuotiseen kokemukseen, mitä Helsingin suun terveydenhuolto on saanut neljästä aiemmin kehittämistään, eri asiakastarpeisiin suunnatuista ja edelleen käytössä olevista palveluseteleistään ja palvelusetelitoiminnasta.

TUTHO-palveluseteli

TUTHO-palvelusetelin käytöstä ei ole luovuttu.

TUTHO-palveluseteli on suppea kokonaisuus, joka sisältää palveluntuottajahammaslääkärin tekemän tutkimuksen, ennalta ehkäisevät toimenpiteet ja tarvittaessa bitewing-röntgenkuvat (tutkimusosa). Mikäli potilaalla on hoidon tarvetta tai panoraamatomografiakuvausten tarvetta, palveluntuottajahammaslääkäri voi potilaan kanssa sopia jatkaa hoitoa setelin määritelmän mukaisesti: enintään kahden hampaan hoito, kaksi parodontologista hoitokäyntiä ja panoraamatomografiakuvaus. Panoraamatomografiakuvaus sisältyy TUTHO-kokonaisuuteen 1.8.2022 alkaen.

Tutkimusosalla on kiinteä palveluseteliarvo. Mahdollisesti lisäksi tulevien, kokonaisuuteen sisältyvien toimenpiteiden palveluseteliarvot määrittyvät toimenpidekohtaisesti.

TUTHO-palveluseteli soveltuu suppean sisältönsä takia paljon kaapeammalle asiakasryhmälle kuin KOHO-palveluseteli.

KOHO-palveluseteli

Palvelusetelien käytön yksi suurimmista haasteista on ollut myönnettyjen setelien käyttämättä ja kesken jääminen, hoidon pilkkoutuminen eri toimijoiden välille ja se, että palvelusetelillä hankitaan vain osa potilaan hoidosta. KOHO-palveluseteliä käyttäessään asiakas saa tarvitsemansa tutkimuksen sekä hoidon sujuvasti ja kokonaisuudessaan yhdeltä palveluntuottajalta. Potilaan omavastuuosuus ja palveluntuottajalle maksettava korvaus eroavat KOHO-palvelusetelissä muihin käytössä oleviin palveluseteleihin verrattuna. Potilaan maksama omavastuuosuus on KOHO-palvelusetelissä palveluntuottajasta riippumatta sa-

mansuuruinen kuin asiakasmaksu, jonka potilas maksaisi ollessaan hoidettavana Helsingin kaupungin omassa toiminnassa. Tämä lisää asiakkaiden yhdenvertaisuutta ja valinnanvapautta.

KOHO-palvelusetelin korvausmallilla pyritään kannustamaan potilaiden kokonaisvaltaiseen hoitoon yksittäisten suoritteiden sijaan. Palveluntuottajalle maksettava korvaus jakaantuu asiakkaan ikään perustuvaan kertakorvaukseen, suoritekorvauksiin ja asiakasmaksuihin. Suoritekorvauksilla on erikseen erotettu hoitojaksosta ne osa-alueet, joissa halutaan kannustaa potilaan entistä vaikuttavampaan hoitoon. Niissä on huomioitu myös ne hoitojaksojen osa-alueet, joissa hoitojen laajuuksien vaihtelu voi olla suurta. Tällä tasataan myös palveluntuottajien taloudellista riskiä.

KOHO-palveluseteleitä on myönnetty aikavälillä 15.2.2021–31.5.2022 yhteensä 8 468 kappaletta. Päättyessään edellisen kerran KOHO-palvelusetelin hinnoittelusta 1.2.2022 lautakunta edellytti, että seteliin liitävää kehitystyötä jatketaan tiiviissä vuorovaikutuksessa palveluntuottajien kanssa ja että KOHO-palvelusetelin toimivuudesta asiakkaan näkökulmasta, houkuttelevuudesta palveluntuottajan näkökulmasta ja vertautumisesta oman tuotannon kustannukseen tuodaan lautakunnalle selvitys seuraavan kuuden kuukauden kehityssyklin päätyttyä. Lautakunta katsoo, että KOHO-palvelusetelin toimivuutta on syytä tarkemmin arvioida tässä yhteydessä.”

Suun terveydenhuollon kokonaisvaltainen kehittäminen

Helsingin kaupungin suun terveydenhuollosta tehdään parhaillaan tuotantotapa-analyysiä sekä tuotteistusta ja kustannuslaskentaa. Tavoitteena on järjestämiskyvykkyyden lisääminen sosiaali- ja terveystoimialalla. Analyysissä tuotetaan tietoa suun terveydenhuollon kustannuksista, prosesseista, markkinasta, tuottajaohjauksesta ja asiakaskokemuksesta. Tulosten perusteella muodostetaan suosituksia, joita voidaan käyttää muun muassa suun terveydenhuollon palvelustrategisen suunnittelun ja palvelusetelien jatkokehityksen tukena. Kustannuslaskennan tavoitteita ovat palvelusetelien arvon määrittäminen huomioiden myös oman toiminnan kustannukset, suun terveydenhuollon palvelujen tuotteistaminen, omakustannehinnan laskenta ja eri tuotantotapojen suoritehintojen laskenta sekä vertailu talouden näkökulmasta. Tuotantotapa-analyysin tulokset esitellään sosiaali- ja terveyslautakunnalle loppuvuodesta 2022.

Palvelusetelitoiminnan kehittäminen

Kaupunkilaisten mahdollisuuksia hakeutua hoitoon palvelusetelillä on pyritty helpottamaan Helsingin suun terveydenhuollon asiakaspalvelukeskuksessa kesällä 2022 käyttöön otetun palvelusetelilinjan avulla.

Potilas voi valita palvelusetelin, jossa hän saa henkilökohtaista palvelusetelineuvontaa puhelimitse, ja jatkossa sen yhteydessä voidaan potilaalle tehdä välittömästi palveluseteli. Palvelusetelin on osa palveluseteliohjauksen monimuotoisuuden kehittämistä.

Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että palvelusetelitoimintaa kehitettäessä arvioidaan myös TUTHO-palvelusetelin laajentamista koskaan enemmän kuin kahden hampaan hoitoa. Esimerkiksi Espoossa TUTHO-palvelusetelin kaltaisella palvelusetelillä on mahdollisuus hoitaa alusta loppuun kolme hammasta.

Palveluseteleitä koskee laki sosiaali- ja terveydenhuollon palveluseteleistä (569/2009). Lain 7 § määrittää: ”Kunnan tulee määrätä palvelusetelin arvo niin, että se on asiakkaan kannalta kohtuullinen. Kohtuullisuutta arvioitaessa on otettava huomioon kustannukset, jotka aiheutuvat kunnalle vastaavan palvelun tuottamisesta kunnan omana tuotantona tai hankkimisesta ostopalveluna sekä asiakkaan maksettavaksi jäävä arvioitu omavastuuosuus.” Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että toimenpidehintojen ylärajalla varmistetaan asiakkaiden kohtuulliset omavastuuosuudet, ja tästä syystä ylärajasta luopuminen ei ole asiakkaan näkökulmasta kannatettavaa.

Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että palveluseteliarvoja, joiden perusteella palveluntuottajan korvaustaso määrittyy, on mahdollista arvioida suun terveydenhuollon kustannuslaskennan ja tuotantotapa-analyysin valmistuttua. Palvelusetelin arvonmuutos ei vaikuta asiakkaan maksamaan omavastuuosuuteen. Kuten aloitteessa mainittiin, tuottajakustannukset ovat nousseet, ja näin ollen korvausten korottaminen menisi kohonneiden kustannusten kattamiseen.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Suun terveys vaikuttaa kokonaisvaltaisesti yksilön terveyteen, hyvinvointiin ja elämänlaatuun. Oikea-aikainen ja tasavertainen hoitoon pääsy sekä kokonaisvaltainen suun terveyden hoito tukevat suun terveyden edistämistä. Palvelujen järjestäminen monituottajamallilla tukee palveluun ja hoitoon pääsyä. Kokonaisvaltaisen suun terveyden edistämisen ja hoidon tulee olla tavoitteena ja mahdollista kaikilla palvelun tuottamistavoilla. Helsingin kaupungin suun terveydenhuolto edistää omalta osaltaan kaupunkilaisten laadukasta ja hyvää suun terveydenhoitoa niin omissa kuin ostetuissa palveluissa.”

Käsittely

30.08.2022 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asiassa tehtiin seuraava vastaehdotus:

Vastaehdotus 1:

Puheenjohtaja Daniel Sazonov: Poistetaan KOHO-palveluseteli-otsikon osioista seuraavat:

”ja kokemusten mukaan asiakkaat ovat saaneet laadukasta ja vaikuttavaa hoitoa. Käyttöaste KOHO-palvelusetelien osalta on ollut parempi kuin muissa suun terveydenhuollon palvelueteleissä. Potilaat ovat siis hakeutuneet hoitoon ja käyttäneet KOHO-palvelusetelin useammin kuin muiden palvelusetelien käyttäjät. Tämä osoittaa, että KOHO-palveluseteli on sopinut sen saaneille asiakkaille ja palveluseteliprosessi toimii hyvin.

KOHO-palvelusetelin kehittämisessä suun terveydenhuolto on laajasti kuullut ja ottanut huomioon yksityissektorin edustajilta tulleita ehdotuksia. Muun muassa juurihoidot, keraamiset täytteet ja paikkaushoidon toimenpiteet nostettiin ehdotusten perusteella suoritekorvauksiin, paikkaushoidon suoritekorvausten maksamisen perusteena olevaa raja-arvoa laskettiin ja palvelusetelin arvoa nostettiin. Muutosten myötä KOHO-palvelusetelin korvaustaso, eli Helsingin kaupungin maksama korvaus palveluntuottajille, on noussut vuoden aikana lähes 30 prosenttia.

KOHO-palvelusetelin käyttöönotto on tukenut suun terveydenhuollon palvelujen järjestämistä, ja opittuja asioita on mahdollista hyödyntää laajemminkin suun terveydenhuollossa. Nämä liittyvät esimerkiksi laadunhallintaan ja valvontaan liittyviin seurantamittareihin, toiminnan sisällön raportointiin, tuotteistukseen ja kustannuslaskentaan, sidosryhmäyhteistyöhön, asiakkuussegmentointiin, asiakkaiden tasa-arvoiseen palveluun sekä asiakasohjauksen kehittämiseen.”

Lisäksi lisätään seuraava:

”Päättyessään edellisen kerran KOHO-palvelusetelin hinnoittelusta 1.2.2022 lautakunta edellytti, että seteliin liittyvää kehitystyötä jatketaan tiiviissä vuorovaikutuksessa palveluntuottajien kanssa ja että KOHO-palvelusetelin toimivuudesta asiakkaan näkökulmasta, houkuttelevuudesta palveluntuottajan näkökulmasta ja vertautumisesta oman tuotannon kustannukseen tuodaan lautakunnalle selvitys seuraavan kuuden kuukauden kehityssyklin päätyttyä. Lautakunta katsoo, että KOHO-palvelusetelin toimivuutta on syytä tarkemmin arvioida tässä yhteydessä.”

Palvelusetelitoiminnan kehittäminen -otsikon osiosta poistetaan seuraava:

”KOHO-palveluseteli vähentää asiakkaan hoidon pilkkoutumista eri palveluntuottajien välillä.”

07.11.2022

Kannattaja: jäsen Seija Muurinen

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi puheenjohtaja Daniel Sazonovin vastaehdotuksen yksimielisesti ilman äänestystä.

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi hyväksytyin vastaehdotuksen osalta esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon.

16.08.2022 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Sebastian Kaste, johtajahammaslääkäri, puhelin: 310 25590
sebastian.kaste(a)hel.fi

§ 759

V 23.11.2022, Valtuutettu Laura Korpisen aloite Munkkiniemen puistotien ja Huopalahdentien lehmusten säilyttämisestä

HEL 2022-005403 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 13.04.2022 Korpinen Laura Munkkiniemen puistotien ja Huopalahdentien lehmukset säilytettävä

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Laura Korpinen ja 15 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupungin tulee luopua suunnitelmista kaataa Munkkiniemen puistotien lehmukset. Myös Huopalahdentien lehmukset tulee säilyttää. Munkkiniemen puistotien lehmukset on istutettu vasta sotien jälkeen, Huopalahdentien lehmukset tätäkin myöhemmin. Ne ovat siten lehmuksina nuorehkoja puita.

Lehmuskujat ovat keskeinen osa alueen viehättävyyttä, ja lisäävät merkittävästi asukkaiden asumisviihtyvyyttä. Puiden kaataminen katu- ja puistotien "peruskunnostukseen" vedoten ei ole riittävä syy kaataa juuri ja juuri täyteen mittaan ehtineitä puita. Munkkiniemen puistotien puiden jatkuva tutkiminen mahdollisten lahovaurioiden varalta ei ole normaalia, vaan tarkoitushakuista syiden etsintää toistuville puiden harvennuksille. Munkkiniemen puistotien ja Huopalahdentien puut eivät ole sen todennäköisempiä kaatumaan kuin muutkaan puut Helsingissä.

Munkkiniemen puistotien puut ovat hyvin tuulelta suojassa talojen välissä, verrattuna esimerkiksi Kaivopuiston puihin. Myös mikäli harvennuksia jatketaan, jäljelle jääneet puut saatetaan enemmän tuulelle alttiiksi, kun puut jäävät vaille toistensa suojaa. Suunnitelmat puiden kaatamiseksi ja toistuvat harvennukset eivät vastaa kaupunkilaisten toiveita ja sen vuoksi kaatamissuunnitelmista tulee luopua.

Aloitteesta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan lausunto.

Aloitteessa mainittuja katuja koskevista rakentamissuunnitelmista

Munkkiniemen puistotie ja Huopalahdentie esiintyvät molemmat Eliel Saarisen vuonna 1915 laatimassa Munkkiniemi–Haaga -suunnitelmassa. Se on historiallisesti merkittävä suunnitelma ollen osa maakunnallisesti arvokasta Laajalahden kulttuurimaisemaa. Alue on luokiteltu ensimmäisen luokan arvoympäristöksi kaupungin omassa inventoinnissa. Munkkiniemen puistotie on yksi Saarisen asemakaavan parhaiten toteutuneista osista. Nelirivinen lehmuskujanne on istutussommitelmansa puolesta hyvin ainutlaatuinen kokonaisuus Helsingissä.

Munkkiniemen puistotien peruskorjauksen suunnittelun on arvioitu tulevan ajankohtaiseksi kymmenen vuoden kuluessa. Suunnittelun käynnistymiseen vaikuttavat myös tulevien liikennejärjestelyjen ja kunnallistekniikan parantamisen tarpeet. Alueen halki on linjattu Munkkiniemen baana -hanke, joka parantaa läntisen Helsingin ja keskustan välisen pyöräliikenteen sujuvuutta. Lisäksi kadulle suunnitellaan vesihuoltolijan saneerausta.

Huopalahdentien puurivien osalta katualueen suunnittelua jatketaan osana Läntisen bulevardikaupungin (Vihdintie–Huopalahdentie) suunnittelua. Vuonna 2019 hyväksytyn bulevardikaupungin kaavarungon mukaisesti Huopalahdentielle esitetään pikaraitiotietä, jonka rakentaminen tulee vaikuttamaan kadun nykyisiin puihin ja puuriveihin.

Nyt käynnissä on katualueen asemakaavamuutoksen laatiminen. Osa nykyisistä katupuista pyritään säilyttämään, mutta säilyttämisedellytykset varmistuvat vasta tarkemmassa katusuunnitteluvaiheessa. Pikaraitiotien sijainnin lisäksi raitiotien ja puiden yhteensovittamisessa on huomioitava liikenne-, rata- ja ratasähköturvallisuus. Puurivien toimenpiteet ratkaistaan vaiheistettuna pikaraitiotien rakentamisen tahdissa. Tällä hetkellä rakentamisen arvioidaan ajoittuvan kuluvan vuosikymmenen lopulle.

Puiden kuntoarvioinneista

Kaupungilla on maanomistajana vastuu katupuiden turvallisuudesta ja vahingonkorvausvelvollisuus mahdollisista vahingoista. Puiden kuntoarvioinnit mahdollistavat vanhojen puiden turvallista säilyttämistä, sillä juuri säännöllisten kuntoarviointien avulla vanhoja puita voidaan kaupunkiympäristössä vaalia mahdollisimman pitkään. Kuntoarviointeja tekevät koulutetut arboristit, puunhoitajat. Kaupunkiympäristön toimiala tilaa puiden kuntoarviointeja kaupungin omilta, mutta myös ulkopuolisilta arboristeilta. Kuntoarvioinnin perusteella arboristit laativat puille hoitosuunnitelman.

Kuntoarvioinnissa puusta tutkitaan ulkoiset riskitekijät, kuten lahottajasiienten esiintyminen, halkeamat, onkalot, vaaralliset oksat tai muut vioitukset. Lisäksi kiinnitetään huomiota puun kasvuympäristöön, erityisesti juuristoalueella tai sen läheisyydessä häiriötekijöihin, kuten kaviuihin tai maantäyttöihin.

Lautakunnan vastaukseen liittyy kattava selvitys Munkkiniemen puukujanteiden historiasta ja siitä käy ilmi mm, että nykyisin Munkkiniemen puistotiellä on noin 169 puuta, mikä merkitsee, että noin 60 % alkuperäisestä määrästä on enää jäljellä. Alkuperäiseen suunnitelmaan liittyneet puiden lyhyt istutusväli, voimakkaat muotoon leikkaukset ja juuriston maaperän kulumisen ovat vaikuttaneet puiden kuntoon ja edellyttävät sekä jatkuvaa seurantaa että vioittuneiden puiden tai niiden oksistojen poistamista.

Vastaus aloitteeseen

Munkkiniemen puistotien ja Huopalahdentien puurivien uudistamista koskeva suunnittelu ei ole vielä alkanut, joten puurivien toimenpiteistä ei ole vielä vuorovaikutettuja suunnitelmia tai päätöksiä.

Munkkiniemen puistotietä koskevissa suunnitteluratkaisuissa on tavoitteena ottaa huomioon alueen historialliset erityisarvot siten, että puistotien puurivit säilyvät kaupunkikuvallisesti korkealaatuisina. Huopalahdentien osalta ratkaisevaa on laadittavana olevan pikaraitiotien asema-kaavan ja siihen perustuvan katusuunnitelman sisältö ja toteutus.

Viitaten lautakunnan esittämiin rakentamissuunnitelmiin kyseisten katujen osalta kaupunginhallitus toteaa, että puurivien säästäminen aina-kaan täysimääräisesti nykyisin puin vaikuttaa haasteelliselta, mutta tavoitteen tulee olla myös nykyisiä puita mahdollisimman paljon vaali-maan pyrkivä.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua (voimassa aloitteissa, jotka on jätetty viimeistään 30.4.2022).

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 13.04.2022 Korpinen Laura Munkkiniemen puistotien ja Huopalahdentien lehmukset säilytettävä

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 16.08.2022 § 416

HEL 2022-005403 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Valtuustoaloitteessa esitetään, että kaupungin tulee luopua suunnitelmista kaataa Munkkiniemen puistotien ja Huopalahdentien lehmukset katujen peruskorjauksen yhteydessä. Aloitteessa myös esitetään kritiikkiä kaupunkiympäristön toimialan toteuttamien puiden kuntoarviointien tarpeellisuudesta Munkkiniemen puistotiellä.

Kaupunkiympäristölautakunta totesi, että Munkkiniemen puistotien ja Huopalahdentien puurivien uudistamista koskeva suunnittelu ei ole vielä alkanut, eikä puurivien toimenpiteistä ole vielä vuorovaikutettuja suunnitelmia tai päätöksiä.

Munkkiniemen puistotie ja Huopalahdentie esiintyvät molemmat Eliel Saarisen vuonna 1915 laatimassa Munkkiniemi–Haaga-suunnitelmassa. Se on historiallisesti merkittävä suunnitelma ollen osa maakunnallisesti arvokasta Laajalahden kulttuurimaisemaa. Alue on luokiteltu ensimmäisen luokan arvoympäristöksi Helsingin kaupungin omassa inventoinnissa. Munkkiniemen puistotie on yksi Saarisen asemakaavan parhaiten toteutuneista osista. Nelirivinen lehmuskujanne on istutussommitelmansa puolesta hyvin ainutlaatuinen kokonaisuus Helsingissä.

Kaupunkiympäristön toimiala tulee Munkkiniemen puistotietä koskevis-
sa suunnitteluratkaisuissa huomioimaan alueen historialliset erityisarvot
siten, että puistotien puurivit säilyvät kaupunkikuvallisesti korkealaatui-
sina. Huopalahdentien puurivien osalta kaupunkiympäristön toimiala
jatkaa katualueen suunnittelua osana Läntisen bulevardikaupungin
(Vihdintie–Huopalahdentie) suunnittelua. Puurivien toimenpiteet rat-
kaistaan vaiheistettuna pikaraitiotien rakentamisen tahdissa.

Munkkiniemen puistotien peruskorjauksen suunnittelu on arvioitu tule-
van ajankohtaiseksi kymmenen vuoden kuluessa. Puiden kunnan li-
säksi suunnittelun käynnistymiseen vaikuttavat tulevien liikennejärjeste-
lyjen ja kunnallistekniikan parantamisen tarpeet, joiden suunnittelu on
tarkoitus ajoittaa samanaikaiseksi puiden toimenpiteiden suunnittelun
kanssa. Alueen halki on linjattu Munkkiniemen baana -hanke, joka pa-
rantaa läntisen Helsingin ja keskustan välisen pyöräliikenteen sujuvuut-
ta. Lisäksi kadulle suunnitellaan vesihuoltolinjan saneerausta.

Huopalahdentien suunnittelu on osana Läntisen bulevardikaupungin
(Vihdintie–Huopalahdentie) suunnittelua. Kaupunkiympäristölautakunta
hyväksyi vuonna 2019 bulevardikaupungin kaavarungon, joka toimii
lähtökohtana sinne laadittaville asekaavoille ja asemakaavan muutok-
sille. Kaavarungossa Huopalahdentielle esitetään pikaraitiotietä, jonka
rakentaminen tulee vaikuttamaan kadun nykyisiin puihin ja puuriveihin.
Tällä hetkellä on käynnissä katualueen asemakaavamuutoksen laati-
minen. Osa nykyisistä katupuista pyritään säilyttämään, mutta säilyttä-
misedellytykset varmistuvat vasta tarkemmassa katusuunnitteluvai-
heessa. Toteutus ja sitä kautta puille tehtävät toimenpiteet vaiheistuvat
pikaraitiotien rakentamisen tahdissa. Tällä hetkellä rakentamisen ar-
vioidaan ajoittuvan kuluvaan vuosikymmenen lopulle.

Puiden kuntoarvioinnit muodostavat Helsingin katu- ja puistopuiden hoidon perus-
tan

Puiden kuntoarvioinnin ensisijaisena tarkoituksena on kaupunkiympä-
ristön turvallisuuden varmistaminen. Helsingin kaupungilla on maano-
mistajana vastuu omistamiensa alueiden turvallisuudesta: kaupunki
vastaa huolimattomuudellaan aiheuttamista vahingoista vahingonkor-
vauslain 2 luvun 1 §:n mukaisesti. Laki koskee myös vaarallisia puita,
jotka tulee poistaa ennen kuin ne aiheuttavat henkilö- tai omaisuusva-
hinkoja.

Puiden kuntoarvioinnit mahdollistavat vanhojen puiden turvallista säilyt-
tämistä, sillä juuri säännöllisten kuntoarviointien avulla vanhoja puita
voidaan kaupunkiympäristössä vaalia mahdollisimman pitkään. Kun-
toarviointeja tekevät koulutetut arboristit, puunhoitajat. Kaupunkiympä-
ristön toimiala tilaa puiden kuntoarviointeja kaupungin omilta, mutta

myös ulkopuolisilta arboristeilta. Kuntoarvioinnin perusteella arboristit laativat puille hoitosuunnitelman. Toistuvien kuntoarviointitietojen ja hoitosuunnitelmien perusteella pitkällekin lahonneita puita voidaan säästää hoitotoimenpiteillä, jotka suunnitellaan tapauskohtaisesti puuyksilöittäin. Kuntoarviointitietoja hyödynnetään myös katu- ja puisto-suunnittelun lähtötietoina. Suunnitteluratkaisujen laatimista helpottaa, jos puiden kuntotietoja on saatavissa pidemmältä ajalta.

Kuntoarviointi perustuu puun ja sen kasvuympäristön silmävaraiseen arviointiin. Tarvittaessa käytetään lahontutkimiseen kehitettyjä erikoislaitteita, kuten Picus-tomografia ja lahoporaa. Puusta tutkitaan ulkoiset riskitekijät, kuten lahottajasienten esiintyminen, halkeamat, onkalot, vaaralliset oksat tai muut vioitukset. Lisäksi kiinnitetään huomiota puun kasvuympäristöön, erityisesti juuristoalueella tai sen läheisyydessä häiriötekijöihin, kuten kaivuihin tai maantäyttöihin. Vanhat puut ovat yleensä jossain määrin lahoja. Pelkkä lahon toteaminen ei aina edellytä puun poistamista turvallisuussyistä. Lahon olemassaolo voidaan puusta todeta usein vain tutkimuslaitteiden avulla. Lahon aiheuttaman riskin arviointi on myös haastavaa, sillä lahon eteneminen kestää yleensä vuosikausia, jopa kymmeniä vuosia. Elävästä puusta on haasteellista määrittää, kuinka nopeasti laho etenee kriittiseen pisteeseen, missä puusta tulee vaarallinen. Lahon etenemistä seurataan toistuvilla kuntoarvioinneilla.

Munkkiniemen puistotien lehmusten kuntoa on seurattu pitkään

Helsingin kaupungin kunnossapito on säännöllisesti vuodesta 2000 lähtien selvittänyt Munkkiniemen puistotien lehmuskujanteiden puiden tilaa niiden heikentyneen kunnon vuoksi. Vuonna 2000 kujanteen puita hoitoleikkauksessa huomattiin, että niiden joukossa oli paljon huonokuntoisia puita. Vuonna 2003 puut kuntoarvioitiin, jonka seurauksena kujanteesta poistettiin vaaralliset puut ja osalle puista tehtiin latvuston pienennysleikkaus tuulenkaatojen ehkäisemiseksi. Poistettuja puita oli noin 30.

Puukujanteiden tilan heikentyessä seuranta on jouduttu tarkentamaan. Kaikkien puiden kuntoarviointi toistettiin vuosina 2012 ja 2019. Uusien riskihavaintojen seurauksena vaarallisia puita poistettiin vielä 10 lisää. Latvuston pienennysleikkauksia on myös jouduttu toistamaan, viimeisin vuonna 2021. Leikkauksia jatketaan myös syyskesällä 2022. Kunnossapito käyttää näihin viime ja tämän vuoden latvuston pienennysleikkauksiin yhteensä 70 000 euroa.

Syy yksittäisten puiden huonosta kunnoista johtuu puurivien historiasta. Lehmuskujanteen ensimmäiset puut istutettiin 1920-luvulla, ja istutuksia jatkettiin 1930-luvulla. Lehmuskujanteen puut suunniteltiin Helsingin nykykäytäntöön verrattuna varsin poikkeuksellisesti muotoon leikkatta-

viksi. Tästä syystä puut on istutettu tiheään istutusvälin ollessa vain 5 metriä. Lehmuksia hoidettiin tavoitteen mukaisesti leikkaamalla ainakin vuoteen 1939 asti, esimerkiksi latvat katkaisemalla. Puiden leikkaaminen lopetettiin sodan aikana. Kun leikkaamisesta luovuttiin, puut pääsivät kasvamaan nykyiseen, vapaaseen muotoonsa. Puiden leikkaushistoria on vaikuttanut niiden kuntoon. Latvan katkaisukohta näkyy rungoissa edelleen. Suurin osa puistotien vanhoista lehmuksista on lahon etenemisen vuoksi onttoja, sillä varhainen ja voimakas leikkaaminen on aiheuttanut puihin leikkaushaavoja, joiden kautta laho on saanut alkunsa.

Myös liikenne on aiheuttanut puiden kunnan heikentymistä. Vielä joitakin vuosia sitten reunariveissä olevia puiden välejä käytettiin säännöllisesti autojen pysäköintiin. Tämä aiheutti tiivistymistä puiden kasvualustaan ja kolhuja niiden tyville. Lisävahinkojen estämiseksi puurivien suojaksi rakennettiin matalat suoja-aidat, jotka estävät autojen pysäköinnin puiden väliin.

Munkkiniemen lehmuskujanteita ei enää täydennetä, sillä nykyiset kasvuolosuhteet kadulla ovat istutettaville nuorille puille liian vaikeat. Kasvutila on täysikasvuille lehmuksille riittämätön latvuston tilantarpeen ja kasvualustan tilavuuden puolesta. Lisäksi kasvualustat ovat tiivistyneet ja köyhtyneet, joten ne tulee uudistaa perusteellisesti. Kunnostaminen edellyttää kaivamista puiden juuristoalueella, mikä puolestaan vahingoittaa olemassa olevien vanhojen puiden juuria entisestään.

Puurivit näyttävät vielä kohtuullisen hyviltä, vaikka alkuperäisestä istutussommitelmasta puuttuu jo noin 40 % puista. Tällä hetkellä puistotielä on jäljellä 169 puuta. Näistä lähes puolet tarvitsee säännöllistä seuranta ja leikkauksia. Munkkiniemen puistotie on kunnossapidon kannalta korkean riskin aluetta jalankulkijoiden ja läpikulkevan raitiotieliihenteen intensiivisyyden vuoksi. Puiden säännöllisten kuntoarviointien ja niistä seuranneiden toimenpiteiden ansioista vahinkoja ei ole sattunut, ja lehmusriveissä on voitu säilyttää kujannevaikutelman kannalta merkittävä määrä puita. Vaaralliset ja leikkausta edellyttävät puut löydetään kuitenkin vain puiden kuntoa seuraamalla, eikä kuntotutkimuksista voida luopua, koska niiden avulla löydetään turvallisuussyistä poistamista edellyttäviä puita.

Huopalahdentien lehmusrivien toimenpiteet määräytyvät pikaraitiotien rakentamisen vaatimusten mukaan

Läntisen bulevardikaupungin Huopalahdentien osuus alkaa Munkkiniemen aukiolta ja päättyy Vanhaan Viertotiehen. Kaupunkiympäristölautakunnan vuonna 2019 hyväksymässä kaavarungossa bulevardikaupungissa Huopalahdentietä ja Vihdintietä pitkin kulkee pikaraitiotie.

07.11.2022

Huopalahdentien katualueen kaavahankkeessa tutkitaan muun muassa pikaraitiotien tilavarauksia, jotka vaikuttavat keskeisesti nykyisten lehmusrivien säilyttämismahdollisuuksiin. Pikaraitiotien sijainnin lisäksi raitiotien ja puiden yhteensovittamisessa on huomioitava liikenne-, rata- ja ratasäköturvallisuus. Nämä kaikki näkökohdat asettavat vaatimuksia sille, kuinka lähellä pikaraitiotietä puita voidaan säilyttää tai kuinka lähelle niitä voidaan istuttaa.

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Minna Terho, suunnitteluasiantuntija: 310 39527
minna.terho(a)hel.fi

§ 760

V 23.11.2022, Valtuutettu Seida Sohrabin aloite metroasemien harmaiden seinien maalaamisesta

HEL 2022-004669 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Seida Sohrabin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Seida Sohrabi ja 16 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Helsingin metroasematunnelien seinät maalattaisiin niin, että tilat loisivat värikkyydellään hyvää mieltä ja positiivisuutta.

Metroasemien viihtyisyys on tärkeä osa asiakaskokemusta. Asemien viihtyisyyttä voidaan parantaa ja elävöittää pintoja maalaamalla ja sijoittamalla tiloihin taidetta. Useilla asemilla on jo taidetta. Vuonna 2018 Helsingin kaupungin liikenneliikelaitos (HKL) pyrki lisäämään asemien viihtyisyyttä ja elävöittämään asemia asemailmekilpailulla, jossa 11 metroasemalle luotiin asemakohtaista ilmettä tuomalla radan takana olevalle, aiemmin mainospintana käytetylle, alueelle väriä ja taidella.

Vaikka asemien viihtyisyys on matkakokemuksen kokonaisuuden kannalta tärkeä tekijä, tulee metroasemien taiteen ja tehostepintojen olla toteutettavissa ja huollettavissa sekä tarvittaessa vaihdettavissa siten,

että aseman toiminta, turvallisuus, liikennöinti, kunnossapito tai huolto-toiminta eivät vaarannu.

Pintojen maalaaminen erikoistehosteilla tai kattaminen taiteella tulee suunnitella ja arvioida koko elinkaaren ajalta. Tällä hetkellä käytettävissä olevan investointitason puitteissa keskitytään kantametron asemien turvallisuuden, terveellisuuden ja toiminnan luotettavuuden varmistamisen peruskorjausten toteuttamiseen. Metroasemien ja tasonvaihtolaitteiden peruskorjausten viihtyisyys huomioidaan hankesuunnitelmavaiheessa yhtenä tärkeänä osatekijänä. Kunkin metroaseman peruskorjauksen yhteydessä viihtyvyyttä lisääviä toimenpiteitä toteutetaan ylläpitokustannukset ja investointipuitte huomioiden.

Kantametron 17 metroasemasta neljä on kunnostettu. Hakaniemessä ja Sörnäisissä perusparannus on parhaillaan käynnissä ja lopuille asemille perusparannusta suunnitellaan joko osana alueen laajempaa kehitystä tai erillisenä hankkeena.

Asiasta on saatu HKL:n lausunto. Vastaus on lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua (voimassa aloitteissa, jotka on jätetty viimeistään 30.4.2022).

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Seida Sohrabin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Liikenneliikelaitoksen johtokunta 14.06.2022 § 53

HEL 2022-004669 T 00 00 03

Lausunto

Johtokunta antoi seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle:

Metroasemilla on tärkeä rooli osana käyttäjien päivittäistä matkaketjua. Metroinfran hallinnoijana ja kehittäjänä liikenneliikelaitos (HKL) näkee metroasemien viihtyisyyden tärkeänä osana asiakaskokemusta.

Asemien viihtyisyyden kehittämistä ja elävöittämistä voidaan tehdä niin taiteen sijoittelun kuin pintojen maalaamisen lisäksi myös panostamalla metroasemien olemassa oleviin rakenteisiin sekä myös yleisemmin asemaseutujen kehittämiseen. Asemien viihtyisyyteen ja elävöittämiseen käytettävä panos tulee harkita asemakohtaisesti huomioiden metroaseman ja asema-alueen sekä kaupungin kehitys ja kasvu.

Useilla asemilla on jo taidetta. Vuonna 2018 HKL pyrki lisäämään asemien viihtyisyyttä ja elävöittämään asemia asemailmekilpailulla, jossa 11 metroasemalle luotiin asemakohtaista ilmettä tuomalla radan takana olevalle, aiemmin mainospintana käytetylle, alueelle väriä ja taidella.

Vaikka asemien viihtyisyys on matkakokemuksen kokonaisuuden kannalta tärkeä tekijä, tulee metroasemien taiteen ja muiden tehostepintojen olla aina toteutettavissa ja huollettavissa sekä tarvittaessa vaihdettavissa niin, että aseman toiminta, turvallisuus, liikennöinti ja kunnossapito sekä huoltotoiminta eivät vaarannu. Nämä edellytykset asettavat merkittäviä käytännön rajoitteita maalausten tai taiteen sijoittamiselle sekä toteutustavalle.

Omaisuuksien hallinnan näkökulmasta laituritason radantakaisten pintojen maalaaminen erikoistehosteilla tai kattaminen taiteella tulee suunnitella ja arvioida koko elinkaaren ajalta. Tällä hetkellä käytävissä olevan investointitason puitteissa keskitytään kantametron asemien turvallisuuden, terveellisyyden ja toiminnan luotettavuuden varmistavien peruskorjausten toteuttamiseen. Metroasemien ja tasonvaihtolaitteiden peruskorjausten viihtyisyys huomioidaan hankesuunnitelmavaiheessa yhtenä tärkeänä osatekijänä. Kunkin metroaseman peruskorjauksen yhteydessä viihtyvyyttä lisääviä toimenpiteitä toteutetaan ylläpitokustannukset ja investointipuite huomioiden.

Kantametron 17:sta metroasemasta neljä on kunnostettu. Hakaniemessä ja Sörnäisissä perusparannus on parhaillaan käynnissä ja lopuille asemille perusparannusta suunnitellaan joko osana alueen laajempaa kehitystä tai erillisenä hankkeena.

Käsittely

14.06.2022 Ehdotuksen mukaan

07.11.2022

Asian aikana kuultavana oli Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:n yksikön johtaja Antti Nousiainen.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Saara Kanto

Lisätiedot

Saara Kanto, toimitusjohtaja, puhelin: 310 20277
saara.kanto(a)hel.fi

§ 761

V 23.11.2022, Valtuutettu Mirita Saxbergin aloite Herttoniemen metroaseman kunnostamiseksi

HEL 2022-005974 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Paavo Arhinmäen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Mirita Saxbergin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Mirita Saxberg ja 18 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki ryhtyy kunnostamaan Herttoniemen metroasemaa viipymättä.

Helsingin kaupunki käynnisti elokuussa 2019 kaupunkiympäristön toimialan ja Helsingin kaupungin liikenneliikelaituksen (HKL) yhteistyönä suunnittelu- ja toteutuskilpailun Herttoniemen metrokorttelista erityisalojen hankintalain mukaisena kilpailullisena neuvottelumenettelynä. Alueen suunnittelua on kehitetty yhteistyössä kilpailussa valitun konsortion kanssa. Vuoden 2022 talousarvioon sisältyvässä HKL:n 10-vuotisessa investointiohjelmassa Herttoniemen metroaseman peruskorjaus on

07.11.2022

alustavasti suunniteltu toteutettavan osana laajempaa kehittämishanketta vuosina 2025–2026.

Metroasemalla on jo toteutettu ja tullaan toteuttamaan välittömiä pienempiä korjaustoimia aseman toiminnallisuuden ylläpitämiseksi. Hissien tekniikka on modernisoitu ja niiden toimintahäiriöiden määrä on laskenut merkittävästi. Liukuportaiden määrän lisääminen asemalle on haastavaa ilman merkittäviä muutoksia asemalaiturin leveyteen ja radan sijaintiin. Metroaseman länsipään katutason vesieristystä on uusittu. Metroaseman läntisen sisäänkäynnin peruskorjaus käynnistettiin kulu-
van vuoden toukokuussa.

Metroaseman läntisen sisäänkäynnin peruskorjaus käynnistettiin kulu-
van vuoden toukokuussa. Sisäänkäyntirakennuksen vesikatto peruskorjataan. Rakennuksen lasit vaihdetaan, pinnat maalataan ja tehdään tarvittavia LVI-järjestelmien päivityksiä. Hissi ja sähkötekniikka uusitaan energiataloudellisesti nykyaikaisiin ratkaisuihin. Sisäänkäynnin valaistus muutetaan energiatehokkaammaksi. Lisäksi sisäänkäynnin yhteyteen rakennetaan uusi portaikko.

Asiasta on saatu HKL:n lausunto. Vastaus on lausunnon mukainen

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua (voimassa aloitteissa, jotka on jätetty viimeistään 30.4.2022).

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Mirita Saxbergin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Liikenneliikelaitoksen johtokunta 17.08.2022 § 62

HEL 2022-005974 T 00 00 03

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
http://www.hel.fi/kaupunginhallitus

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Lausunto

Johtokunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Herttoniemen metroasema on otettu käyttöön vuonna 1982 yhtenä Helsingin metrojärjestelmän alkuperäisistä asemista. Asemaa käyttää päivittäin noin 35 000 henkeä.

Liikenneliikelaitos (HKL) pyrkii kehittämään metroasemia pitkäjänteisesti ja kustannustehokkaasti huomioiden nykyaikaiset energiavaatimukset sekä ajantasaiset vaatimukset viihtyvyydelle. Metroasemien peruskorjauksien suunnittelussa ja toteutuksessa otetaan huomioon myös mahdolliset ympäröivän alueen kaupunkikehityshankkeet. Metroasemia peruskorjataan kulloinkin voimassa olevan talousarvion 10-vuotisen investointiohjelman puitteissa.

Kantametron 17:sta metroasemasta neljä on kunnostettu. Hakaniemessä ja Sörnäisissä perusparannus on parhaillaan käynnissä ja lopuille asemille perusparannusta suunnitellaan joko osana alueen laajempaa kehitystä tai erillisenä hankkeena.

Helsingin kaupunki käynnisti elokuussa 2019 kaupunkiympäristön toimialan ja HKL:n yhteistyönä suunnittelu- ja toteutuskilpailun Herttoniemen metrokorttelista erityisalojen hankintalain mukaisena kilpailullisena neuvottelumenettelynä. Kilpailun mukaisesti alueen suunnittelua on kehitetty yhteistyössä kilpailussa valitun konsortion kanssa viimeisten vuosien aikana. Vuoden 2022 talousarvioon sisältyvässä HKL:n 10-vuotisessa investointiohjelmassa Herttoniemen metroaseman peruskorjaus on alustavasti suunniteltu toteutettavan osana laajempaa kehittämishanketta vuosina 2025 – 2026.

Herttoniemen metroaseman osalta HKL on toteuttanut ja tulee toteuttamaan välittömiä pienempiä korjaustoimia metroaseman toiminnallisuuden ylläpitämiseksi. Mm. hissien tekniikka on viimeisten vuosien aikana modernisoitu ja niiden toimintahäiriöiden määrä on laskenut merkittävästi. Liukuportaiden määrän lisääminen asemalle on haastavaa ilman merkittäviä muutoksia asemalaiturin leveyteen ja radan sijaintiin. HKL on myös toteuttanut Herttoniemen metroaseman länsipään osalta katutason vesieristysten uusimista.

Herttoniemen metroasemalla on tällä hetkellä kaksi sisäänkäyntiä, joista itäinen on lippuhallirakennus. Läntinen sisäänkäynti sijaitsee läheisen päivittäistavarakaupan rakennuksen vieressä. Metroaseman läntisen sisäänkäynnin peruskorjaus on aloitettu toukokuun 2022 aikana HKL:n johtokunnan 13.1.2022, 7 §, hyväksymän hankesuunnitelman mukaisesti.

07.11.2022

Käynnissä olevassa hankkeessa sisäänkäyntirakennuksen vesikatto peruskorjataan. Rakennuksen lasit vaihdetaan, pinnat maalataan ja tehdään tarvittavia LVI-järjestelmien päivityksiä. Hissi ja sähkötekniikka uusitaan energiataloudellisesti nykyaikaisiin ratkaisuihin. Sisäänkäynnin valaistus muutetaan energiatehokkaammaksi. Lisäksi sisäänkäynnin yhteyteen rakennetaan uusi portaikko.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Saara Kanto

Lisätiedot

Saara Kanto, toimitusjohtaja, puhelin: 310 20277
saara.kanto(a)hel.fi

§ 762

V 23.11.2022, Valtuutettu Arja Karhuvaaran aloite Helsingin sisäisen vesiliikenteen kokoamisesta HSL:n järjestämäksi osana julkista liikennettä

HEL 2022-005401 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Arja Karhuvaaran aloite
- 2 HSL:n lausunto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Arja Karhuvaara ja 16 muuta kaupunginvaltuutettua esittävät aloitteessaan, että Helsingin kaupunki toimii niin, että kaupungin sisäinen ja saarten välinen vesiliikenne siirtyy osaksi HSL:n hallitsemaa päivittäistä julkista liikennettä, sen lippujärjestelmää, reititystä ja liikennöitsijöiden kilpailuttamista.

Kaupungin pääperiaatteena vesiliikenteen järjestämisessä on ollut, että vesiliikenteen palvelujen tulee muodostua markkinaehtoisesti. Markkinaehtoinen liikenne toimii pelkillä asiakastuloilla ilman yhteiskunnan maksamaa julkista tukea. Palvelun tuottava yritys vastaa reittien ja aikataulujen suunnittelusta sekä lippujen hinnoittelusta. Markkinaehtoisessa mallissa kaupungin rooli on toimia vesiliikenteen mahdollistajana.

Suomenlinnan lauttaliikenne muodostaa vesijoukkoliikenteessä poikkeuksen. Suomenlinnassa on ympärivuotista asumista ja sen vuoksi se kuuluu Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) järjestämän joukkoliikenteen piiriin, jolloin kaupungin maksamalla tariffituella myös subventoidaan lippujen hintoja.

HSL:n tariffin käyttöönto vesiliikenteestä pienentäisi saatuja lipputuloloja merkittävästi. Esimerkiksi suosittuun matkakohteeseen Pihlajasaaren aikuisten meno-paluulippu maksaa nykyisin 8,50 euroa. HSL:n AB-työhyökkeen kertalippu maksaa 2,80 euroa. Edestakaisen matkan lipputulot HSL:n kertalipuilla olisi 5,60 euroa. HSL:n matkoista 60–70 % tehdään kausilipuilla. Kausilipulla tehty vesiliikennematka ei tuo järjestelmään lainkaan lisätuloa. Karkeasti arvioiden HSL-tariffilla lipputulot jäisivät noin 20–25 %:n nykyisen tariffin tuotosta. Tulonmenetys jäisi katettavaksi verovaroista.

Koronapandemian jäljiltä pienentyneet joukkoliikenteen matkustajamäärät ovat vaikeuttaneet HSL:lle asetetun 50 %:n subventioasteen saavuttamista. Vesiliikenteen siirtäminen HSL:n järjestettäväksi ja HSL-tariffin käyttö vesiliikenteessä kasvattaisivat HSL:n alijäämää entisestään. Vesiliikenne kasvattaisi myös HSL:n henkilöstökuluja. Henkilöresursseja tarvittaisiin vesiliikenteen suunnitteluun sekä liikenteen kilpailuttamiseen ja hallintoon. HSL:n tarjoamassa joukkoliikenteen reittipalvelussa on myös tiedot markkinaehtoisesti toimivan vesiliikenteen reiteistä ja aikatauluista, jolloin laivamatka on suunniteltavissa osana jo mantereella alkanutta joukkoliikennematkaa.

Helsingin alueen vesiliikenne Suomenlinnaa lukuun ottamatta on pääasiassa kausiluontoista ja keskittyy vapaa-ajan matkoihin, mikä lisää liikenteen järjestämisen kustannuksia suhteessa siitä saatavaan matkustajajhyötyyn. HSL:n keräämä lipputulot perustuu yleisesti alueen joukkoliikenteessä käytössä oleviin lipputuotteisiin, eikä erillisiä liikennemuotokohtaisia lipputuotteita ole, mikä samalla rajoittaa lipputuloloilla katettavaa osuutta liikennöintikustannuksista. HSL ei pidä tässä vaiheessa perusteltuna muun vesiliikenteen toimivallan siirtämistä HSL:lle. HSL pitää tärkeänä, että vesiliikenteen järjestämisen kannattavuudesta tehdään tarkemmat selvitykset ja kannattavuuslaskelmat kaupunkien toimesta ennen järjestämisvastuusta keskustelua. Selvityksessä tulee lisäksi huomioida vastaava mahdollisuus myös muissa HSL:n jäsenkunnissa sekä vaikutukset muiden kuntien osalta. HSL:n järjestämisvastuulla olevan liikenteen operointi- ja lipputulojen tulee tukea HSL:n strategisia tavoitteita myös subventiotason osalta.

Kaupunginhallitus päätti 27.6.2022 § 516 käsitellessään sähkölauttanhankkeen loppuraporttia, että käynnistetään ympärivuotinen HSL-lipuilla toimiva lauttaliikenne Kruunuvuorenrantaan vuonna 2023. Ky-

syntää ja tarvetta arvioidaan liikenteen aikana ja liikennöintiä jatketaan enintään Kruunusiltojen valmistumiseen asti. Selvitetään mahdollisuus hyödyntää Suomenlinnan liikenteessä käytettävää kalustoa jääkauden liikenteessä ja suositaan päästötöntä kalustoa sulan kauden aikana.

Kaupunginhallituksen päätöksen mukaisen lauttaliikenteen käynnistämisen valmistelu on vireillä ja asia tuodaan valmistelun jälkeen kaupunginhallituksen päätettäväksi. Budjettineuvotteluissa on sovittu asian rahoituksen sisällyttämisestä vuoden 2023 talousarvioon.

Merellisen Helsingin houkuttelevuuden kehittämiseksi kaupunki selvittää erilaisia mahdollisia toimenpiteitä. Yksi kokonaisuus on lauttayhteyksien parantaminen Helsingin edustan saariin. Valmistelua tehdään kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan johdolla kaupunkiympäristön toimialan osallistuessa valmisteluun tiiviisti.

Asiasta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan ja HSL:n lausunnot. Vastaus on lausuntojen mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua (voimassa aloitteissa, jotka on jätetty viimeistään 30.4.2022).

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Arja Karhuvaaran aloite
- 2 HSL:n lausunto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 14.06.2022 § 381

HEL 2022-005401 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kaupungin pääperiaatteena vesiliikenteen järjestämisessä on ollut, että vesiliikenteen palvelujen tulee muodostua markkinaehtoisesti. Markkinaehtoinen liikenne toimii pelkillä asiakastuloilla ilman yhteiskunnan maksamaa julkista tukea. Palvelun tuottava yritys vastaa reittien ja aikataulujen suunnittelusta sekä lippujen hinnoittelusta. Markkinaehtoisessa mallissa kaupungin rooli on toimia vesiliikenteen mahdollistajana, mutta kaupungin mahdollisuudet vaikuttaa liikenteen tarjontaan ovat rajalliset.

Suomenlinnan lauttaliikenne muodostaa vesijoukkoliikenteessä poikkeuksen. Suomenlinnassa on ympärivuotista asumista ja sen vuoksi se kuuluu Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymän (HSL) järjestämän joukkoliikenteen piiriin, jolloin kaupungin maksamalla tariffituella myös subventoidaan lippujen hintoja.

HSL:n tariffin käyttöönto vesiliikenteestä pienentäisi saatuja lipputuloja merkittävästi. Esimerkiksi suosittuun matkakohteeseen Pihlajasaaren aikuisten meno-paluulippu maksaa nykyisin 8,50 euroa. HSL:n AB-vyöhykkeen kertalippu maksaa 2,80 euroa. Edestakaisen matkan lipputulo HSL:n kertalipuilla olisi 5,60 euroa. HSL:n matkoista 60-70 % tehdään kausilipuilla. Kausilipulla tehty vesiliikennematka ei tuo järjestelmään lainkaan lisätuloa. Karkeasti arvioiden HSL-tariffilla lipputulot jäisivät noin 20-25 %:n nykyisen tariffin tuotosta. Tulonmenetys jäisi kattavaksi verovaroista.

Koronapandemian jäljiltä pienentyneet joukkoliikenteen matkustajamäärät ovat vaikeuttaneet HSL:lle asetetun 50 %:n subventioasteen saavuttamista. Vesiliikenteen siirtäminen HSL:n järjestettäväksi ja HSL-tariffin käyttö vesiliikenteessä kasvattaisivat HSL:n alijäämää entisestään. Vesiliikenne kasvattaisi myös HSL:n henkilöstökuluja. Henkilöresursseja tarvittaisiin vesiliikenteen suunnitteluun sekä liikenteen kilpailuttamiseen ja hallintoon. HSL:n tarjoamassa joukkoliikenteen reittipalvelussa on myös tiedot markkinaehtoisesti toimivan vesiliikenteen reiteistä ja aikatauluista, jolloin laivamatka on suunniteltavissa osana jo mantereella alkanutta joukkoliikennematkaa.

Merellisen Helsingin houkuttelevuuden kehittämiseksi kaupunki selvittää erilaisia mahdollisia toimenpiteitä. Yksi kokonaisuus on lauttayhteyksien parantaminen Helsingin edustan saariin. Valmistelua tehdään kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan johdolla kaupunkiympäristön toimialan osallistuessa valmisteluun tiiviisti.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja

07.11.2022

Asia/24

Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Markku Granholm, liikenneinsinööri: 310 37121
markku.granholm(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 763

V 23.11.2022, Valtuutettu Jenni Hjeltin aloite Kivikon metsän suojelemisesta

HEL 2022-005408 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:
Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Jenni Hjeltin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Jenni Hjelt ja 28 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Helsinki valmistelee koko Kivikon metsän suojelemista niin, että metsä otettaisiin lähitulevaisuudessa mukaan Helsingin luonnonsuojeluohjelmaan.

Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut käynnistää uuden luonnonsuojeluohjelman valmistelun vuonna 2023. Kivikon metsän suojeleminen jana kokonaisuutena kuin mahdollista otetaan tarkasteluun uutta ohjelmaa valmisteltaessa.

Nykyisessä luonnonsuojeluohjelmassa 2015–2024 Kivikon metsäalueen pohjoisosa on osoitettu suojeltavaksi luonnonsuojelualueena. Kaupunginhallitus päätti 3.10.2022 § 676 esittää Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (ELY-keskus), että se perustaa Kivikon linnoitusalueen luonnonsuojelualueen sekä vahvistaa alueen hoito- ja käyttösuunnitelman. Suojeltavaksi esitetään 10,66 hehtaarin laajuista

aluetta, joka on laajempi kuin luonnonsuojeluohjelmassa mainittu pinta-ala (5,57 ha). Laajennusta esitettiin kasvi-, luontotyyppi-, maisema-, virkistys- ja geologisten arvojen perusteella.

Suojeluun esitetty alue on pieni osa Kivikon metsäalueesta ja suojelun ulkopuolelle jää useita luontoarvoja. Suojelematta jää alueita METSO I- ja II-luokan kalliometsiä sekä yksi Etelä-Suomessa äärimmäisen uhanalainen kangaskorpi. Suojelun ulkopuolelle jää myös useita alueen geologisesta historiasta kertovia merkkejä: hiidenkirnuja, siirtolohkareita ja yksi muinaisrantakivikko. Kivikon eteläinen metsä on II-arvoluokan kääpäalue ja siellä esiintyy kaksi valtakunnallisesti silmälläpidettävää kääpäalajia.

Asiasta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston lausunto. Vastaus on lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua (voimassa aloitteissa, jotka on jätetty viimeistään 30.4.2022).

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Jenni Hjeltin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto 29.09.2022 § 165

HEL 2022-005408 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut alkaa valmistella uutta luonnonsuojeluohjelmaa vuonna 2023. Kivikon metsän suojelu niin laajana kokonaisuutena kuin mahdollista otetaan tarkasteluun uutta ohjelmaa valmisteltaessa.

Nykyisessä luonnonsuojeluohjelmassa 2015–2024 Kivikon metsäalueen pohjoisosa on osoitettu suojeltavaksi luonnonsuojelualueena. Suojelualueen perustamisesitys sekä hoito- ja käyttösuunnitelma olivat kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston käsittelyssä 29.6.2022. Jaosto päätti esittää suojeltavaksi 10,66 hehtaarin laajuista aluetta, joka on laajempi kuin luonnonsuojeluohjelmassa mainittu pinta-ala (5,57 ha). Laajennusta esitettiin kasvi-, luontotyyppi-, maisema-, virkistys- ja geologisten arvojen perusteella.

Kuten aloitteessa mainitaan, nyt suojeluun esitetty alue on kuitenkin vain pieni osa Kivikon metsäalueesta, ja suojelun ulkopuolelle jää useita luontoarvoja. Suojelematta jää esim. laajoja alueita METSO I- ja II-luokan kalliometsiä sekä yksi Etelä-Suomessa äärimmäisen uhanalainen kangaskorpi, jonka edustavuus on hyvä. Suojelun ulkopuolelle jää myös useita alueen geologisesta historiasta kertovia merkkejä: hiidenkirnuja, siirtolohkareita ja yksi muinaisrantakivikko. Kivikon eteläinen metsä on II-arvoluokan kääpäalue, ja siellä esiintyy kaksi valtakunnallisesti silmälläpidettävää kääpälajia.

Laajemmassa seudullisessa tarkastelussa Kivikon metsäalue on tärkeä vihersormen osa yhdistäessään eteläpuolellaan sijaitsevat Vanhankaupunginlahden ja Hallainvuoren metsät Vantaan Vaaralaan ja sitä kautta edelleen pohjoisempana sijaitseviin laajempiin metsäalueisiin. Viher-sormen toimivuutta Helsingissä tosin rajoittavat suurten liikenneväylien, Kehä I:n ja Porvoonväylän, linjaukset.

Luonnonsuojeluohjelmaa valmisteltaessa nostetaan esiin myös luontoympäristön virkistysarvot ja merkitys ihmisten terveydelle. Ulkona liikumisen ja luontoharrastusten mahdollistaminen on tärkeä osa luonnonsuojelualueiden käytön suunnittelua. Helsingin kaltaisessa suuressa kaupungissa, missä ihmisiä on paljon, haasteena on käytön ohjaaminen siten, että voidaan samanaikaisesti turvata luontoarvot ja mahdollistaa virkistyskäyttö eri tavoin.

Luonnonsuojeluohjelman valmistelussa kuullaan asukkaiden lisäksi relevantteja yhdistyksiä. Yksittäisen luonnonsuojelualueen perustamisen yhteydessä osallistetaan kyseisen alueen asukkaita sekä alueella toimivia harrastus- ja ympäristöjärjestöjä, kouluja, päiväkoteja ja muita laitoksia.

Esittelijä

yksikön päällikkö

Laura Walin

Lisätiedot

Hanna Seitapuro, ympäristösuunnittelija, puhelin: 09 310 32062
hanna.seitapuro(a)hel.fi

§ 764

V 23.11.2022, Valtuutettu Mahad Ahmedin aloite äänestyspaikkojen ja-aktiivisuuden lisäämisestä

HEL 2022-005430 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Mahad Ahmedin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Mahad Ahmed ja 16 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että vuoden 2023 eduskuntavaalien äänestyspaikat ennakoäänestyksessä ja vaalipäivänä valmistellaan niin, että äänestämisen helppous korostuu. Lisäksi aloitteessa esitetään, että äänestyspaikoista käytävä keskustelu ja päätöksenteko tehdään jo keväällä 2022.

Äänestys- ja ennakoäänestyspaikkojen valinnassa kiinnitetään erityistä huomiota paikkojen keskeiseen sijaintiin, esteettömyyteen ja helposti saavutettavuuteen.

Äänioikeutettu saa ennakoäänestysaikana äänestää missä tahansa yleisessä ennakoäänestyspaikassa Suomessa tai ulkomailla. Vaalipäivänä voi äänestää ainoastaan oman äänestysalueen äänestyspaikassa. Helsingissä on 34-38 yleistä ennakoäänestyspaikkaa ja 167 varsinaisen vaalipäivänä äänestyspaikkaa.

Kultakin äänestysalueelta pyritään löytämään ja saamaan käyttöön varsinaisen vaalipäivän äänestyspaikaksi soveltuva tila. Äänestyspaikan tulee lähtökohtaisesti olla äänestysalueella. Äänestyspaikkoina ovat toimineet pääasiassa koulut, muut oppilaitokset, kirjastot, nuorisot ja asukastalot. Tavoitteena on pitää äänestyspaikat mahdollisimman pysyvinä ja helposti saavutettavina, jotta äänestäjät löytävät paikalle helposti.

Ennakkoäänestyspaikat on pyritty järjestämään paikkoihin, joissa helsinkiläiset äänestäjät muutoinkin liikkuvat. Useat Helsingin ennakkoäänestyspaikoista on sijoitettu kirjastoihin, kulttuurikeskuksiin ja asukastaloihin. Ennakkoäänestyspaikkoja on sijoitettu myös kauppakeskuksiin, silloin kun tiloja niistä on saatu käyttöön.

Oikeusministeriö ohjeistaa kuntia vaalien järjestämiseen liittyvissä asioissa. Ohjeistuksen mukaan ennakkoäänestyspaikan on oltava taloudellisilta ja aatteellisilta kytkennöiltään mahdollisimman puolueeton. Lisäksi oikeusministeriön ohjeissa painotetaan äänestyspaikan tilan ja sijainnin sopivuutta äänestämiseen järjestyksenpidon sekä vaalimainontakiellon noudattamisen näkökulmasta. Äänestystilan on oltava sellainen, että vaalisalaisuus ja -rauha säilyvät. Tilan tulee olla myös riittävän suuri, jotta äänestys voidaan toimittaa sujuvasti ja luotettavasti eli äänestäjän vaalisalaisuus, vaalivapaus ja vaalirauha voidaan turvata. Mikäli ennakkoäänestystila sijoitetaan sellaiseen paikkaan, jossa on muutakin toimintaa, tulee huolehtia siitä, ettei se mitenkään häiritse äänestystä. Oikeusministeriö suosittelee myös, että äänestystoimitusta varten varataan oma huone tai tila, joka selvästi erotetaan omaksi tilakseen äänestystä varten. Tällöin tila on ennakkoäänestyksen ajan eli vähintään viikon poissa muusta käytöstä.

Ennakkoäänestyspaikoista ja vaalipäivän äänestyspaikoista tehtäviä päätöksiä ei voida tehdä kovin aikaisessa vaiheessa, sillä remontit ja niiden aikataulut sekä muut vastaavat esteet eivät ole tiedossa. Tulevissa eduskuntavaaleissa kuntien tulee ilmoittaa oikeusministeriölle ennakkoäänestyspaikat ja vaalipäivän äänestyspaikat viimeistään 13.1.2023 klo 12. Tämä määräaika on haastava kauppakeskuksille, sillä kauppakeskukset eivät välttämättä kykene sitoutumaan tilan vapaina pitämiseen äänestystä varten kovin varhaisessa vaiheessa.

Asiasta on saatu keskusvaalilautakunnan lausunto. Vastaus on lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua (voimassa aloitteissa, jotka on jätetty viimeistään 30.4.2022).

07.11.2022

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Mahad Ahmedin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Keskusvaalilautakunta 26.10.2022 § 7

HEL 2022-005430 T 00 00 03

Päätös

Keskusvaalilautakunta antoi kaupunginhallitukselle valtuutettu Ahmed Mahadin aloitteesta seuraavan lausunnon:

Äänioikeutettu saa ennakoäänestysaikana äänestää missä tahansa yleisessä ennakoäänestyspaikassa Suomessa tai ulkomailla. Vaalipäivänä voi äänestää ainoastaan oman äänestysalueensa äänestyspaikassa. Oma äänestyspaikka määräytyy kunkin äänioikeutetun asuinpaikan mukaan 51. päivää ennen kyseisten vaalien vaalipäivää.

Helsingissä on noin 34-38 yleistä ennakoäänestyspaikkaa, jotka ovat laajasti avoinna viikon ajan. Varsinaisena vaalipäivänä äänestyspaikka järjestetään 167 äänestysalueelle. Pyrkimyksenä on löytää kultakin äänestysalueelta jokin äänestyspaikaksi soveltuva tila. Äänestyspaikan tulee pääsääntöisesti olla äänestysalueella. Äänestyspaikkoina ovat toimineet muun muassa erilaiset oppilaitokset, koulut, nuorisotalot ja asukastalot. Tavoitteena on pitää äänestyspaikat mahdollisimman pysyvinä, jotta äänestäjät löytävät paikalle helposti.

Yleiset ennakoäänestyspaikat pyritään sijoittamaan mahdollisimman helposti saavutettaviin tiloihin. Yleisten ennakoäänestyspaikkojen sijoittamisessa on varmistettava tietoliikenneyhteyksien toimivuus, koska äänestäminen perustuu valtakunnallisen vaalitietojärjestelmän käyttöön. Myös paikkojen pysyvyys vaaleista toisiin on tärkeää, jotta äänestäjät löytävät mahdollisimman hyvin paikalle. Ennakoäänestyspaikat

on pyritty järjestämään paikkoihin, joissa helsinkiläiset äänestäjät muutoinkin liikkuvat. Useat Helsingin ennakoäänestyspaikoista on sijoitettu kirjastoihin, kulttuurikeskuksiin ja asukastaloihin. Ennakoäänestyspaikkoja on sijoitettu myös kauppakeskuksiin, kun tiloja niistä on saatu käyttöön.

Viime kuntavaaleissa yleisiä ennakoäänestyspaikkoja oli sijoitettu kahdeksaan kauppakeskukseen. Koronasta johtuen poikkeuksellisen monet kauppakeskukset pystyivät tarjoamaan tiloja ennakoäänestykseen. Aikaisemmissa vaaleissa useat kauppakeskukset eivät ole pystyneet tarjoamaan yleiseen ennakoäänestykseen soveltuvia tiloja vaaditussa aikataulussa.

Oikeusministeriö ohjeistaa kuntia vaalien järjestämiseen liittyvissä asioissa. Tämän ohjeistuksen mukaan ennakoäänestyspaikan on oltava taloudellisilta ja aatteellisilta kytkennöiltään mahdollisimman puolueeton, jotta mahdollisimman monet äänestäjät sinne mieluusti tulevat. Lisäksi oikeusministeriön ohjeissa painotetaan äänestyspaikan tilan ja sijainnin sopivuutta äänestämiseen myös järjestyksenpidon sekä vaalimainontakiellon noudattamisen näkökulmasta. Äänestystilan on oltava sellainen, että vaalisalaisuus ja -rauha säilyvät. Tilan tulee olla myös riittävän suuri, jotta äänestys voidaan toimittaa sujuvasti ja luotettavasti eli äänestäjän vaalisalaisuus, vaalivapaus ja vaalirauha voidaan turvata. Mikäli ennakoäänestystila sijoitetaan sellaiseen paikkaan, jossa on muutakin toimintaa, tulee huolehtia siitä, ettei se mitenkään häiritse äänestystä. Oikeusministeriö suosittelee myös, että äänestystoimitusta varten varataan oma huone tai tila, joka selvästi erotetaan omaksi tilakseen äänestystä varten. Toisaalta on myös muistettava, että ennakoäänestys kestää viikon, joten kukin ennakoäänestystila on vähintään reilun viikon poissa muusta käytöstä.

Yleisten ennakoäänestyspaikkojen ja vaalipäivän äänestyspaikkojen on oltava saavutettavia ja esteettömiä, jotta kaikki äänestäjät pääsevät äänestyspaikalle. Esteettömyyteen kiinnitetään paljon huomiota yleisiä ennakoäänestyspaikkoja ja vaalipäivän äänestyspaikkoja valittaessa, jotta äänestäminen on mahdollisimman helppoa myös erityisryhmille. Lisäksi äänestämisen on oltava äänestyspaikoissa kaikissa tilanteissa mahdollisimman turvallista ja järjestelyjen on myös äänestäjien silmissä näytettävä siltä. Yhtä lailla äänestyspaikoissa on pystyttävä huolehtimaan vaalivirkailijoiden turvallisuudesta.

Ennakoäänestyspaikoista ja vaalipäivän äänestyspaikoista tehtäviä päätöksiä ei voida tehdä kovin aikaisessa vaiheessa, sillä remontit ja niiden aikataulut sekä muut vastaavat esteet eivät ole tiedossa kovin varhaisessa vaiheessa. Tulevissa eduskuntavaaleissa kuntien tulee ilmoittaa oikeusministeriölle ennakoäänestyspaikat ja vaalipäivän ää-

nestyspaikat viimeistään 13.1.2023 klo 12. Tämä määräaika on haastava kauppakeskuksille, sillä kauppakeskukset eivät kykene sitoutumaan tilan vapaana pitämiseen äänestystä varten näin aikaisessa vaiheessa. Kauppakeskukset pyrkivät pitämään kaikki tilat vuokrattuina.

Äänestyspaikkoja ja erityisesti ennakkoäänestyspaikkoja valittaessa on huomioitava, että kampanjointi ja kaikenlainen vaalimainonta on kielletty ennakkoäänestyspaikan ja äänestyspaikan läheisyydessä. Käytännössä tämä tarkoittaa esimerkiksi äänimainonnan kieltämistä ja muun kampanjoinnin selkeää rajoittamista koko kauppakeskuksen alueella ennakkoäänestysaikaan.

Ennakkoäänestyspaikkojen tilojen haltijoiden kanssa käydään jatkuvasti keskustelua opasteista ja niiden sijoittelusta. Kauppakeskuksissa on osoittautunut haastavaksi saada opasteita selkeästi ja riittävästi näkyville. Useissa kauppakeskuksissa onkin käytetty lisänä äänikuulutuksia, jotta äänestäjät löytäisivät ennakkoäänestyspaikat.

Keskusvaalilautakunta toteaa, että ennakkoäänestyspaikat ja vaalipäivän äänestyspaikat valitaan aina huomioiden mahdollisuuksien mukaan äänestämisen helpous. Tämän vuoksi ei ole tarpeen ryhtyä uusiin toimenpiteisiin, vaan jatketaan äänestyspaikkojen valinnassa keskeisten, esteettömien ja mahdollisimman helposti saavutettavien tilojen käyttämistä.

Esittelijä

keskusvaalilautakunnan sihteeri
Veera Reuna

Lisätiedot

Veera Reuna, keskusvaalilautakunnan sihteeri, puhelin: 310 20001
veera.reuna(a)hel.fi
Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

§ 765

V 23.11.2022, Valtuutettu Ted Apterin aloite digitaalisen työkalun käyttöönottamisesta palvelu- ja tilaverkkosuunnittelussa

HEL 2022-004668 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Ted Apterin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Ted Apter ja 29 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki ottaa käyttöön digitaalisen työkalun palvelu- ja tilaverkkosuunnittelun tueksi.

Palveluverkkosuunnittelun työkalun kehittämistä koskeva tavoite sisältyy kaupunginhallituksen 24.6.2019, 485 § hyväksymään kiinteistöpoliittiseen ohjelmaan ja sen toteutusohjelmaan. Työkalun kehittämisessä tavoitteena on, että kaikki palveluverkkosuunnittelun osapuolet jakavat saman ennakoivan ja dynaamisesti päivittyvän tilannekuvan seuraavaksi 10 vuodeksi.

Kaupunginhallituksen 22.6.2020, 400 § hyväksymän toimitilastrategian toteutusohjelman kohdassa 2.2 linjataan palvelu- ja tilaverkkosuunnittelun välineen kehittämisestä seuraavasti: "Parannetaan tiedon hyödyntämistä johtamisessa ja päätöksenteossa. Hankitaan ajantasaiset välineet palvelu- ja tilaverkkosuunnittelulle, tilojen mitoittamiselle ja ylläpi-

dolle. Kehitetään tiedolla johtamisen tueksi yhtenäistä tietojärjestelmä-arkkituuria ja sitä tukevaa toimintakulttuuria. Kehitettäviä osa-alueita ovat kiinteistötietojen hallinta mukaan lukien kapasiteetti- ja kuntotiedot, tilaverkon kehittäminen, rakennusten mitoitus, kustannusohjattu suunnittelu ja toteutus sekä rakennusten tekniikan ja käyttäjien tilanteiden etähallinta. Palvelu- ja tilaverkon suunnittelun edellyttämät tiedot kootaan yhteen, jolloin kaikilla osapuolilla on saatavilla sama lähtötieto”.

Palvelu- ja tilaverkon suunnittelu perustuu väestöennusteisiin, jotka tarkentuvat pitkällä aikavälillä sitä mukaa, kun asuntorakentamisen hankkeet toteutuvat. Rakennuksen kapasiteetti (kouluissa oppilas- ja päiväkodeissa päiväkotilapsikapasiteetti) on keskeinen järjestelmän suunnitteluparametri. Palvelutarvetta vastaamaan tarvitaan riittävä määrä palvelukapasiteettia, joka koostuu erityisesti henkilökunnasta ja tiloista. Suunnittelun haasteena on ollut se, että laajoina konsulttitöinä tilattavat palvelu- ja tilaverkkotarkastelut alkavat vanhentua esimerkiksi väestöennusteita ja investointeja koskevien tietojen osalta siinä vaiheessa, kun raportti toimitetaan kaupungille.

Tavoitteena on, että kehitettävä tilaverkkosuunnittelun digitaalinen järjestelmä mahdollistaa tilojen kunnossapitotarpeen ja tulevien korjausinvestointien ajoittumisen nykyistä paremman ennakkoinnin. Lisäksi järjestelmää kehitetään mahdollistamaan palveluverkon kehittämisen optimoinnin ja eri suunnitteluvaihtoehtojen testaamisen saavutettavuuden, hiilidioksidipäästöjen ja palvelujen yksikkökustannusten suhteen.

Palveluverkkosuunnittelun digitalisointiin ja tietojen havainnollistamiseen liittyvät suurimmat kyvykkyysaasteet koskevat toimialojen eri järjestelmissä olevien tietojen siirtoa, linkittämistä ja yhdistämistä.

Kaupunki osallistui kesäkuussa 2022 päättyneeseen Ihmislähtöiset palveluverkot – DigiPAVe 2.0 -hankkeeseen, jossa kehitettiin yhteistyössä Kuopion ja Turun kaupungin kanssa toimintamalli ihmislähtöiselle ja dynaamiselle palveluverkkosuunnittelulle. Toimintamallissa palveluverkon ja -tarjonnan suunnittelu muuttuu dynaamiseksi, kun tulevaisuuden palvelutarvetta koskeva tilannekuva on samanaikaisesti eri osapuolten käytävissä. Hankkeen kehittämistyö rajattiin varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluverkkosuunnittelun kehittämiseen, mutta sen tulokset ovat yleistettävissä kaikille toimialoille. Hankkeelle saatua rahoitusta ei ollut mahdollista kohdistaa varsinaisen palveluverkkosuunnittelun työkalun tuotekehitykseen. Kaksivuotisen DigiPAVe 2.0 -hankkeen tulokset ovat nähtävillä osoitteessa www.digipave.fi.

Hankkeessa kehitettyä toimintamallia kokeiltiin Mellunkylän kaupunki-uudistusalueella palveluverkkosuunnittelupilotin muodossa keväällä 2022. Pilotissa konkretisoitiin palveluverkkosuunnittelun toimintamallia

ja määriteltiin suunnittelussa tarvittava tietopohja. Hankkeen toteutti Ubigu Oy ja siihen osallistuivat kaikki toimialat. Mellunkylän pilotin toiminnallisina opetuksina nousi esiin kriittisiä kehittämiskohteita kuten sopiminen yhteisistä prosesseista, toimintatavoista ja roolituksista erityisesti kaupunkiudistusalueilla, joilla edellytetään toimialojen yhteistoimintaa. Kaupunki jatkaa palveluverkkosuunnittelun kehittämistä Mellunkylän pilotista saatujen havaintojen ja kehittämissuhteiden pohjalta.

Kaupunginkanslia vastaa kaupunkiyhteisen palveluverkkosuunnittelun digitalisoinnin jatkokehittämisestä. Kehittämistyötä tullaan jatkamaan yhteistyössä muiden kuntien ja Kuntaliiton kanssa. Jatkovalmistelusta raportoidaan toimitilastrategian ohjausryhmälle.

Asiasta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan lausunto. Vastaus on lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua (voimassa aloitteissa, jotka on jätetty viimeistään 30.4.2022).

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Ted Apterin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 13.09.2022 § 493

HEL 2022-004668 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kaupunkiympäristölautakunta totesi, että kaupunkiympäristön toimialalla havaittiin palveluverkkosuunnittelun työkalun tarve vuonna 2018 ja tavoite on kirjoitettu kaupunginhallituksen 24.6.2019 hyväksymään kiinteistöpoliittisen ohjelmaan ja sen toteutusohjelmaan. Työkalun kehittämisessä tavoitteena on, että kaikilla palveluverkkosuunnittelun osapuolille olisi sama ennakoiva tilannekuva nykyhetkestä ainakin 10 vuotta eteenpäin. Ennustamisessa on myös keskeistä, että tilannekuva päivittyy dynaamisesti, mikä tarkoittaa, että tiedot siirtyvät lähdejärjestelmistä, kun ne muuttuvat. Tulevaisuuden palvelutarve perustuu väestöennusteisiin, jotka taas perustuvat pitkällä aikavälillä kaavoituksesta saatuihin tietoihin. Väestötietoennusteet tarkentuvat sitä mukaa, kun asuntorakentamisen hankkeet todentuvat. Rakennuksen kapasiteetti kuten kouluissa oppilas- tai päiväkodeissa päiväkotilapsikapasiteetti on keskeinen järjestelmän suunnitteluparametri. Palvelutarvetta vastaamaan tarvitaan riittävä määrä palvelukapasiteettia, joka koostuu erityisesti henkilökunnasta ja tiloista. Tilojen kunnan tulevaisuutta voidaan myös ennakoida ja siten arvioida tulevat korjausinvestointien ajankohdat. Järjestelmä mahdollistaa myös palveluverkon kehittämisen optimoinnin saavutettavuuden, hiilidioksidipäästöjen ja palvelujen yksikkökustannusten suhteen ja eri suunnitteluvaihtoehtojen testaamisen näillä kriteereillä. Nykyisin laajat palvelu- ja tilaverkkotarkastelut tilataan konsulttitoimintana, jotka alkavat vanhentua esimerkiksi väestöennusteiden ja investointien osalta, kun raportti on toimitettu kaupungille.

Vuoden 2018 päiväkotitien tilakriisin jälkeen tekninen johtaja antoi vuoden 2019 alussa tehtäväksi kaupunkiympäristön toimialalla selvittää Kuopion kaupungin vuonna 2018 KIRA-digi -rahoituksella toteutettua DigiPAVe-kehittämishanketta, jossa palveluverkkosuunnittelun digitalisointia toteutettiin Concept of proof -tasoon. Helsinki käynnisti keväällä 2019 oman selvityksensä asiasta.

Kaupunginhallituksen 22.6.2020 hyväksymän toimitilastrategian toteutusohjelman kohdassa 2.2 linjataan palvelu- ja tilaverkkosuunnittelun välineen kehittämistä seuraavasti: ”Parannetaan tiedon hyödyntämistä johtamisessa ja päätöksenteossa. Hankitaan ajantasaiset välineet palvelu- ja tilaverkkosuunnittelulle, tilojen mitoittamiselle ja ylläpidolle. Kehitetään tiedolla johtamisen tueksi yhtenäistä tietojärjestelmäarkkitehtuuria ja sitä tukevaa toimintakulttuuria. Kehitettäviä osa-alueita ovat kiinteistötietojen hallinta mukaan lukien kapasiteetti- ja kuntotiedot, tilaverkon kehittäminen, rakennusten mitoitus, kustannusohjattu suunnittelu ja toteutus sekä rakennusten tekniikan ja käyttäjien tilanteiden etähallinta. Palvelu- ja tilaverkon suunnittelun edellyttämät tiedot kootaan yhteen, jolloin kaikilla osapuolilla on saatavilla sama lähtötieto”.

Valtiovarainministeriön kuntien digitalisaation kannustinjärjestelmähaussa joulukuussa 2019 Kuopio, Turku ja Helsinki jättivät yhteisen

hakemuksen ”Ihmislähtöisen palveluverkon suunnittelun vaatiman toimintamallin kehittäminen ja sitä tukevan tiedon tunnistaminen ja harmonisointi”. VM myönsi 6.4.2020 päätöksellä hankkeelle 2,179 milj. euroa. Kuntien omarahoitusosuus oli 15 %. Yhteensä hankkeen koko oli 2,56 milj. euroa. Valtiovarainministeriön ohjeistuksen mukaan rahoituksella ei voitu kehittää tehdä varsinaista työkalun tuotekehitystä vaan siinä luotiin kaikkia kuntia hyödyttävä tulevaisuuden toimintamalli ja kuvattiin tarvittava tietopohja. Hankkeen ohjausryhmässä olivat edustettuina Helsingistä kasvatuksen ja koulutuksen ja kaupunkiympäristön toimialojen sekä kaupunginkanslian edustajat.

Hankkeessa luotiin ihmislähtöisen palveluverkkosuunnittelun toimintamalli ja siihen liittyvä viitearkkitehtuuri sekä kuvattiin tietomalli Digi- ja väestötietoviraston yhteentoimivuusalustalle. Hankkeen kehittämistyö rajattiin varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluverkkosuunnittelun kehittämiseen, mutta sen tulokset ovat yleistettävissä kaikille toimialoille.

Tilatarve-ennuste laaditaan väestöennusteen perusteella. Sitä verrataan palvelutilakapasiteettiin. Palvelutarve ohjaa tilatarvetta ja tilaverkon kehittämistä. Suunnittelijat tuottavat järjestelmän avulla vaihtoehtoja tilaverkosta, investointitarpeesta sekä palvelujen vuotuisista toimintajätkä kustannuksista. Tavoiteltavassa toimintamallissa tulevaisuuden tilannekuva on jatkuvasti eri osapuolten käytettävissä tietojen päivityksessä dynaamisesti eri tietolähteistä.

Valtiovarainministeriön rahoittama hanke päättyi kesäkuussa 2022. Kaksivuotisen hankkeen tulokset ovat nähtävillä sen sivuilla www.digipave.fi. Kehittämisyhteistyötä muiden kuntien kanssa tullaan jatkamaan Kuntaliiton avulla.

Digipave 2.0 -hankkeen tulosten konkretisoimiseksi Helsingissä toteutettiin keväällä 2022 Mellunkylän kaupunkiuudistusalueella palveluverkkosuunnittelupilotti, jossa lähtökohtana oli Digipaven raportin toimintamalli. Pilotissa konkretisoitiin palveluverkkosuunnittelun toimintamallia ja määriteltiin suunnittelussa tarvittava tietopohja. Hankkeen toteutti Ubigu Oy ja siihen osallistuivat kaikki toimialat. Pilotin havainnot ja kehittämis ehdotuksia esiteltiin toimitilastrategian ohjausryhmälle 29.4.2022. Helsinki jatkaa palveluverkkosuunnittelun kehittämistä Mellunkylän pilotin raportin havaintojen ja kehittämis ehdotusten pohjalta.

Palveluverkkosuunnittelun digitalisointiin ja tietojen havainnollistamiseen liittyvät suurimmat kyvykkyys haasteet liittyvät toimialojen eri järjestelmissä olevien tietojen siirtoon, linkittämiseen ja yhdistämiseen havainnollistamista varten.

07.11.2022

Mellunkylän pilotin toiminnallisina opetuksina nousivat esille kriittiset kehittämiskohteet kuten sopiminen yhteisistä prosesseista, toimintatavoista ja roolituksista erityisesti kaupunkiuudistusalueilla, joilla edellytetään toimialojen yhteistoimintaa.

Koska palveluverkkosuunnittelun digitalisointi koskee kaikkia toimialoja, kehittämisen jatkon suunnittelu siirrettiin kaupunginkanslian valmisteltavaksi. Kaupunginkanslia valmistelee päättyneelle Digipave 2.0 -hankkeelle jatkoa ja hakee toteutushankkeen vastuuhenkilöksi asiantuntijaa. Jatkon valmistelusta raportoidaan toimitilastrategian ohjausryhmälle, jota johtaa pormestari.

06.09.2022 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Hannu Kurki, erityissuunnittelija: 310 36285
hannu.kurki(a)hel.fi

§ 766

V 23.11.2022, Valtuutettu Elina Kauppilan aloite luonnon monimuotoisuuden vaikutusten arvioinnista maankäytön hankkeissa

HEL 2022-005980 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Elina Kauppilan aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Elina Kauppila ja 14 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki ottaa käyttöön järjestelmän luonnon monimuotoisuuden vaikutusten arvioimiseksi maankäytön hankkeissa.

Helsingissä maankäytön suunnittelua ohjaa Helsingin yleiskaava 2016. Yleiskaavan hyväksymisen yhteydessä on yleispiirteisesti arvioitu maankäytön ja kaupunkirakenteen kehityksen suuntaviivat, rakentamisen mahdollisuudet, liikennejärjestelmän uudistamisen keskeiset tarpeet sekä luonto- ja viheralueiden keskeinen verkosto. Yleiskaavan tavoitteena on mm., että Helsinki on vihreä ja merellinen kaupunki 2050, jonka vahvuuksia ovat kaupunkimetsät ja kulttuuriympäristöt.

Yleiskaavassa on määrätty, että virkistys- ja viheralueilla ja merellisen virkistys- ja matkailun alueilla suunnittelussa tulee turvata kulttuurihistoriallisten ja maisemallisten arvojen säilyminen sekä ottaa huomioon ja turvata luonnon monimuotoisuuden, ekosysteemipalvelujen

kehittämisen, luonnonsuojelun ja ekologisen verkoston sekä metsäverkoston kannalta tärkeät alueet.

Yleiskaavassa on lisäksi määrätty, että Natura 2000 -verkostoon kuuluvat alueet, luonnonsuojelualueet ja Helsingin luonnonsuojeluohjelmassa 2015–2024 määritellyt suojeltavat alueet on otettava oikeusvaikutteisina huomioon Kaupunkiluonto-teemakartalta. Virkistyspalveluja ja ekosysteemipalveluja kehitetään. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon luonnonsuojelun ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet ja turvattava arvojen säilyminen.

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti kaavoituksen tulee aina perustua riittäviin selvityksiin ja arviointeihin. Siksi jokaisessa kaavassa arvioidaan myös luontoon kohdistuvat vaikutukset ja tehdään tarvittavat luontoselvitykset. Selvitykset ja arvioinnit ovat tyypillisesti asiantuntijatyötä, jonka tueksi voidaan käyttää erilaisia välineitä tai työkaluja.

Kaupunkiympäristön toimialalla on käytössä tai kehitteillä useita työkaluja ja toimintamalleja mm. luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi, ympäristön tilan seuraamiseksi ja hiilinieluvaiikutusten arvioimiseksi.

Helsingin asemakaavojen vähähiilisyden arviointimenetelmä (HAVA)

Helsingin asemakaavojen vähähiilisyden arviointimenetelmä (HAVA) on työkalu, jolla pystytään arvioimaan ja vertailemaan erilaisten suunnitteluratkaisujen hiilipäästöjä sekä valitsemaan hiilipäästöjen kannalta parhaat ratkaisut. Työkalun lähtötiedot ja päästöarviot perustuvat julkaistuihin tietolähteisiin. Työkalun avulla pystytään ohjaamaan alueen suunnittelua mahdollisimman vähähiiliseen suuntaan kaikilla rakentamisen osa-alueilla, joihin asemakaavoituksella pystytään vaikuttamaan.

HAVA-työkalussa on erillinen osio maaperän ja kasvillisuuden hiilivarastojen ja -nielujen laskemiseen. Työkalussa arvioidaan hiilipäästöt rakentamisen myötä menetettävän viherrakenteen osalta sekä säilyvien viheralueiden hiilivarastot ja -nielut, jotka osaltaan pienentävät alueen hiilijalanjälkeä. Työkalu laskee sekä kasvillisuuteen että maaperään sitoutuvaa hiilinielua 50 vuoden tarkastelujaksolla. On arvioitu, että kokonaispäästöjen kannalta maaperän ja kasvillisuuden osuus asemakaavoissa on n. 0–5 %. Hiilivarastojen merkitys korostuu alueilla, joilla rakentaminen edellyttäisi metsän kaatamista. Näin ollen työkalulla voidaan ohjata suunnittelua metsien säilyttämiseen ja uusien metsien istuttamiseen. Hiilen sitoutumisella on merkitystä pääasiassa vain kaikkein metsäisimmillä alueilla.

Kaupunkirakenteen kehittämisen arviointityökalu (KARVI)

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Kaupunkiympäristön toimialalla on käytössä kaupunkirakenteen kehittämisen arviointityökalu (KARVI). Työkalulla pystytään havainnollistamaan kaavoituksen yhteiskunnallisia vaikutuksia ottamalla laajemmin huomioon kaupunkirakenteen kehittämisen yleisiä strategisia periaatteita määrällisten tavoitteiden lisäksi. Karvia on lähdetty kehittämään siten, että sillä voitaisiin seurata ja havainnollistaa myös viheralueiden määrällisiä muutoksia sekä luonnon monimuotoisuutta.

Ekologinen kompensatio ja ekosysteemitilinpito

Maankäytön suunnittelussa pyritään lähtökohtaisesti välttämään merkittäviä luontovaikutuksia ja toissijaisesti lieventämään näitä vaikutuksia suunnittelun keinoin. Mikäli näillä lieventämishierarkian ensisijaisilla keinoilla ei pystytä luontohaittoja välttämään, voidaan luontohaitat kompensoida tuottamalla vastaava luontohyvyys jossain toisaalla. Ekosysteemitilinpito puolestaan on kansallisen tilastoinnin piirissä kehitetty menetelmä, jossa seurataan muun tilinpidon tavoin vuosittain organisaation vaikutuksen kohteena olevien ekosysteemien laajuutta, laatua ja taloudellista arvoa sekä näihin kiinnittyvien ekosysteemipalveluiden tarjontaa, käyttöä ja taloudellista arvoa. Näiden molempien työkalujen keskeinen osa on tietyn alueen luontoarvojen laskenta.

Helsingin luonnon monimuotoisuuden turvaamisen toimintaohjelmassa on yhtenä toimenpiteenä ekologisen tilinpidon ja häviävän luonnon kompensoimisen mallin kehittäminen. Helsinki tekee tutkimusyhteistyötä sekä ekologisen kompensatian että ekosysteemitilinpidon tutkijoiden kanssa, ja pääsee näissä hankkeissa pilotoimaan luontoarvojen laskentamenetelmiä ja -työkaluja vuodenvaihteessa 2022–2023. Varsinaisen ekologisen tilinpidon ja häviävän luonnon kompensoimisen mallin on tarkoitus valmistua viimeistään vuonna 2027, jolloin ekologisen kompensatian tutkimushanke päättyy.

Helsingin seutu muodostaa maankäytöllisen kokonaisuuden, jossa eri kunnilla ja alueilla on erilainen rooli mm. kestävässä kasvun ohjaamisessa. Käynnissä olevan seutuyhteistyön, kuten maankäytön, asumisen ja liikenteen MAL-prosessin, puitteissa voidaan tehokkaasti edistää luonnon kokonaisheikentymättömyyden tavoitteita.

Pilottien ja tutkimushankkeen tuloksia tuodaan kaupunkiympäristölautakunnalle tiedoksi sitä mukaan kun niitä saavutetaan. Ekologisen tilinpidon ja häviävän luonnon kompensoimisen malli pyritään mahdollisuuksien mukaan ottamaan käyttöön jo ennen hankkeen loppumista vuonna 2027. Ellei mallia onnistuta kokonaisuudessaan saamaan valmiiksi ennen vuotta 2027 arvioidaan sen eri osa-alueiden käyttöönottoa nopeammalla aikataululla sitä mukaan kun ne valmistuvat.

Ekosysteemipalveluiden arviointityökalu (alueellinen viherkerroin)

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

Viherkerroinmenetelmä perustuu ekotehokkaan pinta-alan ja alueen kokonaispinta-alan suhteen laskentaan. Ekotehokas pinta-ala muodostuu kasvullisista alueista, joilla kasvillisuus menestyy, ja joilla maaperä on läpäisevä ja jotka tukevat ekosysteemejä tai ekosysteemipalveluiden tuotantoa. Helsingissä tonttikohtainen viherkerroinmenetelmä on kehitetty ohjaamaan tonttien pihaympäristön vihertehokkuutta. Tonttikohtaista viherkerrointa hyödynnetään nykyisin lähtökohtaisesti kaikkien uusien tonttien kaavoituksessa sekä uudisrakentamis- että täydennysrakentamiskohteissa koko kaupungin alueella. Asemakaavoissa käytetään sitovaa tonttikohtaista viherkerroinmääräystä. Lisätietoa viherkerroinmenetelmän käytöstä Helsingissä on tämän asian oheismateriaalissa.

Viherrakenteen ekosysteemipalveluiden arviointityökalu eli alueellinen viherkerroin tähtää tonttikohtaisesta viherkertoimesta poiketen tunnistamaan laajempien alueiden, kuten kaupunginosien viherrakenteiden tuottamia ekosysteemipalveluita ja sen käyttö on yleensä luontevinta yleiskaavan ja asemakaavan välitason suunnittelussa (osayleiskaavat, kaavarungot, suunnitteluperiaatteet). Työkalun perusajatuksena on, että alueen viher- ja vesialueet tunnistetaan ja niiden tuottamat ekosysteemipalvelut arvioidaan.

Menetelmää on tähän mennessä sovellettu pääasiassa julkisten ulkotilojen tuottamien ekosysteemipalveluiden laskemiseen. Laskennassa voidaan huomioida myös yksityiset viheralueet, kuten pihat, mikä on usein oleellista ekosysteemipalveluiden tuotannon ja määrän kokonaiskuvan hahmottamisessa. Menetelmän malli on kehitetty Ruotsissa. Suomessa alueellista viherkerrointa on pilotoitu Helsingin Kyläsaarassa ja Malmilla, Espoon Matinkylässä ja Turun kaupunginpuutarhan alueella.

Työkalu yhdistää useiden eri organisaatioyksiköiden toimintaa ja tavoitteita, mutta sen kehittäminen ja käyttöönotto vaativat vielä suunnitelmallista yhteiskehittämistä sekä menetelmän osalta, että sen oikea-aikaisen käyttöönoton osalta. Helsinki on valmisteillut ja koordinoitunut useamman kaupungin ja tutkimusyhteisön yhteishanketta viherrakenteen ekosysteemipalveluiden arviointityökalun kehittämiseksi. Hankkeen tavoitteena on menetelmän vakioinnin ja automatisoinnin lisäksi kansallistaminen ja sopeuttaminen Suomen olosuhteisiin sekä uusien tarkastelutasojen mahdollinen määrittäminen. Tärkeänä osatyönä on myös suunnitteluprosessin osalta työkalun sijoittaminen ja järjestelmälliseen käyttöön sitouttaminen ja kouluttaminen. Yhteishankkeelle on tarkoitus hakea Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) rahoitusta syksyllä 2022. Rahoituksen varmistuessa hanke voisi käynnistyä keväällä 2023 ja tulla päätökseensä vuoden 2024 aikana.

Kaupunkirakenteen kehittämisen arviointityökalun, ekologisen kompensoinnin ja ekosysteemitilinpidon sekä ekosysteempipalveluiden arviointityökalun kehittämistyössä luodaan näiden menettelyjen ja työkalujen soveltamiselle selkeät toimintamallit, jotka helpottavat suunnittelua ja vaikutusten arviointia yhteensovittaessa kaupungin strategisia tavoitteita toisaalta luonnon monimuotoisuuden vahvistamisesta sekä hiilijalan saavuttamisesta vuoteen 2040 mennessä, ja toisaalta kasvun ja asuntotuotannon mahdollistamisesta.

Asiasta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan lausunto. Vastaus on lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua (voimassa aloitteissa, jotka on jätetty viimeistään 30.4.2022).

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Elina Kauppilan aloite

Oheismateriaali

1 Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto 12.5.2020 viherkerroinmenetelmän käyttöönottoa koskevasta valtuustoaloitteesta

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 25.10.2022 § 582

HEL 2022-005980 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

07.11.2022

25.10.2022 Pöydälle

Pöydällepanoehdotus:
Anni Sinnemäki: Pyydän asian pöydälle.

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Anni Sinnemäen ehdotuksesta.

11.10.2022 Pöydälle

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Tuomas Hakala, yksikön päällikkö, puhelin: 310 37205
tuomas.hakala(a)hel.fi

§ 767

V 23.11.2022, Valtuutettu Aino Tuomisen aloite kävelypainotteisten alueiden pilotoinnista koulujen ympäristössä

HEL 2022-005412 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Aino Tuomisen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Aino Tuominen ja 25 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki selvittää kouluja ympäröiville kaduille liikenerajoituksia, joilla joko kielletään autoliikenteeltä läpiajo tai rajoitetaan ajonopeuksia. Liikenerajoituksia ehdotetaan pilotoitavaksi aluksi muutamilla tähän soveltuvilla kouluilla.

Aloitteessa mainittuja kävelyn ja koulumatkojen turvallisuuden tavoitteita sekä esitetyjä toimenpiteitä edistetään kaupunginhallituksen maaliskuussa 2022 hyväksymän Helsingin kävelyn edistämishankkeen ja Liikenneturvallisuuden kehittämissuunnitelman 2022-2026 toimenpiteillä.

Lisäksi Helsingissä on pilotoitu kadun muuttamista pihakaduksi Suutarinkylän peruskoulun ympäristössä osana Partnership for Healthy Cities -hanketta. Suutarinkylän peruskoululla toteutetussa hankkeessa tavoitteena oli muodostaa toimintamalli, jolla saadaan lisättyä kävellen ja pyörällä tehtyjen koulumatkojen houkuttelevuutta ja turvallisuutta

muokkaamalla koulun piha-aluetta ja lähiympäristöä. Konkreettisina toimenpiteinä Töyrynummentie muutettiin pihakaduksi ja sen varrelle tuotiin istutuksia ja penkkejä. Koulun pihaan tuotiin liikkumiseen ja leikkeihin kannustavia puisia ”luotoja” ja koululaisten kanssa pihaan toteutettiin katumaalauksia. Lisäksi runkolukittavia pyörätelineitä tuotiin lisää.

Toimintamalli on monistettavissa kaikissa Helsingin kouluissa. Se antaa kouluille vapauden soveltaa mallissa esitettyjä toimenpiteitä parhaaksi katsomallaan tavalla kuitenkin niin, että toimenpiteet tukevat kävelen ja pyörällä tehtyjen koulumatkojen lisäämiseen tähtääviä kaupungin tavoitteita. Hankkeen loppuraportti on luettavissa osoitteessa <https://www.hel.fi/static/liitteet/kaupunkiymparisto/liikennejakkartat/pyoraily/PHC-loppuraportti.pdf>.

Toimintamallin jalkauttaminen Helsingin kaikkiin kouluihin vaatii toimialojen välistä yhteistyötä ja resurssien kohdistamista. Toimintamallin käyttöönoton edistäminen on sisältynyt myös Helsingin hyvinvointisuunnitelman 2022-2025 (HYTE) valmistelutyöhön. Tähän liittyvien vastuutahojen ja toimenpiteiden määrittely tarkentuu loppuvuoden 2022 aikana.

Kävelyn edistämishjelmassa on määritelty toimenpiteiksi muun muassa kävelyn suunnitteluohjeen laatiminen, jalankulkuverkoston hierarkian määrittäminen ja kävely-ympäristön kokeilut. Näissä toimenpiteissä voidaan huomioida koulujen ympäristöt yhtenä lähtötietona ja toimintaympäristönä.

Liikenneturvallisuuden kehittämissuunnitelmassa vuosille 2022–2026 on esitetty toimenpiteenä ”Koulujen ja koulureittien liikennejärjestelyjen turvallisuustarkastelut”, joissa tarkastellaan erityisesti saattoliikennejärjestelyjä, koulujen logistiikan järjestelyjä ja koulujen pihojen liikennejärjestelyjen kytkeytymistä katuverkkoon sekä rauhoitetaan koulujen lähellä olevien paikalliskatujen liikennemääriä ja ajonopeuksia. Pääverkolla tarkastetaan läheisten kadunylitysten turvallisuus. Toimenpiteessä tutkitaan alueellisten liikenneturvallisuusselvitysten tarkastelun ulkopuolelle jäävien koulureittien turvallisuutta. Toinen asiaan liittyvä toimenpide on ”Alueelliset liikenteen rauhoittamissuunnitelmat”, joissa tarkastellaan liikenteen rauhoittamista alueittain yksittäisten katujen sijaan. Rauhoittamiskeinot kohdentuvat paikallisverkkoon, ja niihin sisältyvät ajonopeuksien hidastamistoimenpiteet, läpiajon hillitseminen ja liikennemäärien vähentäminen. Lisäksi päivitetään liikenteen rauhoittamisen periaatteet erilaisilla alueilla ja kaduilla. Kolmas asiaan liittyvä toimenpide on ”Alueelliset liikenneturvallisuusselvitykset”, joissa koulujen lähiympäristöjen liikenneturvallisuus on yksi tarkasteltava aihekokonaisuus.

Kävelyalueiden lisäämistä ja läpiajoliikenteen rajoittamista tarkastellaan kunkin koulun kohdalla erikseen. Mikäli koulu sijaitsee tonttikadun varrella, ovat mahdollisuudet rajoittaa autoliikenteen määrää ja ajonepeuksia hyvät. Jos taas koulu sijaitsee suoraan vilkkaan pääkadun varrella, läpiajoliikennettä ei useinkaan ole tarkoituksenmukaista ohjata muulle katuverkolle eikä kävelyalueen lisääminen ole tällöin mahdollista pääkadulle koulun kohdalle. Tällöin voidaan kuitenkin varmistaa kadunylitysten turvallisuus muilla tavoin ja tarvittaessa esimerkiksi alentaa nopeusrajoitusta pistemäisesti. Lisäksi on mahdollista valvoa ajonepeuksia automaattisella kameravalvonnalla. Saattoliikennettä koulujen lähiympäristössä voidaan vähentää infrastruktuuriin liittyvien toimenpiteiden lisäksi myös kampanjoinnin ja tiedottamisen keinoin yhteistyössä kaupungin toimialojen sekä muiden toimijoiden kuten Liikenneturvan ja Helsingin liikenneturvallisuusyhdistyksen kanssa.

Asiasta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan ja kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunnot.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa koulujen lähiympäristön katualueiden kehittämistä aloitteen mukaisesti toimialojen yhteistyönä. Lautakunta korostaa, että toimenpiteiden kustannusvaikutukset tulee selvittää kokonaisvaltaisesti. Toimintamallin laajentaminen vaatii myös toteutettujen kohteiden seurantaa ja käyttäjien kokemusten kuulemista. Lautakunta kannattaa aloitteen mukaisen kokeilun selvittämistä yhteistyössä kaupunkiympäristön toimialan kanssa kolmella kaupungin sopivimmaksi katsomalla alueella kustannusten selvittämisen jatkotoimenpiteenä.

Kaupunkiympäristölautakunta kannattaa, että yhteistyössä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa valmisteltaisiin kävelyalueita koulujen lähiympäristöön, aloittaen kohteista, joissa tähän on parhaat edellytykset.

Aloitteeseen annettu vastaus on lausuntojen mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua (voimassa aloitteissa, jotka on jätetty viimeistään 30.4.2022).

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Aino Tuomisen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 06.09.2022 § 219

HEL 2022-005412 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon liitteenä olevasta Aino Tuomisen valtuustoaloitteesta kävelyalueista koulujen ympärille:

Aloitteessa ehdotetaan, että Helsingin kaupunki selvittää kouluja ympäröiville kaduille liikennerajoituksia, joilla joko kielletään autoliikenteeltä läpiajo tai rajoitetaan nopeuksia. Aloitteen mukaan mainituilla rajoituksilla olisi myönteisiä vaikutuksia pyörällä ja kävelen saapuvien oppilaiden turvallisuuden sekä välituntipihan viihtyisyyden kannalta. Asiaa voitaisiin aloitteen mukaan mahdollisesti selvittää pilottikohteiden avulla.

Kaupunginhallitus on huhtikuussa 2018 hyväksynyt periaatteet nopeusrajoitusten määrittämiseksi Helsingissä (Kaupunkiympäristön julkaisu: Nopeusrajoitusten määrittämisen periaatteet Helsingissä). Raportin mukaan koulujen läheisillä kaduilla voidaan käyttää muuta katu alhaisempaa nopeusrajoitusta, joka on tällöin 30 km/h. Lisäksi lasten turvallisuuden huomioimista koulujen läheisyydessä ohjataan liikennemerkkein Lapsia-varoituserkillä.

Kaupunkiympäristön toimialan liikenne- ja katusuunnittelu vastaa katu- ja katusuunnittelusta. Liikenneturvallisuus on liikennesuunnittelun keskeinen lähtökohta. Vastuu noudatettavien periaatteiden päivittämisestä sekä uusista liikenneturvallisuuteen tähtäävistä ohjelmista on kaupunkiympäristön toimialalla, jolla on asiantuntemusta arvioida kokonaisvaltaisesti liikennesuunnitteluratkaisuja liikenteen turvallisuuden ja sujuvuuden kannalta sekä nähdä kehittämistarpeet. Kaupunginhallituksen maaliskuussa 2022 hyväksymässä Liikenneturvallisuuden kehittämissuunnitelmassa vuosille 2022-2026 on esitetty koulujen liikennejärjestelyjen turvallisuuteen tähtääviä toimenpiteitä, jotka liittyvät mm. saattoliikenteeseen ja lähikatuihin.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan keskeiset periaatteet koulujen fyysisten ympäristöjen suhteen ovat turvallisuus, terveellisyys ja toimivuus. Fyysiset ympäristöt käsittävät sekä itse koulurakennuksen että sen lähiympäristön, kuten koulun pihan. Sekä kevyen liikenteen että huolto- ja jättöliikenteen turvallisten ratkaisujen sekä viihtyisyyden tulee olla olennaisimmat lähtökohdat koulurakennuksen lähiympäristön suunnittelussa, mikä koskee sekä olemassa olevia kouluja että uudiskohteita.

Koulutonttien kaavoituksessa ja kouluhankkeiden suunnittelussa kasvatuksen ja koulutuksen toimiala tekee yhteistyötä kaupunkiympäristön toimialan kanssa alkaen asemakaavoituksesta annettavista lausunnoista varsinaisen rakennuksen ja sen pihan suunnitteluun. Koulu- ja päiväkotihankkeissa käyttäjiä osallistetaan pihan ja huoltoyhteyksien suunnitteluun. Liikenneturvallisuuden kokonaisuuden keskeinen asiantuntemus on kuitenkin kaupunkiympäristön toimialalla.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta painottaa, että liikennesuunnittelussa oppilaiden turvallinen liikkuminen koulujen lähiympäristössä tulee olla keskeinen lähtökohta jatkossakin. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan yksiköissä käyttökokemuksen perusteella havaitut liikenneturvallisuushaasteet tulee huomioida ja käyttäjiä tulee kuulla koulujen lähialueita suunniteltaessa.

Helsingin kaupunkistrategian tavoitteena on kevyen liikenteen olosuhteiden parantaminen. Olosuhteiden kehittämistarve nousee esiin myös koulujen henkilöstön taholta saadussa palautteessa, jonka mukaan autolla tapahtuva saattoliikenne on usein liikenneturvallisuusriski kevyttä liikennettä käyttäville oppilaille. Helsingissä kadun muuttamista pihakaduksi koulun yhteydessä on pilotoitu Suutarinkylän peruskoulun kohdalla osana Partnership for Healthy Cities –hanketta. Hankkeesta on laadittu loppuraportti ja kaupunkiympäristön toimialan mukaan pilotilla luotu toimintamalli on sovellettavissa myös muihin kouluihin.

Katutilan hyödyntämistä piha-alueena kasvatuksen ja koulutuksen tilojen yhteydessä on käsitelty aiemmin valtuustoaloitteen lausunnossa (kasvatus- ja koulutuslautakunta 3.3.2020, §46). Lausunnossaan kasvatus- ja koulutuslautakunta totesi tuolloin, että vastuu tämäntyyppisestä selvitystyöstä on kaupunginkanslialla tai kaupunkiympäristön toimialalla, jonka toimintaan katualueiden ja tonttien kehittäminen kuuluu. Pihakatutyypisten ratkaisujen kustannusten ei tule kohdistua kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle.

Kävelyalueiden suunnittelulle ja toteuttamiselle koulujen yhteyteen ei ole varattu erillistä kustannuspaikkaa talousarvioehdotuksessa. Lautakunta korostaa, että mahdollisten pihakatuhankkeiden kustannusten

suuruus tulee selvittää ja sisällyttää ne kaupunkiympäristön toimialan katuhankkeiden talousarvioon.

Kaupunkiympäristölautakunta on lausunnossaan aloitteesta kannattanut (kaupunkiympäristölautakunta 21.6.2022, §396) kävelyalueita koulujen lähiympäristöön siten, että valmistelu ja kohteiden valinta tehdään yhteistyössä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa. Kaupunkiympäristölautakunta totesi lausunnossaan, että liikenteen rauhoittamiseen liittyvät ratkaisut tarkoittavat yleensä investointitarpeita, jotka selviävät tarkemman suunnittelun yhteydessä.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa koulujen lähiympäristön kaualueiden kehittämistä aloitteen mukaisesti toimialojen yhteistyönä. Lautakunta korostaa, että toimenpiteiden kustannusvaikutukset tulee selvittää kokonaisvaltaisesti. Toimintamallin laajentaminen vaatii myös toteutettujen kohteiden seurantaa ja käyttäjien kokemusten kuulemistä. Lautakunta kannattaa aloitteen mukaisen kokeilun selvittämistä yhteistyössä kaupunkiympäristön toimialan kanssa kolmella kaupungin sopivimmaksi katsomalla alueella kustannusten selvittämisen jatkotoimenpiteenä.

Käsittely

06.09.2022 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Ozan Yanar: 12. kappaleen ensimmäisen lauseen jälkeen: "Lautakunta kannattaa aloitteen mukaisen kokeilun selvittämistä yhteistyössä kaupunkiympäristön toimialan kanssa kolmella kaupungin sopivimmaksi katsomalla alueella kustannusten selvittämisen jatkotoimenpiteenä."

Kannattaja: Petra Malin

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi Ozan Yanarin ehdotuksen yksimielisesti.

23.08.2022 Pöydälle

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Ulla Manninen, projektiarkkitehti, puhelin: 310 22493
ulla.k.manninen(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 21.06.2022 § 396

HEL 2022-005412 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Helsingin kaupunki osallistui vuosina 2020–2021 Partnership for Healthy Cities -hankkeeseen. Bloomberg Philanthropies -säätiön tukemaan Partnership for Healthy Cities -verkostoon kuuluu maailmanlaajuisesti 70 kaupunkia ja se toimii yhteistyössä Maailman terveysjärjestö WHO:n sekä terveysjärjestö Vital Strategiesin kanssa. Suutarinkylän peruskoulu valittiin pilottikouluksi hankkeeseen.

Pilottihankkeessa lapsille annettiin mahdollisuus osallistua kouluympäristön muutoksien suunnitteluun. Suutarinkylän peruskoululla Töyrynummentie muutettiin pihakaduksi ja sen varrelle tuotiin istutuksia ja penkkejä. Koulun pihaan tuotiin liikkumiseen ja leikkeihin kannustavia puita ”luotoja” ja koululaisten kanssa pihaan toteutettiin katumaalauksia. Lisäksi runkolukittavia pyörätelineitä tuotiin lisää.

Suutarinkylän peruskoululla toteutetussa pilottihankkeessa tavoitteena oli muodostaa toimintamalli, jolla saadaan lisättyä kävellen ja pyörällä tehtyjen koulumatkojen houkuttelevuutta ja turvallisuutta muokkaamalla koulun piha-alue ja lähiympäristöä. Luotu toimintamalli on monistetavissa kaikissa Helsingin kouluissa. Se antaa kouluille vapauden soveltaa mallissa esitettyjä toimenpiteitä parhaaksi katsomallaan tavalla, kunhan ne tukevat kaupungin tavoitteita lisätä kävellen ja pyörällä tehtyjen koulumatkojen määrää. Hankkeen loppuraportti on saatavissa osoitteessa: <https://www.hel.fi/static/liitteet/kaupunkiymparisto/liikenne-ja-kartat/pyoraily/PHC-loppuraportti.pdf>.

Toimintamallin jalkauttaminen Helsingin kaikkiin kouluihin vaatii monen kaupungin toimialan välistä yhteistyötä ja resurssien kohdistamista. Toimintamallin jalkauttamista ollaan parhaillaan miettimässä Helsingin hyvinvointisuunnitelman (HYTE) päivittämisen yhteydessä. Vastuutahojen ja toimenpiteen määrittely tarkentuu loppuvuoden 2022 aikana.

Muita kävelyn ja koulumatkojen turvallisuuteen liittyviä toimenpiteitä on esitetty muun muassa Kävelyn edistämishjelmassa ja Liikenneturvallisuuden kehittämissuunnitelmassa vuosille 2022–2026. Ohjelmat hyväksyttiin kaupunginhallituksessa maaliskuussa 2022. Kävelyn edistämishjelmassa on määritelty toimenpiteiksi muun muassa kävelyn suunnitteluohjeen laatiminen, jalankulkuverkoston hierarkian määrittäminen ja kävely-ympäristön kokeilut. Näissä toimenpiteissä voidaan huomioida koulujen ympäristöt yhtenä lähtötietona ja toimintaympäristönä.

Liikenneturvallisuuden kehittämissuunnitelmassa vuosille 2022–2026 on esitetty toimenpiteenä ”Koulujen ja koulureittien liikennejärjestelyjen turvallisuustarkastelut”, joissa tarkastellaan erityisesti saattoliikennejärjestelyjä, koulujen logistiikan järjestelyjä ja koulujen pihojen liikennejärjestelyjen kytkeytymistä katuverkkoon sekä rauhoitetaan koulujen lähellä olevien paikalliskatujen liikennemääriä ja ajonopeuksia. Pääverkolla tarkastetaan läheisten kadunylitysten turvallisuus. Toimenpiteessä tutkitaan alueellisten liikenneturvallisuusselvitysten tarkastelun ulkopuolelle jäävien koulureittien turvallisuutta. Toinen asiaan liittyvä toimenpide on ”Alueelliset liikenteen rauhoittamissuunnitelmat”, joissa tarkastellaan liikenteen rauhoittamista alueittain yksittäisten katujen sijaan. Rauhoittamiskeinot kohdentuvat paikallisverkkoon, ja niihin sisältyvät ajonopeuksien hidastamistoimenpiteet, läpiajon hillitseminen ja liikennemäärien vähentäminen. Lisäksi päivitetään liikenteen rauhoittamisen periaatteet erilaisilla alueilla ja kaduilla (aiemmat vuodelta 2009). Kolmas asiaan liittyvä toimenpide on ”Alueelliset liikenneturvallisuusselvitykset”, joissa koulujen lähiympäristöjen liikenneturvallisuus on yksi tarkasteltava aihekokonaisuus.

Yhdessä näillä edellä mainituilla toimenpiteillä huomioidaan ja toteutetaan aloitteessa esitetyt toimenpide-ehdotukset. Kävelyalueiden lisääminen ja läpiajoliikenteen rajoittaminen pitää tarkastella kunkin koulun kohdalla erikseen. Mikäli koulu sijaitsee tonttikadun varrella, ovat mahdollisuudet rajoittaa autoliikenteen määrää ja ajonopeuksia hyvät. Jos koulu sijaitsee suoraan vilkkaan pääkadun varrella, läpiajoliikennettä ei usein ole tarkoituksenmukaista ohjata muulle katuverkolle eikä kävelyalueen lisääminen ole tällöin mahdollista pääkadulle koulun kohdalle. Tällöin voidaan kuitenkin varmistaa kadunylitysten turvallisuus muilla tavoin ja esimerkiksi tarvittaessa alentaa nopeusrajoitusta pistemäisesti. Lisäksi on mahdollista valvoa ajonopeuksia automaattisella kameravalvonnalla. Liikenteen rauhoittamiseen liittyvät ratkaisut tarkoittavat yleensä investointitarpeita, jotka selviävät tarkemman suunnittelun yhteydessä. Saattoliikennettä koulujen lähiympäristössä voidaan vähentää infrastruktuuriin liittyvien toimenpiteiden lisäksi myös kampanjoinnilla ja tiedottamalla, joista ovat vastuussa kaupungin eri toimialat yhdessä muiden toimijoiden, kuten Liikenneturvan ja Helsingin liikenneturvallisuuksyhdistyksen kanssa.

Lautakunta kannatti, että yhteistyössä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa valmisteltaisiin kävelyalueita koulujen lähiympäristöön, aloittaen kohteista joissa tähän on parhaat edellytykset

Käsittely

21.06.2022 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

07.11.2022

Vastaehdotus:

Otso Kivekäs: Lautakunta kannattaa, että yhteistyössä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa valmisteltaisiin kävelyalueita koulujen lähiympäristöön, aloittaen kohteista joissa tähän on parhaat edellytykset

Kannattaja: Mia Haglund

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Otso Kivekkään vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen.

14.06.2022 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Jussi Yli-Seppälä, liikenneinsinööri: 31037054
jussi.yliseppala(a)hel.fi

§ 768

**V 23.11.2022, Valtuutettu Sami Muttilaisen aloite tekojääkentästä
Tapulikaupungin liikuntapuistoon**

HEL 2022-004671 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Paavo Arhinmäen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Sami Muttilaisen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Sami Muttilainen ja 20 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki selvittää Tapulikaupungin liikuntapuiston tekojääkentän rakentamisen edellytykset ja ryhtyy toimenpiteisiin sen toteuttamiseksi.

Kaupunginhallitus ei pidä tekojääradan rakentamista Tapulikaupungin liikuntapuistoon mahdollisena nykyisillä taloudellisilla ja toiminnallisilla edellytyksillä.

Tekojääverkoston rakentamissuunnitelmia ohjaa kulttuurin ja vapaaajan toimialalla käynnistyvä palveluverkkotyö. Sen puitteissa tarkastel-

laan tekojääratarakentamista suhteessa väestöpohjaan ja pyritään löytämään radoille saavutettavuuden kannalta parhaat sijainnit. Alustavien tietojen perusteella tekojääradan rakentaminen Tapulikaupungin liikuntapuistoon ei ole perusteltua tasapuolisen saavutettavuuden näkökulmasta. Tekojääradan tarvetta Koillis-Helsingissä tarkastellaan kuitenkin vielä tarkemmin palveluverkkotyön edetessä.

Helsingissä on tällä hetkellä yhdeksän tekojäärataa. Viime vuosina on rakennettu uudet tekojääradat Jätkäsaareen ja Lauttasaareen. Seuraava rata valmistuu Johanneksenpuistoon loppuvuodesta 2023. Vuosien tekojäärata on investointisuunnitelmissa vuosille 2023–2025.

Tekojääradan rakentamisessa Tapulikaupungin liikuntapuistoon on lisäksi merkittäviä käytännön haasteita, koska liikuntapuistossa on vaapaata maapinta-alaa vain vähän ja sen huoltorakennus on vanha ja huonokuntoinen. Tilanpuutteen vuoksi iso tekojäärata voitaisiin sijoittaa vain olemassa olevan tekonurmikentän päälle. Tämä ei ole energiataloudellisesti viisasta, koska tekonurmen täyteaine toimii eristeenä jäädytysputkien ja jään välillä. Tekojääradan vaatiman putkiston rakentaminen edellyttäisi vanhan tekonurmimaton uusimista, ja säännöllinen jäädyttäminen lyhentää maton käyttöikää huomattavasti. Lisäksi liikuntapuiston huoltorakennus pitäisi laajentaa ja perusparantaa ennen tekojääradan rakentamispäätöstä, koska se ei nykyisellään riitä tekojään ylläpitämiseen.

Tapulikaupungin liikuntapuistoon voisi ison tekojään sijaan rakentaa pienen tekojääradan tai -kaukalon puiston tenniskenttien tai pienen kivituikkakentän päälle. Pienenkin tekojääradan rakentaminen edellyttää huoltorakennuksen uudistamista.

Tekojääradan rakentamisen investointikustannukset ovat viime vuosina olleet noin 800 000–4 000 000 euroa riippuen radan koosta, sijainnista, maaperästä ja muusta rakennettavasta infrastruktuurista kuten huoltorakennuksista ja konetiloista. Investointikustannusten lisäksi tekojääradasta koituu kaupungille vuosittaisia käyttökustannuksia noin 100 000–200 000 euroa.

Asiasta on saatu kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan ja kaupunkiympäristölautakunnan lausunnot. Vastaus on lausuntojen mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua (voimassa aloitteissa, jotka on jätetty viimeistään 30.4.2022).

Esittelijä

kansliapäällikkö

07.11.2022

Asia/30

Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Sami Muttilaisen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 27.09.2022 § 522

HEL 2022-004671 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kaupunkiympäristölautakunta totesi, että kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala vastaa liikuntapuistojen palveluverkon ja palveluiden kehittämisestä ja liikuntapuistojen kunnossapidosta. Kaupunkiympäristön toimiala vastaa toteutussuunnittelusta ja rakennuttamista.

Kulttuuri- ja vapaa-ajan toimiala ei pidä tällä hetkellä tekojääradan rakentamista Tapulikaupungin liikuntapuistoon mahdollisena nykyisten taloudellisten ja toiminnallisten edellytyksiensä vuoksi.

Lautakunta kuitenkin totesi, että tekojääratojen palveluverkkoa on syytä tarkastella lähivuosina. Tässä yhteydessä on syytä arvioida tekojääradan mahdollista tarvetta Koillis-Helsingissä, esimerkiksi Tapulikaupungissa.

Tästä samasta aiheesta on tehty talousarvioaloite.

Lausunto on valmisteltu yhteistyössä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kanssa.

Käsittely

27.09.2022 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Mia Haglund: Lisätään uusi kolmas kappale:

07.11.2022

"Lautakunta kuitenkin toteaa, että tekojääratojen palveluverkkoa on syytä tarkastella lähivuosina. Tässä yhteydessä on syytä arvioida tekojääradan mahdollista tarvetta Koillis-Helsingissä, esimerkiksi Tapuli-kaupungissa."

Kannattaja: Tuomas Nevanlinna

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Mia Haglundin vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 4

Atte Kaleva, Mika Raatikainen, Risto Rautava, Joonas Turtiainen

Ei-äännet: 7

Mia Haglund, Otso Kivekäs, Olli-Pekka Koljonen, Sami Kuusela, Oona Käyhkö, Tuomas Nevanlinna, Amanda Pasanen

Tyhjä: 2

Tarik Ahsanullah, Silja Borgarsdottir Sandelin

Kaupunkiympäristölautakunta päätti hyväksyä Mia Haglundin vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen äänin 4 - 7 (2 tyhjää).

20.09.2022 Pöydälle

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Johanna Himberg, maisema-arkkitehti: 310 21806
johanna.himberg(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 06.09.2022 § 140

HEL 2022-004671 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta ei pidä tällä hetkellä tekojääradan rakentamista Tapulikaupungin liikuntapuistoon mahdollisena nykyisillä taloudellisilla ja toiminnallisilla edellytyksillä.

Tekojääratojen palveluverkkoa on syytä tarkastella lähivuosina. Tässä yhteydessä on syytä tarkastella myös mahdollista tekojääradan tarvetta Koillis-Helsingissä, esimerkiksi Tapulikaupungissa

Helsingissä on tällä hetkellä yhdeksän tekojäärataa. Viime vuosina tekojäärataverkosto on täydentynyt Jätkäsaaren ja Lauttasaaren radoilla, ja loppuvuodesta 2023 se on laajenemassa Johanneksenpuiston tekojääradalla.

Tekojääverkoston rakentamissuunnitelmia ohjaa kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla käynnistyvä palveluverkkotyö. Projektin yhteydessä tarkastellaan muun muassa tekojääratarakentamista suhteessa väestöpohjaan sekä lasten ja nuorten määrään, ja pyritään löytämään radoille optimaaliset sijainnit saavutettavuuden eri ulottuvuuksien näkökulmasta.

Aikaisemmin tehtyjen analyysien perusteella Johanneksenpuiston radan jälkeen seuraava tekojäärata rakennetaan Vuosaareen, johon on varattu liikunta-alueiden vuosien 2023–2024 investointisuunnitelmissa 1,4 miljoonaa euroa. Lisäksi talonrakennusohjelmassa on vuodelle 2025 varattu noin 1,5 miljoonaa Vuosaareen tarvittavien uusien huolto- ja pukuhuonetilojen rakentamiseen.

Palveluverkkotyön alustavien tuloksien perusteella tekojääradan rakentaminen puolestaan Tapulikaupungin liikuntapuistoon ei ole perusteltua esimerkiksi saavutettavuuden näkökulmasta. Tapulikaupungin liikuntapuiston kohdalla tekojääradan rakentamiselle on lisäksi merkittäviä käytännön haasteita. Ensinnäkin liikuntapuistossa on toiminnasta vapaata maapinta-alaa tarjolla niukalti, minkä seurauksena iso tekojäärata olisi mahdollista sijoittaa ainoastaan jo olemassa olevan tekonurmiton paikalle. Tämä puolestaan ei ole kannatettavaa, sillä tekonurmen täyteaine toimii eristeenä jäähdytysputkien ja jään välillä. Näin ollen kentän jäädyttäminen vaatisi huomattavasti energiaa, mikä lisäisi liikuntapalvelukokonaisuuden käyttötalousmenoja jo ennestään haasteellisessa taloustilanteessa.

Toiseksi on huomioitava, että tekojääradan vaatiman putkiston rakentaminen edellyttäisi vanhan tekonurmiton uusimista. Tämän maton käyttöikä todennäköisesti lyhentyisi huomattavasti säännöllisen jäädyttämisen myötä.

Kolmantena haasteena on puolestaan liikuntapuiston vanha ja huonokuntoinen huoltorakennus, joka ei riitä tekojääradan ylläpitämiseen. Huoltorakennusta tulee laajentaa ja perusparantaa ennen mahdollisen tekojääradan rakentamis päätöstä.

Haasteet huomioon ottaen Tapulikaupungin liikuntapuistoon voisi ison tekojään sijaan rakentaa pienen tekojääradan tai –kaukalon puiston tenniskenttien tai pienen kivituhkakentän päälle. Mahdollisen radan rakentaminen tulee kuitenkin toteuttaa mahdollisimman energiatehokkaasti ja ympäristöystävällisesti Helsingin kaupunkistrategian, hiilineut-

raalisuustavoitteiden ja yleisten periaatteiden mukaisesti. Huomionarvoista on, että pienenkin tekojääradan rakentaminen edellyttää liikuntapuiston huoltorakennuksen uudistamista.

Yleisellä tasolla tekojääratojen rakentamista hidastavat liikuntapalvelukokonaisuuden määrärahojen puute. Yhden tekojääradan rakentamisen investointikustannukset ovat viime vuosina olleet noin 800 000 – 4 000 000 euroa. Hinnanvaihtelu selittyy rakennettavan radan koolla sekä muulla rakennettavalla infrastruktuurilla, kuten huoltorakennuksilla, konetiloilla ja aidoilla. Samoin haastava maaperä tai sijainti voivat nostaa rakentamiskuluja entisestään.

Investointikustannusten lisäksi tekojääradasta koituu kaupungille vuosittaisia käyttökustannuksia työntekijöistä, energiasta sekä aineista ja tarvikkeista noin 100 000 – 200 000 euroa vuosittain seuraavien 20–30 vuoden ajan. Käyttökustannukset varsinkin energiankäytön osalta ovat rakentamiskustannusten tapaan kohonneet merkittävästi viimeisen 18 kuukauden aikana, joten tarkkojen kustannusarvioiden antaminen on tällä hetkellä erityisen haasteellista. Edellä mainittujen laskelmien perusteella voidaan kuitenkin todeta, että uusien tekojääratojen rakentaminen ei ole mahdollista liikuntapalvelukokonaisuuden nykyisillä investointi- ja käyttömäärärahoilla, vaan molempia olisi korotettava ennen uusien rakentamispäätösten tekoa.

Liikuntapoliittisesta ja liikuntapalvelukokonaisuuden palvelustrategian näkökulmasta tekojääratojen rakentamishankkeet ovat perusteltuja ehdotuksia. Ne lisäävät kuntalaisten liikkumismahdollisuuksia sekä mahdollavat liikkumaan lähtemisen kynnyistä muun muassa maksuttomuutensa ansiosta. Samoin ratojen rakentamisella on myönteisiä vaikutuksia alueen nuorison kannalta merkittävänä harrastusmahdollisuuksia lisäävänä sekä sosiaalista integraatiota ja hyvinvointia edistävänä toimenpiteenä.

Käsittely

06.09.2022 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Sami Muttilainen: Lisätään tekstiin uusi kolmoskappale (3)

”Tekojääratojen palveluverkkoa on syytä tarkastella lähivuosina. Tässä yhteydessä on syytä tarkastella myös mahdollista tekojääradan tarvetta Koillis-Helsingissä, esimerkiksi Tapulikaupungissa.”

Kannattaja: Heimo Laaksonen

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi Sami Muttilaisen vastaehdotuksen yksimielisesti.

23.08.2022 Pöydälle

Esittelijä

liikuntajohtaja
Tarja Loikkanen

Lisätiedot

Petteri Huurre, liikuntapaikkapäällikkö, puhelin: 310 87791
petteri.huurre(a)hel.fi
Kimmo Isotalo, erityissuunnittelija, puhelin: 310 32342
kimmo.isotalo(a)hel.fi

§ 769

V 23.11.2022, Valtuutettu Hilikka Ahteen aloite maksuttomista liikuntapalveluista senioreille

HEL 2022-005397 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Hilikka Ahteen aloite
- 2 Vanhusneuvoston lausunto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Hilikka Ahde ja 18 muuta valtuutettua esittävät aloitteesaan, että kaupunki tukisi senioreiden liikkumista maksuttomilla liikuntapalveluilla.

Kaupunginhallitus ei kannata maksuttomien liikuntapalvelujen tarjoamista yleisesti kaikille ikääntyneille, koska maksuttomuuden taloudelliset vaikutukset ovat huomattavat, eikä sen merkityksestä erityisesti vähän liikkuville ikääntyneille ole yksiselitteistä tutkimusnäyttöä.

Kolme neljästä yli 65-vuotiaasta helsinkiläisestä ei liiku riittävästi suhteessa kansallisiin liikkumissuosituksiin. Noin 40 prosentilla ikääntyneistä päivittäinen liikkuminen on entisestään vähentynyt pitkään jatkuneen koronatilanteen vuoksi. Aktiivisesti kuntoliikuntaa harrastavien osuus on laskenut, toimintakykyyn liittyvät haasteet ovat yleistyneet ja ikääntyneiden hyvinvoinnin polarisaatio on entisestään syventynyt.

Monipuolinen fyysinen aktiivisuus ennaltaehkäisee tyypillisimpiä kansansairauksia ja kaatumisia, vahvistaa itsenäistä pärjäämistä kotiloisissa, ylläpitää myönteistä elämänasennetta ja mielen hyvinvointia ja vähentää yksinäisyyttä. Omatoimisilla ja ohjatuilla liikuntaharrastuksilla on ikääntyneille huomattavasti terveyttä, toimintakykyä ja kuntoa laajempi merkitys. Harrastukset rytmittävät arkea, mahdollistavat uusien taitojen oppimista ja ovat luontainen tapa kohdata vertaisia ja ystäviä.

Kaupungin palvelut tekevät poikkihallinnollista yhteistyötä ikääntyneiden liikkumisen edistämiseksi. Edellisen strategiakauden liikkumisohjelman myötä yhteinen tekeminen on vahvistunut. Kaupunki on nostanut ikääntyneiden liikkumisen yhteiseksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteeksi, ja työtä jatketaan kaupungin hyvinvointisuunnitelmassa. Sosiaali- ja terveystoimiala ja kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala ovat yhteistyössä myöntäneet 3,4 miljoonaa euroa avustuksina järjestöille ikääntyneiden kulttuuria ja liikkumista edistävään, osallistujille maksuttomaan toimintaan vuosina 2021 ja 2022.

Poikkihallinnollisen yhteistyön tavoitteena on poistaa esteitä ikääntyneiden arkiselta liikkumiselta, joista tärkeimpiä ovat ympäristön esteellisyys, palveluiden huono saavutettavuus, haasteet kulkemisessa, yksinäisyys ja sosiaalisen tuen puute. Merkittävä osa ikääntyneistä ei löydä sujuvasti tietoa olemassa olevista palveluista hyvinvointinsa tueksi. Eriyisesti palveluiden alueellisessa saavutettavuudessa, viestinnässä, palveluiden roolien selkeyttämisessä ja vähän liikkuvien ikääntyneiden tavoittamisessa on paljon parannettavaa.

Kaupungin liikuntapalvelut ovat joko kokonaan maksuttomia tai voimakkaasti subventoituja. Liikkuminen on kokonaan maksutonta muun muassa lähiliikuntapaikoilla, ulkokuntosaleilla, kuntoportailla, ulkoilureiteillä, uimarannoilla ja hiihtoladuilla. Myös puistojummat kesäaikana ja osa syys-, talvi- ja kevätaikaan järjestettävistä alueliikunnan tunneista ovat maksuttomia, kuten myös ikääntyneille suunnattu liikuntaneuvonta. Liikuntapalveluissa on kehitteillä vapaaehtois- ja vertaisohjattua liikuntaa, joka on osallistujille maksutonta. Helsinki-kanavalla on tarjolla kymmeniä maksuttomia kotijumppia. Lisäksi Liikuntaluuri-palvelun avulla voi saada maksutta tukea liikunnallisen elämäntavan aloittamiseen.

Myös sosiaali- ja terveystoimialan palvelukeskukset ja asukastalot, kasvatuksen ja koulutuksen toimialan työväenopistot ja kaupunkikonserniin kuuluva Urheiluhallit Oy tarjoavat olosuhteita ja toimintaa ikääntyneiden liikuntaan, osin maksuttomasti.

Ikääntyneiden sisäänpääsy- ja kurssimaksut kaupungin liikuntapalveluihin ovat voimakkaasti subventoituja. Ohjattujen liikuntakurssien hinnat vaihtelevat 15–45 euron välillä, kuukausikortti ja kymmenen kerran

kortti kaupungin uimahalleihin (sis. kuntosalin) maksaa 24 euroa ja Kisa-
halliin ja Liikuntamyyllyyn 16 euroa. Alennusryhmien kertamaksu ui-
mahalleihin on kolme euroa ja Kisa-
halliin ja Liikuntamyyllyyn kaksi eu-
roa.

Pääsääntöisesti muissa suurissa kaupungeissa, kuten Tampereella,
Turussa, Jyväskylässä, Oulussa ja Kuopiossa on käytössä maksullisia,
senioreille suunnattuja kortteja omatoimiseen liikuntaan, usein päivä-
saikaan. Espoo, Vantaa ja Kauniainen tarjoavat ikääntyneille maksut-
tomia, omatoimisia liikuntapalveluja.

Ikääntyneiden liikuntapalveluiden yleinen maksuttomuus johtaisi kult-
tuurin ja vapaa-ajan toimialalla merkittäviin tulonmenetyksiin. Toimiala
on nettobudjetoitu, mikä tarkoittaa sitä, että tulojen menetykset joudu-
taan korvaamaan muiden ryhmien hintojen korotuksilla tai muiden me-
nojen leikkauksilla. Liikuntapalveluiden yleinen maksuttomuus kaikille
ikäntyneille johtaisi arvion mukaan noin 850 000 euron vuosittaisiin tu-
lonmenetyksiin. Jos maksuttomuus toteutettaisiin myös kaupunkikon-
serniin kuuluvissa Urheiluhalleissa, Mäkelänrinteen uintikeskuksessa ja
Vuosaaren urheilutalossa, näiden vuosittainen laitosavustusten tarve
kasvaisi noin 1 100 000 eurolla. Tulonmenetyksiä arvioitaessa on huo-
mioitava myös ikääntyneiden määrän merkittävä kasvu tulevina vuosi-
na.

Maksuttomuus ei tuo automaattisesti uusia asiakkaita liikunnan pariin,
vaan saattaa johtaa ikääntyneiden liikkumiserojen kasvuun entises-
tään. Maksuttomien palveluiden vaikutuksista ikäihmisten liikuntaan
tarvitaan lisää tutkimustietoa. Espoon kaupunki on toteuttanut 68+
Sporttikortin vaikuttavuudesta selvityksen (KPMG, 2016), jonka mu-
kaan maksuttomuus on vaikuttanut ensisijaisesti jo palveluja käyttäviin,
liikuntaa harrastaviin ja palveluista tietoisiin kaupunkilaisiin.

Liikunnan esteet ovat huomattavasti hintaa moninaisemmat. Tutkimus-
ten mukaan erityisesti alentunut toimintakyky ja terveydentila estävät
ikäntyneiden osallistumista liikuntaharrastuksiin. Lisäksi heikko moti-
vaatio ja pystyvyyden tunne, virheelliset tai puutteelliset tiedot fyysisest-
ä aktiivisuudesta tai liikuntamahdollisuuksista sekä kielteiset kokemuk-
set liikunnasta vähentävät todennäköisyyttä liikunnan harrastamiseen.
Osalla ikääntyneistä aktiivisuus suuntautuu muihin harrastuksiin. Moni
ikäihminen kaipaa vertaista tai kaveria, jonka kanssa lähteä liikkumaan.

Helsinkiläiset ikääntyneet ovat keskimäärin varsin hyvin toimeentulevia.
Ikääntyneiden tulotaso on viime vuosina noussut ja ero työikäiseen
väestöön kaventunut. Kaikilla ikääntyneillä asiat eivät kuitenkaan
ole yhtä hyvin, ja yleisen maksuttomuuden sijaan tarvitaankin tarkem-

min kohdennettua ajattelua liikunnan taloudellisesta saavutettavuudesta.

Viime vuodesta lähtien ikääntyneille suunnattua ohjattua liikuntaa on kehitetty yhteistyössä liikuntapalvelujen, palvelukeskusten, työväenopiston ja Urheiluhallien kanssa. Ikääntyneiden ohjatun liikunnan työryhmän tavoitteena on, että kaupungin eri toimijoiden tuottamat ikääntyneille suunnatut liikuntapalvelut kohtaavat paremmin moninaisen kohderyhmänsä tarpeet, toimijoiden välinen työnjako selkeytyy, ohjatuissa liikuntapalveluissa tavoitetaan entistä enemmän vähän liikkuvia ikäihmisiä ja näiden on helpompi löytää toimintakyvyilleen sopivia liikuntapalveluja.

Asiasta on saatu kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan ja vanhusneuvoston lausunnot. Vastaus on lautakunnan lausunnon mukainen. Vanhusneuvosto puoltaa aloitteessa esitettyä maksuttomuutta ja toteaa lausunnossaan, että se on samansuuntainen kuin vanhusneuvoston aiemmat kannanotot ja aloitteet. Lausunto on esityksen liitteenä.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua (voimassa aloitteissa, jotka on jätetty viimeistään 30.4.2022).

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Hilikka Ahteen aloite
- 2 Vanhusneuvoston lausunto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 06.09.2022 § 141

HEL 2022-005397 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toteaa, että tällä hetkellä ei ole riittäviä perusteluita laajentaa liikuntapalveluiden maksuttomuutta koskemaan yleisesti kaikkia ikääntyneitä. Keskeisimpiä perusteluja ovat yleisestä maksuttomuudesta seuraavat huomattavat taloudelliset vaikutukset kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan talouteen sekä yksiselitteisen tutkimusnäytön puute maksuttomuuden vaikutuksista erityisesti vähän liikkuvien ikääntyneiden liikuntaan.

Lautakunta pitää välttämättömänä, että ikääntyneille suunnattua liikuntatarjontaa kehitetään jatkossakin yhteistyössä liikuntapalveluiden, sosiaali- ja terveystalouden, työväenopiston ja Urheiluhallit Oy:n kanssa, mutta enenevästi myös järjestö- ja yksityisen sektorin toimijoita osallistaen. Erityisesti palveluiden alueellisessa saavutettavuudessa, viestinnässä, palveluiden roolien selkeyttämisessä ja vähän liikkuvien ikääntyneiden tavoittamisessa on paljon parannettavaa.

Taustaa ikääntyneiden liikkumisesta

Kolme neljästä yli 65-vuotiaasta helsinkiläisestä ei tällä hetkellä liiku riittävästi suhteessa kansallisiin liikkumisen suosituksiin. Erityisen huolestuttavaa on, että noin 40 prosentilla ikääntyneistä päivittäinen liikkuminen on entisestään vähentynyt pitkään jatkuneen koronatilanteen johdosta. Aktiivisesti kuntoliikuntaa harrastavien osuus on myös pudonnut hälyttävän alhaiseksi. Asiantuntijoiden havainnot osoittavat, että fyysiseen toiminta- ja kävelykykyyn liittyvät haasteet ovat yleistyneet, ja ikääntyneiden hyvinvoinnin polarisaatio on entisestään syventynyt.

Säännöllisen liikkumisen välttämättömyys ja hyvää tuottava vaikutus ymmärretään tällä hetkellä entistä paremmin. Monipuolinen fyysinen aktiivisuus ennaltaehkäisee tyypillisimpiä kansansairauksia ja kaatumisia, vahvistaa itsenäistä pärjäämistä kotiloissa, ylläpitää myönteistä elämänasennetta ja mielenhyvinvointia sekä tarjoaa mielekkäitä vaihtoehtoja yksinäisyydelle. Omatoimisilla ja ohjatuilla liikuntaharrastuksilla on ikääntyneille huomattavasti terveyttä, fyysistä toimintakykyä ja fyysistä kuntoa laajempi merkitys. Harrastukset rytmittävät arkea, mahdollistavat uusien taitojen oppimista, ja ovat ennen kaikkea luontainen tapa kohdata vertaisia ja ystäviä.

Ikääntyneiden liikkumisen edistäminen on huomattavasti liikuntaa laajempi asia

Ratkaisua liikkumisen vähäisyyteen on tyypillisesti haettu liikuntaharrastuksista ja liikuntatoimijoilta. Tutkimustieto, asiantuntijoiden havainnot ja ikäihmisten haastattelut osoittavat kuitenkin kiistattomasti, että ikääntyneiden liikkumismahdollisuuksien parantamiseen tarvitaan huomattavasti kuntoliikuntaa laajempi lähestymistapa. Päivittäinen arki-

liikkuminen on välttämätöntä mahdollisista liikuntaharrastuksista riippumatta.

Helsingin kaupungin palvelut ovat pitkin 2010-lukua tehneet poikkihallinnollista yhteistyötä ikääntyneiden liikkumisessa. Valtuustokaudella 2017–2021 kaupunkistrategian kärkihankkeena toteutetun liikkumisohjelman myötä yhteinen tekeminen on vahvistunut. Helsinki on nostanut ikääntyneiden liikkumisen kaupungin yhteiseksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteeksi vuosina 2021 ja 2022, jona se jatkaa myös vuonna 2023. Työtä jatketaan kaupungin hyvinvointisuunnitelmassa 2022–2025.

Jokainen kaupungin toimiala on mukana ikäihmisten liikkumisen edistämässä. Yhteistyön tavoitteena on poistaa esteitä ikääntyneiden arkielämästä, joista tärkeimpiä ovat ympäristön esteellisyys, palveluiden saavutettavuus, haasteet kulkemisessa, mutta myös yksinäisyys ja sosiaalisen tuen puute. Merkittävä osa ikääntyneistä ei löydä sujuvasti tietoa olemassa olevista palveluista hyvinvointinsa tueksi.

Yhteistyö on synnyttänyt uutta. Liikkumissopimus on otettu käyttöön noin 70 prosentilla sairaala-, hoiva- ja kuntoutuspalveluiden asiakkaita. Kaupungin yhteistyö Ylen kanssa on tuonut Jumppahetket suomalaisiin koteihin ja Helsinki-kanavalle on tuotettu 40 jaksoa Seniorijumpaa. Anna arjen liikuttaa -kampanja tavoitti arviolta 100 000 helsinkiläistä. Sosiaali- ja terveystoimiala ja kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala ovat yhteistyössä myöntäneet 3,4 miljoonaa euroa erillistä avustusrahaa kymmenille järjestöille ja muille yhteisöille ikääntyneiden kulttuuria ja liikkumista edistävään, osallistujille maksuttomaan toimintaan vuosina 2021 ja 2022. Kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen on laadittu omat toimenpideohjelmansa.

Penkkien määrää lisätään puistoissa ja yleisillä katualueilla. Ikääntyneitä laajasti tavoittavilla terveysasemilla on käynnissä Liiku terveydeksi -projekti, joka vahvistaa liikkumiseen liittyvää puheeksiottoa, neuvontaa ja ohjausta. Valmisteilla on myös ikääntyneiden palveluita nykyistä johdonmukaisemmin jäsentävä verkkosivusto.

Edulliset tai maksuttomat liikuntamahdollisuudet Helsingissä

Liikunnan hinta on yksi raportoiduista liikunnan esteistä. Tästä syystä Helsingissä liikuntapalvelut ovat joko kokonaan maksuttomia tai voimakkaasti hinnaltaan subventoituja. Liikkuminen on kokonaan maksutonta muun muassa liikuntapalveluiden ylläpitämällä lähiliikuntapaikoilla, ulkokuntosaleilla, kuntoportailla, ulkoilureiteillä, uimarannoilla ja hiihtoladuilla. Myös puistojumppat kesäaikana ja osa syys-, talvi- ja kevätai-kaan järjestettävistä alueliikunnan tunneista on maksuttomia, kuten myös ikääntyneille suunnattu liikuntaneuvonta. Liikuntapalveluissa on

kehitteillä vapaaehtois- ja vertaisohjattua liikuntaa, joka on osallistujille maksutonta. Helsinki-kanavalla on tarjolla kymmeniä maksuttomia kotijumppia. Lisäksi Liikuntaluuri-palvelun avulla voi saada maksutta tukea liikunnallisen elämäntavan aloittamiseen.

Ikääntyneiden sisäänpääsy- ja kurssimaksut liikuntapalveluihin ovat voimakkaasti subventoituja. Ohjattujen liikuntakurssien hinnat vaihtelevat 15–45 euron välillä riippuen kurssin kestosta ja liikuntamuodosta. Kuukausikortti ja 10 kerran kortti kaupungin uimahalleihin (sis. uinti ja kuntosali) maksaa 24 euroa ja Kisahallin ja Liikuntamylyn vapaaseen käyttöön 16 euroa. Alennusryhmien kertamaksu uimahalleihin on 3 euroa ja monitoimihalleihin (Kisahalli ja Liikuntamyly) 2 euroa.

Liikuntapalveluiden lisäksi sosiaali- ja terveystoimialan palvelukeskukset ja asukastalot, kasvatuksen ja koulutuksen toimialan Työväenopisto ja kaupunkikonserniin kuuluva Urheiluhallit Oy tarjoavat olosuhteita ja toimintaa ikääntyneiden liikuntaan, osin maksuttomasti. Sosiaali- ja terveystoimialan 15 palvelukeskuksessa toimintakyvyltään heikentyneille ikääntyneille suunnattu liikuntatarjonta on maksutonta, ja palvelukeskuksissa kaikki eläkeläiset ja työttömät voivat käydä itsenäisesti kuntosalilla maksutta. Helsingin kymmenessä asukastalossa järjestetään osallistujille maksutonta liikuntatoimintaa. Työväenopisto järjestää ikääntyneille liikuntakursseja, joiden maksu on 50 % normaalista kurssimaksusta, noin 15–30 euroa kaudessa (syys- tai kevätlukukausi).

Pääsääntöisesti muissa suurissa kaupungeissa, kuten Tampereella, Turussa, Jyväskylässä, Oulussa ja Kuopiossa on käytössä maksullisia, senioreille suunnattuja kortteja usein päiväsaikaan toteutettavaan oma-toimiseen liikuntaan. Sen sijaan Espoo, Vantaa ja Kauniainen tarjoavat maksuttomia, omatoimisia liikuntapalveluja ikääntyneille kaupunkilaisille.

Yksityiskohtaiset perustelut aloitevastaukseen

Ikääntyneiden liikuntapalveluiden yleinen maksuttomuus johtaisi kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla merkittäviin tulonmenetyksiin. Toimialan palvelutuotannosta noin 15 prosenttia katetaan tuotoilla. Tulojen menetykset joudutaan korvaamaan muiden ryhmien hintojen korotuksilla tai muiden menojen leikkauksilla. Liikuntapalveluiden osalta arviot osoittavat, että tämänhetkinen tulonmenetykset on vuositasolla noin 850 000 euroa. Koska ikääntyneiden liikuntaa järjestävät kaupungissa myös muut kaupunkikonsernin toimijat, tulee aloitteen toteuttamisen vaikutukset arvioida myös näiden tahojen toiminnan näkökulmista. Urheiluhallit Oy:n, Mäkelänrinteen Uintikeskuksen, sekä Vuosaaren Urheilutalo Oy:n laitosavustusten kasvun tarpeen arvioidaan olevan noin 1,1 miljoonaa euroa vuodessa. Tulonmenetyksiä arvioitaessa on huomioitava

myös ikääntyneiden määrän merkittävä kasvu tulevina vuosina; vuonna 2020 laaditun väestöennusteen mukaan Helsingissä asuu vuonna 2030 lähes 140 000 yli 65-vuotiasta.

Maksuttomuus ei tuo automaattisesti uusia asiakkaita liikunnan pariin, vaan voi mahdollisesti johtaa ikääntyneiden jo ennestään suurten liikumiserojen kasvuun. Maksuttomien palveluiden vaikutuksista ikäihmisten liikuntaan tarvitaan lisää tutkimustietoa. Espoon kaupunki on toteuttanut 68+ Sporttikortin vaikuttavuudesta selvityksen (KPMG, 2016), jossa maksuttomuuden ei todettu olevan keskeisin senioriväestön hyvinvointia ja liikunta-aktiivisuutta lisäävä tekijä. Selvityksen mukaan ikääntyneiden liikuntapalveluiden maksuttomuus on vaikuttanut ensisijaisesti jo palveluita käyttäviin, liikuntaa harrastaviin ja palveluista tietoisiin kaupunkilaisiin. Raportin tulokset selittynevät ennen kaikkea sillä, että liikunnan esteet ovat huomattavasti taloudellisia näkökulmia moninaisemmat. Tutkimusten mukaan erityisesti alentunut toimintakyky ja terveydentila estävät ikääntyneiden osallistumista liikuntaharrastuksiin. Lisäksi heikko motivaatio ja pystyvyyden tunne, virheelliset tai puutteelliset tiedot fyysisestä aktiivisuudesta tai liikuntamahdollisuuksista, sekä kielteiset kokemukset liikunnasta vähentävät todennäköisyyttä liikunnan harrastamiseen. Osalla ikääntyneistä aktiivisuus suuntautuu muihin harrastuksiin. Moni ikäihminen kaipaa vertaista tai kaveria, jonka kanssa lähteä liikkumaan.

Vuodesta 2021 lähtien ikääntyneille ohjattua liikuntaa on kehitetty yhteistyössä liikuntapalveluiden, palvelukeskusten, työväenopiston ja Urheiluhallit Oy:n kanssa. Ikääntyneiden ohjatun liikunnan työryhmän tavoitteina on, että Helsingin kaupungin eri toimijoiden tuottamat, ikääntyneille suunnatut liikuntapalvelut kohtaavat paremmin heterogeenisen kohderyhmänsä tarpeet, kaupungin toimijoiden välinen työnjako selkeytyy, ohjatuissa liikuntapalveluissa tavoitetaan entistä enemmän vähän liikkuvia ikäihmisiä, ja ikäihmisten on helpompi löytää toimintakyvylleen sopivia liikuntapalveluja. Luonnokseen kaupungin hyvinvointisuunnitelmasta 2022–2025 on kirjattu tavoitteeksi, että vähintään kerran viikossa liikuntaa harrastavien, sekä liikkumissuosituksat täyttävien ikääntyneiden osuus kasvaa. Tavoitteeseen tähdätään muun muassa kehittämällä palvelutarjontaa etäpalvelut sekä vapaaehtois- ja vertaistoiminta huomioiden sekä osallistamalla myös kolmannen ja yksityisen sektorin toimijat yhteistyöhön erityisesti alueilla, joilla liikkumisen lisäämiselle on suurin tarve.

Yleisen maksuttomuuden sijaan tarvitaan tarkemmin kohdennettua ajattelua myös liikunnan taloudelliseen saavutettavuuteen liittyen. Helsingiläiset ikääntyneet ovat keskimäärin varsin hyvin toimeentulevia. Ikääntyneiden tulotaso on viime vuosina myös noussut ja ero työikäiseen väestöön kaventunut. Kaikilla ikääntyneillä asiat eivät kuitenkaan

ole yhtä hyvin. Kaikista pienituloisimpia ovat takuueläkkeen piirissä olevat sekä perustoimeentulotukea saavat. Takuueläkettä sai helsinkiläisistä ikääntyneistä 4,3 % vuonna 2021. Perustoimeentulotukea sai helsinkiläisistä ikääntyneistä 4,3 % vuonna 2020. Kela vastaa perustoimeentulotuen myöntämisestä Suomessa. Kunnan on mahdollista myöntää sosiaalityön asiakkaille täydentävää tai ehkäisevää toimeentulotukea, joilla edistetään asiakkaan sosiaalista turvallisuutta ja omatoimista suoriutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä. Liikuntapalveluiden maksujen huomioinnista osana kunnan toimeentulotuen harkintakriteereitä tarvitaan vuoropuhelua sosiaali- ja terveystoimialan ja kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan välillä.

Esittelijä

liikuntajohtaja
Tarja Loikkanen

Lisätiedot

Taija Savolainen, erityissuunnittelija, puhelin: 09 310 26698
taija.savolainen(a)hel.fi
Minna Paajanen, projektipäällikkö, puhelin: 310 21162
minna.paajanen(a)hel.fi

§ 770

V 23.11.2022, Valtuutettu Teija Makkosen aloite Urhean yläkoulutoiminnan laajentamisesta

HEL 2022-005400 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Teija Makkosen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Teija Makkonen ja 14 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaikki Helsingin yläkoulut liitetään mukaan Urhean yläkoulutoimintaan liikuntalähikouluksi.

Tällä hetkellä Urhean verkostoon kuuluu yhdeksän kaupungin peruskoulua ja seitsemän sopimuskoulua, joista osa tarjoaa urheilu- tai liikuntapainotteista opetusta ja osa toimii liikuntalähikouluina. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla pyritään lukuvuoden 2022–2023 aikana selvittämään mahdollisuuksia lisätä Urhean toimintaa kaupungin kouluissa, jotta verkostotoimintaan osallistuvia kouluja olisi laajemmin ja tasavertaisemmin tarjolla kaupungin eri alueilla. Kulttuurin ja vapaaajan toimialan liikuntapalvelut tukee osaltaan toiminnan mahdollistamista yhä kattavammin.

Kaupunginhallitus ei kuitenkaan kannata kaikkien koulujen lisäämistä Urhean yläkoulutoiminnan liikuntalähikouluiksi, koska nuorten säännöl-

listä liikkumista edistetään kaikissa kaupungin yläkouluissa kokonaisvaltaisesti ja monin eri keinoin.

Kaupunkistrategian mukaan liikkuminen sisältyy jokaiseen varhaiskasvatus-, koulu- ja opiskelupäivään. Liikkumista edistetään myös kaupungin hyvinvointisuunnitelmassa, perusopetuksen toimintaa ohjaavissa opetussuunnitelmissa sekä koulujen toimintasuunnitelmissa. Kaikki kaupungin peruskoulut ovat mukana valtakunnallisessa Liikkuva koulu -ohjelmassa, jonka tavoitteena on oppilaiden osallistaminen, liikkumisen lisääminen, istumisen vähentäminen sekä liikunnallista harrastustoimintaa tarjoavien koulujen osuuden lisääminen.

Urhean yläkoulutoiminta sisältää kouluviikon yhteydessä toteutettavat Urhea-treenit sekä Kasva urheilijaksi -oppisisällöt osana koulun muuta opetusta. Urhean yläkoulutoiminnassa on tällä hetkellä mukana yli 1 000 helsinkiläistä nuorta, mutta yläkouluverkosto ei ole vielä alueellisesti kattava.

Yläkoulutoiminnan mallissa on kolme osaa. Ensinnäkin urheilusta innostuneille nuorille tarjotaan juuri heille suunnattua liikuntaa ja liikuntakasvatusta koulupäivän aikana. Toiseksi nuorille on tarjolla tavoitteellista laji- ja fysiikkaharjoittelua koulupäivän yhteydessä seurojen kanssa tehtävällä yhteistyöllä. Kolmanneksi pyritään rakentamaan toimivaa koulu-koti-seura-yhteistyötä, jonka avulla turvataan nuorten tasapainoinen arki. Malli perustuu Olympiakomitean tuottamiin oppimateriaaleihin, yhtenäisiin harjoitusaikoihin ja Urhean linjaamaan fysiikkaharjoitusten sisältöön.

Urhea-treenit ovat avoimia ja maksuttomia kaikille helsinkiläisille yläkouluikäisille nuorille, jotka ovat innostuneita tavoitteellisesta urheilusta. Urhea-treeneissä nuoret pääsevät osallistumaan monipuolisiin fysiikka- ja lajiharjoituksiin missä tahansa koulussa riippumatta siitä, mitä koulua nuori itse käy. Tällä hetkellä suurin osa Urhea-treeneistä toteutetaan aamuisin, mutta kaupungin tavoitteena on, että jatkossa treenejä olisi nykyistä enemmän myös iltapäivisin, jotta niiden saavutettavuus parane urheilusta innostuneiden nuorten keskuudessa.

Kaupunki tukee Urhea-treenien tuottamista taloudellisesti, ja järjestää myös itse monenlaista yläkouluikäisille suunnattua maksutonta liikuntaa. Kuluvan lukuvuoden aikana laajennetaan erillisellä koronapalautumisrahoituksella järjestettävää KouluPT-toimintaa, jossa nuoria tuetaan liikunnallisen elämäntavan pariin liikuntaneuvonnan avulla. Kaikki kaupungin peruskoulut ovat mukana Harrastamisen Suomen mallissa, joka tarjoaa maksuttomia ja kaikille avoimia liikuntaharrastuksia koulupäivien yhteydessä. Lisäksi kaupunki tarjoaa 7–12-vuotiaille suunnattua EasySportia ja 13–17-vuotiaille suunnattua FunAction-toimintaa

maksutta. EasySport-, FunAction- ja Harrastamisen Suomen mallin puitteissa liikuntaa on tarjolla lähes 300 tuntia viikossa kattavasti eri puolilla kaupunkia.

Asiasta on saatu kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan ja kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunnot. Vastaus on lausuntojen mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua (voimassa aloitteissa, jotka on jätetty viimeistään 30.4.2022).

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Teija Makkosen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 04.10.2022 § 169

HEL 2022-005400 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta ei kannata kaikkien koulujen lisäämistä Urhean yläkoulutoiminnan liikuntalähikouluiksi, mutta tukee osaltaan toiminnan mahdollistamista jatkossa yhä kattavammin kaupungin eri alueilla.

Aloitteessa esitetään, että kaikki Helsingin yläkoulut tulisi liittää mukaan Urheiluakatemiaan yläkoulutoimintaan liikuntalähikouluiksi, jotta jokaisella nuorella olisi mahdollisuus osallistua Urheiluakatemiaan verkostotoimintaan omassa lähikoulussaan. Tällä hetkellä Urheiluakatemiaan verkostoon Helsingissä kuuluu yhdeksän Helsingin kaupungin peruskoulu ja seitsemän sopimuskoulu, joista osa tarjoaa urheilu- tai liikunta-

painotteista opetusta, ja osa toimii liikuntalähikouluina. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla pyritään lukuvuoden 2022–2023 aikana selvittämään mahdollisuuksia lisätä Urheiluakatemian toimintaa Helsingin kaupungin kouluissa, jotta verkostotoimintaan osallistuvia kouluja olisi laajemmin ja tasavertaisemmin tarjolla kaupungin eri alueilla.

Urheiluakatemian järjestämä yläkoulutoiminta sisältää kouluviikon yhteydessä toteutettavat Urhea-treenit sekä Kasva Urheilijaksi -oppisisällöt osana koulun muuta opetusta. Helsingin osalta Urhean yläkoulutoiminnassa on tällä hetkellä mukana yli 1 000 nuorta. Toimintakonsepti on Helsingin kanssa saman tyyppinen myös Vantaalla, Espoossa, Keravalla, Tuusulassa ja Kirkkonummella. Koko pääkaupunkiseudulla toimintaan osallistuu yhteensä noin 3 000 nuorta noin 55 koulussa. Helsingin yläkouluverkosto ei ole vielä alueellisesti kattava.

Yläkoulukonseptin ydin on kolmijakoinen. Ensinnäkin urheilusta innostuneille nuorille tarjotaan juuri heille suunnattua liikuntaa ja liikuntakasvatusta koulupäivän aikana. Toiseksi nuorille on tarjolla tavoitteellista laji- ja fysiikkaharjoittelua koulupäivän yhteydessä seurojen kanssa tehtävällä yhteistyöllä. Kolmanneksi pyritään rakentamaan toimivaa koulukoti-seura -yhteistyötä, jonka avulla on tavoitteena turvata nuorten tasapainoinen ja hyvä arki. Konsepti perustuu Olympiakomitean tuottamiin Kasva Urheilijaksi -oppimateriaaleihin, yhtenäisiin harjoitusaikoihin (tiistaisin klo 8-9.30 ja keskiviikkoisin klo 15-16.30) ja Urhean linjaamaan sisältöön Urhea-treenien monipuolisissa fysiikkaharjoituksissa.

Urhea-treenit ovat avointa ja maksutonta urheiluharrastustoimintaa kaikille helsinkiläisille yläkouluikäisille nuorille, jotka ovat innostuneita tavoitteellisesta urheilusta. Urhea-treeneissä nuoret pääsevät osallistumaan monipuolisiin fysiikka- ja lajiharjoituksiin missä tahansa koulussa riippumatta siitä, mitä koulua kukin nuori itse käy. Helsingin kaupungin liikuntapalvelut ja perusopetus tukevat taloudellisesti Urhea-treenien tuottamista. Tällä hetkellä suurin osa Urhea-treeneistä toteutetaan aamuisin, mutta kaupungin tavoitteena on, että jatkossa Urhea-treenejä tuotettaisiin nykyistä enemmän iltapäivisin, jotta niiden saavutettavuus paranisi urheilusta innostuneiden nuorten keskuudessa.

Urhea-treenien ohella lasten ja nuorten säännöllistä ja päivittäistä liikkumista pyritään edistämään monin muinkin tavoin kaikissa kaupungin yläkouluissa. Liikkumisen edistäminen on kirjattu Helsingin kaupunkistrategiaan 2021–25 (kaupunginvaltuusto 13.10.2021, § 293), jonka mukaan liikkuminen sisältyy jokaiseen varhaiskasvatus-, koulu- ja opiskelupäivään. Liikkumista edistetään myös osana kaupungin hyvinvointisuunnitelmaa (2022–25), jossa liikkumisen lisäksi yhtenä painopisteenä on terveelliset elintavat. Toteutettuja toimenpiteitä arvioidaan ja kehitetään tarkoituksenmukaisten mittareiden ja tutkimusten avulla.

Liikkumistaitojen edistäminen on kirjattu myös perusopetuksen toimintaa ohjaaviin perusopetuksen opetussuunnitelman sisältöihin. Liikkumistaitoja ja fyysistä aktiivisuutta lisäämällä tuetaan lasten ja nuorten opiskelukykyä ja vähennetään istumisesta koituvia haittoja. Liikkuminen on kirjattu myös lukuvuosien 2021–22 ja 2022–23 koulujen toimintasuunnitelmiin osaksi hyvinvoinnin osa-aluetta. Helsingin kaikki perusopetuksen koulut ovat rekisteröityneet myös valtakunnalliseen Liikkuva koulu -ohjelmaan, jonka tavoitteena on oppilaiden osallistaminen, liikkumisen lisääminen, istumisen vähentäminen sekä liikunnallista harrastustoimintaa tarjoavien koulujen osuuden lisääminen.

Lukuvuonna 2022–23 yläkouluikäisille nuorille tarjotaan edelleen myös KouluPT-toimintaa, jossa nuoria tuetaan liikunnallisen elämäntavan piiriin liikuntaneuvonnan avulla. KouluPT-toimintaan ohjautuminen tapahtuu opettajan, oppilashuollon, kouluterveydenhuollon tai nuoren vanhempien toiveesta. Esimerkiksi Move!-mittausten antama informaatio voi toimia herätteenä KouluPT-toimintaan ohjaamisessa. KouluPT-toimintaa toteutetaan erillisellä koronapalautumisrahoituksella. Lisäksi kaikki peruskoulut ovat mukana Harrastamisen Suomen mallissa, joka tarjoaa maksuttomia ja kaikille avoimia liikuntaharrastuksia koulupäivien yhteydessä samaan tapaan, kuin kaupungin omat toimintamallit EasySport ja FunAction ovat tarjonneet jo vuodesta 2010 alkaen. EasySport-, FunAction- ja Harrastamisen mallin liikunnallisia tunteja on tarjolla yhteensä jopa lähes 300 tuntia viikoittain kattavasti eri puolilla kaupunkia.

Käsittely

04.10.2022 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Esittelijä muutti ehdotustaan seuraavasti:
Poistetaan neljännessä kappaleesta: "ja yhteensä 15 koulua".

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi esittelijän muutetun ehdotuksen.

Vastaehdotus:
Teija Makkonen: Lisätään kappaleen 4) loppuun.

Helsingin yläkouluverkosto ei ole vielä alueellisesti kattava.

Kannattaja: Hilikka Ahde

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi Teija Makkosen vastaehdotuksen yksimielisesti.

13.09.2022 Pöydälle

Esittelijä

liikuntajohtaja
Tarja Loikkanen

Lisätiedot

Tuuli Salospohja, liikuntapalvelupäällikkö, puhelin: 310 87500
tuuli.salospohja(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 06.09.2022 § 218

HEL 2022-005400 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle valtuutettu Teija Makkosen valtuustoaloitteesta Helsingin kaupungin kaikkien yläkoulujen liittämistä mukaan Urhean yläkoulutoiminnan liikuntalähikouluiksi:

Aloitteessa esitetään, että kaikki Helsingin yläkoulut tulisi liittää mukaan Urheiluakatemiaan yläkoulutoimintaan lähiliikuntakouluiksi, jotta jokaisella nuorella olisi mahdollisuus osallistua Urheiluakatemiaan verkostotoimintaan omassa lähikoulussaan.

Tällä hetkellä Urheiluakatemiaan verkostoon Helsingissä kuuluu yhdeksän Helsingin kaupungin peruskoulua ja seitsemän sopimuskoulua, joista osa tarjoaa urheilu- tai liikuntapainotteista opetusta ja osa toimii lähiliikuntakouluina. Urheiluakatemiaan järjestämät Urheatreenit ovat avoimia ja maksuttomia kaikille helsinkiläisille yläkouluikäisille nuorille. Urheatreeneissa pääsee osallistumaan monipuolisiin fysiikka- ja lajiharjoitukseen.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen näkökulmasta liikkumisen lisääminen kaikissa ikäryhmissä on erittäin tärkeää. Tätä edistetään Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla kehittämällä toimintaympäristöjä ja -kulttuuria varhaiskasvatuksen yksiköissä, kouluissa ja oppilaitoksissa. Toimilla pyritään vaikuttamaan myös perheiden liikkumiseen sekä terveellisten elämäntapojen edistämiseen.

Lasten ja nuorten säännöllistä ja päivittäistä liikkumista pyritään edistämään monipuolisesti koko kaupungissa. Liikkumisen edistäminen on kirjattu Helsingin kaupunkistrategiaan 2021 - 2025 (kaupunginvaltuusto 13.10.2021, § 293), jonka mukaan liikkuminen sisältyy jokaiseen varhaiskasvatus-, koulu- ja opiskelupäivään. Liikkumista edistetään myös osana kaupungin hyvinvointisuunnitelmaa (2022 - 2025), jossa liikkumisen lisäksi yhtenä painopistealueena on terveelliset elintavat. Toteutettuja toimenpiteitä arvioidaan ja kehitetään tarkoituksenmukaisten mittareiden ja tutkimusten avulla.

Liikkumistaitojen edistäminen on kirjattu myös perusopetuksen toimintaa ohjaaviin perusopetuksen opetussuunnitelman sisältöihin. Liikkumistaitoja ja fyysistä aktiivisuutta lisäämällä tuetaan lasten ja nuorten opiskelukykyä ja vähennetään istumisesta koituvia haittoja.

Helsingin kaupungissa kaikki perusopetuksen koulut ovat rekisteröityneet valtakunnalliseen Liikkuva koulu -ohjelmaan, jonka tavoitteena on oppilaiden osallistaminen, liikkumisen lisääminen, istumisen vähentäminen sekä liikunnallista harrastustoimintaa tarjoavien koulujen osuuden lisääminen. Helsingin kaikki peruskoulut ovat mukana myös Harrastamisen Suomen mallin mukaisessa toiminnassa, joka tarjoaa useita liikunnallisia harrastuslajeja.

Liikkuminen on kirjattu myös lukuvuonna 2021–2022 ja 2022–2023 koulujen toimintasuunnitelmiin osaksi hyvinvoinnin osa-alueetta. Vuodesta 2020 alkaen Helsingin kaupunki on tarjonnut 7–12-vuotiaille suunnattua EasySportia ja 13–17-vuotiaille suunnattua FunAction-toimintaa maksutta. Lisäksi on lisätty EasySportin soveltavan liikunnan toimintaa.

Helsingin kaupunki laajentaa erillisellä koronapalautumisrahoituksella 7.–9.-luokkalaisille suunnattua KouluPT-toimintaa lukuvuonna 2022–2023. KouluPT-toiminnassa tarjotaan yläkouluikäisille tukea liikunnalliseen elämäntapaan liikuntaneuvonnan muodossa. KouluPT-toimintaan ohjautuminen tapahtuu opettajan, oppilashuollon, kouluterveydenhuollon tai nuoren vanhempien toiveesta. Esimerkiksi Move!-mittausten antama informaatio voi toimia herätteenä KouluPT-toimintaan ohjaamisessa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta näkee lasten ja nuorten liikkumisen tärkeänä asiana ja Helsingissä edistetään kokonaisvaltaisesti lasten ja nuorten liikkumista muun muassa edellä esitetyin keinoin. Kasvatus- ja koulutuslautakunta ei kannata kaikkien yläkoulujen liittämistä mukaan Urhean yläkoulutoiminnan liikuntalähikouluiksi. Toimialalla pyritään kuitenkin lukuvuoden 2022–2023 aikana selvittämään mahdollisuuksia lisätä Urheiluakatemian toimintaa Helsingin kaupungin kouluissa, jotta verkostotoimintaan osallistuvia kouluja olisi laajemmin ja tasa-vertaisemmin tarjolla kaupungin eri alueilla.

Käsittely

06.09.2022 Ehdotuksen mukaan

Vastaehdotus:

Pia Kopra: Muutetaan kappaleen 10 virke ”Toimialalla pyritään kuitenkin lukuvuoden 2022–2023 aikana selvittämään mahdollisuuksia lisätä Urheiluakatemian toimintaa Helsingin kaupungin kouluissa, jotta ver-

07.11.2022

kostotoimintaan osallistuvia kouluja olisi laajemmin ja tasavertaisemmin tarjolla kaupungin eri alueilla” muotoon ”Toimialalla selvitetään luku-
vuoden 2022–2023 aikana mahdollisuuksia lisätä Urheiluakatemian
toimintaa Helsingin kaupungin kouluissa, jotta verkostotoimintaan osal-
listuvia kouluja olisi laajemmin ja tasavertaisemmin tarjolla kaupungin
eri alueilla”.

Pia Kopran vastaehdotus raukesi kannattamattomana.

23.08.2022 Pöydälle

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Panu Hatanpää, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 27095
panu.hatanpaa(a)hel.fi

§ 771

V 23.11.2022, Valtuutettu Mahad Ahmedin aloite naisten uimavuorosta Itäkeskuksen uimahalliin

HEL 2022-008455 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Mahad Ahmedin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Mahad Ahmed ja 25 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan naisille omaa uimavuoroa Itäkeskuksen uimahalliin.

Kaupunginhallitus ei kannata vain naisille tarkoitetun uintivuoron varaamista Itäkeskuksen uimahallista, vaan kehottaa liikuntapalveluja arvioimaan, voisiko naisten vuoroja Jakomäen uimahallissa lisätä.

Itäkeskuksen uimahalli on yksi kaupungin suurimmista ja sijaitsee erinomaisten liikenneyhteyksien varrella. Siellä käy vuosittain noin 340 000 asiakasta, mikä tarkoittaa keskimäärin lähes tuhatta ihmistä päivässä. Uimisen lisäksi hallissa pelataan uppo- ja vesipalloa, kanoottipooloa, harrastetaan vesijumppaa ja järjestetään koululaisten uinninopetusta. Uimahallin vaikutusalue kattaa suuren osan Itä-Helsinkiä, jossa väestömäärän ennustetaan kasvavan tulevina vuosina.

Kaupungin liikuntapalvelut on tarjonnut naisille erillisiä uintivuoroja Jakomäen uimahallissa vuodesta 2002 lähtien. Erikseen naisille ja miehille varattuja vuoroja on myös Yrjönkadun uimahallissa.

Jakomäen uimahallin naisten vuoroa on perusteltu monikulttuuristen syiden, kotoutumisen, yleisen yhteiskunnallisen hyväksyttävyyden ja liikunnan kautta tulevan hyvinvoinnin lisäämisen näkökulmista. Sen avulla on ensisijaisesti pyritty opettamaan uimataitoa niille tytöille ja naisille, jotka eivät ole voineet osallistua tavanomaiseen uimaopetukseen. Vuorot ovat hyvin suosittuja ja niille on ajoittain jonoa.

Jakomäen uimahalli on pieni, eikä se sijaintinsa vuoksi tavoita kävijöitä yhtä laajalta alueelta kuin Itäkeskuksen uimahalli. Itäkeskuksen kaltaisen ison uimahallin varaaminen rajattuun käyttöön ei ole perusteltua. Kaupungin uimahalliverkosto on lähivuosina kaventumassa ainakin hetkellisesti Itäkeskuksen ja Yrjönkadun uimahallien peruskorjausten sekä Siltämäen uimahallin purkamisen myötä. Ennen korjaustöiden ja Jätkäsaaren Bunkkerin uimahallin valmistumista varattavissa olevien uintivuorojen ja ratojen määrä tulee vähentymään, mikä edellyttää eri käyttäjäryhmiltä toimimista nykyistä pienemmän allastilan kanssa.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalauta on hyväksynyt liikuntapalveluille palvelustrategian, jonka mukaan sen päätehtävänä on omaehtoisen liikunnan lisääminen ja organisoidun liikunnan suosion kasvattaminen. Näiden tavoitteiden edistäminen edellyttää laajojen ja avoimien käyttömahdollisuuksien tarjoamista liikuntapaikoilla, jotta liikkuminen voidaan turvata mahdollisimman suurelle ihmisjoukolle.

Vastaus on kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 4 momentin mukaan kaupunginvaltuustossa käsitellään vastaus aloitteeseen, jonka on allekirjoittanut vähintään 25 valtuutettua. Kaupunginhallituksen on esitettävä antamansa vastaus käsiteltäväksi kaupunginvaltuustossa viimeistään kahdeksan kuukauden kuluessa aloitteen jättämisestä.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Mahad Ahmedin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 25.10.2022 § 180

HEL 2022-008455 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta ei pidä Itäkeskuksen uimahallia soveltuvana vain naisille tarkoitettuihin uintivuoroihin. Sen sijaan liikuntapalvelut voivat arvioida, onko tarvetta ja mahdollisuutta lisätä Jakomäen hallissa olevia vain naisille tarjottuja vuoroja.

Vartiokylän kaupunginosassa ja hyvien liikenneyhteyksien varrella sijaitseva Itäkeskuksen uimahalli on yksi Helsingin suurimmista. Hallin huoneistoala noin 8855 neliometriä ja uimapinta-alaa Itäkeskuksesta löytyy noin 1281 neliometriä. Kiinteistöstä löytyy kolme erillisistä uima-allasta, poreallas, kylmävesiallas, vesiliukumäki, kuusi saunaa ja kunto- sekä liikuntasaleja. Altaiden puolella pelataan uimisen ohella muun muassa uppo- ja vesipalloa, kanoottipooloa, harrastetaan vesijumppaa sekä järjestetään koululaisten uinninopetusta.

Hallin hyvästä sijainnista sekä monipuolisista käyttömahdollisuuksista johtuen Itäkeskuksen uimahallissa vierailee vuosittain noin 340 000 asiakasta, eli lähes 1000 ihmistä päivässä. Hallin käyttäjäryhmät ovat luonteeltaan varsin heterogeenisiä.

Itäkeskuksen uimahallin vaikutusalue kattaa merkittävän osan Itä-Helsinkiä, jonka väestömäärän ennustetaan kasvavan merkittävästi vuoteen 2030 mennessä. Tältä pohjalta on odotettavissa, että uimahallin kävijämäärät kasvavat entisestään lähitulevaisuudessa.

Helsingin kaupungin liikuntapalvelukokonaisuus (aiemmin Liikuntavirasto) on tarjonnut naisille vuodesta 2002 lähtien erillisiä uintivuoroja Jakomäen uimahallissa. Kyseinen halli on katsottu sopivimmaksi paikaksi tarjota kuvatus kaltaisen positiivisen diskriminaation palvelu, sillä Jakomäessä asiaan liittyvät asiakasturvallisuushaasteet ovat kiinteistön pienen koon vuoksi hallittavissa.

Liikuntapalvelukokonaisuus järjestää naisten ohella erillisiä uintiaikoja myös miehille Yrjönkadun uimahallissa.

Helsingissä on yhteensä 14 uimahallia. Kaupungin liikuntapalvelukokonaisuus hallinnoi näistä neljää (Itäkeskus, Jakomäki, Pirkkola ja Yrjönkatu), joiden lisäksi Helsingissä on yhdeksän yhtiöpohjaista uimahallia (Haaga, Kallio, Kontula, Lauttasaari, Malmi, Mäkelänrinne, Siltämäki, Töölö ja Vuosaari), joiden toimintaa kaupunki avustaa. Kesällä useimmat uimahallit sulkevat ovensa ja vastaavasti Uimastadionin ja Kumpulan maauimalat avautuvat.

Lähivuosina Helsingin uimalaverkosto on kaventumassa Itäkeskuksen ja Yrjönkadun uimahallien peruskorjausten sekä Siltämäen uimahallin purkamisen myötä. Ennen korjaustöiden ja Jätkäsaaren Bunkkerin uimahallin valmistumista uintimahdollisuuksien osalta Helsingissä on jaettavissa niukkuutta, mikä edellyttää eri käyttäjäryhmiltä kasvamassa määrin toimimista nykyistä pienemmän allastilan kanssa. Esimerkiksi varattavissa olevien uintivuorojen ja ratojen määrä tulevat vähentymään.

Edellä mainituista syistä johtuen Itäkeskuksen kaltaisen ison uimahallin varaaminen tietyn väestöryhmän yksityiskäyttöön ei ole perusteltua. Lisäksi hallin asiakaskunnan rajaaminen olisi ristiriidassa kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnassa 14.12.2021 hyväksytyyn liikuntapalvelukokonaisuuden palvelustrategian kanssa. Asiakirjan mukaan palvelukokonaisuuden päätehtäviin kuuluu omaehtoisen liikunnan lisääntyminen Helsingissä ja organisoidun liikunnan sekä urheilun suosion kasvattaminen. Näiden tavoitteiden edistäminen edellyttää mahdollisimman laajojen ja avoimien käyttömahdollisuuksien tarjoamista liikuntapaikoilla. Tätä kautta tarjotaan liikkumismahdollisuuksia lukumäärällisesti mahdollisimman suurelle ihmisjoukolle.

Jakomäessä järjestettävää naisten uintivuoroa on aiemmin perusteltu monikulttuuristen syiden, yleisen yhteiskunnallisen hyväksyttävyyden, liikunnan kautta tulevan hyvinvoinnin lisäämisen ja maahan muuttaneiden kotouttamisen näkökulmista. Kyseisen vuoron avulla on ensisijaisesti pyritty opettamaan uimataitoa niille tytöille ja naisille, jotka eivät ole voineet osallistua tavanomaiseen uimaopetukseen. Nämä perustelut ovat edelleen ajankohtaisia ja oikeutettuja.

Käsittely

25.10.2022 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Mahad Ahmed: Lisätään uusi toinen kappale (korvaa alkuperäisen):

”Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta ei pidä Itäkeskuksen uimahallia soveltuvana vain naisille tarkoitettuihin uintivuoroihin. Sen sijaan liikunta-

07.11.2022

palvelut voivat arvioida, onko tarvetta ja mahdollisuutta lisätä Jakomäen hallissa olevia vain naisille tarjottuja vuoroja.”

Kannattaja: Veronika Honkasalo

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Mahad Ahmedin vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 3

Teija Makkonen, Dani Niskanen, Nina Suomalainen

Ei-äännet: 10

Hilkka Ahde, Mahad Ahmed, Outi Alanko-Kahiluoto, Paavo Arhinmäki, Joel Harkimo, Veronika Honkasalo, Shawn Huff, Anna Karhumaa, Heimo Laaksonen, Tuomas Tuomi-Nikula

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi Mahad Ahmedin vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen äänin 3 - 10.

04.10.2022 Pöydälle

Esittelijä

liikuntajohtaja
Tarja Loikkanen

Lisätiedot

Petteri Huurre, liikuntapaikkapäällikkö, puhelin: 310 87791
petteri.huurre(a)hel.fi
Kimmo Isotalo, erityissuunnittelija, puhelin: 310 32342
kimmo.isotalo(a)hel.fi

§ 772

**V 23.11.2022, Valtuutettu Eeva Kärkkäisen aloite liikuntapalvelujen
lapsiparkkitoiminnasta**

HEL 2022-006836 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Eeva Kärkkäisen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Eeva Kärkkäinen ja 33 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki selvittää yhdessä yksityisten liikuntapalveluiden tuottajien ja lapsi- ja perhejärjestöjen kanssa mahdollisuutta edistää lapsiparkkitoimintaa sekä yksityisissä että julkisissa liikuntapalveluissa.

Kaupunginhallitus katsoo, ettei lapsiparkkitoiminnan koordinointi ja rahoittaminen ole mahdollista liikuntapalvelujen nykyisen toiminnan ja määrärahojen puitteissa.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta on hyväksynyt kaikille toimialan palvelukokonaisuuksille palvelustrategiat, joissa määritellään mitä palveluja kaupunki tuottaa itse, missä se toimii kumppanina tai mahdollistajana, ja millaisten palvelujen tuottamiseen se ei osallistu. Palvelustrategiansa mukaisesti liikuntapalvelukokonaisuus edistää ohjattua ja omaehtoista liikuntaa sekä arki- ja hyötyliikkumista tuottamalla liikun-

nan ja urheilun olosuhteita. On tärkeää, että pienten lasten vanhemmillä on mahdollisimman matala kynnyks harrastaa liikuntaa, mutta lapsiparkkitoiminnan järjestäminen ei ole liikuntapalvelujen perustehtävää.

Liikuntapalvelut tukee lapsiperheiden liikkumista monin tavoin, koska perheen liikkumistottumukset vaikuttavat merkittävästi liikunnallisen elämäntavan omaksumiseen, jopa aikuisikään saakka. Lapsiperheille järjestetään maksuttomia Perhehulinoita, Liikuntahulinoita ja temppujumppaa useissa paikoissa ympäri kaupunkia. Koko perheen yhteisen liikunnan lisäksi kaupunki järjestää pienille lapsille erilaisia temppujumppia, joiden aikana vanhemmilla on mahdollisuus omaehtoiseen liikkumiseen.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla on aloitteen johdosta selvitetty lapsi- ja perhejärjestöjen kiinnostusta lapsiparkkitoiminnan järjestämiseen. Kolme järjestöä jäi pohtimaan, olisiko toiminnan järjestäminen mahdollista. Vastausten mukaan muun muassa toiminnan koordinointiin ja vastuihin, tilojen turvallisuuteen, hoitajien koulutukseen ja toiminnan vakuuttamiseen liittyviä kysymyksiä tulisi selvittää tarkemmin.

Liikuntapalvelujen hallinnoimissa sisäliikuntapaikoissa ei ole sellaista vapaata tilaa, johon lapsiparkkitoiminnan voisi sellaisenaan sijoittaa. Vaikka jokin järjestö ottaisi lapsiparkkitoiminnan hoitaakseen, tilojen uudelleen suunnittelu toiminnan vaatimusten ja asiakasturvallisuuden huomioimiseksi vaatisi kaupungilta investointimäärärahaa.

Vastaus on kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 4 momentin mukaan kaupunginvaltuustossa käsitellään vastaus aloitteeseen, jonka on allekirjoittanut vähintään 25 valtuutettua. Kaupunginhallituksen on esitettävä antamansa vastaus käsiteltäväksi kaupunginvaltuustossa viimeistään kahdeksan kuukauden kuluessa aloitteen jättämisestä.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Eeva Kärkkäisen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 04.10.2022 § 174

HEL 2022-006836 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta pitää tärkeänä, että pienten lasten vanhemmilla on mahdollisimman matala kynnyks harrastaa liikuntaa. Liikuntapalvelun nykyisten käyttömenojen puitteissa tällaisen toiminnan koordinointi ja rahoittaminen ei kuitenkaan ole mahdollista.

Liikuntapalvelut pyysi kesä-elokuussa aloitteeseen liittyen yhteensä 22 lapsi- ja perhejärjestöltä tietoa niiden valmiudesta lapsiparkkitoiminnan järjestämiseen. Näistä järjestöistä yhteensä kolme jäi pohtimaan, olisiko tällaisen toiminnan järjestäminen mahdollista, neljä järjestöä vastasi kieltävästi ja muilta järjestöiltä ei saatu vastausta. Kolmen järjestön vastauksista nousi esiin se, että lapsiparkkitoiminnan järjestämiseen liittyen tulisi selvittää mm. toiminnan koordinointi ja vastuut, tilojen turvallisuus, hoitajien perehdytys ja koulutus, toiminnan vakuuttaminen ja toiminnan laatuun liittyviä kysymyksiä.

Vastanneista järjestöistä Mannerheimin Lastensuojeluliitto nosti esiin, että järjestön Uudenmaan piiri koordinoi tilapäistä lastenhoitoapua helsinkiläisille perheille. Perhe voi tilata hoitajan suoraan kotiin harrastustensa ajaksi <https://uudenmaanpiiri.mll.fi/https-uudenmaanpiiri-mll-fi-perheil/>. Hoitajan palkka on 9,50 euroa/tunti (pyhäpäivinä 19 euroa/tunti) vuonna 2022.

Liikuntapalvelujen hallinnoimissa sisäliikuntapaikoissa ei ole käyttöön otettavissa sellaista tilaa, johon lapsiparkkitoiminnan voisi sellaisenaan sijoittaa. Sisäliikuntatilat on lähtökohtaisesti suunniteltu eri liikuntalajien toiminnoille. Tilojen uudelleen suunnittelu lapsiparkkitoiminnan vaatimusten ja asiakasturvallisuuden huomioimiseksi vaatisi lisäresursointia ja investointimäärärahaa.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan hyväksymän liikuntapalvelukokonaisuuden palvelustrategian mukaisesti liikuntapalvelut edistää organisoitua ja omaehtoista liikuntaa sekä arki- ja hyötyliikkumista tuottamalla liikunnan ja urheilun olosuhteita. Ohjattuja liikuntapalveluita tuotetaan ensisijaisesti lapsille ja nuorille, ikääntyneille sekä soveltavan liikunnan palveluita tarvitseville. (kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 14.12.2021, § 207).

Lapsiperheiden yhteisen liikkumisen tukeminen kuuluu liikuntapalvelun perustehtävään. Tutkimustiedon mukaan perheen liikkumistottumukset vaikuttavat liikunnallisen elämäntavan omaksumiseen erityisesti lasten osalta merkittävästi, jopa aikuisikään saakka. Liikuntapalvelut järjestää lapsiperheille Perhehulinoita, Liikuntahulinoita sekä temppujumppaa. Maksuttomia Perhehulinoita järjestetään pääasiassa alle kouluikäisille lapsille ja heidän perheilleen yhteensä yhdessätoista eri paikassa ympäri Helsinkiä. Liikuntahulinat on suunnattu alle 9-vuotiaille lapsille perheineen (alle 9-vuotias lapsi maksutta, aikuinen 3,50 euroa). Temppujumppa perheet-tunti on suunnattu alle kouluikäisille lapsille ja heidän vanhemmilleen. Helsingin kaupunki ja muut pääkaupunkiseudun kunnat järjestävät perheille myös pääosin maksuttomia, lasten ehdoilla toteutettavia toiminnallisia luontoretkeä.

Liikuntapalvelut järjestää myös liikuntatoimintaa pienille lapsille (tempukoulut 4–5-vuotiaille ja 5–6-vuotiaille sekä temppujumppaa alle kouluikäisille lapsille). Myös eräät liikuntaseurat järjestävät toimintaa alle kouluikäisille lapsille kaupungin liikuntapaikoilla. Lasten liikkuaessa vanhemmalla on mahdollisuus omaehtoiseen liikkumiseen.

Esittelijä

liikuntajohtaja
Tarja Loikkanen

Lisätiedot

Taina Korell, yksikön päällikkö, puhelin: 310 38038
taina.korell(a)hel.fi
Saana Saarikivi, erityissuunnittelija, puhelin: 09 310 87941
saana.saarikivi(a)hel.fi

§ 773

V 23.11.2022, Valtuutettu Johanna Nuortevan aloite valmistavan opetuksen kehittämisestä

HEL 2022-006831 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Reetta Vanhasen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Johanna Nuortevan aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Johanna Nuorteva ja 29 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki selvittää valmistavan opetuksen mallin toivuutta ja mahdollisia kehitystarpeita. Helsingissä valmistava opetus järjestetään ensimmäisen ja toisen luokan oppilaille omassa lähikoulussa integroituna suomenkieliseen luokkaan, kun taas vanhempien vuosiluokkien oppilaat opiskelevat erillisillä valmistavilla luokilla. Aloitteessa ehdotetaan selvitettävän muun muassa, miten paljon lisätukea yleisluokkaan integroidut oppilaat saavat ja kuinka hyvin kielen oppiminen kehittyy. Selvityksen pohjalta voitaisiin arvioida, olisiko valmistavia luokkia hyvä perustaa myös pienille oppilaille. Aloitteessa ehdotetaan myös, että valmistavalla luokalla voisi tarvittaessa olla kaksi lukuvuotta

nykyisen yhden vuoden sijaan, ja että kaupunki sitoutuisi opetushallituksen suositukseen valmistavan opetuksen ryhmäkoosta.

Kaupunki järjestää perusopetukseen valmistavaa opetusta sekä suomen- että ruotsinkielisen esi- ja perusopetuksen yhteydessä ja Stadin aikuis- ja ammattiopistossa. Valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteissa on määritelty opetuksen laajuus, joka vastaa yhden lukuvuoden oppimäärää. Kaupunki saa opetus- ja kulttuuriministeriöltä valtiosuutta valmistavan opetuksen järjestämiseen enintään yhdeksän läsnäolokuukauden ajalta eli yhden vuoden opinnoista, kun loma-kuukaudet huomioidaan.

Valmistava opetus on tarkoitettu esi- ja perusopetusikäisille maahanmuuttotaustaisille lapsille ja nuorille, joiden suomen tai ruotsin kielen taito on alle kehittyvän alkeiskielitaidon. Kielen oppiminen jatkuu valmistavan opetuksen päätyttyä useiden vuosien ajan perusopetuksen suomi toisena kielenä -oppiaineen sekä kaikkien muidenkin oppiaineiden opinnoissa ja koulun arjessa.

Valmistavaa opetusta voidaan järjestää ryhmämuotoisena tai inklusiivisesti yleisopetuksen ryhmissä, mikäli se on oppilaan kielitaidon kehityksen kannalta tarkoituksenmukaista. Valmistavan opetuksen oppilas opiskelee aina valmistavan opetuksen opetussuunnitelman mukaisesti.

Helsingissä suomenkielistä valmistavaa opetusta järjestetään inklusiivisesti esiopetusikäisille lähipäiväkodissa ja ensimmäisen ja toisen luokan oppilaille lähikoulussa. Suomenkielistä ryhmämuotoista valmistavaa opetusta järjestetään 3.–9.-luokkalaisille pääsääntöisesti erillisissä ala- ja yläkoulun ryhmissä. Pyrkimyksenä on aina löytää oppilaalle valmistavan opetuksen ryhmä kohtuullisen matkan päästä kotoa. Ruotsinkielistä valmistavaa opetusta järjestetään vain inklusiivisesti kaikille esi- ja perusopetusikäisille.

Inklusiivisen valmistavan opetuksen tärkeimpiä etuja oppilaan kannalta ovat pääsy asuinalueen lähikouluun ja yhteisöön, jatkaminen samassa ryhmässä perusopetukseen siirtymisen jälkeen sekä suomenkielisen luokkaympäristön positiivinen vaikutus kielitaidon kehittymiseen. Samalla kun oppilas opiskelee suomea, hän opettelee ja vahvistaa lukua ja kirjoitustaitoa yhdessä ikätovereidensa kanssa.

Helsingissä keskimääräinen oppilasmäärä 1.–6. luokilla on 19. Ryhmäkoon ei ole laskettu mukaan jakotunteja eikä samanaikaisopetusta tai muita pedagogisia opetusratkaisuja, jotka käytännössä laskevat toteutuneita ryhmäkokoja. Inklusiivisessa valmistavassa opetuksessa olevien oppilaiden määrä vaihtelee kouluittain ja yleensä oppilaita sijoitetaan eri luokille. Opettajilla on käytössä valmistavan opetuksen ohje-

ja tukimateriaalipankki, joka palvelee kouluja ja opettajia opetuksen suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa.

Ryhmämuotoiselle valmistavalle opetukselle ei ole asetettu valtakunnallista maksimiryhmäkokoja. Ryhmäkokoja säätelee kuitenkin se, että jokaisella tulee olla mahdollisuus saavuttaa ne tavoitteet, jotka valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteissa on määritelty.

Opetushallitus suosittelee, että valmistavan opetuksen ryhmäkoko on 8–10 oppilasta. Ryhmäkokoon vaikuttavat kuitenkin suuresti oppilaiden ikäjakauma, koulu- ja kielitausta sekä opettajan kokemus. Helsingissä ryhmien maksimikoko on pääsääntöisesti 12 oppilasta. Valmistavan opetuksen ryhmän oppilaat osallistuvat perusopetukseen osan oppitunneista, joten oppilasmäärä vaihtelee tunneittain.

Jatkuvan oppilaaksioton vuoksi oppilaiden määrä valmistavan opetuksen ryhmissä vaihteli lukuvuoden 2021–2022 aikana 245–460 välillä. Keväällä 2022 väliaikaisesti yli 12 oppilaan kasvaneita ryhmiä tuettiin suuntaamalla niihin lisää opettajaresurssia. Lisäksi perustettiin seitsemän uutta valmistavan opetuksen ryhmää. Tilannekohtaista joustoa ryhmäkokoon tarvitaan, sillä oppilaita ilmoittautuu valmistavaan opetukseen pitkin lukuvuotta.

Jos valmistavan opetuksen maksimiryhmäkoko olisi Helsingissä kymmenen oppilasta, se tarkoittaisi noin kymmentä ryhmää nykyistä enemmän. Muutoksen kustannukset olisivat noin 580 000 euroa. Lisäksi on huomioitava tarvittaviin lisätiloihin liittyvät kustannukset.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta on lausunnossaan pitänyt tärkeänä selvittää, miten valmistavan opetuksen opetussuunnitelman mukaiset tavoitteet saavutetaan sekä kuinka vahvaksi opettajat, huoltajat ja lapset itse arvioivat kielen kehittymisen ja yhteisöön integroitumisen. Kasvatuksen ja koulutuksen talousarvioehdotuksessa 2023 ei ole kuitenkaan varauduttu aloitteen mukaisiin lisämäärärahatarpeisiin.

Vastaus on kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 4 momentin mukaan kaupunginvaltuustossa käsitellään vastaus aloitteeseen, jonka on allekirjoittanut vähintään 25 valtuutettua. Kaupunginhallituksen on esitettävä antamansa vastaus käsiteltäväksi kaupunginvaltuustossa viimeistään kahdeksan kuukauden kuluessa aloitteen jättämisestä.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

07.11.2022

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Johanna Nuortevan aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 04.10.2022 § 262

HEL 2022-006831 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon liitteenä olevasta Johanna Nuortevan valtuustoaloitteesta koskien valmistavan opetuksen toteuttamista:

Kunnat voivat perusopetuslain 5 § mukaan järjestää perusopetukseen valmistavaa opetusta, mutta järjestäminen ei ole velvoittavaa. Helsingin kasvatuksen ja koulutuksen toimiala järjestää perusopetukseen valmistavaa opetusta suomenkielisen esi- ja perusopetuksen ja Stadin aikuis- ja ammattiopiston sekä ruotsinkielisen esi- ja perusopetuksen yhteydessä.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteissa on määriteltävä valmistavan opetuksen laajuus, joka vastaa yhden lukuvuoden oppimäärää

Perusopetukseen valmistava opetus on tarkoitettu esi- ja perusopetuskäisille maahanmuuttotilaisille lapsille ja nuorille, joiden suomen tai ruotsin kielen taito on alle kehittyvän alkeiskielitaidon. Perusopetukseen valmistavan opetuksen kielitaitotavoitteena opetuskielessä on Eurooppalaisen kielitaitoasteikon mukainen kehittyvä alkeiskielitaidon taso (A1). Kielen oppiminen jatkuu valmistavan opetuksen päätyttyä useiden vuosien ajan perusopetuksen suomi toisena kielenä oppiaineen sekä kaikkien muidenkin oppiaineiden opinnoissa ja koulun arjessa. Kasvatus ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä valmistavasta opetuksesta perusopetukseen siirtyvän oppilaan tukemista ja siirtymän pedagogista kehittämistä.

Perusopetukseen valmistavaa opetusta rahoitetaan opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoiman valtionosuusjärjestelmän kautta. Rahoitus on

kytketty oppilaan läsnäolokuukausien määrään. Kunta voi saada valtion osuutta yhden oppilaan perusopetukseen valmistavan opetuksen järjestämiseen enintään yhdeksän läsnäolokuukauden ajalta eli yhden vuoden opinnoista, kun lomakuukaudet huomioidaan. Helsingissä koulut saavat valmistavan opetuksen oppilaista oman erillisen laskennallisen resurssin, jonka käytöstä päätetään koulussa.

Inklusiivinen valmistava opetus

Valmistavaa opetusta voidaan järjestää ryhmämuotoisena tai inklusiivisesti perusopetuksen ryhmissä, mikäli se on oppilaan kielitaidon kehityksen kannalta tarkoituksenmukaista. Valmistavan opetuksen oppilas opiskelee aina valmistavan opetuksen opetussuunnitelman mukaisesti.

Helsingissä suomenkielistä perusopetukseen valmistavaa opetusta järjestetään esi- ja alkuopetusikäisille inklusiivisesti lähipäiväkodissa osana esiopetusta sekä lähikoulussa osana perusopetuksen 1. ja 2. luokan opetusta oppilaan ikätason mukaisesti. Ruotsinkielisessä palvelukokonaisuudessa valmistava opetus järjestetään inklusiivisesti kaikille esi- ja perusopetusikäisille.

Kun valmistavaa opetusta toteutetaan inklusiivisesti osana perusopetusta, niin tärkeimpiä etuja oppilaan kannalta ovat välitön pääsy asuinalueen lähikouluun ja -yhteisöön, jatkaminen samassa ryhmässä perusopetukseen siirtymisen jälkeen sekä suomenkielisen luokkaympäristön positiivinen vaikutus kielitaidon kehittymiseen. Samalla kun oppilas opiskelee suomea, hän opettelee ja vahvistaa luku- ja kirjoitustaitoa yhdessä ikätovereidensa kanssa.

Valmistavan opetuksen viikkotuntimäärä alkuopetuksen oppilaalla on 24, kun se on perusopetuksessa 21. Valmistavan opetuksen oppilaan suurempi tuntimäärä tukee hänen yksilöllisen opinpolkunsa rakentamista ja valmistavan opetuksen opetussuunnitelman toteutumista.

Lukuvuonna 2021 (20.9.2021) keskimääräinen oppilasmäärä Helsingissä perusopetuksen luokilla 1-6 oli 19. Ryhmäkoko ei ole laskettu mukaan jakotunteja eikä samanaikaisopetusta tai muita pedagogisia opetusratkaisuja, jotka käytännössä laskevat toteutuneita ryhmäkokoja. Inklusiivisessa valmistavassa opetuksessa olevien oppilaiden määrä vaihtelee kouluittain ja yleensä oppilaita sijoitetaan eri luokille. Opettajilla on käytössä valmistavan opetuksen ohje- ja tukimateriaalipankki, joka palvelee kouluja ja opettajia opetuksen suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä selvittää, miten valmistavan opetuksen opetussuunnitelman mukaiset tavoitteet saavutetaan

sekä kuinka vahvaksi opettajat, huoltajat ja lapset itse arvioivat kielen kehittymisen ja yhteisöön integroitumisen.

Ryhmämuotoinen valmistava opetus

Helsingissä järjestetään suomenkielistä ryhmämuotoista valmistavaa opetusta 3.-9. -luokkalaisten ikäryhmän oppilaille pääsääntöisesti erillisissä ala- ja yläkoulun ryhmissä. Pyrkimyksenä on aina löytää oppilaalle valmistavan opetuksen ryhmä kohtuullisen matkan päästä kotiosoitteesta ikä huomioiden. Oppilaiden sijoittelussa ryhmiin vaikuttaa myös yleisopetukseen pian siirtyviltä oppilailta vapautuvat paikat ryhmässä.

Valtakunnallisesti valmistavalle opetukselle ei ole asetettu maksimiryhmäkoko. Ryhmäkoko säätelee kuitenkin se, että ryhmässä jokaisella tulee olla mahdollisuus saavuttaa ne tavoitteet ja sisällöt, jotka valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteissa on määritelty. Paikallisesti opetuksen järjestäjä voi määritellä maksimiryhmäkoon.

Opetushallitus suosittelee, että valmistavan opetuksen ryhmäkoko on 8–10 oppilasta. Ryhmäkokoon vaikuttavat kuitenkin suuresti oppilaiden ikäjakauma, koulu- ja kielitausta sekä opettajan kokemus. Helsingissä valmistavan opetuksen ryhmien maksimikoko on pääsääntöisesti 12 oppilasta. Valmistavan opetuksen ryhmän oppilas integroituu perusopetukseen osan opitunneista.

Jatkuvan oppilaaksioton vuoksi oppilaiden määrä valmistavan opetuksen ryhmissä vaihteli lukuvuoden 2021-2022 aikana 245-460 välillä. Keväällä 2022 väliaikaisesti yli 12 oppilaan kasvaneita ryhmiä tuettiin suuntaamalla niihin lisää opettajaresurssia. Lisäksi perustettiin seitsemän uutta valmistavan opetuksen ryhmää. Tilannekohtaista joustoa ryhmäkokoon tarvitaan, sillä eri puolilla Helsinkiä asuvia oppilaita ilmoitetaan valmistavaan opetukseen pitkin lukuvuotta.

Mikäli ryhmämuotoisen perusopetukseen valmistavan opetuksen maksimiryhmäkoko olisi Helsingissä 10, se tarkoittaisi 2022-2023 lukuvuoden alun oppilasmäärän, noin 600 oppilaan, perusteella 60 ryhmää. Eli kymmenen ryhmää nykyistä enemmän. Muutos tulisi maksamaan noin 580 000 euroa, lisäksi on huomioitava tilojen käyttöön liittyvät kustannukset sekä lisätilojen hankkiminen uusille ryhmille.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan talousarvioehdotuksessa 2023 ei ole varauduttu aloitteen mukaisiin lisämäärärahatarpeisiin.

13.09.2022 Pöydälle

06.09.2022 Pöydälle

Esittelijä

07.11.2022

---

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Leeni Siikaniemi, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 86212
leeni.siikaniemi(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 774

V 23.11.2022, Valtuutettu Mirita Saxbergin aloite sote-palvelujen palvelusetelien arvon tarkistamisesta

HEL 2022-005977 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Mirita Saxbergin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Mirita Saxberg ja 16 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan sote-palvelujen palvelusetelien arvon tarkistamista siten, että se vastaa yleisten kustannusten nousua.

Kaupunginhallitus toteaa, että palvelusetelien arvoja tulee arvioida ja tarkistaa jatkuvasti asiakkaiden palvelujen saannin varmistamiseksi. Huomiota tulee kiinnittää kustannusten voimakkaaseen nousuun ja oman tuotannon kustannusten avoimeen ja selkeään vertailtavuuteen palvelusetelien hinnoittelussa.

Asiasta on saatu sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto. Vastaus on lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoit-

tanut vähintään 15 valtuutettua (voimassa aloitteissa, jotka on jätetty viimeistään 30.4.2022).

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Mirita Saxbergin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 30.08.2022 § 169

HEL 2022-005977 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Mirita Saxbergin ja 16 muun valtuutetun valtuustoaloitteesta koskien sosiaali- ja terveyspalveluiden palvelusetelien arvojen tarkistamista:

”Aloitteessa todetaan, että jos palvelusetelien arvo on palvelusta asiakkaalle aiheutuneisiin kustannuksiin nähden riittämätön, haittaa se yhdenvertaisuuden toteutumista ja alan yrittäjien toimintamahdollisuuksia. Lisäksi aloitteessa esitetään, että Helsingin tulisi tarkistaa sosiaali- ja terveyspalvelujen palvelusetelien arvoja siten, että ne vastaavat yleisten kustannusten nousua.

Sosiaali- ja terveyslautakunta katsoo, että yleiseen kaikkien sosiaali ja terveyspalvelujen palvelusetelien arvojen tarkistamisen toteuttamiseen ei ole tarpeellista ryhtyä, koska nykyiset palvelusetelien arvot vastaavat pääosin omasta tuotannosta ja mahdollisesta ostopalvelusta aiheutuvia kustannuksia.

Sosiaali- ja terveyslautakunta katsoo kuitenkin, että palvelusetelien arvoja tulee arvioida jatkuvasti ja arvojen tarkistamista tuodaan päätöksentekoon aina, kun niiden tarkistamiselle on tarve asiakkaiden palvelun saannin varmistamiseksi. Tätä on erityisen tärkeää tehdä tilantees-

sa, jossa kustannusten nousu on voimakasta. Erityisesti lautakunta korostaa tarvetta sille, että oman tuotannon kustannukset ovat avoimet ja selkeästi vertailtavissa palveluseteleiden hinnoitteluun.

Palvelusetelien asiointi- ja hallinnointijärjestelmän vaihtumisen yhteydessä vuonna 2020 kaikkien käytössä olevien palvelusetelien sääntökirjat ja arvot tarkasteltiin ja niihin tehtiin tarvittavat muutokset. Tämän jälkeen palvelusetelin arvojen korotuksia on tuotu palvelukohtaisesti lautakunnalle hyväksyttäväksi välittömästi, jos on havaittu, että palvelusetelin nykyinen arvo ei todellisuudessa kata palvelun kustannuksia tai asiakkaan saama palvelu vaarantuu.

Sosiaali- ja terveyslautakunta kuitenkin kehottaa toimialaa tarkastamaan niiden palvelusetelien arvot, jotka on hinnoiteltu viimeksi kyseisen palvelusetelin käyttöönottovaiheessa, ja tuomaan näiden palvelusetelien osalta mahdolliset arvon korotukset lautakunnalle päätettäväksi.

Palvelusetelistä päättäminen Helsingissä

Palvelusetelillä tarkoitetaan palvelun järjestämisvastuussa olevan kunnan sosiaali- ja terveystalouden saajalle myöntämää sitoumusta korvata palveluntuottajan antaman palvelun kustannukset kunnan ennalta määräämään arvoon asti. Palveluseteli on yksi tapa järjestää kunnan vastuulle kuuluvia sosiaali- ja terveystalouksia.

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä annetun lain (569/2009) 4 §:n mukaan kunta päättää ne sosiaali- ja terveystaloudet, joiden järjestämisessä se käyttää palveluseteliä.

Hallintosäännön 18 luvun 1 §:n 1 kohdan mukaan sosiaali- ja terveystaloutta päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää palvelusetelin käyttämisestä sekä palvelusetelin arvon vahvistamisesta.

Palvelusetelin arvon määrittely

Palvelusetelin arvon päättää kunta. Kunta arvioi asiakkaan palvelutarpeen, myöntää palvelusetelin ja sitoutuu maksamaan asiakkaan hankkimat palvelut palvelusetelin arvoon asti. Asiakkaalla on aina oikeus kieltäytyä hänelle tarjotusta palvelusetelistä, jolloin kunnan tulee ohjata hänet kunnan muilla tavoin järjestämien palvelujen piiriin.

Palvelusetelilain 7 §:n mukaan kunnan tulee määrätä palvelusetelin arvo niin, että se on asiakkaan kannalta kohtuullinen. Kohtuullisuutta arvioitaessa on otettava huomioon kustannukset, jotka aiheutuvat kunnalle vastaavan palvelun tuottamisesta kunnan omana tuotantona tai

hankkimisesta ostopalveluna sekä asiakkaan maksettavaksi jäävä arvioitu omavastuuosuus.

Palvelusetelien arvon määrittely perustuu aina toimintoperusteiseen kustannuslaskentaan, jonka perustana on kunkin palvelun oman tuotannon palveluprosessi. Jokaiselle palveluprosessin kohdalle on laskettu voimavarojen käyttö ja tätä vastaava kustannus.

Tämän lisäksi palvelusetelin arvon määrittelyssä huomioidaan mahdolliset ostopalvelusta aiheutuvat kustannukset.

Palvelusetelin arvon määrittelyä tehdään lisäksi yhteistyössä palveluntuottajien sekä muiden pääkaupunkiseudun kuntien kanssa.

Palvelusetelin käyttöönoton yhteydessä tarkastellaan palvelun nykyinen tuotantorakenne sekä palvelusetelin soveltuvuus kyseiseen palveluun. Valmistelun yhteydessä arvioidaan lisäksi, mikä on palvelusetelin suhde omaan toimintaan ja minkälaisia ostovolyymiä on suunniteltu.

Palvelujen järjestämisen palvelusetelien avulla arvioidaan olevan pääosin kustannusneutraalia omaan toimintaan verrattuna. Muilta osin palveluseteliä tarjotaan budjetin sisällä oman tuotannon ja ostopalvelun vaihtoehtona.

Mikäli palvelusetelin kustannukset ylittävät reilusti oman tuotannon tai ostopalvelusta aiheutuvat tuotannon kustannukset, on toimialla syytä arvioida kyseisen palvelun tuottamistapaa uudestaan.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Palvelusetelin käyttö tuottamistapana parantaa sosiaali- ja terveystalvelujen saatavuutta, monipuolistaa palvelutuotantoa sekä edistää kunnan ja yksityisten palveluntuottajien yhteistyötä.

Palvelusetelien käyttö oman tuotannon ja ostopalvelun tukena lisää helsinkiläisten ja heidän perheidensä terveyttä ja hyvinvointia sekä vailinnan mahdollisuuksia sosiaali- ja terveystalveluissa.”

Käsittely

30.08.2022 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asiassa tehtiin seuraava vastaehdotus:

Vastaehdotus 1:

Puheenjohtaja Daniel Sazonov: Muutetaan lausunnon kolmas kappale seuraavaksi:

”Sosiaali- ja terveyslautakunta katsoo kuitenkin, että palveluseleiden arvoja tulee arvioida jatkuvasti ja arvojen tarkistamisia tuodaan päätöksentekoon aina, kun niiden tarkistamiselle on tarve asiakkaiden palvelun saannin varmistamiseksi. Tätä on erityisen tärkeää tehdä tilanteessa, jossa kustannusten nousu on voimakasta. Erityisesti lautakunta korostaa tarvetta sille, että oman tuotannon kustannukset ovat avoimet ja selkeästi vertailtavissa palveluseleiden hinnoitteluun.”

Kannattaja: jäsen Eva Biaudet

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi puheenjohtaja Daniel Sazonovin vastaehdotuksen yksimielisesti ilman äänestystä.

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi hyväksytyin vastaehdotuksen osalta esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon.

16.08.2022 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Johanna Kahilakoski, kilpailutus- ja sopimuspäällikkö, puhelin: 310 21831
johanna.kahilakoski(a)hel.fi
Tanja Ehanto, suunnittelija, puhelin: 310 20478
tanja.ehanto(a)hel.fi

§ 775

V 23.11.2022, Valtuutettu Sini Korpisen aloite keskenmenon jälkeisestä neuvolakäynnistä

HEL 2022-004676 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Sini Korpisen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Sini Korpinen ja 34 muuta valtuutettua esittävät aloitteesaan, että keskenmenon saaneella henkilöllä on oikeus yhteen neuvolakäyntiin keskenmenon jälkeen aina, kun hän kokee sen tarpeelliseksi.

Kaupunginhallitus toteaa, että neuvoloilla on ohjeistus keskenmenon jälkeiseen hoitoon. Hoidon tarpeen arvioimiseksi on välttämätöntä varmistaa, että jokainen keskenmenon kokenut saa asianmukaisesti tiedon terveydenhuoltohenkilöstön tapaamismahdollisuudesta. Keskenmenon jälkeen voi ottaa yhteyttä neuvolaan tai omalle terveysasemalle. Hoidon tarve arvioidaan ja asiakas voidaan ohjata terveysaseman terveydenhoitajan tai lääkärin vastaanotolle, neuvolan terveydenhoitajan vastaanotolle tai mielenterveys- ja päihdetyön sairaanhoitajalle.

Asiasta on saatu sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto. Vastaus on lausunnon mukainen.

07.11.2022

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua (voimassa aloitteissa, jotka on jätetty viimeistään 30.4.2022).

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Sini Korpisen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 30.08.2022 § 173

HEL 2022-004676 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle valtuutettu Sini Korpisen ja 34 muun valtuutetun keskenmenon jälkeistä neuvolakäyntiä koskevasta valtuustoaloitteesta seuraavan lausunnon:

”Aloitteessa esitetään, että Helsingin kaupungissa toimitaan jatkossa siten, että keskenmenon saaneella henkilöllä on oikeus yhteen neuvolakäyntiin keskenmenon jälkeen aina, kun hän kokee sen tarpeelliseksi.

Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että neuvoloilla on käytössä ohjeistus keskenmenon jälkeiseen hoitoon. Sen mukaisesti neuvolan asiakkailta on oikeus tapaamiseen keskenmenon jälkeen. Tapaaminen voi olla terveydenhoitajan tapaaminen tai puhelu. Lautakunta pitää välttämättömänä varmistaa, että jokainen keskenmenon kokenut saa tiedon mahdollisuudesta tapaamiseen, eikä asiakkaita esimerkiksi ohjata tällaisen tapaamiseen väliin jättämiseen.”

Keskenmenon jälkeen asiakas voi olla yhteydessä neuvolaan tai omalle terveysasemalleen. Hoidon tarpeen arvioinnin perusteella arvioidaan, ohjataanko asiakas terveysaseman terveydenhoitajan tai lääkä-

rin vastaanotolle, neuvolan terveydenhoitajan vastaanotolle tai mielen-terveys- ja päihdetyön sairaanhoitajalle.

Neuvolassa keskenmenon jälkeisellä tapaamisella neuvolan terveydenhoitaja arvioi keskenmenon jälkihoidon tarpeen sekä sen, onko asiakas ohjattava lääkärin vastaanotolle. Toistuvissa keskenmenoissa terveydenhoitaja ohjaa asiakkaan terveysaseman lääkärille jatkotutkimuksiin. Neuvolan terveydenhoitajan tapaamisella arvioidaan myös lisätuen tarvetta. Tarvittaessa asiakkaalle voidaan tarjota keskustelutukea esimerkiksi puhelimitse kerran tai kaksi kertaa tapaamisen jälkeen. Usein neuvolan terveydenhoitajan tuki on riittävää. Tarvittaessa terveydenhoitaja voi ohjata asiakkaan myös mielen-terveys- ja päihdetyön sairaanhoitajalle, joka ottaa asiakkaaseen yhteyttä ja sopii keskustelukäynneistä tai puhelinkeskustelusta asiakkaan kanssa. Mielen-terveys- ja päihdetyön sairaanhoitajat hoitavat masennus- ja ahdistushäiriöitä sekä elämäntilanteisiin liittyviä kriisejä. Neuvolan terveydenhoitaja voi antaa asiakkaalle tietoa myös vertaistuen pariin hakeutumisesta.

Keskenmenon merkityksestä ja sen vaikutuksista mielialaan voidaan keskustella asiakkaan kanssa neuvolassa myös seuraavan raskauden yhteydessä. Neuvolan ensikäynnille voidaan tällöin tarjota pidempää vastaanottoaikaa. Asiakas voidaan tarvittaessa ohjata neuvolan psykologille. Neuvolan psykologi ei kuitenkaan vastaa kriisiluontoiseen avun tarpeeseen.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Keskenmenon kokeneilla on tärkeää olla mahdollisuus tunteista puhumiseen ja surun läpikäymiseen. Ammattilaisen kanssa käyty keskustelu voi helpottaa menetyksestä toipumista ja auttaa käsittelemään tunteita myös mahdolliseen uuteen raskauteen liittyen.”

Käsittely

30.08.2022 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asiassa tehtiin seuraava vastaehdotus:

Vastaehdotus 1:

Puheenjohtaja Daniel Sazonov: Lisätään lausunnon toisen kappaleen loppuun seuraava:

”Lautakunta pitää välttämättömänä varmistaa, että jokainen keskenmenon kokenut saa tiedon mahdollisuudesta tapaamiseen, eikä asiakkaita esimerkiksi ohjata tällaisen tapaamiseen väliin jättämiseen.”

Kannattaja: jäsen Pentti Arajärvi

07.11.2022

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi puheenjohtaja Daniel Sazonovin vastaehdotuksen yksimielisesti ilman äänestystä.

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi hyväksytyyn vastaehdotuksen osalta esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon.

16.08.2022 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Viivi Väänänen, toiminnansuunnittelija, puhelin: 310 42303
viivi.vaananen(a)hel.fi
Kirsi Otronen, ylihoitaja, puhelin: 310 53107
kirsi.otronen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 776

V 23.11.2022, Valtuutettu Minja Koskelan aloite vammaisten henkilöiden henkilökohtaisen avun saamisesta

HEL 2022-005978 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Titta Hiltusen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Minja Koskelan aloite_
- 2 Vammaisneuvoston lausunto 14.6.2022

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Minja Koskela ja 15 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki teettää henkilökohtaisen avun myöntämisestä selvityksen vuosilta 2019-2022 miten suuri osa kaupungille osoitetuista henkilökohtaisen avun hakemuksista hyväksytään ja miten usein ne hakemukset, joita ei hyväksytä, evätään voimavararajauksen perusteella.

Kaupunginhallitus toteaa, että henkilökohtaisen avun myöntämisen myönteisten, osittain myönteisten ja kielteisten päätösten määrät on selvitetty. Sosiaali- ja terveyslautakunnan suosituksen johdosta selvi-

tystä on tarkoitus kehittää kuluvan valtuustokauden aikana siten, että jatkossa tilastoidaan voimavararajauksen käyttö hylkäävien päätösten perusteena.

Asiasta on saatu sosiaali- ja terveyslautakunnan ja vammaisneuvoston lausunnot. Vastaus on lautakunnan lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua (voimassa aloitteissa, jotka on jätetty viimeistään 30.4.2022).

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Minja Koskelan aloite_
- 2 Vammaisneuvoston lausunto 14.6.2022

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 06.09.2022 § 192

HEL 2022-005978 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle valtuutettu Minja Koskelan ja 15 muun valtuutetun vammaisten henkilöiden henkilökohtaisen avun saamista koskevasta valtuustoaloitteesta seuraavan lausunnon:

”Aloitteessa esitetään, että Helsingin kaupunki teettää henkilökohtaisen avun myöntämisestä selvityksen vuosilta 2019–2022, jossa selviää, kuinka suuri osa kaupungille osoitetuista henkilökohtaisen avun hakemuksista hyväksytään ja kuinka usein ne hakemukset, joita ei hyväksytä, evätään voimavararajauksen perusteella.

Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että henkilökohtaisen avun myönnteiset, osittain myönnteiset ja kielteiset päätökset on selvitetty. Käytössä olevien resurssien puitteissa tietoa ei kuitenkaan voida tuottaa siitä, kuinka usein hakemuksen hylkäämisen taustalla on voimavararajaus.

Henkilökohtainen apu

Vammaispalvelulain (380/1987) 8 §:n mukaan kunnan on järjestettävä vaikeavammaiselle henkilölle henkilökohtaista apua, jos henkilö vammansa tai sairautensa johdosta välttämättä tarvitsee palvelua suoriutuakseen tavanomaisista elämän toiminnoista. Palveluun oikeutetulla vaikeavammaisella henkilöllä on subjektiivinen oikeus vamman tai pitkäaikaissairauden vuoksi välttämättömään henkilökohtaiseen apuun. Henkilökohtaista apua voidaan myöntää myös osittain, esimerkiksi tukemaan kodin ulkopuolista asiointia.

Vammaispalvelulain mukaista henkilökohtaista apua ei myönnetä vaikeavammaisille henkilöille, joiden riittävää huolenpitoa ei voida turvata avohuollon tukitoimin. Mikäli avun tarve painottuu selkeästi huolenpitoon, hoivaan, valvontaan tai työntekijälähtöiseen hoitoon, ei vammaispalvelulain mukaista henkilökohtaista apua pääsääntöisesti myönnetä. Tällöin kyseeseen tulee ensisijaisesti omaishoidon tuki, kehitysvammalain mukainen erityishuolto, tukihenkilötoiminta ja/tai muut sosiaali- ja terveyspalvelut.

Henkilökohtaisen avun käyttö edellyttää vaikeavammaiselta henkilöltä sekä kykyä tehdä päätöksiä, jotka liittyvät hänen elämäänsä, että kykyä ohjata tilanteita ja toimintaa, joissa avustaja työskentelee. Kun henkilökohtaista apua hakevat henkilöt, joilla on muu kuin fyysiseen toimintakykyyn liittyvä vamma (esimerkiksi kehitysvammaiset, aivovammaiset tai autismikirjon henkilöt), on keskeistä henkilön oman tahdon selvittäminen. Oman tahdon selvittämisessä huomioidaan se, että henkilön voi olla vaikeaa ilmaista omaa avun tarvettaan ja henkilö voi käyttää korvaavia kommunikaatiokeinoja.

Henkilökohtaisen avun päätökset

Henkilökohtaisen avun päätöksiä on vuodesta 2019 vuoden 2022 toukokuuhun tehty vuosittain seuraavasti:

- 2019: Myönnteisiä päätöksiä 1631 (73,3 % päätöksistä), osittain myönnteisiä päätöksiä 296 (13,3 % päätöksistä) ja kielteisiä päätöksiä 297 (13,4 % päätöksistä).
- 2020: Myönnteisiä päätöksiä 1444 (74,4 % päätöksistä), osittain myönnteisiä päätöksiä 232 (11,9 % päätöksistä) ja kielteisiä päätöksiä 266 (13,7 % päätöksistä).
- 2021: Myönnteisiä päätöksiä 1150 (77,0 % päätöksistä), osittain myön-

teisiä päätöksiä 168 (11,3 % päätöksistä) ja kielteisiä päätöksiä 175 (11,7 % päätöksistä).

• 2022 tammi-toukokuu: Myönteisiä päätöksiä 406 (72,5 % päätöksistä), osittain myönteisiä päätöksiä 76 (13,6 % päätöksistä) ja kielteisiä päätöksiä 78 (13,9 % päätöksistä).

Läheskään kaikki päätökset eivät koske voimavararajauksesta tai muista syistä riippuvaa perustavaa oikeutta henkilökohtaiseen apuun. Joillekin asiakkaille tehdään vuosien aikana useita erilaisia lisäpäätöksiä, jotka voivat olla myönteisiä tai kielteisiä. Niissä on kyse esimerkiksi haetuista lisätunneista, eikä siitä että oikeus henkilökohtaiseen apuun hylättäisiin tai myönnettäisiin.

Olemassa olevilla resursseilla ei ole mahdollista selvittää, miten moni hakemuksista on hylätty voimavararajauksen perusteella. Selvitys edellyttäisi yksittäisten päätösten manuaalista läpikäyntiä. Sosiaali- ja terveyslautakunta suosittaa selvityksen toteuttamista kuluvan valtuustokauden aikana siten, että jatkossa voimavararajauksen käyttö hylkäävien päätösten perusteena tilastoidaan.

Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että henkilöille pyritään löytämään heidän tarpeitaan vastaavat palvelut. Tarvittavat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut pyritään turvaamaan myös heille, joiden kohdalla edellytykset henkilökohtaisen avun saamiseksi eivät täyty.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Henkilökohtainen apu mahdollistaa vaikeavammaisen henkilön suoriutumisen tavanomaisista elämän toiminnoista. Henkilökohtaisen avun turvin varmistetaan, että vaikeavammaisen henkilö voi tämän lisäksi esimerkiksi opiskella ja harrastaa."

Käsittely

06.09.2022 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asiassa tehtiin seuraava vastaehdotus:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Samuel Adouchief: Lisätään Henkilökohtaisen avun päätökset -otsikon toiseksi viimeisen kappaleen loppuun seuraava:

"Sosiaali- ja terveyslautakunta suosittaa selvityksen toteuttamista kulu-
van valtuustokauden aikana siten, että jatkossa voimavararajauksen
käyttö hylkäävien päätösten perusteena tilastoidaan."

Kannattaja: puheenjohtaja Daniel Sazonov

07.11.2022

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi yksimielisesti ilman äänestystä jäsen Samuel Adouchiefin vastaehdotuksen.

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi asiasta hyväksytyyn vastaehdotuksen osalta esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon.

30.08.2022 Pöydälle

16.08.2022 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Viivi Väänänen, toiminnansuunnittelija, puhelin: 310 42303
viivi.vaananen(a)hel.fi

Jarmo Salminen, johtava sosiaalityöntekijä, puhelin: 310 44305
jarmo.salminen(a)hel.fi

Jonna Weckström, vammaisten sosiaalityön päällikkö, puhelin: 310 89545
jonna.weckstrom(a)hel.fi

§ 777

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunnan jäsenen valinta

HEL 2022-012113 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus

- myönsi eron Johanna Laisaarelle tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunnan jäsenen tehtävästä ja
- valitsi Mari Laasion jäseneksi tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikuntaan kaupunginhallituksen toimikaudeksi.

Esittelijä

hallintojohtaja
Kirsi Remes

Lisätiedot

Pilvi Ainola, hallintoasiantuntija, puhelin: 09 310 38460
pilvi.ainola(a)hel.fi

Liitteet

1 Eroilmoitus 13.10.2022

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote

Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet

Esitysteksti

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus valitsi Johanna Laisaaren 30.8.2021 § 595 jäseneksi tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikuntaan. Johanna Laisaari on pyytänyt 13.10.2022 eroa toimikunnan jäsenen tehtävistä luottamustehtävien kierrättämisen vuoksi.

Kuntalain 30 §:n mukaan kunnanhallitus ja valtuuston päätöksen nojalla muukin toimielin voi asettaa toimikunnan määrätyn tehtävän hoita-

mista varten. Toimikunta voidaan asettaa enintään sen asettaneen toimielimen toimikaudeksi.

Kuntalain (410/2015) 70 §:n 3 momentin mukaan luottamustoimesta voi erota pätevistä syistä. Eron myöntämisestä päättää luottamushenkilön valinnut toimielin. Kesken toimikautta avoimeksi tulleeseen luottamustoimeen valitaan toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi uusi luottamushenkilö.

Kuntalain 74 §:n mukaan toimikuntaan voidaan valita sellainenkin henkilö, joka ei ole vaalikelpoinen kunnanhallitukseen ja lautakuntaan tai jonka kotikunta kunta ei ole. Myös toimikuntaan valittavien luottamushenkilöiden tulee antaa suostumus luottamustoimeen.

Toimikunnan tulee täyttää tasa-arvolain (609/1986) vaatimukset sukupuolten välisestä tasa-arvosta. Kunnallisissa toimielimissä lukuun ottamatta kunnanvaltuustoja tulee olla tasa-arvolain mukaisesti sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisistä syistä muuta johdu.

Esittelijä

hallintojohtaja
Kirsi Remes

Lisätiedot

Pilvi Ainola, hallintoasiantuntija, puhelin: 09 310 38460
pilvi.ainola(a)hel.fi

Liitteet

1 Eroilmoitus 13.10.2022

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote
Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet
Esitysteksti
Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Taloushallintopalveluliikelaitos
Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunta

§ 778

Sijoitus DigiHelsinki Oy:n sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon vuonna 2022

HEL 2022-012019 T 00 01 05

Päätös

Kaupunginhallitus päätti hyväksyä yhteensä 12,5 miljoonan euron sijoituksen tekemisen DigiHelsinki Oy:n sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon ja myöntää kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosaston käytettäväksi vuoden 2022 talousarviomäärärahoja 12,5 miljoonan euron sijoituksen maksamiseen talousarvion tililtä 8 06 02, Arvopaperit, Muut kohteet, kaupunginhallituksen käytettäväksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Tiina Leinonen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36109
tiina.leinonen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
DigiHelsinki Oy

Otteen liitteet
Esitysteksti

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

DigiHelsinki Oy

Yhtiön toimialana on osana Helsingin kaupunkikonsernia tuottaa, kehittää ja myydä Helsingin kaupunkikonsernille sen tarvitsemia digitaalisia palveluita.

Yhtiö toteuttaa toiminnassaan yleisen edun mukaisia tarpeita ja toimii hankintalainsäädännössä tarkoitettuna hankintayksikkönä sekä Helsingin kaupungin sidosyksikkönä ja yhteishankintayksikkönä.

Yhtiö on kaupungin kokonaan omistama tytäryhteisö.

DigiHelsinki Oy:n perustaminen ja kaupungin pääomitus

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 1.6.2022, § 142 kaupunginkanslian digitaalisen perustan nettobudjetoidun toiminnan yhtiöittämisen. Päätöksessä linjattiin, että kaupunki sijoittaa 24,3 miljoonaa euroa yhtiön omaan pääomaan seuraavasti:

- Perustamisvaiheessa osakkeiden merkintähintana 0,5 milj. euroa (osakepääoma 0,25 milj. euroa ja sijoitetun vapaan oman pääoman (SVOP) rahasto 0,25 milj. euroa)
- viimeistään 31.12.2022 12,5 milj. euroa (suora sijoitus SVOP-rahastoon)
- viimeistään 31.12.2023 5 milj. euroa ja (suora sijoitus SVOP-rahastoon)
- viimeistään 31.12.2024 6,3 milj. euroa (suora sijoitus SVOP-rahastoon).

Perustamisvaiheen jälkeiset pääomituspäätökset tuodaan myöhemmin erikseen päätöksentekoon. Vuosina 2023–2024 tehtävien pääomitusten vaiheistusta ja keskinäistä suuruutta voidaan tarvittaessa muuttaa erillisten päätösten yhteydessä, mikäli pääomitukseen vaikuttavat olosuhteet muuttuvat merkittävästi perustamisvaiheessa ennakoituista.

Tällä päätöksellä toteutetaan kaupunginvaltuuston päätöksen mukainen vuoden 2022 sijoitus DigiHelsinki Oy:n sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon.

Valtiontukiarviointi

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 107 (1) artiklan mukaan, jollei perussopimuksissa toisin määrätä, jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu sisämarkkinoille siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

EU-tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan julkisen vallan käyttäminen ei ole taloudellista toimintaa. Taloudellista toimintaa ei ole myöskään julkiseen vallankäyttöön erottamattomasti liittyvä toiminta, joka itsenäisesti arvioiden voisi olla tyypiltään taloudellista.

DigiHelsinki Oy (yhtiö) tuottaa digitaalisia peruspalveluita kaupungille tai kaupunkikonserniin kuuluville tytäryhteisöille hankintalain sidosyksikköpoikkeusten perusteella. Yhtiön vastuulla on kaupungin viranomaistoimintaan ja julkisen vallankäyttöön läheisesti liittyviä toimintoja, joita ei voi pitää luonteeltaan taloudellisina. Ilman kyseisiä palveluja kaupunki ei voisi hoitaa lakisääteisiä tai kunnan yleisen toimialan puit-

07.11.2022

teissa hoidettavaksi ottamiaan tehtäviään. Näin ollen kyse olisi julkisen vallankäyttöön erottamattomasti liittyvistä palveluista.

Yhtiön rahoittamiseen ei liity valtiontukia koskevia esteitä, koska yhtiö ei tosiasiallisesti toimi kilpailuilla markkinoilla, kun se tuottaa digitaalisia peruspalveluita viranomaistoimintaa varten. Mikäli tuen saaja harjoittaa hankintalain sidosyksikkösääntelyn puitteissa ulosmyyntiä, tuki myönnetään ehdolla, että tuen saaja pitää ulosmyynnistä erillistä kirjainpitoa.

Lopuksi

Päätös vastaa kaupungin sitoutumista yhtiön rahoitukseen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Tiina Leinonen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36109
tiina.leinonen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
DigiHelsinki Oy

Otteen liitteet
Esitysteksti

Tiedoksi

Kaupunginkanslia

§ 779

Virkojen perustaminen sosiaali- ja terveystoimialalle 1.12.2022 lukien

HEL 2022-012176 T 01 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus perusti sosiaali- ja terveystoimialalle seuraavat yhteensä 142 virkaa 1.12.2022 lukien:

- Perhe- ja sosiaalipalvelut -palvelukokonaisuuteen:
- sosiaaliohjaaja, yhdeksän virkaa,
- johtava ohjaaja, kaksi virkaa,
- lapsiperheiden kotipalvelun esihenkilö, kaksi virkaa,
- lastenvalvoja, kaksi virkaa,
- sosiaalityöntekijä, viisi virkaa,
- johtava sosiaalityöntekijä, kaksi virkaa,
- socialkurator, yksi virka,
- enhetschef, kaksi virkaa,
- regionschef, yksi virka,
- psykolog, kaksi virkaa ja
- socialarbetare, yksi virka;

- Terveys- ja päihdepalvelut -palvelukokonaisuuteen:
- sosiaalityöntekijä, neljä virkaa,
- sosiaaliohjaaja, neljä virkaa,
- terveyskeskuslääkäri, 44 virkaa,
- osastonlääkäri, yhdeksän virkaa ja
- ylilääkäri, kaksi virkaa; sekä

- Sairaala-, kuntoutus ja hoivapalvelut -palvelukokonaisuuteen:
- asiakasohjaaja, 40 virkaa,
- hoivapaikkakoordinaattori, yksi virka,
- sosiaalityöntekijä, viisi virkaa,
- asiakkuusvastaava, yksi virka,
- asiakkuuspäällikkö, yksi virka,
- seniorikeskusten johtaja, yksi virka, ja
- kotihoidon johtaja, yksi virka.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Helena Wendorf, asiantuntija, työnantajapolitiikka, puhelin: 09 310 23529
helena.wendorf(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kuntalain 87 §:n mukaan virka perustetaan sellaisia tehtäviä varten, joissa käytetään julkista valtaa.

Perustettavaksi esitettävien virkojen tehtäviin kuuluu mm. päättämistä toisen edusta, oikeudesta tai velvollisuudesta taikka toista velvoittavien määräysten antamista tai muulla tavalla toisen etuun tai oikeuteen puuttumista, mikä edellyttää tehtävien perustamista virkoina.

Perhe- ja sosiaalipalvelut -palvelukokonaisuuteen esitetään perustettavaksi seitsemän sosiaaliohjaajan virkaa, kaksi lastenvalvojan virkaa, johtavan sosiaalityöntekijän virka, kaksi johtavan ohjaajan virkaa ja kaksi lapsiperheiden kotipalvelun esihenkilön virkaa lapsiperheiden hyvinvointi- ja terveystalouteen. Edellä mainitut tehtävät edellyttävät virkasuhdetta, koska henkilöt tekevät yksilöhuollon mukaisia päätöksiä muun muassa palvelutarpeen arvioinnista, sekä sijaistavat virkasuhteessa olevaa esihenkilöä.

Edelleen esitetään perustettavaksi viisi sosiaalityöntekijän virkaa ja kaksi sosiaaliohjaajan virkaa nuorten palvelut ja aikuissosiaalityön palveluun sekä yksi johtavan sosiaalityöntekijän virka vammaistyön palveluun. Edellä mainitut tehtävät edellyttävät virkasuhdetta, koska henkilöt tekevät muun muassa päätöksiä erilaisista palveluista ja tukitoimista.

Kärkulla-kuntayhtymän asumispalveluyksiköt sekä päivä- ja työkeskustoiminta siirtyy liikkeenluovutuksella Helsingin kaupungille. Siirtyvien henkilöiden joukossa on seitsemän viranhaltijaa, joille tulee perustaa vastaavat virat.

Terveys- ja päihdepalvelut -palvelukokonaisuuteen esitetään perustettavaksi kolme sosiaalityöntekijän virkaa sosiaali- ja kriisipäivystykseen

sekä neljä sosiaaliohjaajan virkaa ja yksi sosiaalityöntekijän virka asumisen tuen yksikköön. Tehtävät edellyttävät virkaa, koska henkilöt tekevät yksilöhuollon päätöksiä mm. päihdehuollon palvelujen antamisesta sekä toimeentulotuen myöntämisestä. Edelleen esitetään perustettavaksi 44 terveyskeskuslääkärin virkaa, yhdeksän osastonlääkärin virkaa sekä kaksi ylilääkärin virkaa. Tehtävät edellyttävät virkasuhdetta, koska lääkärit tekevät muun muassa mielenterveyslain 5 luvun 31 §:n mukaisia virka-apupyynnöitä.

Sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelut -palvelukokonaisuuteen esitetään perustettavaksi 40 asiakasohjaajan virkaa sekä hoivapaikkakoordinaattorin, asiakkuusvastaavan, asiakkuuspäällikön ja sosiaalityöntekijän virrat asiakasohjausyksikköön sekä neljä sosiaalityöntekijän virkaa gerontologisen sosiaalityön yksikköön. Tehtäviin kuuluu sosiaalihuoltolain mukainen palvelutarpeen arviointi ja toimeentulotukipäätösten tekeminen.

Edelleen esitetään perustettavaksi seniorikeskusten johtajan ja kotihoiton johtajan virat. Ko. viranhaltijat tulevat johtamaan kahta uutta palvelua sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelut - palvelukokonaisuuden 1.1.2023 tapahtuvan organisaatiomuutoksen jälkeen.

Perustettaviksi esitettäville viroille on varattu määräraha toimialan talousarviossa.

Hallintosäännön 12 luvun 3 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan henkilöstöjohtaja päättää tehtävien vaativuusluokittelusta ja tarkastusjohtaja lukuun ottamatta siihen perustuvasta palkasta, ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty tai ellei henkilöstöjohtaja ole määrännyt tehtävää muulle viranhaltijalle.

Perustettaviksi esitettyjen virkojen palkat on määritelty kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen, SOTE- sopimuksen tai lääkärin virka- ja työehtosopimuksen määräysten ja tehtävien vaativuuden arvioinnin perusteella. Tehtäväkohtaisiksi palkoiksi on päätetty:

- sosiaaliohjaaja (9 virkaa)	2 730,49 €/kk,
- johtava ohjaaja (2 virkaa)	3 232,58 €/kk,
- lapsiperheiden kotipalvelun esihenkilö (2 virkaa)	3 969,12 €/kk,
- lastenvalvoja (2 virkaa)	3 545,41 €/kk,
- johtava sosiaalityöntekijä	3 819,99 €/kk,
- sosiaalityöntekijä (5 virkaa)	3 493,28 €/kk,
- johtava sosiaalityöntekijä	4 014,66 €/kk,
- socialkurator	3 290,96 €/kk,
- enhetschef (2 virkaa)	3 294,31 €/kk,

-	regionschef	4 053,54 €/kk,
-	psykolog (2 virkaa)	3 602,41 €/kk,
-	socialarbetare	3 356,78 €/kk,
-	sosiaalityöntekijä (3 virkaa)	3 709,97 €/kk,
-	sosiaaliohjaaja (2 virka)	2 606,78 €/kk,
-	sosiaaliohjaaja (2 virkaa)	2 720,90 €/kk,
-	sosiaalityöntekijä	3 493,28 €/kk,
-	terveyskeskuslääkäri (21 virkaa)	3 436,58 €/kk,
-	terveyskeskuslääkäri (9 virkaa)	3 532,53 €/kk,
-	terveyskeskuslääkäri (14 virkaa)	5 567,09 €/kk,
-	osastonlääkäri (9 virkaa)	5 245,48 €/kk,
-	ylilääkäri (2 virkaa)	6 222,00 €/kk,
-	asiakasohjaaja (40 virkaa)	2 740,71 €/kk,
-	hoivapaikkakoordinaattori	2 772,79 €/kk,
-	sosiaalityöntekijä (4 virkaa)	3 493,28 €/kk,
-	asiakkuusvastaavan virka	3 126,58 €/kk,
-	asiakkuuspäällikön virka	3 840,20 €/kk,
-	sosiaalityöntekijän virka	3 514,51 €/kk,
-	seniorikeskusten johtaja	7 279,36 €/kk ja
-	kotihoidon johtajan virka	7 279,36 €/kk.

Kaupunginhallitus päättää viran perustamisesta hallintosäännön 8 luvun 1 §:n 1 momentin 13 kohdan mukaan.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Helena Wendorf, asiantuntija, työnantajapolitiikka, puhelin: 09 310 23529
helena.wendorf(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Sosiaali- ja terveystoimiala
Taloushallintopalveluliikelaitos
Kaupunginkanslian henkilöstöosasto

§ 780

Tietosuojavastaavan virkaan ottaminen

HEL 2022-012007 T 01 01 01 01

Päätös

Kaupunginhallitus otti kaupunginkanslian tietosuojavastaavan virkaan oikeustieteen maisteri Tiina Kankaan. Virassa on kuuden kuukauden koeaika.

Mikäli virkaan otetaan henkilö, joka ei ole kaupungin palveluksessa eikä terveydellisiä tietoja ole käytettävissä virkaan otettaessa, on päätös tällaisen henkilön osalta ehdollinen, kunnes henkilön terveydentilasta saadun selvityksen perusteella virkaan ottaminen on vahvistettu. Selvitys on esitettävä 30 vuorokauden kuluessa virkaan ottamista koskevan päätöksen tiedoksisaannista lukien.

Virkaan otettavan henkilön kanssa sovitaan erikseen ajankohdasta, jolloin hän ottaa viran vastaan.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Sari Sohlberg, va. tiedonhallintapäällikkö, puhelin: 310 64438
sari.sohlberg(a)hel.fi

Liitteet

1 Hakemukset

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote
Virkaa hakeneet

Otteen liitteet
Esitysteksti
Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Tiivistelmä

Viranhaku

Kaupunginhallitus on 29.8.2022 § 572 merkinnyt tiedoksi nykyisen kaupunginkanslian tietosuojavastaavan eroilmoituksen virasta 1.11.2022 lukien ja samalla kehottanut kaupunginkansliaa käynnistämään viran täyttämiseksi julkisen hakumenettelyn.

Tietosuojavastaavan virka oli julkisesti haettavana 12.9.-26.9.2022. Hakuilmoitus julkaistiin kaupungin sähköisessä rekrytointipalvelussa ja TE-palveluiden sivuilla.

Tietosuojavastaava ohjaa ja koordinoi kaupungin tietosuojatyötä ja toimii kaupungintietosuojatiimin esihenkilönä. Tietosuojavastaavan tehtävänä on huolehtia kaupungin osalta EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen (tietosuoja-asetus, GDPR) 39 artiklan mukaisista tehtävistä:

- antaa rekisterinpitäjälle tai henkilötietojen käsitteleville työntekijöille tietoja ja neuvoja, jotka koskevat asetuksen ja muiden unionin tai jäsenvaltion tietosuojalainsäädännön mukaisia velvollisuuksia;
- seurata, että noudatetaan tietosuoja-asetusta, muita unionin tai jäsenvaltion tietosuojalainsäädännöksiä ja rekisterinpitäjän tai henkilötietojen käsittelijän toimintamenettelyjä, jotka liittyvät henkilötietojen suojaan, mukaan lukien vastuunjako, tiedon lisääminen ja käsitteelyyn osallistuvan henkilöstön koulutus ja tähän liittyvät tarkastukset;
- antaa pyydettäessä neuvoja tietosuojaa koskevista vaikutustenarvioinneista ja valvoa sen toteutusta 35 artiklan mukaisesti;
- tehdä yhteistyötä valvontaviranomaisen kanssa;
- toimia valvontaviranomaisen yhteyspisteenä käsittelyyn liittyvissä kysymyksissä, mukaan lukien 36 artiklan mukainen ennakkokuuleminen ja tarvittaessa kuuleminen muista mahdollisista kysymyksistä.

Virkaa täytettäessä tulee ottaa huomioon perustuslain 125 §:n 2 momentissa säädetyt yleiset virkanimitysperusteet, jotka ovat taito, kyky ja koeteltu kansalaiskunto.

Kaupunginhallituksen päätöksen 26.6.2017 § 701 mukaan viran kelpoisuusvaatimukset ovat ylempi oikeustieteellinen korkeakoulututkinto sekä erinomainen suomen kielen ja tyydyttävä ruotsin kielen suullinen ja kirjallinen taito.

Muodollisten kelpoisuusvaatimusten lisäksi tietosuojavastaavan haakuilmoituksessa ilmoitettiin, että tietosuojavastaavaa nimitettäessä otetaan huomioon henkilön yleisen tietosuojalainsäädännön, kaupungin eri organisaatioiden, erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon, tietosujaa koskevan lainsäädännön ja julkisen hallinnon yleislainsäädännön tuntemusta ja soveltamiskokemusta.

Lisäksi ilmoitettiin, että tehtävän hoitaminen edellyttää kokemusta digitaalisiin hankkeista sekä kykyä nopeaan tiedonhankintaan sekä kykyä asiantuntevaan, asialliseen, selkeään ja täsmälliseen suulliseen ja kirjalliseen viestintään niin kaupungin sisällä, yhteistyöverkostoissa kuin valvontaviranomaisen kanssa. Hyvä yhteistyökyky, vuorovaikutustaidot ja paineensietokyky myös ilmoitettiin edellytyksiksi valittavalle.

Lisäksi eduksi ilmoitettiin luettavan kokemus toimimisesta vastaavallisissa tai muutoin soveltuvissa tehtävissä erilaisissa organisaatioissa.

Tietosuojavastaavan tehtäväkohtainen palkka on 5 792,58 euroa kuukaudessa.

Hallintosäännön 8 luvun 1 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaan tietosuojavastaavan virkaan ottamisesta päättää kaupunginhallitus.

Hakijat ja rekrytointiprosessi

Määräajassa virkaan jätti hakemuksensa 2 henkilöä. Hakijoiden esittämät ansiot, koulutus, kielitaito ja työkokemus ilmenevät hakemuksista. Hakemuksista laadittu yhteenveto on liitteenä 1.

Molemmat hakijat kutsuttiin haastatteluun. Ensimmäisellä haastattelukierroksella haastattelijoina toimivat va. hallintojohtaja Antti Peltonen ja va. tiedonhallintapäällikkö Sari Sohlberg. Haastattelujen jälkeen kansliapäällikkö Sami Sarvilinna kävi keskustelun kummankin hakijan kanssa.

Tiina Kangas on suorittanut oikeustieteen maisterin tutkinnon vuonna 1997. Hänellä on lisäksi Certified Information Privacy Professional/Europe (CIPP/E) -tutkinto vuodelta 2022. Hänellä on monipuolista kokemusta tietosuojalainsäädännön alan eri tehtävistä vuodesta 2018 lähtien. Hän on toiminut Tampereen yliopiston tietosuojavastaavana, HUS:n hallintolakimiehenä, johon tehtävään ovat kuuluneet yleiset tietosuoja-asiat ja tietosuojavastaavan sijaistus, sekä Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialan lakimiehenä ja kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan lainopillisena avustajana, tehtävinä kaupungilla erityisesti tietosuoja-asiat. Lisäksi hän on toiminut oikeusministeriössä neuvottelevana virkamiehenä, Suomen pysyvässä EU-edustustossa Brysselissä kansallisena asiantuntijana (tehtäväalueena mm. tietosuoja- ja siviilioikeudelliset lainsäädäntöhankkeet), EU:n neuvoston pääsihteeristössä kansallisena asiantuntijana, kihlakunnansyyttäjänä sekä sisäministeriössä ylitarkastajana.

Hakemuksen ja haastattelujen perusteella on katsottava, että Tiina Kankaalla on tietosuojalainsäädännön alan tehtävistä kokemusta noin neljä ja puoli vuotta, minkä lisäksi hän toimi EU-edustustossa viisi vuot-

ta yhtenä vastuualueenaan tietosuojaa koskevat lainsäädäntöhankkeet. Julkishallinnon juridiikan kokemusta hänellä on yli 20 vuotta. Tiina Kangas on verkostoitunut kansallisesti ja kansainvälisesti tietosuoja-asioissa. Hänellä on vahva kokemus esiintymisestä, kouluttamisesta ja ohjeistamisesta.

***** on suorittanut oikeustieteen maisterin tutkinnon vuonna 2013 ja saanut varatuomarin arvon vuonna 2017. Hänellä on monipuolista kokemusta tietosuojalainsäädännön alan tehtävistä vuodesta 2017 lähtien. Hän on toiminut Helsingin kaupungin apulaistietosuojavastaavana, aiemmin perhevapaan sijaisena ja nyt vakinaisesti, Suomen Terveystalo Oy:n palveluksessa lakimiehenä tehtävään neuvoo ja valvoo tietosuoja-asioissa konsernitason tasolla sekä Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimialalla tietosuojalakimiehenä ja kaupunkiympäristön toimialalla lakimiehenä toimien mm. tietosuojan vastuuhenkilönä. Lisäksi hän on toiminut käräjänotaarina sekä vakuutusosoikeudessa vakuutusosoikeus-sihteerinä, notaarina ja korkeakouluharjoittelijana.

Hakemuksen ja haastattelujen perusteella on katsottava, että ***** on tietosuojalainsäädännön alan tehtävistä kokemusta noin viisi vuotta. Muuta juridista työkokemusta hänellä on noin 10 vuotta.

***** on verkostoitunut kansallisesti ja kansainvälisesti tietosuoja-asioissa. Hänellä on vahva kokemus esiintymisestä, kouluttamisesta ja ohjeistamisesta.

Perustelut valintaesitykselle

Molemmilla hakijoilla on hyvät valmiudet tietosuojavastaavan tehtävään. Molemmilla on viime vuosilta monipuolista kokemusta tietosuojalainsäädännön alaan liittyvistä tehtävistä. Kangas toimii tällä hetkellä Tampereen yliopiston tietosuojavastaavana ja tietosuojatiimin esihenkilönä. ***** puolestaan toimii nyt Helsingin kaupungin apulaistietosuojavastaavana ja tuntee hyvin Helsingin kaupungin tietosuojatyön. Molemmilla on kokemusta myös erityisalojen tietosuojasäätelystä, erityisesti sosiaali- ja terveystoimialalta, Kankaalla HUS:sta ja ***** Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimialalta ja Terveystalosta.

Molemmat ovat myös toimineet Helsingin kaupungilla eri toimialoilla tietosuojatehtävissä. Molemmat ovat nykyisissä ja aiemmissa tehtävissään kouluttaneet ja ohjeistaneet tietosuoja-asioissa sekä olleet mukana tietosuoja-asetuksen täytäntöönpanon tehtävissä ja erilaisissa digitaalissa kehityshankkeissa. Molemmilla on laajaa näkemystä tietosuojatyön tekemiseen ja kehittämiseen julkisessa organisaatiossa sekä kykyä kehittämisajatuksen täytäntöönpanoon.

Haastattelun ja hakemusasiakirjojen perusteella kuitenkin Tiina Kankaalla on katsottava olevan vankempi tausta tietosuoja-asioissa ja pidempi työkokemus, johon sisältyy myös aiempaa esihenkilökokemusta. Hän on viime vuosien tietosuojatehtävien lisäksi toiminut tietosuojasetuksen valmistelutehtävissä työskennellessään Suomen EU-edustustossa ja suorittanut CIPP/E-tutkinnon. Hänellä on nykytehtävässään ollut kokonaisvastuu organisaation tietosuojalinjauksista, -koulutuksista ja -ohjeista.

Hakuasiakirjoihin ja haastatteluihin perustuvan kokonaisarvion perusteella katsotaan, että kärkihakijoista Tiina Kankaalla on parhaat edellytykset hoitaa edellä kuvattuja virkaan kuuluvia tehtäviä.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Sari Sohlberg, va. tiedonhallintapäällikkö, puhelin: 310 64438
sari.sohlberg(a)hel.fi

Liitteet

1 Hakemukset

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote
Virkaa hakeneet

Otteen liitteet
Esitysteksti
Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

§ 781

Lausunto sosiaali- ja terveysministeriölle Suomen romanipoliittisesta ohjelmasta 2023-2030

HEL 2022-012134 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Reetta Vanhasen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Titta Reunanen, vuorovaikutuspäällikkö, puhelin: 310 23437
titta.reunanen(a)hel.fi
Tuija Mustajärvi, Suunnittelija, puhelin: 310 36229
tuija.mustajarvi(a)hel.fi

Liitteet

1 Lausuntopyyntö 13.10.2022, liite, Rompo3

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää antaa seuraavan lausunnon sosiaali- ja terveysministeriölle Suomen romanipoliittisesta ohjelmasta 2023-2030:

Yleiset huomiot ROMPO 3 -ohjelmakokonaisuudesta

Suomen romanipoliittinen ohjelma 2023–2030 (ROMPO 3) on laaja kokonaisuus, jonka läpileikkaavina periaatteina ovat romanien yhdenvertaisuus, osallisuus ja osallistuminen sekä syrjinnän poistaminen. Nämä ovat myös Helsingin kaupungin näkökulmasta tärkeitä tavoitteita. Ohjelma pohjautuu elinkaariajatteluun, mikä edistää eri ikäryhmien tarpeiden huomioimista. Kattavasti toteutuessaan ohjelma edistää merkittävästi romanien yhteiskunnallista asemaa, yhdenvertaista palveluihin ja työelämään pääsyä sekä osallisuutta.

On hyvä, että ROMPO 3 -ohjelman laatimisessa on huomioitu EU:n strateginen puiteohjelma romanien yhdenvertaisuudesta, osallisuudesta ja osallistumisesta sekä toimenpiteiden yhteensopivuus muiden keskeisten kansallisten toimintaohjelmien ja strategioiden kanssa. Yhteinen linja tukee toimenpiteiden toteutumisen edellytyksiä, synergioiden hyödyntämistä ja vaikuttavuutta.

Ohjelmaluonnoksessa todetaan, että ROMPO 3 -ohjelman valmistelussa on mahdollistettu laajasti eri tahojen osallistuminen yhteiskehittämisen prosessiin ja romaneilla itsellään on ollut tosiasiallinen mahdollisuus vaikuttaa ohjelman sisältöön, mikä on erittäin tärkeää omistajuuden ja aktiivisen toimijuuden näkökulmasta. Aiempaa pidempi ohjelma-kausi mahdollistaa pitkäjänteisyyttä toimenpiteiden toteutuksessa ja ohjelman puolivälitarkastus tarvittaessa täydennysten ja tarkennusten tekemisen sen sisältöön.

Ohjelmassa vahvasti esiin sanoitettu pyrkimys toimenpiteiden konkretiin ja mitattavuuteen on myös kannatettava, joskin seurannan käytännön toteutukseen liittyy monia haasteita. Näitä on tuotu tarkemmin esille ohjelman seurantaan koskevassa osiossa.

Yleiset huomiot ohjelman toimenpiteistä

ROMPO 3 -ohjelmaan sisältyvät toimenpiteet ovat monipuolisia ja niitä pystytään monilta osin luontevasti kytkemään kaupungin palvelujen kehitykseen eri suunnitelmien, ohjelmien ja kaupungin perustyön puitteissa. Kuntia ei ole kuitenkaan mainittu toimijoina kaikissa toimenpiteissä, jotka kuitenkin selkeästi linkittyvät kunnan palveluihin (esim. Itä-Euroopasta tulleiden romanilasten mahdollisuudet koulunkäyntiin ja harrastuksiin).

Ohjelman tekstiosioissa viitataan EU:n puiteohjelman painotukseen romaniyhteisön monimuotoisuuden huomioimisesta (erityisesti romaninaiset, romaninuoret, romanilapset, seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvat, ikäänntyneet ja vammaiset romanit sekä kolmansien maiden kansalaiset, valtiottomat ja EU:ssa liikkuvat romanit) ja ohjelmaan on sisällytetty toimenpiteitä joitakin näitä erityisesti huomioitavia ryhmiä koskien. Sukupuolten tasa-arvon näkökulma ei kuitenkaan juuri näy ohjelmassa eikä toimenpiteiden tasolla ole lainkaan huomioitu esimerkiksi sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöihin kuuluvien romanien aseman parantamista. Kaikkien romaneiden tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi ohjelmaan pitää olla mahdollista sisällyttää myös toimenpiteitä, joihin liittyy ristiriitaisia näkemyksiä tai ennakkoluuloja romaniyhteisön sisällä.

Romanien tosiasiallisen yhdenvertaisuuden edistäminen edellyttää nimenomaan romaneille kohdennettuja toimenpiteitä. Toisaalta sekä pit-

kän aikavälin kehityksen että resursoinnin näkökulmasta olisi tärkeää, että romanien yhdenvertaisuutta pystyttäisiin edistämään myös laajemmin kuntalaisille suunnatuissa palveluissa. Joissain ohjelman toimenpiteissä voisikin pohtia, onko erikseen romaneille suunnattu toiminto välttämätön vai voisivatko romanit esimerkiksi oikeanlaisella viestinnällä ja markkinoinnilla tai muilla saavutettavuuden parantamiseen tähtäävillä toimilla osallistua laajemmalle kohderyhmälle suunnattuun toimintaan (esim. digikoulutuksia koskeva toimenpide, jossa seurannan mittarina on nimenomaan romaneille suunnatut koulutukset/vuosi sekä toimenpide uusien vaikuttamiskanavien kehittämisestä nimenomaan romanilapsille ja -nuorille).

Pääväestön asenteisiin ja yhteiskunnan rakenteisiin kohdistuvia toimenpiteitä voisi olla ohjelmassa enemmän. Jotta kunnallisissa ja valtiollisissa palveluissa ja toiminnoissa ilmeneviin syrjiviin rakenteisiin ja toimintoihin voitaisiin tehokkaasti vaikuttaa, olisi myös tärkeä selvittää, miten romanivastaisuuden, vihapuheen ja syrjinnän ehkäisemisen toimenpiteitä voitaisiin kytkeä laajempiin antirasistisiin valtakunnallisiin tai alueellisiin toimenpiteisiin, joita on suunnattu erityisesti valtiollisille ja kunnallisille toimijoille.

Ohjelman monessa toimenpiteessä pyritään luomaan valtakunnallisia toimintamalleja (mm. toimenpide ”Romanioppilaiden oppilaanohjaukseen kehitetään valtakunnallisesti yhtenäinen toimintatapa”). Valtakunnallista yhtenäisyyttä tavoiteltaessa on syytä huomioida, että pienet paikkakunnat ja suuret kaupungit ovat keskenään hyvin erilaisia toimintaympäristöjä, ja Helsinki on vielä erityistapaus kaupunkien joukossa esimerkiksi koulutuksen järjestäjien määrän osalta .

Aiemmista ROMPO-ohjelmista poiketen ohjelmassa ei ole määritelty varsinaisia toimenpiteiden vastuutahoja, vaan pelkästään ehdotettu toteuttajatahoja (ns. toimijat). Tällä muutoksella ”pyritään osallisuuden lisäämiseen myös toimenpiteiden konkreettisuudessa ja toteutuksessa”. Käytännössä tähän ratkaisuun sisältyy kuitenkin merkittävä riski toimenpiteiden toteutumattomuudesta joko kokonaan tai osittain, mikäli ehdotetut toimijat eivät syystä tai toisesta lähde sitä edistämään eikä mikään taho ota itselleen koordinoitavuutta. Tähän liittyvät haasteet korostuvat, koska ohjelmassa ei ole otettu kantaa toiminnan menetelmiin tai työkaluihin, vaan ne jäävät toteuttajatahojen vastuulle. Myös valitut menetelmät ja työkalut kuitenkin arvioidaan ja raportoidaan. Tämä tuo lisätyötä ja -vastuuta toteuttajatahoille, mikä saattaa heikentää toimenpiteiden toteutukseen sitoutumista.

Ohjelman viimeisessä luvussa mainitaan, että ohjelmalle laaditaan erillinen toimeenpanosuunnitelma ja todetaan, että ”raportointitavoista ja -velvollisuuksista tulee sopia eri organisaatioiden kanssa ja kirjata sovi-

tut raportointitavat yhteiseen toimeenpanosuunnitelmaan”. Täsmentämättä jää, odotetaanko kuntien olevan jollain tavalla mukana tässä työssä ja miten niiden ylipäänsä edellytetään raportoivan niitä koskevien toimenpiteiden toteutumisesta ja mille taholle.

Eri palvelukokonaisuuksiin liittyvät täsmentävät huomiot toimenpiteistä

Romanipoliittisen ohjelman terveys- ja hyvinvointitoimenpiteet ovat samansuuntaisia kuin Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimialan tavoitteet: eriarvoisuuden vähentäminen, palvelujen saatavuuden parantaminen, heikommassa asemassa olevien asukkaiden hoitoon ja palveluihin pääsyn turvaaminen ja erityisesti lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukeminen ja syrjäytymisen ehkäiseminen. Ohjelmassa ei ole huomioitu Helsingin erillisratkaisua sote-uudistuksessa: Helsingissä ei ole hyvinvointialuetta eikä sote-järjestämislakia (7§) sovelleta Helsingissä. Avoimeksi jää, millä tavoin tämä vaikuttaa Helsingin rooliin niissä toimenpiteissä, joissa toimijana ovat hyvinvointialueet.

Työelämään kiinnittyminen on yksi keskeisistä vakaan toimeentulon ja osallisuuden edellytyksistä ja se on ollut keskeinen osa-alue myös aiemmissa romanipoliittisissa ohjelmissa. Romanien työllisyyden edistämisen toimenpiteet ovat tärkeitä. On hyvä, että toimenpiteissä huomioidaan jo ensimmäinen kosketus työelämään (toimenpide ”Kehitetään tukitoimenpiteitä romanien työelämään tutustumisen (TET) jaksojen mahdollistamiseksi”). TET-jaksoja koskevaa toimenpidettä voisi vielä täsmentää siten, että tukitoimia kohdennetaan sekä romaninuoriin että työnantajien vastaanottavuuden lisäämiseen. Jos romaninuori ei pääse TET-jaksolle, työkokemusta ei kerry eikä osallisuuden kokemusta synny, mikä saattaa tehdä työpaikan saamisesta tulevaisuudessa entistä vaikeampaa.

Ohjelmassa todetaan, että romanien asumiseen liittyvät ongelmat on nähty erityisen ongelmallisina ja edistyminen niiden ratkaisemisessa hitaana. Ohjelmassa tuodaan esille, että osa haasteista kytkeytyy romaninyhteisön sisäisiin ”käytäntöihin, jotka ovat ristiriidassa asumiseen liittyvän yhdenvertaisuusajattelun kanssa. Tämä pitää sisällään niin muuttolupakäytännöt kuin toisaalta myös nuorten itsenäistymiseen liittyvät haasteet.” Asumisen toimijoiden näkökulmasta on erittäin haastavaa toteuttaa romanien yhdenvertaisuutta edistäviä toimintatapoja, jos ne ovat ristiriidassa muiden yhdenvertaisuusvelvoitteiden kanssa. Tältä osin tarvitaan selkeämpiä ohjeistuksia ja linjauksia toimivaltaisilta viranomaisilta, kuten yhdenvertaisuusvaltuutetulta. Romanit myös kohtaavat vuokra-asuntomarkkinoilla ja naapureiden taholta paljon syrjintää ja ennakkoluuloja, mihin on tärkeä etsiä ratkaisuja eri keinoin.

Ohjelman yhtenä toimenpiteenä on varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen henkilöstön täydennyskoulutus kulttuurisesta moninaisuudesta, myös romanikulttuurista. Vastaavaa täydennyskoulutustarvetta on myös muilla kouluasteilla, ja laajemminkin kuntien palveluissa. Kulttuuriseen moninaisuuteen perehtyminen ei kuitenkaan välttämättä ole tehokkain keino syrjivien asenteiden ja rakenteiden muokkaamiseen kunnallisissa palveluissa. Sen sijaan antirasistisella ja depolarisoivalla työotteella on suuri merkitys moninaisten kuntalaisten aidosti dialogisessa ja luottamusta rakentavassa kohtaamisessa.

Ohjelman toimenpiteet lapsia ja nuoria sekä nuorisotyötä ja muita vapaa-ajan ja kulttuurin palveluja koskien ovat tarpeellisia. Jotta nuorisotyö olisi kautta maan saavutettavaa kaikille romaninuorille, kuntien ominaispiirteet tulee huomioida nuorisopalveluiden järjestämisessä.

Romanikielen, -kulttuurin ja -taiteen tukemisen osalta ohjelmassa voisi tuoda vahvemmin esille kunnallisten toimijoiden roolia romanien vapaa-ajan käytössä ja kulttuuriperinnön säilyttämisessä. Nuoriso-, kulttuuri-, kirjasto- ja liikuntapalveluissa tulisi huomioida romaniväestöä esimerkiksi mahdollisia palveluiden saavutettavuuden haasteita kartoittamalla ja niihin vastaamalla. Lisäksi voitaisiin toimenpiteistä romanikulttuurin, kuten kielen ja musiikin, tuominen esille muun muassa tapahtumissa ja kirjaston valikoimissa. Tärkeää on myös varmistaa romanien mahdollisuus osallistua liikuntapalveluihin.

Ohjelman mukaan sovittelun mahdollisuuksia tulisi hyödyntää myös romanien kohdalla samoin kuin pääväestön keskuudessa. Edellisessä romanipoliittisessa ohjelmassa olleet toimenpide-ehdotukset liittyen lähi- ja perhesuhdeväkivaltaan sekä päihde-, mielenterveys ja vankilatyöhön, ovat ohjelmaluonnoksen mukaan jääneet kesken tai toteutumatta. Näiden lisäksi asumiseen liittyvät haasteet ovat edelleen ennakoluulojen vuoksi arkipäivää. Toimenpide-ehdotuksissa tuodaan esille rikos- ja riita-asioiden sovittelupalvelun ja -menetelmien tuomista osaksi sosiaalisen tuen ja eri palvelumallien kehittämistä rikoksilla oireilevien keskuuteen. Asumisen ongelmiin ehdotetaan lisättäväksi asumisen toimijoiden yhdenvertaisuusosaamista sekä valmiuksia käsitellä asumisen ongelmia sovittelun keinoin, jossa naapuruussovittelukeskus on mainittu yhtenä toimijana. Lakisääteinen rikos- ja riita-asioiden sovittelu sopii naapuruussovittelukeskuksen rinnalla asumisen ongelmien kehittämis- ja selvittelytyöhön. Sovittelutietouden lisääminen kautta palveluverkon ja restoratiivisen oikeuden nivominen osaksi monitoimijaisista kehittämistyötä ja toimintaa vahvistaa romanien osallisuutta ja vastuunottoa omien asioiden käsittelyssä sekä edesauttaa tulevaisuusorientoitunen näkökulman syntyä. Helsingin kaupungin sovittelu-toiminta on käytettävissä kansalliseen ja paikalliseen kehittämiseen sekä toteutukseen.

Esittelijän perustelut

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt 13.10.2022 Helsingin kaupungin lausuntoa Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen luonnoksesta koskien Suomen romanipoliittista toimintaohjelmaa 2023-2030. Lausuntoaika on 31.10.2022 saakka. Helsingin kaupunki on pyytänyt ja saanut lisää aikaa lausunnolle 14.11.2022 saakka.

Suomen romanipoliittisen toimintaohjelma 2023-2030 luonnos on valmisteltu Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen ja eri toimijoiden yhteistyönä sosiaali- ja terveysministeriön toimeksiannosta ja perustuu EU:n strategiseen puiteohjelmaan romanien yhdenvertaisuudesta, osallisuudesta ja osallistumisesta. Suomi EU:n jäsenmaana on sitoutunut puiteohjelman tavoitteisiin ja pyrkii edistämään romanien yhdenvertaisuutta ja osallisuutta eri elämänalueilla.

Toimintaohjelman läpileikkaavina tavoitteina on yhdenvertaisuus, osallisuus ja osallistuminen sekä syrjinnän poistaminen puuttamalla romanivastaisuuteen. Nämä painopisteet ohjaavat romanipoliittisten toimenpiteiden valtavirtaistamista. Toimintaohjelmassa on neljä sektoraalista tavoitekokonaisuutta liittyen koulutukseen, työllisyyteen, asumiseen sekä terveyteen. Toimintaohjelma sisältää myös toimenpiteitä, joilla vahvistetaan romanien sosiaalisia, kielellisiä ja kulttuurisia oikeuksia. Toimintaohjelmaa on toteutettu yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa ja toimenpiteiden oikein kohdentaminen toteutuu elinkaarimallin avulla.

Hallintosäännön 19 luvun 5 §:n mukaan kaupungin lausunnot ulkopuoliselle antaa kaupunginhallitus.

Lausunto on valmisteltu kaupunginkanslian ja eri toimialojen yhteistyönä.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Titta Reunanen, vuorovaikutuspäällikkö, puhelin: 310 23437
titta.reunanen(a)hel.fi
Tuija Mustajärvi, Suunnittelija, puhelin: 310 36229
tuija.mustajarvi(a)hel.fi

Liitteet

1 Lausuntopyyntö 13.10.2022, liite, Rompo3

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

Ote

Sosiaali- ja terveysministeriö

Otteen liitteet

Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Toimialat

Päätettävä tässä kokouksessa

§ 782

Maakuntien tilakeskus Oy:n osakkeiden vastikkeeton siirto valtakunnallisen toimitila- ja kiinteistöhallinnon osaamiskeskuksen perustamiseksi

HEL 2022-011837 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginhallitus päätti hyväksyä Maakuntien tilakeskus Oy:n osakkeiden vastikkeettoman vastaanottamisen valtakunnallisen toimitila- ja kiinteistöhallinnon osaamiskeskuksen perustamiseksi ja palvelujen hankinnan mahdollistamiseksi sidosyksikköhankintana.

Kaupunginhallitus päätti kehottaa kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosastoa vastaanottamaan vastikkeetta valtion Helsingin kaupungille osoittaman kappalemäärän Maakuntien tilakeskus Oy:n osakkeita liitteenä 2 olevan luovutuskirjan olennaisten ehtojen mukaisesti, hoitamaan saantoon liittyvät tarpeelliset toimenpiteet, kuten allekirjoittamaan luovutuskirjan, sekä tekemään tarvittaessa asiaan liittyviin asiakirjoihin teknisiä ja/tai vähäisiä muutoksia. Päätöksen täytäntöönpano edellyttää valtioneuvoston päätöstä.

Kaupunginhallitus päätti tarkistaa pöytäkirjan tämän asiakohdan osalta heti.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi
Miia Aho, konsernilakimies, puhelin: 09 310 36445
miia.aho(a)hel.fi
Carl Slätis, tilapalvelupäällikkö, puhelin: 09 310 26307
carl.slatis(a)hel.fi
Pasi Lönnberg, yksikön päällikkö, puhelin: 09 310 31851
pasi.lonnberg(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Pyyntö osakassopimuksen hyväksymisestä 6.10.2022
- 2 Pyyntö, päivitetty liite osakkeiden luovutuskirjaluonnos
- 3 Pyyntö, päivitetty liite osapuolten listaus ja jako yhteistyöalueisiin

Muutoksenhaku

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote

Pyynnön lähettäjä

Otteen liitteet

Esitysteksti

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtakunnallinen toimitila- ja kiinteistöhallinnon osaamiskeskus

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistukseen (sote-uudistus) liittyen perustetaan valtakunnallinen toimitila- ja kiinteistöhallinnon osaamiskeskus, jonka käyttäminen on hyvinvointialueiden lakisääteinen velvollisuus (laki hyvinvointialueesta (611/2021) 21 §). Osaamiskeskus on hyvinvointialueiden, Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän sekä valtion yhteisesti omistama osakeyhtiö.

Osaamiskeskuksen tehtävänä on ylläpitää hyvinvointialueiden yhteistä tilatietojärjestelmää ja siihen liittyviä palveluja sekä antaa vuosittain hyvinvointialueille ja valtiolle selvitys hyvinvointialueiden tekemistä toimitiloja koskevista investointipäätöksistä ja niiden vaikutuksista hyvinvointialueiden talouteen. Lisäksi hyvinvointialueet voivat antaa osaamiskeskukselle muita toimitila- tai kiinteistöhallintoa koskevia tehtäviä.

Sosiaali- ja terveydenhuoltoa sekä pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaantulosta annetun lain (616/2021) 63 §:n mukaisesti valtio huolehtii edellä kuvattua osaamiskeskuksen perustamisen edellyttämistä toimenpiteistä. Osaamiskeskuksen hyvinvointialueille luovutettavat osakkeet luovutetaan vastikkeetta 1.1.2023 mennessä.

Hyvinvointialueiden omistukseen tulevat osaamiskeskuksen osakkeet jakautuvat hyvinvointialueiden kesken niiden asukasluvun mukaisessa suhteessa. Asukaslukuna otetaan huomioon hyvinvointialueisiin kuuluvien kuntien asukasluku 31.12.2021. Helsingin osuus osakkeista on tämän perusteella 8 %. HUS-yhtymän omistukseen tulee kolmasosa kunkin Uudenmaan hyvinvointialueen ja Helsingin kaupungin omistukseen tulevista osakkeista.

Yhtiön osakkeet jakaantuvat V-sarjan ja H-sarjan osakkeisiin. Eri osakesarjat poikkeavat toisistaan siten kuin yhtiöjärjestyksessä on määrät-

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

ty (erilajiset osakkeet). V-sarjan osakkeita on yksi kappale ja sen omistaa valtio. Hyvinvointialueiden, Helsingin ja HUS-yhtymän omistamien H-sarjan osakkeiden lukumäärää ei ole rajoitettu.

V-sarjan osake antaa valtiolle oikeuden estää yhtiöjärjestyksen muuttaminen ilman valtion suostumusta, vahvemman oikeuden päättää osakepääomasta ja vieraan pääoman ehtoisen rahoituksen enimmäismäärästä sekä oikeuden hallituksen jäsenen nimeämiseen.

Valtio on osoittanut laissa tarkoitetuksi osaamiskeskustehtävää hoitavaksi yhtiöksi vuonna 2017 perustetun Maakuntien tilakeskus Oy:n. Yhtiö toimii vuoden 2022 loppuun valtion Senaatti-kiinteistöt -liikelaitoksen täysin omistamana tytäryhtiönä. Ennen osakkeiden luovuttamista luovutettava osakekanta tulee siirtymään valtion sisällä valtiovarainministeriölle. Valtio päättää osaltaan osakkeiden luovuttamisesta lopullisesti valtioneuvoston päätöksellä joulukuussa 2022. Luovutusta koskien on haettu eduskunnan suostumusta valtion vuoden 2023 talousarvioesityksen yhteydessä (TA-kohta 28.20.88).

Valtiovarainministeriö on 6.10.2022 pyytänyt kaikkia hyvinvointialueita sekä Helsingin kaupunkia ja HUS-yhtymää hyväksymään Maakuntien tilakeskus Oy:n vastikkeettomat osakesiirrot em. osapuolille ja hyväksymään niiden ja valtion yhdessä neuvotteleman osakassopimuksen sekä tekemään esitykset hallitusjäseniksi.

Kaupungin hallintosäännön mukaan osakkeiden hankinnasta päättää kaupunginhallitus ja muista valtiovarainministeriön pyytämistä toimenpiteistä kaupunginhallituksen konsernijaosto. Konsernijaoston päätökset eli osakassopimuksen hyväksyminen ja hallitusjäsenten esittäminen yhtiön yhtiökokoukselle edellyttävät kaupunginhallituksen päätöstä osakesiirrosta. Osakassopimuksen hyväksyminen on kaupunginhallituksen konsernijaoston 7.11.2022 esityslistalla ja mahdollinen hallitusjäsenten nimitysesitys käsitellään sekin mahdollisimman nopeassa aikataulussa.

Esitys on valmisteltu yhdessä kaupunginkanslian konserniohjausyksikön ja oikeuspalvelujen sekä sosiaali- ja terveystoimialan ja kaupunkiympäristön toimialan kanssa.

Koska toimenpiteet tulee saattaa voimaan ennen 1.1.2023, esittelijä esittää, että kaupunginhallitus tarkistaa pöytäkirjan tämän asiakohdan osalta heti.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

07.11.2022

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Miia Aho, konsernilakimies, puhelin: 09 310 36445
mii.aho(a)hel.fi

Carl Slätis, tilapalvelupäällikkö, puhelin: 09 310 26307
carl.slatis(a)hel.fi

Pasi Lönnberg, yksikön päällikkö, puhelin: 09 310 31851
pasi.lonnberg(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Pyyntö osakassopimuksen hyväksymisestä 6.10.2022
- 2 Pyyntö, päivitetty liite osakkeiden luovutuskirjaluonnos
- 3 Pyyntö, päivitetty liite osapuolten listaus ja jako yhteistyöalueisiin

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote
Pyyntön lähettäjä

Otteen liitteet
Esitysteksti
Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Kaupunginkanslia
Sosiaali- ja terveystoimiala
Kaupunkiympäristön toimiala

§ 783

Lähijunaliikenteen varikoita koskeva selvitys

HEL 2022-012142 T 08 02 00

Päätös

Kaupunginhallitus merkitsi tiedoksi lähijunaliikenteen varikoita koskevan selvityksen.

Käsittely

Esteelliset: Tuula Saxholm
Esteellisyyden syy: yhteisöjääviys (hallintolain 28.1 § kohta 5)

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Salassa pidettävä (Luonnos)
- 2 Salassa pidettävä (Luonnos)

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote	Otteen liitteet
Helsingin seudun liikenne - kuntayhtymä	Esitysteksti
Pääkaupunkiseudun Junakalus- to Oy	Esitysteksti

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Helsingin seudun kuntien ja valtion välisen MAL-sopimusta koskevan neuvottelutuloksen (2.6.2020) mukaan kuntien ja HSL:n tulee yhteistyössä Väyläviraston kanssa ratkaista tarvittavien lähijunaliikenteen uusien varikoiden sijoittuminen Rantaradan, Kehäradan ja Pääradan

suunnissa ja laatia tarvittaville selvityksille ja toteuttamiselle uusien junien hankintatarpeen huomioon ottava aikataulu. Kuntien tulee yhteistyössä Väyläviraston kanssa laatia tarpeelliset suunnitelmat varikoiden toteuttamiseksi sekä ratkaista varikoiden toteuttaja, suunnittelija, rakentaja ja omistuksellisen rakenne. Sijaintikunnat laativat varikoiden vaatimat maankäyttö- ja rakennuslain mukaiset kaavat. Tämä on neuvottelutuloksen mukaan edellytys sopimuksen muissa kohdissa sovituille valtion panostuksille.

Kokouksessaan 20.1.2021 Pääkaupunkiseudun kaupunginjohtajat päättivät, että Lähijunaliikenteen varikkojen toteuttajatahona toimii Pääkaupunkiseudun junakalusto Oy ja kokonaiskuvan muodostamiseksi toteutettavien rantaradan, kehäradan ja pääradan varikoiden nykyisestä ja tulevasta käytöstä, laajuudesta ja muista toiminnallisista vaatimuksista laaditaan Junakalustoyhtiön toimesta yleissuunnitelma, joka käsitellään ja hyväksytään yhdessä Väyläviraston, Helsingin seudun liikenne kuntayhtymän (HSL) ja seudun kuntien kesken. Helsingin seudun yhteistyökokous (HSYK) antoi 11.5.2021 kokouksessa tiedoksi suunnitelmat Junakalustoyhtiön toimimisesta varikkoihin liittyvissä tehtävissä (toteuttaja, suunnittelija ja rakennuttaja).

Junakalustoyhtiö on laatinut toimeksiannon mukaisesti kuntien yleissuunnitelman tasoisen varikoiden alustavan selvityksen HSL-alueen lähijunaliikenteen varikkotarpeesta (jäljempänä alustava varikkoselvitys), joka sisältää arvion vuoteen 2035 mennessä tarvittavien varikoiden määrästä, varikoiden toiminnallisista vaatimuksista, mitoituksista sekä sijaintisuunnista. Väyläviraston aiemman varikkoselvityksen tuloksia on hyödynnetty soveltuvin osin. Selvitys on laadittu hyvässä vuoro-vaikutuksessa varikon mahdollisten sijaintikaupunkien kanssa ja selvityksen tuloksia on käsitelty asianomaisten kuntien asiaa käsittelevien asiantuntijoiden ja viranhaltijoiden kanssa.

Alustavassa varikkoselvityksessä on pyritty huomioimaan erityisesti:

- Varikon tarpeen määrittäminen ja perustelut
- Varikoiden toiminnalliset vaatimukset
- Varikkojen paikan määrittäminen ja toteutuksen edellytykset
- Kuntien näkemykset ja yhteisymmärrys varikkoratkaisusta
- Riittävien perusteiden tuottaminen kunnille hankkeen jatkosta päättämiseksi
- Hankkeen seuraavan vaiheen organisoituminen.

Alustavan varikkoselvityksen keskeiset johtopäätökset ovat:

- Kolmen ratasuunnan ja suuren kalustomäärän vuoksi taroituksenmukainen varikoiden määrä lopputilanteessa on kolme, jos Ilmalan varikkoa ei enää käytetä.

07.11.2022

- Tämän vuoksi varikoiden suunnittelun ja kaavoituksen edistäminen viiveettä kaikissa ratasuunnissa (Päärata, Rantarata ja Kehärata) toteutustarpeen aikajänne huomioiden on tärkeää, huolimatta siitä mille ratasuunnalle ensimmäinen varikko toteutetaan.
- Tämän hetken arvion mukaan Ilmalan kunnossapitokapasiteettia voidaan kehittää vastaamaan suuremman junamäärän kunnossapitoa, jolloin ensimmäinen rakennettava uusi varikko olisi säilytysvarikko. Ilmalan käytettävyyteen ja todelliseen kunnossapitokapasiteettiin liittyy kuitenkin epävarmuuksia, jotka täytyy ratkaista.
- Pääradan suunnalle säilytyskapasiteettia voidaan rakentaa Kerava Jäspilään, jossa varikon toteutuksen etenemiselle on tällä hetkellä parhaat edellytykset. Aloitusvarikon toteuttaminen Keravalle mahdollistaa jo kalustomäärän kasvattamisen. Jäspilän sijaintia voidaan mahdollisesti täydentää kunnossapitovarikolla Keravan Yli-Keravaan, jota tulee tutkia tarkemmin.
- Koronapandemian jälkeiset mm. etätyön lisääntymisestä ja vapaa-ajan liikkumisen muutoksista johtuvat vaikutukset matkustajamääriin ja kalustotarpeeseen eivät ole tarkasti tiedossa aiheuttaen epävarmuuksia varikoiden toteutustarpeen aikajänteeseen.

Selvitys HSL-alueen lähijunaliikenteen varikoista on valmis ja se on käsitelty 27.9.2022 Pääkaupunkiseudun kaupunginjohtajakokouksessa, joka on todennut asiasta mm. seuraavaa:

Junakalustoyhtiön laatima selvitys on hyvä ja luo pohjaa seudullisille ratkaisuille. Yhteinen näkymä tarvitaan pian, sillä varikoiden toteuttamiseen tarvitaan riittävästi aikaa ottaen huomioon mm. tarvittavat kaavaratkaisut. Päätettiin, että esitelty selvitys julkaistaan mahdollisimman pian ja siitä tiedotetaan. Junakalustoyhtiö sopii asiasta tarkemmin kuntien ja muiden sidosryhmien kanssa. Junakalustoyhtiö laatii osaltaan myös jatkoselvitystä toteutuksesta ja rakentamismallista.

Lopuksi

Selvitys annetaan tiedoksi Espoon, Helsingin ja Vantaan kaupunginhallituksille samanaikaisesti ja tämän jälkeen HSL:n hallitukselle.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Salassa pidettävä (Luonnos)
- 2 Salassa pidettävä (Luonnos)

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote	Otteen liitteet
Helsingin seudun liikenne - kuntayhtymä	Esitysteksti
Pääkaupunkiseudun Junakalus- to Oy	Esitysteksti

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 31.10.2022 § 738

HEL 2022-012142 T 08 02 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

31.10.2022 Pöydälle

Esteelliset: Tuula Saxholm

Esteellisyyden syy: yhteisöjääviys (hallintolain 28.1 § kohta 5)

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Reetta Vanhasen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

§ 784

Valtuutettu Mirita Saxbergin toivomusponsi reittiliikenne Kruunuvuoresta keskustaan julkisen liikenteen lipun piiriin

HEL 2021-012786 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus merkitsi tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 10.11.2021 hyväksymän toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnien ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Ponnien ehdottaja

Otteen liitteet
Esitysteksti

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Käsitellessään valtuutettu Mirita Saxbergin aloitetta lauttaliikennekokeilusta Kruunuvuorenrannasta keskustaan 10.11.2021 kaupunginvaltuusto hyväksyi valtuutettu Mirita Saxbergin toivomusponnen: ”Kaupunginvaltuusto edellyttää selvitetävän mahdollisuutta subventoida vesiteitse tapahtuvaa reittiliikennettä Kruunuvuorenrannasta keskustaan siten, että se kuuluu julkisen liikenteen lipun piiriin samalla tavalla kuin Suomenlinnan reittiliikenne.”

Kaupunginhallitus päätti 27.6.2022 § 516 käsitellessään sähkölauttahankkeen loppuraporttia, että käynnistetään ympärivuotinen HSL-lipuilla toimiva lauttaliikenne Kruunuvuorenrantaan vuonna 2023. Kysyntää ja tarvetta arvioidaan liikenteen aikana ja liikennöintiä jatketaan enintään Kruunusiltojen valmistumiseen asti. Selvitetään mahdollisuus

hyödyntää Suomenlinnan liikenteessä käytettävää kalustoa jääkauden liikenteessä ja suositaan päästötöntä kalustoa sulan kauden aikana.

Kaupunginhallituksen päätöksen mukaisen lauttaliikenteen käynnistämisen valmistelu on vireillä ja asia tuodaan valmistelun jälkeen kaupunginhallituksen päätettäväksi. Budjettineuvotteluissa on sovittu asian rahoituksen sisällyttämisestä vuoden 2023 talousarvioon.

Kaupunginhallitus teki 24.5.2021 § 395 periaatepäätöksen, jolla käynnistettiin sähkökäyttöisen lautan hankinnan valmistelu reitille Kruunuvuorenranta - Meritullintori. Sähkölauttahankkeen loppuraportti esiteltiin kaupunginhallitukselle 27.6.2022.

Asiasta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan lausunto. Vastaus on lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 14 §:n mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava ponnien ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua ponnien hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen myös muille valtuutetuille.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Ponnien ehdottaja

Otteen liitteet
Esitysteksti

Tiedoksi

Kaupunginvaltuusto

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 08.02.2022 § 75

HEL 2021-012786 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kaupunginhallitus teki 24.5.2021 periaatepäätöksen, jolla käynnistettiin sähkökäyttöisen lautan hankinnan valmistelu reitille Kruunuvuorenranta - Meritullintori. Kansliapäällikkö on asettanut sähkölauttahankkeelle hankeryhmän, jonka tehtävänä on tarkentaa jo tehtyjä selvityksiä ja valmistella hankepäätöksen tekemiseksi tarvittava aineisto. Hankeryhmä muun muassa selvittää lauttayhteyden käyttö- ja investointikustannukset sekä rahoitusmallin. Hankesuunnitelma esitellään kaupunginhallitukselle alkuvuonna 2022.

Kruunuvuorenrannan vesiliikenneyhteyden menestymisen kannalta on tärkeää, että HSL:n liput kelpaavat lautalla. Tällöin lauttayhteys toimii kiinteänä osana joukkoliikennejärjestelmän kokonaisuutta ja mahdollistaa lauttayhteyden käyttämisen jokapäiväisessä liikkumisessa. Tämän vuoksi HSL:n lippujen kelpoisuus lautalla on ollut hankkeen suunnittelussa alusta alkaen lähtökohtana.

HSL:n kanssa on neuvoteltu sähkölautan liikenteen ottamisesta osaksi HSL:n joukkoliikenne- ja lippujärjestelmää. Alustavasti on sovittu, että HSL:n liput kelpaisivat reitillä ja HSL maksaisi korvausta kaupungille toteutuneen matkustajamäärän perusteella, kun kaupunki vastaa kaikista lautan liikennöinnistä aiheutuvista kuluista ja liikennöintiin liittyvästä hallinnosta. Sähkölautan hankesuunnitelman valmistuessa täsmentyvät arviot lauttaliikenteen tarvitseman subvention määrästä.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Markku Granholm, liikenneinsinööri: 310 37121
markku.granholm(a)hel.fi

§ 785

Valtuutettu Titta Hiltusen toivomusponsi tuottavuuden edistämistä ja sairauspoissaolojen vähentämisestä lähi- ja perushoitajien työajan lyhentämisellä

HEL 2021-012408 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus merkitsi tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 3.11.2021 hyväksymän toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Katja Hatakka, johtava asiantuntija, puhelin: 09 310 73470
katja.hatakka(a)hel.fi

Liitteet

1 Hiltunen Titta, toivomusponsi, Kvsto 3.11.2021

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Kaupunginvaltuusto

Otteen liitteet
Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Käsitellessään 3.11.2021 Mia Haglundin aloitetta lyhennetyt työajan kokeilusta kaupunginvaltuusto hyväksyi Titta Hiltusen toivomusponnen: Kaupunginvaltuusto edellyttää, että Pohjoismaissa tehtyjen kokeilujen tulosten perusteella selvitetään, minkälaisia tuottavuutta edistäviä ja sairauspoissaoloja vähentäviä vaikutuksia työajan lyhentämisellä voisi olla Helsingissä lähi- ja perushoitajien parissa.

Lyhennetyn työajan kokeilujen mahdollisuuksia Helsingin sosiaali- ja terveyssektorilla on arvioitu aiemmin ja todettu, että vallitsevassa työvoimapulassa työaikojen lyhentäminen todennäköisesti heikentäisi henkilöstön työhyvinvointia aiheuttamalla lisäkuormitusta työyhteisöille, jotka jo tällä hetkellä toimivat vajaamiehityksellä. Lisäksi kunta-alan työehtosopimukset määrittelevät työajan ja osa-aikatyön palkan, mikä jo sinällään asettaa reunaehdoja lyhennetyn työajan käytölle. Yhteiset sopimusmääräykset luovat yhdenvertaisen perustan henkilöstön palvelusuhteille.

Tiedetään, että erilaisia lyhennetyn työajan kokeiluja on toteutettu ja että kokeilut eroavat toteutustavoiltaan ja palkkaehdoiltaan. Lisäymmärryksen saamiseksi lyhennettyjen työaikamuotojen vaikutuksista, Kaupunginkanslian Henkilöstöosasto on käynnistänyt yhteistyöhankkeen Työterveyslaitoksen kanssa. Hankkeessa tuotetaan kirjallisuuskatsaus, joka kuvaa asiantuntijanäkemykseen perustuvan olennaisen nykytiedon lyhennetyn työajan vaikutuksista työhyvinvointiin, tuottavuuteen ja sairauspoissaoloihin. Kirjallisuuskatsauksen painopisteenä ovat julkaistut tai meneillään olevat alueen keskeisimmät tieteelliset tutkimukset Pohjoismaissa. Painopisteenä on myös sosiaali- ja terveydenhoitoala.

Tiedon saaminen lyhennetyn työajan mahdollisista vaikutuksista Helsingin lähi- ja perushoitajien työssä edellyttäisi omaa erillistä tutkimushanketta nimenomaisessa kohderyhmässä. Nyt tehtävällä kirjallisuuskatsauksella kartoitetaan olemassa oleva tutkimustieto Pohjoismaissa. Katsaus tuottaa yleiskuvauksen lyhennetyn työajan vaikutuksista. Lisäksi katsauksessa tarkastellaan myös sosiaali- ja terveydenhoitoalaa. Katsauksen tuloksen perusteella voidaan arvioida mahdollisten jatko selvitysten tarve tietyssä kohderyhmässä.

Kirjallisuuskatsaus valmistuu marraskuun 2022 aikana.

Hallintosäännön 30 luvun 14§:n mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava pöytäkirjan ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomuspöytäkirjan johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua pöytäkirjan hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen myös muille valtuutetuille.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Katja Hatakka, johtava asiantuntija, puhelin: 09 310 73470
katja.hatakka(a)hel.fi

Liitteet

1 Hiltunen Titta, toivomusponsi, Kvsto 3.11.2021

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Kaupunginvaltuusto

Otteen liitteet
Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Ponnen ehdottaja

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 31.10.2022 § 733

HEL 2021-012408 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

31.10.2022 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Minja Koskelan ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Katja Hatakka, johtava asiantuntija, puhelin: 09 310 73470
katja.hatakka(a)hel.fi

§ 786

Valtuutettu Matias Pajulan aloite Tehtaankadun uudelleen nimeämisestä Zelenskyin kaduksi

HEL 2022-007400 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus katsoi aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite 01.06.2022 Pajula Matias Tehtaankatu nimettävä uudelleen Zelenskyinkaduksi
- 2 Kaupunkiympäristölautakunnan päätös 14.6.2022

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Matias Pajula ja seitsemän muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan mm., että ukrainalaiset ovat joutuneet Venäjän aloittaman häikäilemättömän hyökkäyssodan kohteeksi. Sodassa he eivät puolusta ainoastaan omaa maataan vaan myös koko Eurooppaa ja sen arvoja, vapautta ja demokratiaa, ja siten samalla myös Suomea. Ukrainan presidentti Volodymyr Zelenskyi on osoittanut sotaa johtaessaan poikkeuksellista rohkeutta, vaikka hänenkin henkeään on uhattu. Zelenskyin toiminta symboloi kaikkien ukrainalaisten rohkeutta. Yksi erinomainen keino osoittaa kiitollisuutta ukrainalaisille olisi nimetä Helsingin Tehtaankatu uudelleen Zelenskyinkaduksi Ukrainan presidentin mukaan.

Aloitteesta on saatu nimistötoimikunnan ja kaupunkiympäristölautakunnan lausunnot.

Nimistötoimikunta viittaa aiemmin saapuneisiin kolmeen Tehtaankadun nimenmuutosta koskevaan kuntalaisaloitteeseen ja niistä 13.4.2022 an-

tamiinsa lausuntoihin. Niissä se historiallisiin ja kaupungin nimeämisperiaatteisiin nojautuen perustelee kielteistä kantaansa Tehtaankadun tai sen osan nimen muuttamiseen ja toteaa, ettei näihin lausuntoihin ei ole lisättävää. Kaupunkiympäristölautakunta päätti 14.6.2022 em. aloitteiden osalta, ettei nimen muuttamista aleta valmistella. Hallintosäännön mukaan toimivalta muissa kuin vähäisissä nimenmuutoksissa kuuluu lautakunnalle. Lautakunnan päätös on tämän asian liitteenä 2.

Lautakunta toteaa lisäksi, että Tehtaankadun nimen muuttamista on viimeksi käsitelty 17.2.2021 valtuutettu Dani Niskasén ym. tekemän valtuustoaloitteen johdosta, jossa katu ehdotettiin muutettavaksi Boris Nemtsovin kaduksi. Kaupunkiympäristön toimiala antoi aloitteesta vastauksen kaupunginhallitukselle 28.6.2021 ja totesi, että Tehtaankadun tai sen osan nimen muuttamiselle ei ole perusteita. Kaupunginhallitus päätti 20.9.2021 § 675 merkitä aloitteen loppuun käsitellyksi.

Lautakunta toteaa edelleen, että Ukrainan sodasta kumpuavia aloitteita kadunnimien muuttamiseksi on viime aikoina ollut esillä eri puolilla maailmaa. Niihin suhtautuminen ja reagointi vaihtelevat riippuen siitä, minkälaiset nimeämiskäytännöt, -periaatteet ja -perinteet kussakin maassa paikallisesti ovat. Nimistötoimikunnan ja lautakunnan näkemyksen mukaan kaava- ja osoitenimistön nopeatahtinen muuttaminen ei kuitenkaan ole hyvä tapa käsitellä edelleen käynnissä olevia, ajankohtaisia maailman tapahtumia tai kriisejä.

Tehtaankadun nimi on ollut käytössä vuodesta 1887 lähtien, alkuun ruotsinkielisenä (Fabriksgatan). Kadun suomenkielinen nimi on otettu epävirallisesti käyttöön viimeistään 1890-luvulla, ensin muodossa Tehdaskatu, ja nykyinen nimipari Tehtaankatu–Fabriksgatan on virallistunut vuonna 1909. Tehtaankadun nimi on useiden helsinkiläisten sukupolvien tuntema ja käyttämä, ja se on erottamaton osa helsinkiläistä nimimaisemaa ja yhteistä helsinkiläistä kokemusta. Nimellä on suuri paikallishistoriallinen merkitys, minkä lisäksi Tehtaankadun varrella asuu yli kaksi tuhatta helsinkiläistä. Osoitenimenä Tehtaankatu toimii yhteensä yli 270 yritykselle ja julkishallinnon toimipaikalle. Osoitenumeroita siellä on käytössä numeroon 42 asti.

Nimistösuunnittelu on osa pitkäjänteistä kaupunkisuunnittelua, ja nimet suunnitellaan asemakaavoituksen yhteydessä. Nimistön ensisijainen tarkoitus on opastaa ja yksilöidä paikkoja, ja kaavanimistö onkin parhaimmillaan mahdollisimman muuttumatonta ja pysyvää, jotta se täyttää tärkeimmän funktionsa. Helsingin vakiintunutta ja historiallista nimistöä on onnistuneesti säilytetty myös poliittisten tilanteiden vaihtuessa, mikä tekee kaupunkimme nimistöstä kerroksellista ja arvokasta.

Käytössä olevia kaavanimiä ei muuteta, ellei nimenmuutosta puolla jokin erityinen, esimerkiksi pelastusturvallisuuteen tai liikennejärjestelyiden muutoksiin liittyvä syy. Käytössä olevan nimen muuttaminen vaikuttaa kaikkiin alueen käyttäjiin ja siellä asuviin ja toimiviin. Kadunnimen vaihtuminen kesken historiallista, yhtenäistä katulinjaa ja osoitenumeroiden jättäminen entiselleen aiheuttaisi lisäksi sekaannusta esimerkiksi pelastustilanteissa ja kuljetuksissa.

Helsingin nimistösuunnittelussa huomioidaan Kotimaisten kielten keskuksen nimistösuunnittelun ohjeet ja Kuntaliiton ohjeet ja suositus kunnan osoitejärjestelmästä. Helsingin muistonimiperiaatteet noudattavat lisäksi YK:n ja suomen kielen lautakunnan suosituksia.

Edellä esitettyyn selvitykseen viitaten ja ottaen huomioon Tehtaankadun katulinjauksen yhtenäisyys ja kadunnimen ikä, historiallinen arvo ja merkitys, osoitteiden suuri määrä sekä nimistösuunnittelun periaatteet, Tehtaankadun tai sen osan nimenmuutokselle ei ole perusteita. Esitys on saatujen lausuntojen mukainen.

Kannanotto kadunnimen muuttamiseen ei kuitenkaan tarkoita sitä etteikö Helsingin kaupunki muilla tavoin ole vankkumattomasti Ukrainan tukena ja tuomitse Venäjän sitä kohtaan osoittamaa aggressiota.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan aloitteeseen, jonka on allekirjoittanut vähemmän kuin 15 valtuutettua, vastauksen antaa kaupunginhallitus kahdeksan kuukauden kuluessa (voimassa aloitteissa, jotka on jätetty viimeistään 30.4.2022).

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite 01.06.2022 Pajula Matias Tehtaankatu nimettävä uudelleen Zelenskyinkaduksi
- 2 Kaupunkiympäristölautakunnan päätös 14.6.2022

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 20.09.2022 § 514

HEL 2022-007400 T 00 00 03

Hankennumero 5264_217

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

1.6.2022 tehdyssä valtuutettu Matias Pajulan ja seitsemän muun valtuutetun valtuustoaloitteessa esitetään Tehtaankadun nimen muuttamista Zelenskyinkaduksi Ukrainan presidentti Volodymyr Zelenskyin mukaan.

Ullanlinnan ja Punavuoren kaupunginosissa sijaitsevan Tehtaankadun (Fabriksgatan) tai sen osan nimen muuttamista esimerkiksi Zelenskyinkaduksi tai Slava Ukrainiksi on esitetty aiemmin kolmessa erillisessä kuntalaisaloitteessa, jotka saapuivat maaliskuussa 2022 kaupunkiympäristön toimialan käsittelyyn. Nämä kuntalaisaloitteet on käsitelty kaupunkiympäristölautakunnassa 14.6.2022, jolloin lautakunta päätöksellään § 379 päätti, etteivät aloitteet anna aihetta toimenpiteisiin, ja katsoi ne loppuun käsitellyiksi. Nyt käsittelyssä oleva, 1.6.2022 jätetty valtuustoaloite on sisällöltään pääosin samankaltainen kuin kaupunkiympäristölautakunnassa 14.6.2022 käsitellyt aloitteet. Kaupunkiympäristölautakunnassa 14.6.2022 käsitelty aloitevastaus kattoi kaikki kolme siihen mennessä saapunutta kuntalaisaloitetta ja oli valmisteltu yhteistyössä asemakaavoituspalvelun kanssa.

Aloitetta Tehtaankadun nimen muuttamisesta on käsitelty tätä ennen valtuutettu Dani Niskasén ym. 17.2.2021 tekemän valtuustoaloitteen johdosta. Tässä valtuustoaloitteessa Tehtaankadun nimi ehdotettiin muutettavaksi Boris Nemtsovin kaduksi. Kaupunkiympäristön toimiala antoi aloitteesta vastauksen kaupunginhallitukselle 28.6.2021 ja totesi, että Tehtaankadun tai sen osan nimen muuttamiselle ei ole perusteita. Kaupunginhallitus on 20.9.2021 § 675 päättänyt merkitä tämän aloitteen loppuun käsitellyksi.

Nimistötoimikunta on 17.8.2022 antanut valtuutettu Matias Pajulan ym. valtuustoaloitteesta kaupunkiympäristölautakunnalle lausunnon, jossa se viittaa Tehtaankadun nimenmuutosaloitteista 13.4.2022 antamiinsa kolmeen lausuntoon ja toteaa, ettei niihin ole lisättävää.

Aloitteita kadun- ja muiden nimien muuttamiseksi on ollut esillä eri puolilla maailmaa kevästä 2022 lähtien sen jälkeen kun Venäjä hyökkäsi Ukrainaan. Nimistötoimikunnan lausuntojen mukaan kyseessä on kansainvälinen ilmiö, johon suhtautuminen ja reagointi vaihtelevat riippuen

siitä, minkälaiset nimeämiskäytännöt, -periaatteet ja -perinteet kussakin maassa paikallisesti ovat. Nimistötoimikunnan näkemyksen mukaan kaava- ja osoitenimistön nopeatahtinen muuttaminen ei kuitenkaan ole hyvä tapa käsitellä edelleen käynnissä olevia, ajankohtaisia maailman tapahtumia tai kriisejä.

Nimistötoimikunta toteaa lausunnoissaan, että Helsingin nimistönsuunnittelussa huomioidaan Kotimaisten kielten keskuksen nimistönsuunnittelun ohjeet ja Kuntaliiton ohjeet ja suositus kunnan osoitejärjestelmästä. Helsingin muistonimiperiaatteet noudattavat lisäksi YK:n ja suomen kielen lautakunnan suosituksia.

Helsingin nimistönsuunnittelussa noudatetaan myös periaatetta, että käytössä olevia kaavanimiä ei muuteta, ellei nimenmuutosta puolla jokin erityinen, esimerkiksi pelastusturvallisuuteen tai liikennejärjestelyiden muutokseen liittyvä syy. Käytössä olevan nimen muuttaminen vaikuttaa kaikkiin alueen käyttäjiin ja siellä asuviin ja toimiviin. Nimistön muuttamisesta johtuvat osoitteenmuutokset aiheuttavat asukkaille ja siellä toimiville yrityksille kustannuksia ja vaivaa sekä sekaannusta esimerkiksi pelastustilanteissa ja kuljetuksissa.

Nimistötoimikunta on todennut, että nimistönsuunnittelu on osa pitkäjänteistä kaupunkisuunnittelua, ja nimet suunnitellaan asemakaavoituksen yhteydessä. Nimistön ensisijainen tarkoitus on opastaa ja yksilöidä paikkoja, ja kaavanimistö onkin parhaimmillaan mahdollisimman muuttumatonta ja pysyvää, jotta se täyttää tärkeimmän funktionsa. Helsingin vakiintunutta ja historiallista nimistöä on onnistuneesti säilytetty myös poliittisten tilanteiden vaihtuessa, mikä tekee kaupunkimme nimistöstä kerroksellista ja arvokasta.

Nimistötoimikunnan lausuntojen mukaan Tehtaankadun nimi on ollut käytössä vuodesta 1887 lähtien, alkuun ruotsinkielisenä (Fabriksgatan). Kadun suomenkielinen nimi on otettu epävirallisesti käyttöön viimeistään 1890-luvulla, ensin muodossa Tehdaskatu, ja nykyinen nimi pari Tehtaankatu – Fabriksgatan on virallistunut vuonna 1909. Tehtaankadun nimi on useiden helsinkiläisten sukupolvien tuntema ja käytämä, ja se on erottamaton osa helsinkiläistä nimimaisemaa ja yhteistä helsinkiläistä kokemusta. Nimellä on suuri paikallishistoriallinen merkitys, minkä lisäksi Tehtaankadun varrella asuu yli kaksituhatta helsinkiläistä. Osoitenimenä Tehtaankatu toimii yhteensä yli 270 yritykselle ja julkishallinnon toimipaikalle. Osoitenumeroita siellä on käytössä numeroon 42 asti.

Kaupunkiympäristölautakunta viittasi myös asemakaavoituspalvelun toteamaan 14.6.2022, että ensimmäisen kerran nykyisen Tehtaankadun katualue on nimetty Fabriksgataniksi asemakaavassa nro 465 vuodelta

1887. Tällä hetkellä koko Tehtaankadun alueella ovat voimassa asemakaava nro 495 vuodelta 1900, asemakaava nro 7676 vuodelta 1977, asemakaava nro 7715 vuodelta 1977, asemakaava nro 7775 vuodelta 1983 ja asemakaava nro 10787 vuodelta 2000. Näissä kaikissa kadun nimeksi on osoitettu Tehtaankatu – Fabriksgatan, paitsi asemakaavassa nro 495, jossa nimi on merkitty pelkästään ruotsiksi, Fabriksgatan, sen aikaisen käytännön mukaisesti.

Edellä esitettyyn viitaten ja ottaen huomioon Tehtaankadun katulinjauksen yhtenäisyys ja kadunnimen ikä, historiallinen arvo ja merkitys, osoitteiden suuri määrä sekä nimistönsuunnittelun periaatteet, Tehtaankadun tai sen osan nimen muutokselle ei ole perusteita.

Kaupunkiympäristölautakunta totesi, että nimenmuutosta ei ole tarkoituksenmukaista ryhtyä valmistelemaan.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Johanna Lehtonen, nimistönsuunnittelija, puhelin: 310 37386
johanna.lehtonen(a)hel.fi
Hanna Ikonen, suunnittelija, puhelin: 310 64796
hanna.ikonen(a)hel.fi
Otso Huhtala, arkkitehti, puhelin: 31037296
otso.huhtala(a)hel.fi

Nimistötoimikunta 17.08.2022 § 53

HEL 2022-007400 T 00 00 03

Nimistötoimikunta antoi lausunnon kaupunkiympäristölautakunnalle:

1.6.2022 tehdyssä valtuutettu Matias Pajulan ja seitsemän muun valtuutetun valtuustoaloitteessa esitetään Tehtaankadun nimen muuttamista Zelenskyinkaduksi Ukrainan presidentti Volodymyr Zelenskyin mukaan.

Nimistötoimikunta viittaa aiemmin saapuneisiin kolmeen Tehtaankadun nimenmuutosta koskevaan kuntalaisaloitteeseen ja niistä 13.4.2022 antamiinsa lausuntoihin. Nimistötoimikunta toteaa, että näihin lausuntoihin ei ole lisättävää.

Nimistötoimikunta päätti tarkastaa ja hyväksyä pöytäkirjan tämän asian osalta heti kokouksessa.

Lisätiedot

Johanna Lehtonen, nimistönsuunnittelija, puhelin: 310 37386
johanna.lehtonen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 787

**Kaupunginvaltuuston kokouksessa 26.10.2022 jätettyihin aloitteisiin
vastaaminen**

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, että kaupunginvaltuuston kokouksessa 26.10.2022 jätettyihin aloitteisiin vastataan seuraavasti:

Kaupunginhallitus (käsittely kaupunginvaltuustossa)

- valtuutettu Laura Korpisen aloite yksityisautoilun huomioimisesta Helsinkiä suunniteltaessa ja kaavoitettaessa
- valtuutettu Anna Lemströmin aloite oppilaiden anonyymistä ilmoituskanavasta opettajien epäasiallisesta käytöksestä tai ahdistelusta ilmoittamiseen

Kaupunkiympäristölautakunta

- valtuutettu Ville Jalovaaran aloite roskakorien lisäämisestä Vuosaareen
- valtuutettu Mika Raatikaisen aloite Hämeentien palauttamisesta ajoneuvoliikenteen käyttöön Hakaniemen silta- ym. töiden ajaksi
- valtuutettu Anna Karhumaan aloite koillis-Helsingin liikenneturvallisuuden parantamisesta
- valtuutettu Ville Jalovaaran aloite meluaidan saamisesta Herttoniemeen
- valtuutettu Elisa Gebhardin aloite moottoriajoneuvojen melunvalvontajärjestelmien käyttöönotosta

Samalla kaupunginhallitus tarkasti pöytäkirjan tämän pykälän osalta heti.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Antti Peltonen, hallintopäällikkö, puhelin: 310 36018
antti.peltonen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuuston kokouksessa 26.10.2022 jätettiin seitsemän aloitetta. Kokouksessa jätetyt aloitteet julkaistaan kaupungin verkkosivuilla.

Kaupunginhallitus jakaa aloitteet vastattavaksi hallintosäännön 30 luvun 11 ja 12 §:issä määrätyin perustein.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Antti Peltonen, hallintopäällikkö, puhelin: 310 36018
antti.peltonen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 788

Kaupunginvaltuuston 2.11.2022 tekemien päätösten täytäntöönpano

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, että kaupunginvaltuuston 2.11.2022 tekemät päätökset saadaan pöytäkirjan tarkastamisen jälkeen mahdollisista valituksista huolimatta panna täytäntöön seuraavasti:

262 §, Nimenhuuto, laillisuus ja päätösvaltaisuus

Ei toimenpidettä.

263 §, Pöytäkirjan tarkastajien valinta

Ei toimenpidettä.

264 §, Nuorten aloitteet ajalta 1.1.–30.6.2022

Toivomusponnet kaupunginkansliaan valmisteltavaksi.

265 §, Oulunkylän jäähallin peruskorjauksen ja huoltorakennuksen perusparannuksen hankesuunnitelma

Tiedoksi kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaostolle ja kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan kulttuuri- ja kirjasto- jaostolle.

266 §, Kustaankartanon palvelukeskuksen rakennusten luovutus apporttisijoituksena Helsingin kaupungin asunnot Oy:lle

Kaupunginhallitus päättää tehdä Kustaankartanon palvelukeskuksen rakennusten A, B, C, K, L, M ja N luovutuksen vastikkeettomana apporttisijoituksena Helsingin kaupungin asunnot Oy:n sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon sekä oikeuttaa kaupunkiympäristön toimialan maaomaisuuden kehittäminen ja tontit -palvelun sopimukset ja toiminnanohjaustiimin tiimipäällikön allekirjoittamaan omaisuuden siirtoa koskevat asiakirjat.

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote Helsingin kaupungin asunnot Oy:lle.

Tiedoksi kaupunkiympäristölautakunnalle, kaupunkiympäristön toimialalle, sosiaali- ja terveystoimialalle ja kaupunginkanslialle.

267 §, Kokouksessa jätetyt aloitteet

07.11.2022

Kokouksessa jätettyjen aloitteiden osoittamisesta vastattavaksi päätetään erikseen.

Samalla kaupunginhallitus tarkasti pöytäkirjan tämän pykälän osalta heti.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 789

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota käsiteltäväkseen asioita, joissa seuraavat viranomaiset ovat tehneet päätöksen viikolla 44.

kaupunginhallituksen jaostot

- konsernijaosto
- elinkeinojaosto
- sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistusjaosto

tarkastuslautakunta yleishallinnon osalta

lautakunnat ja niiden jaostot

kasvatus- ja koulutuslautakunta

- suomenkielinen jaosto 1.11.2022

- ruotsinkielinen jaosto

kaupunkiympäristölautakunta

- ympäristö- ja lupajaosto 1.11.2022

- rakennusten ja yleisten alueiden jaosto 3.11.2022

pelastuslautakunta

kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

- kulttuuri- ja kirjastojaosto

- liikuntajaosto

- nuorisajaosto

sosiaali- ja terveyslautakunta

- sosiaali- ja terveyslautakunnan jaosto

johtokunnat

- palvelukeskusliikelaitos

- taloushallintopalveluliikelaitos

- työterveysliikelaitos

- rakentamispalveluliikelaitos

- liikenneliikelaitos

keskusvaalilautakunta yleishallinnon osalta

pormestari

07.11.2022

apulaispormestarit

- kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
- kaupunkiympäristön toimiala
- kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
- sosiaali- ja terveystoimiala

kaupunginkanslian viranhaltijat

henkilöstökassatoimikunta

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nelskylä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nelskylä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

07.11.2022

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 778, 781, 783, 784, 785, 786, 787, 788 ja 789 §:t.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §

2

OHJEET OIKAISUVAATIMUKSEN TEKEMISEKSI

Pöytäkirjan 777, 779, 780 ja 782 §:t.

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen)
- kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi-saannista.

Oikaisuvaatimuksen on saavuttava Helsingin kaupungin kirjaamoon määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi postitse, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi sähköisenä viestinä, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmen päivän kuluttua viestin lähettämisestä.

07.11.2022

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Viranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, on Helsingin kaupunginhallitus.

Oikaisuvaatimusviranomaisen asiointiosoite on seuraava:

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi
Postiosoite: PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11-13
Puhelinnumero: 09 310 13700

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisena. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava

- päätös, johon oikaisuvaatimus kohdistuu
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella päätöstä halutaan oikaistavaksi
- oikaisuvaatimuksen tekijä
- millä perusteella oikaisuvaatimuksen tekijä on oikeutettu tekemään vaatimuksen
- oikaisuvaatimuksen tekijän yhteystiedot

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.

07.11.2022

Kaupunginhallitus

Juhana Vartiainen
puheenjohtaja

Antti Peltonen
pöytäkirjanpitäjä

Pöytäkirja tarkastettu

Paavo Arhinmäki

Daniel Sazonov

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa
www.hel.fi 18.11.2022.